

Vår demokrati – värd att värna varje dag

Volym 1

*Betänkande av kommittén Demokratin 100 år
– samling för en stark demokrati*

Stockholm 2022

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2022:28

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslagsbild: Linnea Blixt

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2022

ISBN 978-91-525-0390-4 (tryck)

ISBN 978-91-525-0391-1 (pdf)

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Kulturdepartementet

Regeringen beslutade den 20 juni 2018 att tillsätta en kommitté för att under åren 2018–2021 planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati. Insatserna och aktiviteterna skulle planeras och genomföras i nära samarbete med relevanta aktörer som arbetar med demokratifrågor och nå ut till en stor del av befolkningen (dir. 2018:53).

Ordförande Peter Örn utsågs den 20 juni 2018. Ledamöterna Emma Frans, Lena Posner-Körösi och Rosaline Marbinah utsågs den 23 augusti 2018. Utredningen har antagit namnet kommittén Demokratien 100 år.

Ämnesråd Helena Onn var huvudsekreterare fr.o.m. den 1 september 2018. Som biträdande sekreterare anställdes Raija Kärkkäinen Eriksson fr.o.m. den 3 oktober 2018. Malin Hansson anställdes som sekreterare fr.o.m. den 26 november 2018. Thérèse Amnéus anställdes som sekreterare fr.o.m. den 1 april 2020. Fanny Wallberg var anställd som sekreterare fr.o.m. den 8 juni 2020 t.o.m. den 28 augusti 2020. Erika Lindeberg anställdes som sekreterare fr.o.m. den 2 oktober 2020. Eva Kopito var anställd som sekreterare fr.o.m. den 11 januari 2021 t.o.m. den 12 november 2021. Nellie Johansson var anställd som sekreterare fr.o.m. den 18 januari 2021 t.o.m. den 30 juni 2021. Carl Eklund var anställd som sekreterare fr.o.m. den 7 juni 2021 t.o.m. den 31 januari 2022. Paula Pontvik anställdes som sekreterare den 7 juni 2021. Fredrika Söderman var anställd som sekreterare fr.o.m. den 15 november 2021 t.o.m. den 31 mars 2022. Beata Sjöstedt och Hedvig Palmqvist var anställda som sekreterare fr.o.m. den 17 januari 2022 t.o.m. 15 maj 2022.

Kommittén överlämnar härmed betänkandet *Vår demokrati – värd att värna varje dag* (SOU 2022:28, volym 1) samt *Antologin 100 år till* (volym 2).

Uppdraget är därmed slutfört.

Stockholm i juni 2022

Peter Örn
Emma Frans
Lena Posner-Körösi
Rosaline Marbinah

/Helena Onn
Malin Hansson
Raija Kärkkäinen Eriksson
Thérèse Amnéus
Erika Lindeberg
Paula Pontvik
Hedvig Palmqvist
Beata Sjöstedt

Innehåll

Volym 1, betänkandet Vår demokrati – värd att värna varje dag

Förord	9
Sammanfattning	15
Sammanfattning på lättläst svenska	21
Summary	31
1 Författningsförslag	39
1.1 Förslag till förordning om ändring i kommittéförordningen (1998:1474).....	39
1.2 Förslag till förordning om ändring i myndighetsförordningen (2007:515).....	40
2 Uppdraget	41
2.1 Uppdraget.....	41
2.2 Utgångspunkter	42
2.3 Betänkandets disposition.....	42
3 Hur uppdraget genomfördes	45
3.1 Vision och mål för arbetet	45
3.2 Demokratiambassadörernas uppdrag och roll	46
3.3 Målgrupper	46

3.4	Strategiska överväganden och arbetssätt.....	47
3.5	Samarbeten av särskild vikt	50
3.6	Delrapport till regeringen	52
3.7	Förändrade förutsättningar.....	53
4	Redovisning av kommitténs arbete.....	55
4.1	Demokratiambassadörernas arbete	56
4.2	Deklaration för en stark demokrati.....	58
4.3	Demokratistugan.....	61
4.4	Filmer, skrifter, publikationer och nyhetsbrev.....	64
4.5	Publika insatser.....	67
4.6	Annan verksamhet.....	72
5	Resultat och reflektioner	73
5.1	Resultat	73
5.2	Reflektioner	77
6	Ta tillvara kommitténs arbete	79
6.1	Inrätta en nationell demokratifunktion	79
6.2	Uppdrag till länsstyrelserna att arbeta demokratistärkande	82
7	Ytterligare åtgärder för det demokratistärkande arbetet.....	87
7.1	Större fokus på demokrati i myndigheternas arbete.....	87
7.2	Analysera konsekvenser för demokratin.....	91
7.3	Förtydliga skolans demokratiuppdrag	93

8	Konsekvenser	97
8.1	Förslagen i korthet.....	97
8.2	Finansiella konsekvenser för staten	98
8.3	Samhällsekonomiska konsekvenser	101
8.4	Andra konsekvenser	104

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2018:53	109
Bilaga 2	Deklaration för en stark demokrati.....	113
Bilaga 3	Demokratistugan	181
Bilaga 4	Kommitténs publika aktiviteter, viktigare samråd och möten samt medverkan i andra aktörers arrangemang 2018–2022	193
Bilaga 5	Redovisning av debattartiklar och nyhetsbrev	209
Bilaga 6	Undersökningar om kunskap, engagemang och delaktighet i demokratin	213
Bilaga 7	Översikt av demokratiuppdrag som gavs till myndigheter och vissa organisationer.....	219

Volym 2, Antologin 100 år till

Förord

Detta förord är formulerat med en känsla av tacksamhet över uppdraget att få bidra till en samling för en stark demokrati i Sverige. Över hela landet har vi mött ett enastående och hoppingivande engagemang. Ett engagemang för att bidra till att utveckla och stärka demokratin genom att öka delaktigheten, förankringen av och motståndskraften i demokratin. Det är ett engagemang som finns hos kommuner, länsstyrelser, regioner, civilsamhälle, myndigheter, skolor, universitet, högskolor, näringsliv och många fler. Och som överallt i varje sammanhang bärs av enskilda individers insikt om att demokratin är värd att värna varje dag, eftersom det är det enda samhällsskick som utgår från respekten för varje människas unika värde och värdighet.

Kommitténs uppdrag har varit att under åren 2018–2021 fungera som en katalysator och uppmuntra aktörer till nya insatser och samarbeten för att stärka och utveckla demokratin. Vi har lagt stor vikt vid att föra samman olika aktörer och synliggöra det arbete som görs.

Kommittén formulerade tidigt en vision för arbetet. Visionen att samlingen *Vår demokrati – värd att värna varje dag* skulle bli en landsomfattande demokratirörelse som skulle sätta diskussionen om vårt styrelseskick, vår demokrati, högst. Visionen att demokrati skulle genomsyra det offentliga samtalet, att diskussionen skulle hållas i en positiv och framåtblickande anda och att alla individer och grupper skulle känna sig som en del av det demokratiska samhället.

Aktiviteterna inriktades mot 2021 – det år när vårt land på olika sätt uppmärksammade och högtidlighöll att det var 100 år sedan den allmänna och lika rösträtten fick sitt principiella genombrott i Sverige. När vi firar hundra år av demokrati är det samtidigt viktigt att minnas att det dröjde fram till 1989 innan alla svenska medborgare över 18 år fick rösträtt, då omyndighetsförklaringen avskaffades.

Kommittén har genomfört ett stort antal aktiviteter i sin strävan att katalysera och samordna andra institutioners och organisationers insatser. Vi vill i detta förord nämna två.

Den första är Deklaration för en stark demokrati som i korthet innebär att aktörer undertecknade sitt stöd för demokratis principer och samtidigt åtog sig att genomföra konkreta insatser för att stärka demokratin. Vid utgången av 2021 hade 310 deklARATIONER undertecknats av såväl nationella som regionalt och lokalt engagerade aktörer från skilda sektorer av samhället. Det kan med fog sägas vara en landsomfattande demokratirörelse.

Den andra aktiviteten är Demokratistugan, ett mobilt kunskapscenter, som i nära samarbete med länsstyrelserna har besökt en eller flera orter i varje län. Syftet var att stugan likt partiernas valstugor skulle vara en mötesplats på torget för människor som ville lära sig mer om demokratin, samtala om vårt samhälle och pröva sina värderingar. Pandemin kastade länge sin skugga över Demokratistugan som äntligen kunde påbörja sin Sverigeturné i Dorotea i början av hösten 2021. Då hade Demokratistugan sedan längre varit möjligt att besöka digitalt – ett av många exempel på hur kommitténs arbete anpassades till digitala mötesplatser.

Kommitténs ledamöter har varit på ständig resa tillsammans med olika medarbetare från sekretariatet. Vi har besökt orter över hela landet, både digitalt och fysiskt när så har varit möjligt.

Under våra resor har vi mött ett starkt engagemang för demokratin. Låt oss särskilt lyfta fram länsstyrelsernas viktiga roll som ”demokratis väktare”. Utan de insatser som gjorts av länsstyrelsernas ledning och medarbetare hade det inte varit möjligt att genomföra det utåtriktade arbetet med Demokratistugan. Här har också samverkan med civilsamhället varit av stor vikt – eldsjälarna från både små och stora organisationer har ställt upp med arbete och engagemang.

Pandemin har påverkat kommitténs arbete på samma sätt som den har påverkat människors vardag och samhället i övrigt. En viktig konsekvens av pandemin var att demokratin utsattes för vad som kan beskrivas som ett stresstest av historiska mått. Det gäller både i Sverige och i andra länder. Grundläggande fri- och rättigheter och kultur- och föreningsliv utsattes för press, och sociala ojämlikheter har blottats. Tönen i sociala medier har stundtals varit hård. Vår slutsats är dock att den svenska demokratin har klarat detta, men vi behöver vara vaksamma på vad inskränkningarna av våra grundläggande fri-

och rättigheter har inneburit och hur det kan komma att påverka vårt samhälle framöver.

I pandemins kölvatten införde en tredjedel av världens länder regler för att minska smittspridningen, som ledde till inskränkningar av medborgerliga fri- och rättigheter utan tidsgräns. Det finns flera exempel på hur auktoritära ledare utnyttjade pandemin som ett alibi. Dessa konsekvenser av pandemin riskerar att utgöra framtida hot mot respekten för mänskliga rättigheter och möjligheterna att utveckla demokratin.

Under den tid som kommittén arbetat har det blivit alltmer uppenbart att demokratin riskerar att bli ett undantag i det globala perspektivet. Inte minst har det blivit tydligt genom Rysslands invasion av Ukraina den 24 februari 2022 som inneburit både ett fasansfullt lidande för civilbefolkningen och ett förändrat globalt säkerhetsläge. Attacker mot demokratin märks även på andra håll. Demokrati-rörelser i till exempel Belarus, Hong Kong och Sudan motarbetas, demokratiska protester slås ner och aktivister tystas och fängslas. Ungern som är en del av vår europeiska gemenskap betraktas inte längre som en fullvärdig demokrati och i Polen undermineras de demokratiska principerna. Endast 34 länder räknas i dag som fullvärdiga demokratier av forskningsinstitutet V-DEM, som i sin demokrati-rapport för 2022 varnar för att antalet autokratier i världen ökar. Decennier av demokratiska framsteg har raserats och i dag lever endast 13 procent av världens befolkning i demokratier, vilket gör att vi är tillbaka på samma nivåer som år 1989.

Vi har ofta, inte minst mot bakgrund av den internationella utvecklingen, fått frågan om hur den svenska demokratin mår efter 100 år. Vår bedömning är att den är stark. Deltagandet i de nationella valen är högt och har ökat i varje val sedan 2002. De politiska partierna spelar fortsatt en viktig roll, bland annat i samhällsutvecklingen och i att rekrytera och utbilda förtroendevalda till uppdrag på olika nivåer. Rättsväsendet präglas av stor integritet. Medierna har en viktig funktion i att kritiskt granska makten, bidra till debatt och sprida information till medborgarna. Det civila samhället med ett levande föreningsliv bidrar genom att delta i det offentliga samtalet, utöva samhällspåverkan och vara ett utbildningsväsende i demokrati.

Vi vill gärna betona de sociala mediernas roll. Genom dessa kommunikationsvägar kommer människor till tals och de bidrar till skapandet av sociala rörelser som fångar upp och kanaliserar människors

engagemang för samhället och den värld vi lever i. Detta är en ny fas i den demokratiska utvecklingen som handlar om att bejaka och integrera de sociala mediernas roll i demokratin. Folkbildningen spelar en viktig roll för att sprida kunskap och bidra till att fler blir delaktiga. För att dra nytta av de fördelar som digitaliseringen erbjuder behöver vi samtidigt öka motståndskraften mot desinformation, propaganda och näthat som sprids i sociala medier.

Vi är övertygade om att demokratin kommer att utvecklas vidare under de kommande decennierna. Men fler behöver bli delaktiga, annars riskerar utanförskapet att försvaga demokratin. Det offentliga samtalet behöver präglas av ideologisk och sakpolitisk debatt samt varsamhet i språket. De politiska partierna behöver se över sina arbetsformer och sträva efter att engagera fler, bland annat för att klara rekryteringen till offentliga förtroendeuppdrag. Den personliga integriteten behöver värnas och vi ska inte ha ett demokratiskt samtal som präglas av hot och hat. Det kanske största hotet mot demokratin är att vi har betraktat den som självklar och alldeles för länge tagit den för given.

Vi vill understryka vikten av det arbete som sker i ett stort antal kommuner när det gäller att öka människors möjligheter till delaktighet och påverkan mellan valen. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) gör ett viktigt och inspirerande arbete när det gäller att sprida kunskap om olika verktyg för att fördjupa det som ofta kallas mellanvalsdemokrati.

Vi vill också framhålla att flera offentliga utredningar på senare år har haft i uppdrag att utveckla demokratin. De har utgjort en viktig källa till kunskap och inspiration i vårt arbete. En rad förslag förtjänar att fortsatt beaktas och diskuteras i den framtida debatten om hur demokratin både kan värnas och utvecklas. Här kan inspiration hämtas från flera utredningar. Låt oss nämna några av dessa: den senaste demokratiutredningen Låt fler forma framtiden! (SOU 2016:5) som bland annat uppmärksammade partiernas medlemstapp. Utredningen väckte också frågan om försöksverksamhet med kommunal rösträtt från 16 års ålder. Det demokratiska samtalet i en digital tid – Så stärker vi motståndskraften mot desinformation, propaganda och näthat (SOU 2020:56) gav flera viktiga förslag på hur motståndskraften mot desinformation, propaganda och näthat kan stärkas, exempelvis en översyn för att identifiera vilka delar av rättskedjan som behöver utvecklas och effektiviseras för att motverka näthat.

I vår egen antologi ”100 år till” finns även många viktiga texter som kan tjäna som inspiration i det fortsatta demokratiarbetet.

Uppdraget att bidra till att uppmärksamma den svenska demokratin första hundra år och att värna demokratin inför framtiden har vid sidan av ökad kunskap bidragit till glädje och ödmjukhet. Glädje över möten med människor med engagemang för människovärde och demokrati, glädje över den tillit som präglar vårt samhälle och som är så viktig att slå vakt om. Vårt arbete har varit beroende av andras insatser – det bekräftar det ömsesidiga beroende som det demokratiska samhället vilar på. Vi vill särskilt uppmärksamma de insatser som på nationell nivå gjorts av Sveriges riksdag och Kungliga biblioteket.

Och om vårt arbete som beskrivs i detta betänkande kan sägas vara framgångsrikt så beror det i mycket hög grad på medarbetarna inom det sekretariat som vi har fått arbeta tillsammans med.

Emma Frans
Rosaline Marbinah
Lena Posner-Körösi
Peter Örn, ordförande
Helena Onn, huvudsekreterare

Sammanfattning

Kommittén Demokratin 100 år hade i uppdrag att planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati under åren 2018–2021. Kommittén skulle uppmuntra en bredd av aktörer i hela landet att delta, såsom skolväsendet, det civila samhället, myndigheter och kommuner (dir. 2018:53). Utifrån direktivet formulerade kommittén tre målsättningar för arbetet. Kortfattat syftade dessa till att fler skulle ha en god kunskap om demokratin, att fler skulle engagera sig i demokratin och att fler tydligt skulle ta ställning för det demokratiska styrelseskicket.

En nationell demokratirörelse

Tidigt i kommitténs arbete genomfördes samråd med myndigheter, civilsamhälle, fackförbund, skolaktörer, nationella minoriteter, trosamfund, företag och kulturaktörer för att hitta former för samverkan kring demokratiarbetet. Kommittén hade även en samordnande roll i relation till de myndigheter som fick demokratistärkande uppdrag under regeringens Demokratin 100 år-satsning. Genom kommitténs samling *Vår demokrati – värd att värna varje dag*, där hundratals aktörer deltog, skapades ett myller av demokratifrämjande aktiviteter runt om i landet för olika målgrupper.

Demokratiambassadörernas roll

Kommitténs ordförande Peter Örn och ledamöterna Emma Frans, Lena Posner-Körösi och Rosaline Marbinah representerade och kommunicerade kommitténs arbete i rollen som demokratiambassadör. De medverkade i drygt 230 publika aktiviteter och syntes regelbundet i traditionella och sociala medier. Deras kontaktnät och offent-

lighet bidrog till att information om kommitténs arbete nådde ut. De flesta av de publika aktiviteter som demokratiambassadörerna medverkade i anordnades av aktörer i samlingen. Utöver det deltog de bland annat i programpunkter under Järvaveckan, Bokmässan, Almedalsveckan, MR-dagarna och i kommitténs egna arrangemang.

Deklarationen ökade engagemanget

Deklaration för en stark demokrati skapades med syfte att samla och engagera de krafter som stödjer demokratin som styrelseskick och uppmuntra att fler tydligt tar ställning och arbetar för att stärka demokratin. Aktörerna som undertecknade deklARATIONEN tog ställning för det demokratiska styrelseskicket, alla människors lika värde, de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsstatens principer. Varje aktör formulerade även interna, externa och kommunikativa åtaganden för hur de skulle bidra till att stärka demokratin.

I slutet av 2021 hade 310 aktörer undertecknat Deklaration för en stark demokrati. Aktörerna uppgav att de i snitt hade nått ut till 4 000 personer (medianvärde). Den vanligaste målgruppen för aktörerna var allmänheten, och de flesta uppgav att deras arbete hade bidragit till att uppmärksamma att Sveriges demokrati firade 100 år. Vidare svarade ett stort antal att arbetet inom ramen för deklARATIONEN hade bidragit till att öka kunskapen och medvetenheten om det demokratiska systemet bland sina respektive målgrupper.

Demokratistugans turné ledde till ett fördjupat samarbete

Kommittén tog fram Demokratistugan, ett mobilt kunskapscenter, för att öka intresset för och kunskapen om demokratin. Informationen och övningarna i Demokratistugan behandlade bland annat grundlagarna, fri- och rättigheterna, rösträttens historia, de olika beslutsnivåerna samt demokratins utmaningar.

Demokratistugan besökte 16 län och gjorde totalt 20 stopp från Gällivare i norr, till Malmö i söder. Under turnén arrangerades cirka 400 lokala programpunkter i anslutning till stugans besök. En bredd av lokala aktörer engagerade sig, från länsstyrelser, kommuner och regioner till bibliotek, civilsamhällesorganisationer och kulturaktörer. Enligt de som stod värdar för Demokratistugan resulterade arbetet i nya kontakter och fördjupat lokalt och regionalt samarbete.

Särskilda satsningar för att öka kunskaperna om demokratin

För att öka medvetenheten och kunskapen om demokratin genomfördes flera olika satsningar. Kommittén tog bland annat fram korta filmer om olika aspekter av demokratin på flera språk och en serie filmer med demokratiambassadör Emma Frans som berörde vardagsnära demokratifrågor. Filmerna var kopplade till kunskapsbanken Mer om demokrati på kommitténs webbplats. Det kunskapshöjande materialet spreds brett, exempelvis till skolor, studieförbund och bibliotek samt genom digital annonsering.

I den dagliga kommunikationen via sociala medier kunde följare ta del av uppdateringar om arbetet som kommittén och aktörer i samlingen genomförde. På kommitténs hemsida publicerades fördjupande artiklar och nyhetsbrev. Kommittén skrev även debattartiklar, samt initierade och medverkade i debattartiklar som skrevs av aktörer i samlingen.

Seminarier, samtal och andra publika arrangemang om demokrati-frågor anordnades av kommittén. Flera av dessa spelades in av UR Samtiden, sändes i Kunskapskanalen och tillgängliggjordes digitalt för allmänheten på UR Play. Som exempel kan nämnas kommitténs samtal på Bokmässan 2021 och avslutningskonferensen Demokratin 100 år – en framtidsdag.

Kommittén tog även fram den framåtblickande antologin ”100 år till” i fyra delar för att bredda perspektivet på olika demokratifrågor. Demokratiambassadörerna skrev förord till respektive del.

Kommittén genomförde kunskaps- och opinionsmätningar om demokrati i februari månad år 2019 och år 2022. Mätningarna visade bland annat att andelen som kände till att det var år 1921 som både kvinnor och män fick rösta första gången, ökade från 69 procent 2019 till 82 procent 2022.

Covid-19-pandemin

Covid-19-pandemin ledde till att många arrangemang ställdes in och att planerade aktiviteter fick skjutas upp. En utmaning för kommittén var att digitalisera det utåtriktade arbetet. Den digitala omställningen möjliggjorde dock omfattande digital medverkan vilket sparade tid och gjorde att demokratiambassadörerna kunde delta i betydligt fler aktiviteter. Arbetet med deklARATIONEN effektiviserades och kunde

spridas till fler aktörer när mötena då deklARATIONEN undertecknades blev digitala.

Utöver praktiska konsekvenser fick pandemin effekter på demokratin i Sverige och globalt. Flera rapporter konstaterade att en auktoritär utveckling pågick runt om i världen i pandemins kölvatten, vilket kommittén uppfattade som angeläget att lyfta fram i sitt arbete. Frågan berördes bland annat i samtal som kommittén anordnade och i kommitténs nyhetsbrev.

Förslag för ett demokratistärkande arbete framöver

I enlighet med kommitténs direktiv lämnas förslag på hur insatser och erfarenheter från kommitténs arbete kan tas tillvara av regeringen efter att kommittén har avvecklats. Kommittén har bland annat sett vikten av samordning och samverkan när flera aktörer genomför ett demokratifrämjande arbete, samt vikten av att det demokratifrämjande arbetet når ut i hela landet. Vidare lämnar kommittén flera förslag på åtgärder som syftar till att långsiktigt stärka demokratiperspektivet i myndigheters verksamhet, i utredningsarbetet samt inom skolväsendet.

En nationell demokratifunktion

Kommittén föreslår att en nationell demokratifunktion inrättas med uppdrag att öka kunskaperna om demokratin, utgöra kunskapsstödkring metoder för att öka deltagande och delaktighet i demokratin, bidra till samordning av myndigheters och andra aktörers demokratifrämjande insatser, samt analysera och ta fram lägesuppdateringar om tillståndet i den svenska demokratin. Utan nationell samordning finns det risker att de resurser som läggs på demokratistärkande arbete inte får genomslag.

Demokratiuppdrag till länsstyrelserna

Kommittén föreslår att länsstyrelserna ges ett långsiktigt demokratifrämjande uppdrag. Länsstyrelsernas arbete i samband med att Sveriges demokrati fyllde 100 år bidrog till ökat engagemang för demokratin.

För kommittén var samarbetet med länsstyrelserna särskilt viktigt för att nå ut lokalt runt om i landet. Genom ett långsiktigt demokrati-främjande uppdrag skulle regeringens demokratipolitik kunna föras ut i hela landet och frågor som rör medborgarnas kunskap om och delaktighet i demokratin ges större utrymme. I uppdraget ingår även att länsstyrelserna ska förse regeringen med lokala och regionala analyser på demokratiområdet.

Ökat demokratifokus i myndighetsstyrning

Kommittén anser att förvaltningsmyndigheterna i större utsträckning kan bidra till att befästa och utvidga demokratin samt förverkliga det demokratipolitiska målet. Statsförvaltningens allmänna demokratiuppdrag – att verka för att demokratins idéer ska vara vägledande inom samhällets alla områden och att alla människor ska uppnå delaktighet och jämlikhet – bör därför tydliggöras i myndigheternas styrdokument. Kommittén föreslår att det i avsnittet Allmänna uppgifter i myndighetsförordningen skrivs in att myndigheter ska ta tillvara fördelar som kan vinnas för demokratin. Vidare föreslås att demokrati och det demokratiska uppdraget skrivs in i instruktioner för myndigheter vars verksamhet är central för det demokratipolitiska målet. Kommittén föreslår dessutom ett pilotprojekt, där fem till åtta myndigheter ges i uppdrag att utarbeta metoder för hur respektive myndighet ska bidra till det demokratipolitiska målet.

Analysera konsekvenser för demokratin

Kommittén anser att demokratiperspektivet alltid bör beaktas inför viktigare beslut som fattas av riksdag och regering. Samtidigt saknas det i dag tydliga krav på hur kommittéer och utredningar ska analysera konsekvenser för demokratin i de förslag som tas fram. Kommittén föreslår därför att ett krav på att redovisa konsekvenser för demokratin skrivs in i kommittéförordningen. Analysen av förslagets konsekvenser kan exempelvis innehålla konsekvenser för grundläggande fri- och rättigheter, demokratins funktions sätt eller människors möjligheter att delta i demokratin och utöva inflytande över det politiska beslutsfattandet.

Förtydliga skolans demokratiuppdrag

Flera myndigheter och andra aktörer producerar undervisningsmaterial om demokrati för skolan. För huvudmän, skolledare och skolpersonal kan det vara svårt att få en överblick över materialet samtidigt som aktörerna som utvecklat materialet har svårigheter att nå ut. Vidare finns det otydligheter i hur skolans demokratiuppdrag ska tolkas och omsättas i praktiken vilket i förlängningen kan bidra till att alla elever inte ges samma möjligheter att utbildas till medvetna och kompetenta samhällsmedborgare.

Kommittén rekommenderar mot den bakgrunden att Skolverket får i uppdrag att förtydliga skolans demokratiuppdrag genom att utforma rekommendationer, allmänna råd och inspirationsmaterial som kan användas av huvudmän, skolledare och skolans personal. Kommittén rekommenderar också att Skolverket genomför en utvärdering av konsekvenserna av bestämmelsen om politiska partiers närvaro i skolan och hur den har påverkat demokratiarbetet och elevernas möjlighet till likvärdig utbildning. Vidare rekommenderar kommittén att Skolinspektionen får i uppdrag att genomföra kvalitetsgranskningar av grundskolornas och gymnasieskolornas arbete med demokrati.

Kommittén föreslår därutöver att den digitala plattformen Demokrati 100 år som utvecklades av bland annat Skolverket permanentas och breddas till att inte endast fokusera på demokratins hundraårsjubileum.

För en stark demokrati i framtiden

Kommitténs förslag bidrar sammantaget till att uppnå det demokratipolitiska målet om en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika. Förslagen förväntas leda till ökade kunskaper om demokrati i befolkningen, bättre samordning mellan olika demokratifrämjande insatser, en tydligare analys av demokratin nationellt och i olika delar av landet samt att utmaningar för demokratin uppmärksammas. Detta kan i förlängningen leda till ett effektivare arbete mot de hot som demokratin står inför. Vidare förväntas att fler myndigheter, med olika utgångspunkter och målgrupper, genomför ett arbete som bidrar till ökat deltagande i demokratin och jämlika möjligheter till inflytande. Att tydliggöra skolans demokratiuppdrag är en viktig del i detta. Genomförande av förslagen ger förutsättningar för att den svenska demokratin kan stå fortsatt stark.

Sammanfattning på lättläst svenska

År 2021 var det 100 år sedan både kvinnor och män fick rösta i val till riksdagen.

Därför bestämde regeringen år 2018 att skapa en kommitté som fick namnet Demokratin 100 år.

Kommittén har planerat, samordnat och genomfört aktiviteter under åren 2018 till 2021.

Målet med aktiviteterna har varit att fler ska få bra kunskap om demokratin, att fler ska engagera sig i frågor om demokrati och arbeta för att vi ska ha en stark demokrati i Sverige.

Kommitténs arbete

I början pratade kommittén med olika myndigheter, fackförbund, organisationer, skolor, företag och andra om hur vi kan arbeta tillsammans med frågor om demokrati.

Flera myndigheter fick uppdrag från regeringen att arbeta med Demokratin 100 år. Kommittén samordnade de myndigheternas arbete.

Ambassadörer för demokratin

Ordförande i kommittén var Peter Örn. Övriga personer i kommittén var Emma Frans, Lena Posner-Körösi och Rosaline Marbinah.

De har varit ambassadörer för demokratin och varit med i ungefär 230 aktiviteter. Några exempel på aktiviteter är Bokmässan, Järvaveckan, Almedalsveckan och MR-dagarna. Ambassadörerna har också flera gånger varit med i radio, tv och i sociala medier.

En deklARATION om demokrati

Kommittén har arbetat med en deklARATION om demokrati. DeklARATIONEN är ett dokument som talar om att demokrati och respekt för allas mänskliga rättigheter är viktigt och att Sverige ska vara ett land med lagar som är lika för alla.

De som skriver under deklARATIONEN lovar att arbeta för detta.

I slutet av år 2021 hade 310 olika organisationer och företag skrivit under deklARATIONEN.

Organisationerna har tillsammans informerat fler än 1,2 miljoner människor om arbetet med demokrati och om att demokratin fyllde 100 år.

Mer samarbete efter Demokratistugans turné

Kommittén skapade en Demokratistuga.

Demokratistugan var ett litet hus som åkte till olika platser i Sverige.

I stugan fanns information och övningar om demokrati.

Demokratistugan besökte 20 platser från Gällivare i norr till Malmö i söder.

På varje plats ordnade lokala organisationer, bibliotek, kommunen och andra grupper många olika aktiviteter.

Sammanlagt var det ungefär 400 aktiviteter.

Demokratistugan hjälpte till att skapa många nya kontakter och ökade samarbetet både lokalt och regionalt.

Särskilda aktiviteter för att öka kunskap om demokratin

Kommitténs uppdrag var att öka medvetenhet och kunskap om demokrati.

Därför skapade kommittén olika typer av information. Ett exempel är korta filmer på olika språk om demokrati.

På kommitténs webbplats finns mer information om de frågor som filmerna handlar om. Informationen finns under rubriken Mer om demokrati. Många skolor, studieförbund och bibliotek har använt webbplatsen.

De berättade också om sitt arbete och om lokala aktiviteter via sociala medier. Kommittén skrev nyhetsbrev och debattartiklar och ordnade flera olika seminarier och samtal. Flera av seminarierna spelades in av UR (Utbildningsradion).

Kommittén producerade också en bok som heter ”100 år till”. Boken handlar om olika frågor om demokrati. Den har fyra delar och ambassadörerna har skrivit inledningar till varsin del.

I februari 2019 och i februari 2022 har kommittén undersökt allmänhetens kunskap om demokrati.

Fler visste i undersökningen år 2022 att det var år 1921 som både kvinnor och män för första gången fick rösta i Sverige.

Pandemin covid-19

Pandemin gjorde att många aktiviteter ställdes in eller fick genomföras senare.

Därför arbetade kommittén mycket med att göra aktiviteter digitalt via internet.

Det var en stor utmaning för kommittén.

Men när så mycket var digitalt kunde ambassadörerna vara med i fler aktiviteter.

Arbetet med deklARATIONEN blev mer effektivt när arbetet gjordes digitalt.

Det blev till exempel lättare för fler att skriva under deklARATIONEN.

Pandemin fick negativa konsekvenser för demokratin i världen.

Det kom flera rapporter om att respekten för demokrati och mänskliga rättigheter blivit sämre i många länder.

Detta skrev kommittén om i sina nyhetsbrev och pratade om i seminarier och samtal.

Förslag på hur man kan arbeta för en stark demokrati

Kommitténs uppdrag var också att ge förslag på hur erfarenheterna från Demokratin 100 år kan användas i fortsatt arbete med att göra demokratin stark i Sverige.

Samordning av arbetet med demokrati i Sverige

Kommittén föreslår att det ska finnas en myndighet som ska samordna arbetet med demokrati i Sverige. Den myndigheten ska skapa sätt att arbeta för att öka kunskapen om demokrati och undersöka hur bra demokratin fungerar i vårt land.

Uppdrag om demokrati till länsstyrelserna

Kommittén föreslår att länsstyrelserna ska ha ett tydligare uppdrag att arbeta för att stärka demokratin.

Länsstyrelserna var mycket viktiga för kommittén i arbetet med Demokratin 100 år för alla lokala aktiviteter runt om i landet.

Länsstyrelserna arbetade tillsammans med kommuner och lokala organisationer.

Att arbeta tillsammans var ett bra sätt att arbeta på. Det är viktigt att fortsätta arbeta på samma sätt i framtiden.

Demokrati viktigt fokus i myndigheters arbete

Myndigheter behöver tänka mer på demokrati och hur deras arbete kan stärka demokratin.

Demokrati måste stå med i förordningen för myndigheter, alltså i lagen.

Myndigheters demokratiska uppdrag ska också finnas med i instruktionen från regeringen till myndigheterna.

Kommittén föreslår ett projekt där 5 till 8 myndigheter utvecklar metoder för hur varje myndighet kan arbeta för det politiska målet om demokrati.

Undersöka konsekvenser för demokratin

Varje gång riksdagen eller regeringen ska besluta något ska de först tänka på hur beslutet påverkar demokratin.

Idag finns inget krav på kommittéer eller utredningar att de ska undersöka hur deras förslag påverkar demokratin.

Kommittén Demokratin 100 år tycker att det ska finnas ett krav på detta.

Skolans demokratiska uppdrag måste bli tydligare

Flera myndigheter och andra tar fram material om demokrati för skolan.

Det är ofta svårt för lärare att veta vilket material som finns.

Det är också otydligt vilket uppdrag skolan har om demokrati och hur skolan ska arbeta praktiskt med demokrati i klassrummen.

Kommittén tycker därför att Skolverket ska arbeta med att göra skolans demokratiska uppdrag tydligare.

Skolverket ska ge rekommendationer och råd och producera material som skolan kan använda som inspiration för det demokratiska uppdraget.

Skolverket ska också utvärdera på vilket sätt det påverkar skolans arbete med demokrati om politiska partier får besöka skolan.

Kommittén föreslår också att Skolinspektionen ska undersöka kvaliteten i grundskolans arbete och gymnasieskolans arbete med demokrati.

Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolinspektionen skapade tillsammans webbplatsen

Demokratin 100 år.

Kommittén föreslår

att webbplatsen ska finnas kvar.

Men webbplatsens innehåll ska också ha

annan information om demokrati

än bara om att demokratin fyllde 100 år.

För en stark demokrati i framtiden

Förslagen som kommittén har

är förslag för att skapa en stark demokrati

under lång tid

och en demokrati där alla kan vara med och påverka.

Förslagen handlar om att öka kunskapen

om demokrati hos medborgarna i Sverige

och om att samordna arbetet med demokrati.

Om vi undersöker bättre

hur demokratin fungerar i olika delar av landet

och om skolans och myndigheters

demokratiska uppdrag blir tydligare

kan vi fortsätta att bygga

en stark demokrati i vårt land.

Summary

The Committee for a Strong Democracy (kommittén Demokratin 100 år), commemorating 100 years of universal and equal suffrage in Sweden, was given the task of planning, coordinating and carrying out activities aimed at strengthening democracy, between 2018 and 2021. The purpose was to encourage the participation of a wide range of actors across Sweden, such as the school system, civil society, government agencies and municipalities (ToR 2018:53). Based on these terms of reference, the Committee formulated three objectives for its work. In summary, these were to increase the number of people who have a good knowledge of democracy, the number of people who are involved in democracy and the number who take a clear stance in favour of the democratic system of governance.

A national democracy movement

Early in the Committee's work, consultations were held with government agencies, civil society, trade unions, the school system, national minorities, faith communities, businesses and cultural actors in order to identify ways to collaborate on democracy work. The Committee also had a coordinating role in relation to the government agencies given democracy-strengthening mandates under the Government's Democracy 100 Years (Demokratin 100 år) initiative. The Committee's national campaign *Our democracy – worth protecting every day* (*Vår demokrati – värd att värna varje dag*), involving hundreds of actors, generated a myriad of democracy-promoting activities around the country for different target groups.

The role of democracy ambassadors

Committee chair Peter Örn and members Emma Frans, Lena Posner-Körösi and Rosaline Marbinah acted as democracy ambassadors, representing and communicating the Committee's work. They took part in around 230 public activities and appeared regularly in traditional and social media. Their networks of contacts and public profiles helped ensure that the information on the Committee's work reached its intended recipients. Most of the public activities in which the democracy ambassadors participated were organised by actors in the national campaign. In addition, they took part in sessions during the Järvaveckan and Almedalsveckan week-long political festivals, the Göteborg Book Fair, the Swedish Forum for Human Rights and the Committee's own events.

The Declaration increased engagement

The Declaration for a Strong Democracy (Deklaration för en stark demokrati) was created with the aim of uniting and engaging the forces supporting democracy and encouraging more people to take a clear stance and work to strengthen democracy. The signatories of the Declaration stood up for democratic governance, the equal value of all people, fundamental rights and freedoms, and the rule of law. Each actor also formulated internal, external and communicative commitments regarding how they would contribute to strengthening democracy.

By the end of 2021, 310 actors had signed the Declaration for a Strong Democracy. They reported reaching a median of 4,000 people each. The most common target group was the general public, and most actors stated that their work had contributed to raising awareness of the centenary of Swedish democracy. Furthermore, a large number responded that work around the Declaration had contributed to increasing knowledge and awareness of the democratic system among their respective target groups.

Mobile Democracy Centre tour led to deeper cooperation

The Committee developed the Mobile Democracy Centre (Demokrati-stugan), a mobile knowledge centre, to generate greater interest in, and knowledge about, democracy. The information and activities in the Mobile Democracy Centre covered topics including constitutional law, rights and freedoms, the history of the right to vote, the different levels of decision-making and the challenges of democracy.

The Centre visited 16 counties, making a total of 20 stops from Gällivare in the north to Malmö in the south. During the tour, around 400 local programme items were organised in connection with the Centre's visit. A wide range of local actors got involved, from county administrative boards, municipalities and regions to libraries, civil society organisations and cultural actors. According to those who hosted the Mobile Democracy Centre, the work resulted in new contacts and deeper local and regional cooperation.

Special efforts to increase knowledge about democracy

To increase knowledge about democracy, several communication initiatives took place. The Committee produced, among other things, short films on various aspects of democracy in several languages and a series of films with democracy ambassador Emma Frans, that touched on everyday democracy issues. The films were linked to the knowledge bank More about Democracy (Mer om demokrati) on the Committee's website. Educational materials were widely distributed, for example to schools, study associations and libraries, and via digital advertising.

In daily communications on social media, followers were able to receive updates on the work of the Committee and actors in the national campaign. The Committee's in-depth articles and newsletters were published on its website. The Committee also wrote op-eds and initiated and contributed to those written by actors in the campaign.

It organised seminars, talks and other public events on democracy issues. Several of these were recorded by UR Samtiden (part of the public-service Swedish Educational Broadcasting Company), broadcast on the Kunskapskanalen television channel and made available for free on the UR Play streaming platform. Examples include the

Committee's talks at the 2021 Göteborg Book Fair and the Committee's closing conference entitled 100 years of Democracy – A Day about the Future (Demokratin 100 år – en framtidisdag).

The Committee also produced a four-volume, forward-looking anthology "100 More Years" ("100 år till"), presenting broader perspectives on various democracy issues. The democracy ambassadors each wrote a foreword to one volume of the anthology.

Knowledge surveys and opinion polls were conducted in February 2019 and again in 2022. Among the results of these surveys was an increase in the proportion of people who knew that both women and men were able to vote in national elections for the first time in 1921, from 69 per cent in 2019 to 82 per cent in 2022.

The COVID-19 pandemic

The COVID-19 pandemic led to the cancellation of many events and the postponement of several planned activities. Another challenge it created was the need to digitise the Committee's outreach work. However, the digital transformation allowed for extensive online participation, which saved time and allowed the democracy ambassadors to participate in a significantly larger number of activities. The work on the Declaration was streamlined and could be conveyed to more actors when the meetings for signing the Declaration became digital. In addition to practical consequences, the pandemic had an impact on democracy in Sweden and globally. Several democracy reports noted authoritarian trends around the world in the wake of the pandemic, which the Committee felt was important to highlight in its work. The issue was addressed in talks organised by the Committee and in the Committee's newsletter.

Proposals for future work on strengthening democracy

In line with the Committee's terms of reference, proposals are being made as to how the Committee's initiatives and experience can be utilised by the Government after the Committee has completed its assignment. The Committee has demonstrated the importance of co-ordination and collaboration when several actors carry out democracy-promoting work, as well as the importance of this work reaching

throughout the country. Furthermore, the Committee makes several proposals for measures aimed at strengthening the democratic perspective in the work of government agencies, in work on government inquiries and in the school system.

A national democracy function

The Committee proposes that a national democracy function should be established with the task of generating greater knowledge of democracy, constituting a knowledge resource on methods to increase participation and active involvement in democracy, contributing to the coordination of various democracy-promoting efforts by government agencies and other actors, and analysing and producing status updates on Swedish democracy. Without national coordination of work on democracy, resources invested in democracy-strengthening work risk being wasted.

Democratic mandate for county administrative boards

The Committee proposes that the role of county administrative boards as democracy-strengthening actors should be clarified through a long-term democracy-promoting mandate. The work of the county administrative boards on the centenary of Swedish democracy contributed to greater commitment to democracy. For the Committee, cooperation with county administrative boards was crucial to reach out locally across the country. Based on the work of the county administrative boards, knowledge and working methods are currently in place that could be applied in longer-term work on democracy.

Greater focus on democracy in governance

The Committee's opinion is that government administration could contribute to a greater extent to the consolidation and expansion of democracy and to realise the policy goal on democracy. The general democratic mandate of government administration – under Chapter 1, Section 2 of the 1974 Instrument of Government, to work to ensure that democratic ideas guide all areas of society and that participation

and equality of all people is achieved – should therefore be made clearer in documents regulating government agencies. The Committee proposes that the General Tasks section of the Government Agency Ordinance stipulate that agencies must consider benefits that can be gained for democracy. It furthermore proposes that democracy and the democratic mandate be stipulated in the instructions for agencies whose work is central to the policy goal on democracy. The Committee also proposes a pilot project in which five to eight agencies are commissioned to develop methods for contributing to the policy goal on democracy.

Analysing consequences for democracy

The democratic perspective should always be considered before major decisions are taken by the national parliament (Riksdag) and the Government. There is currently no clear requirement for committees and inquiries to analyse the consequences for democracy of their proposals. The Committee proposes that a demand to assess these proposals' consequences for democracy be stipulated in the Committees Ordinance. These assessments could, for example, include any impacts on fundamental rights and freedoms, the functioning of democracy or people's ability to participate in democracy and influence political decision-making.

Clarifying schools' democratic mandate

Several different government agencies and other actors produce teaching materials on democracy for schools. This makes it difficult for principals, school leaders and school staff to gain an overview of the materials, while the actors that developed the materials have difficulty reaching their intended audiences. Furthermore, there are ambiguities in how the democratic mandate of schools is to be interpreted and put into practice, which creates a risk that some students may not receive the same level of education on democracy, and thus not have equal opportunities to become conscious and competent citizens.

The Committee recommends that the Swedish National Agency for Education be given the task of clarifying schools' democratic mandate by developing recommendations, general advice and inspirational material for principals, school leaders and school staff. The Committee also recommends that the Agency carry out an evaluation of the consequences of the legal provision on the presence of political parties in schools and how it has affected schools' education on democracy and equal opportunities in education. Furthermore, the Committee recommends that the Swedish Schools Inspectorate should be given the task of carrying out quality audits of the work of compulsory and upper-secondary schools on democracy.

Finally, the Committee proposes that the digital platform *demokrati100.se*, which was created by, among others, the Swedish National Agency for Education, be made permanent and broadened to focus on more than just the centenary celebrations.

For a strong democracy in the future

Taken together, the Committee's proposals contribute to the policy objective of a living democracy that is sustainable and participatory, and in which opportunities for influence are equal. The proposals are expected to lead to increased knowledge of democracy among the population, better coordination between different democracy-promoting initiatives, a clearer analysis of democracy nationally and in different parts of the country, and attention being paid to challenges to democracy in Sweden. In the long run this could lead to more efficient work against the threats facing the democracy. It is also expected that more government agencies, with different points of departure and target groups, will carry out work that contributes to greater participation in democracy and equal opportunities for influence. Clarifying the democratic mandate of schools is an important part of this. Implementing the proposals will ensure that Swedish democracy remains strong.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om ändring i kommittéförordningen (1998:1474)

Härigenom föreskrivs att 15 § kommittéförordningen (1998:1474) ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §¹

Om förslagen i ett betänkande har betydelse för den kommunala självstyrelsen, *skall* konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet. Detsamma gäller när ett förslag har betydelse för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Om förslagen i ett betänkande har betydelse för *demokratien* eller den kommunala självstyrelsen, *ska* konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet. Detsamma gäller när ett förslag har betydelse för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2023.

¹ Senaste lydelse SFS 2019:1034.

1.2 Förslag till förordning om ändring i myndighetsförordningen (2007:515)

Härigenom föreskrivs att 6 § myndighetsförordningen (2007:515) ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Myndigheten *skall* fortlopande utveckla verksamheten.

Myndigheten *skall* verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet.

Myndigheten *skall* tillhandahålla information om myndighetens verksamhet och följa sådana förhållanden utanför myndigheten som har betydelse för verksamheten.

Föreslagen lydelse

6 §¹

Myndigheten *ska* fortlopande utveckla verksamheten.

Myndigheten *ska* verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten *och demokratin* som helhet.

Myndigheten *ska* tillhandahålla information om myndighetens verksamhet och följa sådana förhållanden utanför myndigheten som har betydelse för verksamheten.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2023.

¹ Senaste lydelse SFS 2007:515.

2 Uppdraget

2.1 Uppdraget

Kommittén Demokratin 100 år tillsattes i juni 2018 med uppdraget att under åren 2018–2021 planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati. Enligt direktivet (dir. 2018:53) skulle kommittén planera och genomföra insatserna i nära samarbete med relevanta aktörer.

Kommittén skulle uppmuntra en bredd av aktörer i hela landet att delta, såsom skolväsendet, det civila samhället, myndigheter och kommuner. Insatserna skulle nå ut till olika målgrupper i befolkningen och bidra till att utveckla och stärka demokratin på kort och lång sikt genom att öka delaktigheten, förankringen av och motståndskraften i demokratin. Insatserna skulle främja utveckling av de kunskaper och förmågor som människor behöver för att kunna delta aktivt i demokratin, bidra till att uppmuntra och inspirera till demokratiskt deltagande och stärka stödet för demokratins grundläggande principer. Vidare skulle kommittén enligt direktivet lämna förslag på hur insatserna och erfarenheterna från samlingen kan tas tillvara av regeringen efter att kommittén har avslutat sitt uppdrag.

Kommittén bestod av fyra ledamöter. Regeringen utsåg Peter Örn till ordförande av kommittén samt Emma Frans, Rosaline Marbinah och Lena Posner-Körösi till ledamöter. Huvuduppdraget för kommitténs ledamöter var enligt direktivet att kommunicera samlingen så att den skulle nå ut till så många som möjligt. Ledamöterna skulle arbeta utåtriktat mot olika målgrupper, uppmuntra en bredd av aktörer att delta samt medverka i seminarier och andra utåtriktade aktiviteter.

2.2 Utgångspunkter

År 2021 var det 100 år sedan allmän och lika rösträtt infördes i Sverige. Mot bakgrund av hundraårsjubileet ville regeringen uppmärksamma demokratin och de utmaningar demokratin står inför och tillsatte därför kommittén.

En central utgångspunkt för uppdraget var regeringens demokrati-politiska mål om en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika. Kommittén skulle i genomförandet av uppdraget även beakta regeringens demokratistrategi Strategi för en stark demokrati – främja, förankra, försvara (dnr Ku2018/01406/D). I strategin konstateras att Sveriges demokrati står på en stabil grund, men att det finns ett antal utmaningar som är särskilt viktiga att bemöta. Det handlar om ett demokratiskt utanförskap som innebär att människor känner att de inte är en del av demokratin och inte kan påverka sin framtid eller sina beslut. Det handlar även om ett hotat demokratiskt samtal där hat och hot mot förtroendevalda, journalister, konstnärer och andra som uttrycker sig offentligt riskerar att leda till självensur och tystnad. Det demokratiska samtalet påverkas också negativt av tilltagande desinformation och propaganda som snabbt sprids på sociala medier. Vidare pekar strategin på antidemokratiska krafter som utmanar demokratin. Utöver detta lyfts ett antal oroväckande globala trender fram, till exempel att demokratin globalt är på tillbakagång vilket också kan påverka Sveriges demokrati.

2.3 Betänkandets disposition

Betänkandet innehåller en redovisning av kommitténs arbetssätt, verksamhet och utfall, samt bedömningar och förslag för hur arbetet kan tas vidare och förslag på hur demokratiperspektivet kan stärkas i den statliga styrningen. I kapitel 3 beskrivs kommitténs vision, mål och målgrupper samt strategiska överväganden och arbetssätt. I kapitel 4 görs en översiktlig redovisning av kommitténs olika insatser. Detaljer över hur arbetet genomförts samt vilka aktörer som kommittén samarbetade med presenteras framför allt i bilagor. I kapitel 5 beskrivs verksamhetens resultat. Kapitel 6 innehåller kommitténs bedömningar och förslag för hur insatserna och erfarenheterna från arbetet kan tillvaratas, och kapitel 7 innehåller ytterligare åtgärder som syftar till att

stärka demokratin genom att förstärka demokratiperspektivet i myndigheters verksamhet, i utredningsarbetet samt inom skolväsendet. I kapitel 8 redovisas konsekvenser av förslagen. I bilagorna finns bland annat en redovisning av kommitténs kommunikativa arbete, information om arbetet med Deklaration för en stark demokrati och Demokratistugan. I volym 2 finns kommitténs antologi ”100 år till”.

3 Hur uppdraget genomfördes

I detta kapitel beskrivs kommitténs vision, mål, målgrupper, demokratiambassadörernas roll, strategiska överväganden, arbetssätt och förutsättningar.

3.1 Vision och mål för arbetet

Kommittén beslutade att kalla den samling som enligt direktiven skulle genomföras för *Vår demokrati – värd att värna varje dag*. En vision formulerades: ”Samlingen *Vår demokrati – värd att värna varje dag* ska bli en landsomfattande demokratirörelse som sätter diskussionen om vårt styrelseskick, vår demokrati, högst. Demokrati genomsyrar hela det offentliga samtalet, diskussionen hålls i en positiv och framåt-blickande anda och alla individer och grupper upplever sig vara en del av det demokratiska samhället”.

Kommittén formulerade även följande målsättningar för arbetet:

1. Fler har en god kunskap och medvetenhet om demokratin och vad vårt demokratiska system innebär.
2. Fler engagerar sig i demokratin till exempel genom att delta i samtal om demokrati, påverka lokala beslutsprocesser, rösta i val, engagera sig i en politisk fråga, i ett parti, eller i en civilsamhällesorganisation på sin fritid.
3. Ökat stöd för demokratin och att fler tar tydlig ställning för demokrati som styrelseskick.

Ambitionen var att 85 procent av befolkningen skulle känna till att demokratin fyller 100 år 2021, samt att andelen i befolkningen med låga kunskaper om det demokratiska systemet skulle ha minskat när kommittén avslutat sitt arbete.

3.2 Demokratiambassadörernas uppdrag och roll

Ledamöterna, som av regeringen gavs titeln demokratiambassadörer, hade en central roll och deras uppdrag bestod av flera delar. Huvuduppdraget var att kommunicera samlingen så att den skulle nå ut till så många som möjligt och en bredd av aktörer skulle uppmuntras att delta. Arbetet skulle riktas mot olika målgrupper i befolkningen. Utifrån sina respektive kunskaper och erfarenheter skulle demokratiambassadörerna bidra till att föra dialog och informera både om samlingen och demokratifrågor i stort.

Demokratiambassadörerna hade också i uppdrag att delta i utåt-riktade aktiviteter, både i kommitténs och i andras regi. Demokratiambassadörerna skulle vara aktiva i det offentliga samtalet och lyfta fram kommitténs roll och uppdrag samt olika demokratifrågor, bland annat utifrån regeringens demokratistrategi.

Utöver uppdraget att kommunicera samlingen beslutade kommittén att den även skulle fungera som en traditionell kommitté och besluta om verksamhetens inriktning.

3.3 Målgrupper

I direktivet angavs att kommitténs arbete skulle nå ut till en stor del av befolkningen, samt planeras och genomföras i nära samarbete med myndigheter, kommuner, civilsamhälle och skolväsende. Utifrån detta uppdrag definierade kommittén primära och sekundära målgrupper.

Kommitténs primära målgrupper var därmed myndigheter, kommuner, regioner, organisationer i det civila samhället och skolväsendet. Kommittén valde att arbeta med länsstyrelser och andra myndigheter med tydliga uppdrag relaterade till demokratin. Vidare kom kommittén att arbeta med närmare hälften av landets kommuner samt ett stort antal organisationer i civilsamhället på både lokal och nationell nivå inom ramen för arbetet med Deklaration för en stark demokrati och Demokratistugan. Efterhand kom aktörerna som skrev under Deklaration för en stark demokrati att utgöra primära målgrupper, vilka i sin tur riktade insatser till sina respektive målgrupper (sekundära målgrupper).

De primära målgrupperna kan beskrivas som vidareförmedlare, eftersom de i sin tur för vidare insatser och aktiviteter till sina respektive målgrupper. Kommittén valde att inte göra skolväsendet till

en primär målgrupp. Detta efter att kommittén hade konstaterat att det redan pågick omfattande insatser riktade mot skolan.

De primära aktörernas målgrupper var kommitténs sekundära målgrupper och de bidrog till att kommittén i enlighet med sin målsättning kunde nå ut till stora delar av befolkningen.

För vissa specifika satsningar om demokratin har kommittén även riktat sig till lärare, till personer med lägre utbildningsnivå – bland annat genom satsningar i sociala medier – och i några sammanhang till näringslivet.

Kommittén hade inte uttryckligen i uppdrag att nå ut till personer som inte känner sig delaktiga i demokratin. Däremot har vissa insatser gjorts för att nå denna målgrupp. Vidare har kommittén under hela sin verksamhetstid uppmärksammat och spridit kunskap om demokratiskt utanförskap som en av de stora utmaningarna för demokratin.

3.4 Strategiska överväganden och arbetssätt

Samordning och samverkan

När kommittén påbörjade sitt arbete hade riksdagen och Kungliga biblioteket redan inlett sina respektive satsningar med anledning av hundraårsjubileet. Deras verksamheter hade i huvudsak ett historiskt fokus, men delar av satsningarna rörde även demokratin utmaningar i dag. Efterhand fick därutöver ett antal myndigheter, utifrån ett underlag från kommittén, demokratistärkande uppdrag. Även andra aktörer, såsom studieförbund, arbetade med olika initiativ för att stärka demokratin. Kommittén konstaterade tidigt att samordningen mellan dessa initiativ var svag eller helt saknades. Flera myndigheter gav dessutom uttryck för att de ville arbeta mer tvärssektoriellt samt att de hade svårigheter att nå fram till sina respektive målgrupper. Mot denna bakgrund beslutade kommittén att en central uppgift skulle vara att bidra till att samordna befintliga initiativ genom att skapa mötesplatser, arenor och nätverk. Därutöver skulle kommittén genomföra egna insatser för att komplettera övriga aktörers initiativ. På detta sätt skulle arbetet inte bara bli effektivare och dubbelarbete undvikas, utan dessutom kunde fler målgrupper nås av insatserna.

Ambitionen var att kommitténs arbetssätt skulle präglas av ett lyssnande och inkluderande förhållningssätt för att få till stånd goda samarbeten med och mellan de aktörer som medverkade i samlings-

Under det första året höll kommittén därför flera samråd med myndigheter och organisationer i det civila samhället, däribland med företrädare för nationella minoriteter, för att staka ut riktningen för arbetet.

Ett viktigt arbetssätt för kommittén har också varit att inta rollen som katalysator för att engagera och stimulera andra aktörer att arbeta demokratistärkande. Detta arbetssätt genomsyrade kommitténs arbete med myndighetsuppdragen om de demokratiinsatser som regeringen beslutade om under 2019 och 2020. Kommittén hade också en roll som katalysator genom arbetet med Deklaration för en stark demokrati och Demokratistugans turné som båda genererade ett omfattande arbete av andra aktörer. Kommitténs ambition var att demokrati-frågorna skulle nå ut brett i samhället, inte att kommittén skulle bli känd för den breda allmänheten.

Kommittén valde att adressera både utmaningar för och möjligheter med demokratin. En ambition var att samtalen skulle föras i en framåtblickande anda och fokusera på möjliga åtgärder. Vidare ville kommittén beskriva demokratins komplexitet, bidra till saklighet och uppmuntra till engagemang och eftertanke.

Att sprida kunskap genom nätverk

Kommittén nyttjade både befintliga nätverk och etablerade nya för att sprida kunskap om samlingen, demokratijubileet och generella demokratifrågor. Nätverken växte successivt och kom att spela en viktig roll för att nå ut till olika aktörer i hela landet. Centralt var bland annat ett nätverk med länsstyrelser, ett nätverk med ett femtiotal myndigheter, och ett nätverk med drygt ett hundratal civilsamhällesorganisationer. Därtill har kommittén arbetat med tematiska nätverk för till exempel skolan, nationella minoriteter och arbetsmarknadens parter.

Kommunikation genomsyrade verksamheten

Kommitténs verksamhet har genomsyrats av kommunikationsarbete. En kommunikationsstrategi togs fram för att bidra till kommitténs mål. Målgrupper för kommunikationsarbetet varierade beroende på tema. I huvudsak riktade sig kommunikationen till aktörerna i samlingen och en bred allmänhet med intresse av att fördjupa sina kunskaper om

demokratien, liksom till pedagoger och elever i undervisningssituationer, där demokrati är ett viktigt tema. Kommunikationsinsatserna fokuserade främst på att sprida information om kommitténs verktyg, såsom Deklaration för en stark demokrati, Demokratistugans turné, demokratiambassadörernas framträdanden, kommitténs egna evenemang, material och filmer, debattartiklar, samt kommitténs antologi ”100 år till”.

Med namnet *Vår demokrati – värd att värna varje dag* ville kommittén både signalera att det krävs ett slags mobilisering för fortsatt demokratiutveckling och tydliggöra medborgarnas roll och ansvar.

En särskild logotyp togs fram för samlingen. Tanken med logotypen, dess distinkta form och tredimensionella karaktär, var att den skulle kunna appliceras i olika miljöer. Symbolen skulle upplevas som ett tillägg till en befintlig grafisk miljö, och därmed vara lätt för till exempel myndigheter och andra aktörer att komplettera sitt material med. Flera myndigheter, till exempel Statens medieråd, Sametinget och Myndigheten för stöd till trossamfund använde den för sina satsningar, liksom länsstyrelser i samband med värdskapet för Demokratistugan.

Kommittén tog under 2019 fram en enkel hemsida som vidareutvecklades under 2020. Inledningsvis användes hemsidan främst för att sprida information om kommitténs uppdrag, Deklaration för en stark demokrati samt informera om aktuella demokratirelaterade händelser. Allteftersom verksamheten växte blev hemsidan navet i verksamheten och användes för att lyfta fram aktörerna i samlingen, Demokratistugan med dess olika delar samt att sprida material, såsom filmer, skrifter och nyhetsbrev.

För att sprida information och nå ut till olika grupper var kommittén aktiv på Facebook, Instagram, LinkedIn och Youtube.

Kommittén gav regelbundet ut ett eget nyhetsbrev med olika demokratiteman till sina nätverk.

Utöver kommitténs egna kanaler användes pressmeddelanden, krönikor i olika publikationer och debattartiklar samt ambassadörernas deltagande i intervjuer för att sprida information om demokratiinsatser som gjordes i hela Sverige.

Annonsering i lokala medier samt nationellt via sociala medier var en del av kommunikationsstrategin och genomfördes både länsvis av samlingens aktörer och av kommittén. Flertalet av kommitténs evenemang finns tillgängliga via UR play, Almedalsveckan play, Folk och

Kultur, Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) samt via kommitténs YouTube-sida och hemsida.

Enstaka insatser gjordes då kommittén spred information om Demokratistugan med hjälp av influencers med stora följarskaror till exempel #BUT (Brodera Ut Texten) som deltog i samlingen.

Jämförande mätningar om demokratikunskaper

Kommittén lät inledningsvis göra en undersökning om medborgarnas kunskaper om demokrati (februari 2019). Syftet var att få en indikation på hur det såg ut med grundläggande kunskaper om hur det svenska demokratiska systemet fungerar samt en uppfattning om hur medvetna medborgarna var om hundraårsjubileet av allmän och lika rösträtt. Resultatet av undersökningen låg bland annat till grund för kommitténs kunskapshöjande insatser. Undersökningen, som genomfördes av Novus, visade att en stor majoritet av allmänheten hade relativt goda baskunskaper om det svenska demokratiska systemet. Samtidigt uppvisade cirka 20 till 25 procent av befolkningen bristfälliga kunskaper. Några av frågorna ställdes även i en undersökning som riktades till personer som bor i områden med socioekonomiska utmaningar och som genomfördes av Delegationen mot segregation (Delmos). I dessa grupper var kunskaperna sämre.

Vid kommitténs avslut gjordes en ny undersökning av Novus och i princip samma frågor ställdes på nytt (februari 2022). Resultaten hade då förbättrats sedan den ursprungliga mätningen. Denna förbättring bör tillskrivas den stora mängd aktörer som gjorde insatser i samband med att demokratin fyllde 100 år.

Kommittén beaktade även andra mätningar och kunskapssammansättningar om demokrati, bland annat SOM-institutets årliga mätningar samt en undersökning av Delmos. Se vidare bilaga 6.

3.5 Samarbeten av särskild vikt

Myndigheter som fick särskilda demokratiuppdrag

Inledningsvis, under hösten 2018 och våren 2019, höll kommittén ett stort antal samråd med företrädare för myndigheter för att informera om hundraårsjubileet, regeringens demokratistrategi och in-

hämta förslag om hur myndigheterna ville förstärka sitt demokratiarbete under jubileumsåret. Till följd av samråden gav regeringen särskilda uppdrag om demokrati till myndigheter och till några civilsamhällesorganisationer under perioden 2020 till 2022. Kommittén har under hela verksamhetstiden samverkat och samarbetat med ett stort antal av dessa myndigheter. Se bilaga 7.

Flera av myndighetsuppdragen handlade om att öka kunskaperna om demokratin. Till exempel fick Barnombudsmannen, Forum för Levande Historia och Kriminalvården sådana uppdrag. Andra myndigheter som exempelvis Jämställdhetsmyndigheten och Myndigheten för delaktighet fick regeringsuppdrag som fokuserade på delaktighet i demokratin.

Kommittén höll vidare tematiska avstämningar med myndigheter om exempelvis skol- och utbildningsfrågor och demokratin samt med rättsvårdande myndigheter och myndigheter som arbetar med att försvara demokratin, däribland Totalförsvarets forskningsinstitut, Försvarsmakten, Kriminalvården, Polismyndigheten, Statens Institutionsstyrelse och Säkerhetspolisen. Vidare samrådde kommittén med Sametinget och Institutet för språk och folkminnen.

Kommittén bjöd in samtliga länsstyrelser att medverka i samlingen. I kommitténs delrapport föreslog kommittén att Regeringskansliet skulle överväga möjligheterna att ge samtliga länsstyrelser i uppdrag att under perioden 2020–2021 stärka sitt demokratiarbete och delta aktivt i samlingen. Så skedde också. Därigenom kunde länsstyrelserna ges en central roll i att sprida samlingen till hela landet. Kommittén hade ett strukturerat och omfattande samarbete med länsstyrelserna särskilt kring Demokratisstugan och Deklaration för en stark demokrati. Vidare höll kommittén samråd med länsstyrelserna kring framtida demokratistärkande arbete. Se vidare kapitel 4 och 6.

Samarbete med riksdagens och Kungliga bibliotekets demokratijubileums-satsningar

Under hela verksamhetsperioden samverkade kommittén med riksdagens och Kungliga bibliotekets demokratijubileums-satsningar – Leve demokratin respektive Demokratin100.se – och regelbundna möten hölls med ansvariga för satsningarna. Samarbetet resulterade bland annat i en serie inspirationsmöten för aktörer i olika delar av landet. Samarbetet genererade i december 2020 även ett panelsamtal

mellan talman Andreas Norlén och dåvarande demokratiminister Amanda Lind under ledning av Rosaline Marbinah, på Kulturhuset. Se vidare kapitel 4 och bilaga 4.

Andra samarbeten av vikt

Kommittén samarbetade och samverkade med ett flertal civilsamhällesorganisationer, bland annat fackföreningar, organisationer som företräder nationella och andra minoriteter, trossamfund, funktionshinderorganisationer, ungdomsorganisationer, jämställdhetsorganisationer, HBTQ-organisationer, idrottsföreningar, hembygdsföreningar, kooperativa föreningar och studieförbund. Särskilt kan #Vimåsteprata nämnas, som är en gemensam satsning av Studieförbunden och Folkbildningsrådet för att stärka det demokratiska samtalet och demokratis motståndskraft. Kommittén och #Vimåsteprata har samverkat och arrangerat flera gemensamma evenemang.

Vidare hade kommittén kontinuerliga samråd med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för att informera om olika satsningar. I delrapporten till Regeringskansliet föreslog kommittén att Regeringskansliet skulle ingå en överenskommelse med SKR om demokrati, vilket senare gjordes. Vidare deltog kommitténs ordförande vid SKR:s demokratidagar samt informerade om kommitténs arbete vid flera tillfällen i Demokratiberedningen och Kulturbereidningen.

Kommittén samarbetade även nära med kommittén Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet (Ku 2018:04). Gemensamt genomfördes flera publika insatser under 2019 och 2020 om hat och hot, desinformation och propaganda.

3.6 Delrapport till regeringen

Kommittén lämnade en delrapport till Regeringskansliet den 15 mars 2019. Rapporten innehöll förslag på hur samlingen skulle genomföras och vilka insatser och aktiviteter som skulle ingå i samlingen. En viktig del i rapporten var de förslag som kommittén mottog från 23 myndigheter om hur deras verksamhet kunde stärkas och utvecklas när det gäller demokrati. Rapporten innehöll även förslag från kommittén till Regeringskansliet på möjliga myndighetsuppdrag samt en beskrivning av förutsättningar för verksamheten. Rapporten och

förslagen från myndigheterna låg till grund för de uppdrag om demokrati som regeringen sedan gav till ett tjugotal myndigheter och till några civilsamhällesorganisationer under perioden 2020 till 2022. Se bilaga 7.

3.7 Förändrade förutsättningar

Under arbetets gång ändrades vissa av kommitténs förutsättningar, vilket påverkade verksamheten. De mest betydande var covid-19-pandemin och resurstilldelningen.

Covid-19-pandemin

Covid-19-pandemin och de rekommendationer och restriktioner som följde i dess spår påverkade kommitténs arbete på flera sätt. Kommittén, liksom resten av samhället, fick ställa om till digital verksamhet från mars 2020. Sammanträden, möten, samråd, seminarier och konferenser genomfördes till stor del digitalt under 2020 och våren 2021. I början var arbetssättet ovant, inte minst mot bakgrund av de många fysiska möten som kommittén hade anordnat under 2018 och 2019 för att etablera breda samarbeten.

Restriktionerna och osäkerheten som följde försvårade för många aktörer att delta fullt ut i samlingen. En stor del av både kommitténs och andra aktörers satsningar senarelades.

Under hösten 2021 minskade smittspridningen i Sverige och flertalet restriktioner togs bort under ett antal månader. Under den här perioden kunde Demokratistugans turné genomföras fysiskt i landet. Omställningen till digital verksamhet möjliggjorde för kommittén att medverka i fler möten.

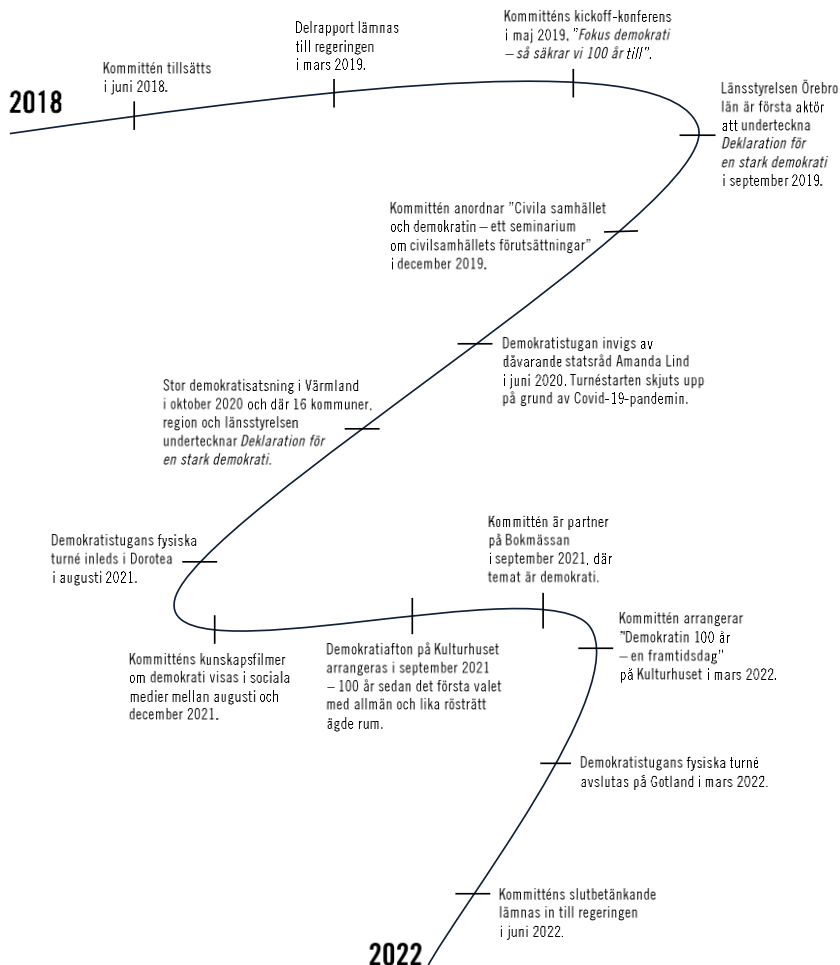
Förändrad resurstilldelning

Under år 2019 och år 2020 tilldelades kommittén en betydligt mindre budget än vad som hade aviserats. Detta medförde bland annat att det saknades resurser för att i god tid bygga en kommunikativ plattform och ta fram olika verktyg inför det viktiga genomförandeåret 2021. Först i mitten av 2021 kunde till exempel kommitténs filmer och material om demokrati spridas till breda målgrupper.

4 Redovisning av kommitténs arbete

I detta kapitel redovisas kommitténs större satsningar och publika insatser. Samlingen *Vår demokrati – värd att värna varje dag*, inkluderade ett stort antal aktörer i hela landet som arbetade för att öka kunskaperna om, och delaktigheten i, demokratin. Kommittén hade en samordnande och katalyserande roll i detta arbete och lade stor vikt vid att engagera och föra samman aktörer för att arbeta med demokratifrågor. Flera av kommitténs satsningar syftade till att skapa möjligheter för, och engagera andra aktörer, att arbeta demokrati-stärkande. En fullständig sammanställning av kommitténs utåtriktade arrangemang finns i bilaga 4.

Figur 4.1 Tidslinje över kommitténs arbete

Tidslinje över några av kommitténs mer betydelsefulla händelser.

4.1 Demokratiambassadörernas arbete

Inledningsvis fokuserade demokratiambassadörerna på att informera om samlingen och bjuda in aktörer att delta. Vidare deltog de i ett stort antal samråd och möten med aktörer för samlingens målgrupper. Huvudfokus för kommitténs ordförande Peter Örn var under den första tiden att lägga grunden för kommitténs arbete, informera om uppdraget och uppmuntra andra att delta i samlingen. Vidare höll han i flera samråd med myndigheter och civilsamhällesorganisationer.

I de filmer om demokrati som kommittén producerade har demokratiambassadör Emma Frans varit huvudaktör. Emma Frans lyfte fram filmerna och andra demokratibudskap på sin Instagram-sida med drygt 123 000 följare. Rosaline Marbinah hade en viktig roll i att lyfta fram ungas delaktighet och det civila samhällets roll i demokratin. Lena Posner-Körösi spred samlingen i sina nätverk och har under verksamhetstiden haft en viktig roll i kommitténs arbete med nationella minoriteter, kulturaktörer och näringslivet.

Under hela uppdraget medverkade alla fyra demokratiambassadörer i ett stort antal publika evenemang som dels arrangerades av kommittén, dels av andra aktörer. Särskilt ordförande Peter Örn spelade här en central roll. Vidare närvarade de på de platser som Demokratistugan besökte, spred information om och deltog i aktiviteter i samband med deklaraionsunderskrifterna, skrev debattartiklar, var sitt förord till kommitténs antologi samt intervjuades i media. Aktiviteterna beskrivs utförligare nedan.

Demokratiambassadörerna uppmärksammade demokratin, belyste och problematiserade dess utmaningar och betonade vikten av att inte ta demokratin för given.

Demokratiambassadörernas aktiviteter bidrog till att de olika delarna i samlingen var integrerade och samspelade med varandra. En sammanställning av kommitténs medverkan i utåtriktade aktiviteter finns i bilaga 4.

Medverkan i media och debattartiklar

Demokratiambassadörerna intervjuades i SR P4 och lokala SVT-sändningar och tidningar. Ofta skedde detta i samband med Demokratistugans turné eller vid de länsvisa satsningarna då Deklaration för en stark demokrati samtidigt skrevs under av flera kommuner i olika län. Vid 19 tillfällen medverkade kommittén även i tv-sändningar genom till exempel seminarier som spelades in och spreds av UR Play.

För att uppmärksamma demokratin, demokratijubileet och demokratins möjligheter och utmaningar skrev kommittén flera debattartiklar. Kommittén medverkade även i debattartiklar som initierades av andra aktörer i samlingen. Debattartiklarna publicerades i nationell press men också i regional och lokal press. En sammanställning av debattartiklarna finns i bilaga 5.

4.2 Deklaration för en stark demokrati

Under sommaren 2019 tog kommittén fram Deklaration för en stark demokrati för att på ett konkret sätt samla och engagera aktörer som ville bidra till att stärka och utveckla demokratin i Sverige och för att generera ett demokratistärkande arbete över hela landet. Deklarationen var ett ställningstagande för det demokratiska styrelseskicket och för alla människors lika värde, de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsstatens principer och en markering mot diskriminering, extremism, främlingsfientlighet, korruption och rasism.

Alla aktörer som skrev under deklARATIONEN skulle verka för (1) att fler får en god kunskap och medvetenhet om det demokratiska systemet, (2) att fler deltar aktivt i demokratin, och (3) bidra till ett samtalssklimat som kännetecknas av öppenhet och respekt. De aktörer som ville underteckna deklARATIONEN ombads att definiera minst ett internt, ett externt och ett kommunikativt åtagande, som skulle omsättas till konkreta demokratistärkande insatser. Genom åtagandena skulle deklARATIONEN bidra till att skapa ett myller av demokratistärkande aktiviteter i hela landet.

Från några få underskrifter till en nationell demokratiörelse

Deklarationen lanserades den 4 september 2019 genom undertecknande av Maria Larsson, landshövding i Örebro län. Inledningsvis arbetade kommittén för att utforma processer och rutiner för hantering av arbetet med deklARATIONEN. Stor vikt lades vid att stödja aktörerna i utarbetandet av unika och konkreta åtaganden för att försäkra att undertecknandet genererade ett demokratistärkande arbete. Många gånger gjordes ett omfattande internt förankringsarbete hos respektive aktör inför undertecknandet. Beslut om åtaganden togs av styrelser, kommunfullmäktige eller liknande. Under hösten 2019 och i början av 2020 uppmärksammades varje deklARATIONENS underskrift genom fysiska möten där Peter Örn eller någon av de andra demokratiambassadörerna medverkade. Till följd av covid-19-pandemins utbrott övergick kommittén under våren 2020 till digitala möten för att uppmärksamma deklARATIONENS underskrifterna. Under 2020 och 2021 arbetade kommittén strategiskt för att öka antalet aktörer som undertecknade deklARATIONEN bland kommuner, civilsamhällsorganisationer

och myndigheter. Detta gjordes genom brev, informationsmöten, nyhetsbrev och kommunikation på hemsidan och i sociala medier.

En viktig del i strategin för att nå ut med deklarationsarbetet i hela landet var länsvisa satsningar där kommittén tillsammans med respektive länsstyrelse verkade för att kommuner, myndigheter och civilsamhällesorganisationer i varje län skulle underteckna deklARATIONEN vid ett högtidligt tillfälle. Exempelvis skedde så i Örebro i september 2020, i Värmland i oktober 2020, i Kronoberg i januari 2021 och i Norrbotten i februari 2021.

Omfattningen av arbetet med deklARATIONEN

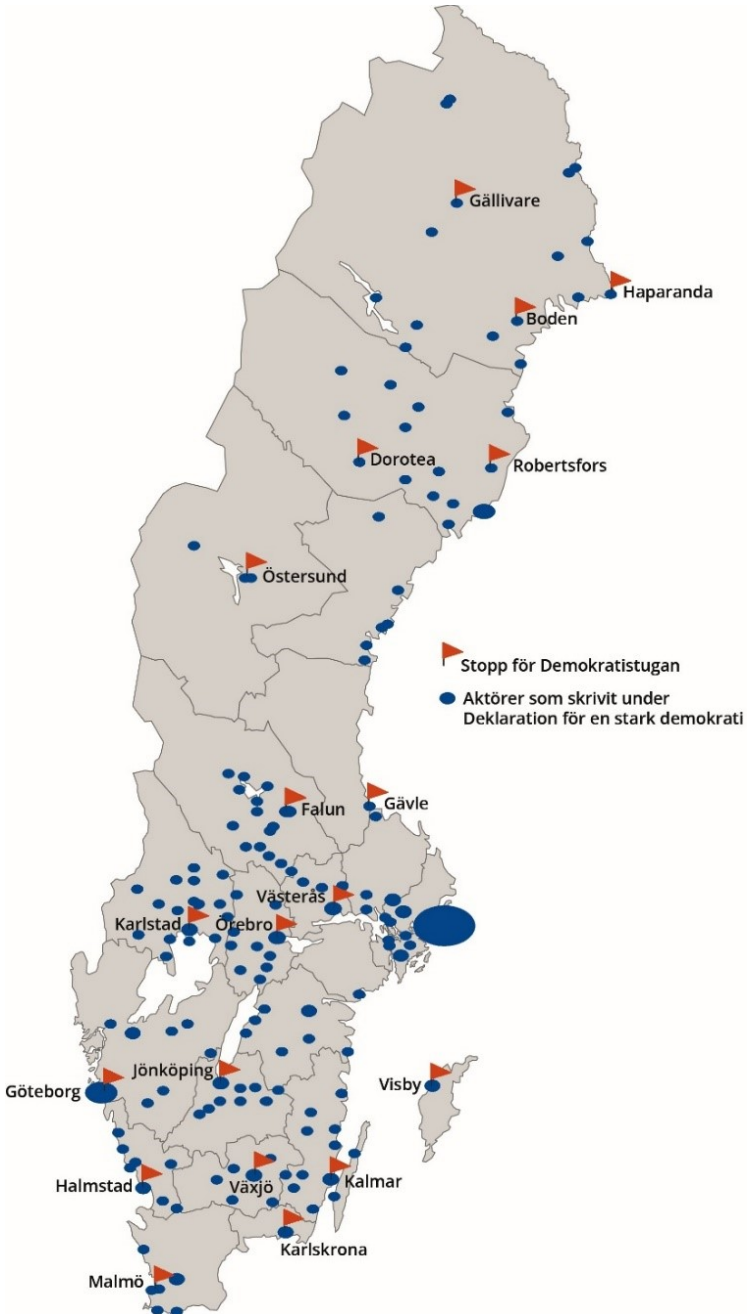
Deklarationen undertecknades av 310 aktörer som sammantaget genomförde omkring 3 720 aktiviteter och nådde ut till drygt 1,2 miljoner människor.¹ Deklarationen undertecknades av kommuner, regioner, civilsamhällesorganisationer inklusive fackföreningar och trossamfund, nationella myndigheter, länsstyrelser, universitet och högskolor samt av företag, museer och andra kulturaktörer. Bland åtagandena finns alltifrån föreläsningar, utbildningar, konferenser och utställningar till podcasts, teaterpjäser, stadsvandringar och olika verktyg för att stärka den interna demokratin. Merparten arbetade på lokal nivå och riktade sig till en bred allmänhet. Många hade även förtroendevalda politiker, den egna personalen samt elever och studenter som huvudsakliga målgrupper. I bilaga 2 finns deklARATIONSTEXT, slutrapportering samt en förteckning av aktörerna och deras insatser.

Kommunikation kring deklARATIONEN

För att skapa engagemang kring Deklaration för en stark demokrati uppmärksammade kommittén varje aktör som undertecknade deklARATIONEN och dess demokratifrämjande arbete genom bild och text i sociala medier och på hemsidan. De erbjöds att använda logotypen för samlingen samt en vinjett för digital kommunikation. Aktörerna uppmuntrades att kommunicera genom sina respektive kanaler. Deklarationsunderskrifterna fick generellt bra genomslag i lokala och regionala medier.

¹ Uppgifterna kommer från aktörernas slutrapportering. Se vidare bilaga 2.

Figur 4.2 Sverigekarta med markeringar för Demokratistugans stopp och de aktörer som skrev under Deklaration för en stark demokrati

De större prickarna visar en koncentration av aktörer.

4.3 Demokratistugan

Kommittén tog fram ett mobilt kunskapscenter som gått under namnet Demokratistugan. Syftet med Demokratistugan var att öka kunskapen om och intresset för demokratin samt uppmuntra till engagemang och eftertanke. Demokratistugan skulle locka till nyfikenhet och tilltalet skulle utgå ifrån individen. Olika aspekter av demokratin speglades – såsom historia, samtid, framtid och den lokala demokratin. I Demokratistugan fanns information och övningar som behandlade grundlagarna, fri- och rättigheterna, rösträttens historia, de olika beslutsnivåerna samt demokratin utmaningar. Besökarna kunde även ta del av länspecifik demokratistatistik, som kommittén tog fram i samarbete med SCB. I Demokratistugan skulle även mindre möten och föreläsningar kunna hållas. Tanken var att lokala demokratiprogram skulle komplettera stugan.

För att tillgängliggöra stugan för en bredare publik och nå ut trots pandemirestriktioner tog kommittén dessutom fram en digital Demokratistuga. I den digitala stugan kunde besökaren orientera sig i Demokratistugan i ett 3D-format och göra övningar. Den digitala versionen användes exempelvis vid Dalarnas livesända invigning i juni 2021. Den digitala stugan kunde även nyttjas som resurs i undervisning och pedagogisk verksamhet.

För att nå ut med Demokratistugans innehåll till så många som möjligt var tillgänglighet en viktig del i framtagandet. Bland annat var inredningen och utställningsdelarna tillgänglighetsanpassade för sittande, layout och typsnitt valda med omsorg och stugan var utrustad med ramp. En sammanfattning av stugans innehåll fanns som teckenspråkstolkning, punktskrift och på en rad olika språk för både den fysiska och digitala besökaren.

Under hösten 2021 producerades även en så kallad pop-up-stuga (portabel utställning) som visades i inomhusmiljöer. Pop-up-stugan besökte Kista Galleria, folkhögskolor och bibliotek i Stockholmsområdet under våren 2022 och visades även under kommitténs slutkonferens.

Landsomfattande turné

Kommitténs målsättning var att Demokratistugan skulle placeras på publika platser runt om i landet för att möjliggöra besök av den breda allmänheten, av såväl skolklasser som andra intresserade. Samtliga

länsstyrelser erbjöds att stå värd för Demokratistugan under 2021 eller 2022. 16 län tog emot den fysiska stugan och Dalarnas länsstyrelse arrangerade ett digitalt demokratifirande med den digitala Demokratistugan. Se vidare bilaga 3. Under turnén gjordes ministerbesök, bland annat av dåvarande kultur- och demokratiminister Amanda Lind samt EU-minister Hans Dahlgren. På så sätt kopplades kommitténs arbete till arbetet med EU:s framtidskonferens.

Lokalt ägandeskap

Arbetet med Demokratistugan byggde på lokalt ägandeskap där vanligtvis länsstyrelsen i samarbete med andra lokala aktörer hade det övergripande ansvaret för stugan på plats. De hade ansvar för förberedelser och framtagandet av ett program för allmänheten med fokus på demokrati. Under Demokratistugans besök i respektive län arrangerades ett stort antal paneldebatter, föredrag, kulturevenemang, samtal med lokala politiker och liknande aktiviteter utifrån förutsättningar och intresse i länet. De som stod värdar för Demokratistugan hade i planering och genomförande ett tätt samarbete med lokala aktörer såsom regioner, kommuner och det lokala civilsamhället. Exempel på lokala program finns i bilaga 3.

Stöd från kommittén

Kommittén deltog aktivt i aktörernas planeringsarbete och arrangerade bland annat transport av Demokratistugan mellan länen. Därtill skapade och koordinerade kommittén flera nätverk för kommunikation, planering och genomförande av besöken samt tog fram förberedande guider och informationsmaterial. Vid de flesta besöken var en av kommitténs demokratiambassadörer på plats vid invigningen och vid vissa tillfällen medverkade ytterligare en ambassadör digitalt under programmet. Personal från sekretariatet medverkade på plats vid samtliga besök.

Kommunikationsarbete i samband med Demokratistugans turné

För att nå ut i respektive län med kommunikativa satsningar i samband med besök av Demokratistugan skapade kommittén ett nätverk som bestod av kommunikatörer och handläggare från samtliga länsstyrelser. Genom nätverket säkerställdes en gemensam hållning kring kommunikationen, vilket möjliggjorde en större kommunikativ kraftsamling. Nätverket användes för att dela med sig av erfarenheter och material samt för att inspirera det kommunikativa arbetet. Därtill hölls bilaterala möten mellan kommittén och länets kommunikationsansvariga inför varje stopp för att diskutera lokala kommunikationsinsatser. Utöver den kommunikation och de annonser i lokala medier som genomfördes av värdarna för Demokratistugan, rapporterade kommittén på Instagram, Facebook och LinkedIn-konton inför, under och efter varje besök. Även information om den digitala stugan spreds genom annonsering till bland annat lärare och pedagoger via sociala medier och i SO-rummet (digital resurs och länkbibliotek för skolans samhällsorienterade ämnen).

I samband med Demokratistugan togs också ett demokratiborgarmärke fram. Märket anspelade på det klassiska simborgarmärket. Webbesökarna som deltog i kommitténs quiz tilldelades ett digitalt demokratiborgarmärke. Kommitténs samarbetsaktörer inom ramen för Demokratistugan fick även ett fysiskt demokratiborgarmärke att bära på kavajslaget eller jackan. I samband med annonsering mot lärare uppmuntrades eleverna att ta demokratiborgarmärket.

Covid-19-pandemin

I likhet med all annan utåtriktad verksamhet påverkades Demokratistugans turné av covid-19. Den 10 juni 2020 invigdes Demokratistugan, i närvaro av statsrådet Amanda Lind, med förhoppningen om att en turnéstart skulle vara möjlig under senare delen av året. I flera omgångar kom emellertid turnéstarten att skjutas upp, men slutligen kunde den fysiska invigningen av Demokratistugan ske den 16 augusti 2021 i Dorotea, Västerbotten av demokratiambassadör Lena Posner-Körösi.

Under framtagandet av stugan samt under turnéplaneringen och genomförandet hade kommittén en kontinuerlig dialog med Folkhälsomyndigheten och följde myndighetens uppdateringar och rekommendationer. Med anledning av smittspridningen och de restriktioner som följde i dess spår anpassades genomförandet av turnén, exempelvis genom införande av ett maxantal för besökare i stugan, rekommendationer till besökare och verksamhetsansvariga och ett utökat digitalt utbud.

4.4 Filmer, skrifter, publikationer och nyhetsbrev

Korta filmer om demokratin

Kommittén tog fram elva korta förklarande filmer, så kallade explainers, som syftade till att uppmärksamma och öka kunskaperna om demokratin. Filmerna handlade bland annat om yttrandefrihetens gränser, medias roll i demokratin, desinformation, rösträttshistorien och delaktighet i demokratin. För att nå ut till personer med olika bakgrunder översattes fem filmer till arabiska och somaliska. Filmerna spreds på Facebook och Instagram samt fanns tillgängliga på kommitténs Youtube-sida och hemsida. Filmerna som spreds i sociala medier länkade vidare till fördjupande material på kommitténs hemsida.

Filmerna spreds även i det län Demokratistugan besökte. Totalt genomfördes 17 regionala kampanjer där samtliga filmer spreds länsvis till personer över 15 år som använder Facebook och Instagram. Därtill genomfördes två nationella kampanjer där varje film riktades mot särskilda målgrupper, till exempel personer med lägre utbildningsnivå. Sammantaget visades filmerna knappt 1,1 miljoner gånger och nådde ut till över 800 000 personer.

Demokratifilmer med Emma Frans

Kommittén tog också fram en serie om sex filmer som belyser olika delar av demokratin. Syftet var att öka kunskapen kring vardagsnära demokratifrågor som de flesta kan relatera till. I den fiktiva serien ringde personer in till hjälplinjen Vår demokrati, där demokratiambassadör Emma Frans svarade på frågor om demokratin på ett lätt- och enkelt sätt. Frågorna och svaren fokuserade på följande teman: demon-

strationsfrihet, desinformation, hat och hot, styrelseskick, rösträtt och yttrandefrihet. Målgruppen för filmerna var en intresserad allmänhet, pedagoger och elever i högstadium, gymnasium, folkhögskola eller andra utbildningsverksamheter. Filmerna var kopplade till kunskapsbanken Mer om demokrati på kommitténs webbplats (mer information om detta finns nedan).

Filmerna publicerades på kommitténs olika plattformar och spreds även av länsstyrelser i samband med Demokratistugans turné. Filmerna annonserades dessutom på SO-rummet samt via Facebook och Instagram, och riktades då särskilt mot journalister, lärare och bibliotekarier. Därutöver ingick filmerna i Demokratistugans utbud, där de visades på tv-skärm för besökare.

Annat filmmaterial

Kommittén tog även fram en film om Deklaration för en stark demokrati som användes av kommittén och de aktörer som undertecknade deklARATIONEN för spridning i sociala medier. Under verksamhetstiden skapade kommittén även kortare filmer för användning i sociala medier, till exempel nedslag under Demokratistugans turné och korta intervjuer med demokratiambassadörerna. Kommittén gjorde även korta filmer med personer i Rinkeby, Tensta och i Stockholms innerstad som reflekterar kring demokratin. Dessa spreds framför allt i sociala medier för att uppmärksamma olika aspekter av demokratin.

Antologin "100 år till" – en fördjupning om demokratin

Kommittén producerade en antologi i fyra delar om Sveriges största demokratiska utmaningar och möjligheter, med titeln "100 år till". Antologin består av en skriftserie med olika teman och typer av texter och syftar till att vara kunskapshöjande, framåtblickande, och engagerande, samt fungera som ett fördjupande komplement till kommitténs övriga aktiviteter. Visionen var att skapa ett underlag inför olika aktörers fortsatta demokratiarbete, men även ett historiskt dokument som skulle redogöra för de stora demokratifrågor som diskuterades i Sverige på 2020-talet. I antologin reflekterar sammanlagt 37 debattörer, experter och skribenter om olika perspektiv av

demokratin. Varje del inleds med ett förord av en av kommitténs demokratiambassadörer.

De fyra delarna i antologin är: Demokratin och grundbulten, Demokratin och digitaliseringen, Demokratin och delaktigheten samt Demokratin och friheten. Antologin i sin helhet finns i volym 2.

Kunskapsbanken Mer om demokrati

Trots att många aktörer, både myndigheter och civilsamhälle, arbetar med kunskapshöjande material om demokrati upplevde kommittén att det saknades ett samlat grundläggande kunskapsmaterial för allmänheten om Sveriges demokratiska system.

Kommittén tog därför fram korta och lättillgängliga texter om demokrati, som samlades i en kunskapsbank med rubriken Mer om demokrati. Texterna handlade bland annat om grundlagarna, våra fri- och rättigheter, hur landet styrs, val och rösträtten, kontrollmakten samt om mediernas roll i demokratin. Kunskapsbanken publicerades på kommitténs webbplats och i en separat skrift, som bland annat spreds under Demokratistugans turné och vid Mänskliga Rättighetsdagarna i Göteborg i december 2021. Filmer och annat material som kommittén spred via sociala medier länkade vidare till kunskapsbanken.

En riktad kampanj via LinkedIn och banners på webbsidor och nyhetsbrev med målgruppen lärare gjordes under våren 2022 för att sprida kommitténs kunskapsmaterial.

Nyhetsbrev

Ett sätt för kommittén att sprida information till aktörerna i samlingen och en intresserad allmänhet var kommitténs digitala nyhetsbrev. I nyhetsbreven uppmärksammade kommittén olika aspekter av demokratin genom intervjuer och reportage. Några teman som togs upp var till exempel press- och yttrandefrihet, demokratin och covid-19, idrott och demokrati, rösträtten, demonstrationsfriheten, EU:s demokrati och digitalisering. Se vidare bilaga 5.

4.5 Publika insatser

Som en del av arbetet med samlingen arrangerade kommittén seminarier och konferenser samt deltog på flera etablerade arenor. I detta avsnitt beskrivs ett antal av dem. En sammanställning av kommitténs publika arrangemang, samråd och viktigare möten finns i bilaga 4.

Fokus demokrati – en officiell kick-off

Som en officiell inledning på kommitténs uppdrag arrangerade kommittén Fokus demokrati i maj 2019 på Kulturhuset Stadsteatern. Fokus demokrati syftade till att informera om kommitténs arbete och belysa demokratins utmaningar och möjligheter.

Förutom kommitténs fyra demokratiambassadörer deltog dåvarande kultur- och demokratiminister Amanda Lind och bland annat representanter från organisationer i det civila samhället, näringslivet och akademien. Forumet livesändes och spreds på kommitténs hemsida och i sociala medier.

Frukostseminarium om EU-valet

I samarbete med Europaparlamentets Sverigekontor anordnade kommittén i mars 2019 ett seminarium inför EU-valet. Seminariet handlade om aktuella EU-frågor inför valet, hur unga ska engageras samt om valdeltagande. Talade gjorde Peter Örn, Annika Ström Melin, Markus Bonekamp och Rosaline Marbinah. Inbjudna var civilsamhällsorganisationer och media. Seminariet sändes via Facebook.

Utbildning om medie- och informationskunnighet i en digital tid

I maj 2019 arrangerade kommittén och utredningen Det demokratiska samtalet (Ku 2018:04) en heldagsutbildning om medie- och informationskunnighet för att stödja civilsamhällsorganisationer i de utmaningar de möter i det digitala offentliga samtalet. Syftet med utbildningen var att deltagarna skulle få ökad kunskap och konkreta verktyg för att möta utmaningar som desinformation, propaganda och näthat i sina verksamheter. Programmet innehöll workshops, praktiska tips och föreläsningar av bland annat demokratiambassadör

Emma Frans och representanter för Make Equal (Näthatshjälpen) och Viralgranskaren.

Järvaveckan 2019

Under Järvaveckan i juni 2019 arrangerade kommittén tillsammans med utredningen Det demokratiska samtalet (Ku 2018:04) två seminarier för allmänheten som uppmärksammade ungas roll i demokratin och det demokratiska samtalet. Kortfilmer togs fram och visades under seminarierna för att lyfta fram lokala röster och perspektiv. Vid seminarierna medverkade representanter från Antirumours Sverige, Barn och ungdom med förälder/familjemedlem i fängelse (Buff), Fryshuset, LSU – Sveriges ungdomsorganisationer, Make Equal, MUCF, Open Act, Skolidrottsförbundet, Teskedsorden, Youth 2020 och #jagärhär. Även demokratiambassadörerna Peter Örn, Emma Frans och Rosaline Marbinah deltog i seminarierna.

Almedalen 2019

Under Almedalsveckan 2019 arrangerade kommittén tillsammans med Svenska kyrkan och utredningen Det demokratiska samtalet en programpunkt med titeln ”Vad händer med vårt demokratiska samtal?”, i Visby domkyrka. I samtalet som bland annat handlade om demokratins utmaningar i Sverige och världen deltog ärkebiskopen Antje Jackelén, utredaren Carl Heath och demokratiambassadörerna Lena Posner-Körösi och Rosaline Marbinah.

Seminarium om civilsamhällets roll i demokratin

Den 16 december 2019 arrangerade kommittén ett seminarium om det civila samhället och demokratin. Seminariet syftade till att ge olika perspektiv på civilsamhällets roll i demokratin och att belysa de möjligheter och utmaningar som det civila samhället och demokratin står inför. Ett panelsamtal hölls om hur civilsamhället har förändrats, dess bidrag till och i demokratin samt om vilka utmaningar och möjligheter civilsamhället möter. Panelen bestod av representanter från Funktionsrätt Sverige, Civil Rights Defenders, Folkets Hus och

Parker, A million minds och Handelshögskolan i Stockholm. Från kommittén medverkade demokratiambassadörerna Peter Örn och Rosaline Marbinah. Statsrådet Amanda Lind höll ett inledningstal.

Live-samtal: Coronakrisen – ett hot mot pressfriheten?

Med anledning av pressfrihetens dag och covid-19-pandemin arrangerade kommittén i samarbete med Kulturhuset Stadsteatern i maj 2020 två samtal om pressfrihet under kristid i Sverige och internationellt. Bakgrunden var att covid-19-krisen inneburit nya utmaningar för demokratin och pressfriheten, eftersom länder världen över vidtagit åtgärder som tidigare var helt främmande för en demokrati. Medverkade gjorde dåvarande kultur- och demokratiminister Amanda Lind, dåvarande biståndsmminister Peter Eriksson och representanter från Sveriges Radio, Reportrar utan gränser, Journalistförbundet, Vestmanlands Läns tidning, Sida och Medieinstitutet Fojo. Samtalen leddes av demokratiambassadör Rosaline Marbinah. De två samtalen spelades in och finns på UR Play.

Kamp och kalas – inspirationsmöten för aktörer över hela landet

Under oktober 2020 arrangerade kommittén, Kungliga biblioteket och Sveriges riksdag tre digitala inspirationsmöten med titeln Kamp och kalas. Syftet var att samla nätverk, aktörer och engagerade personer inför det stora demokratijubileet 2021 samt att inspirera till satsningar för att lyfta demokratin under jubileumsåret. Under dessa möten utbyttes information om vad som planerades nationellt, regionalt och lokalt.

De tre digitala träffarna var indelade i norra, södra och mellersta Sverige för att fler skulle ha möjlighet att träffa aktörer som verkade i samma del av landet. Alla träffar spelades in i Zoom-verktyget och fanns att tillgå i efterhand på Demokrati100.se. Bland deltagarna fanns bland annat myndigheter, länsstyrelser, regioner, kommuner, studieförbund, bibliotek, föreningar och nationella minoritetsföreträdare.

De nätverk som skapades i samband med dessa onlinemöten levde vidare via Facebook-gruppen Kamp och kalas, som administrerades av mötesarrangörerna. I gruppen utbyttes idéer, inspiration och information om demokratirelaterade händelser.

Demokratien 100 år – en samtalsserie

I oktober 2020 arrangerade kommittén en samtalsserie i samverkan med Stadsmuseet i Stockholm och Riksbankens Jubileumsfond. I fem samtal diskuterades bland annat mötesplatser i demokratin, rösträttskampen, demonstrationsfriheten och demokratins framtid. I ett av samtalen medverkade demokratiambassadör Lena Posner-Körösi. Samtalen finns på UR Play.

Invigning av Demokratistugans turné i Dorotea

Den 16 augusti 2021 invigdes Demokratistugans turné i Dorotea, Västerbotten. Demokratiambassadör Lena Posner-Körösi invignings-talade tillsammans med bland annat representanter från länsstyrelsen i Västerbotten och Dorotea kommun. Uppemot 100 personer deltog i invigningen och kunde därefter ta del av heldagsprogram med aktiviteter arrangerade av ett stort antal aktörer i länet. Under Demokratistugans turné 2021–2022 ägde invigningar rum på ett tjugotal platser runt om i landet. Vid dessa tillfällen deltog demokratiambassadörer, länsstyrelser, kulturutövare, civilsamhällesorganisationer med flera.

Demokratiafton – vi firar vår viktiga hundraåring!

I september 2021 var det 100 år sedan allmän och lika rösträtt infördes i Sverige. Händelsen högtidlighölls av kommittén med en demokratiafton på Kulturhuset Stadsteatern med en publik på drygt 100 personer på plats. Under kvällen hölls två panelsamtal som fokuserade på vikten av demokrati respektive demokratisk delaktighet. Programmet innehöll även ett antal kulturella inslag.

Arrangemanget besöktes framför allt av allmänheten och deltagare i kommitténs nätverk. Demokratiaftonen livesändes på Facebook.

Demokratitema på Bokmässan 2021

År 2021 var kommittén temapartner för demokratitemat på Bokmässan och kommitténs ordförande Peter Örn var med och invigde mässan. Kommittén anordnade två egna seminarier. Det första seminariet Demokratien 100 år – hur främjas demokrati? syftade till att

lyfta historiska, nutida och framtida aspekter av demokratisk utveckling. Det andra seminariet, Ett år före valet – hur kriser stresstestar vår demokrati, handlade om vilka demokratiska utmaningar en kris kan ge upphov till, till exempel hur rättigheter har inskränkts under covid-19-pandemin. Deltog gjorde bland andra Emma Frans. Utöver att visas för Bokmässans publik spelades samtalen in av UR Samtiden och publicerades på UR Play. Alla fyra demokratiambassadörer deltog även i andra aktörers arrangemang.

Pop-up-stugan i Kista galleria

Den 8–9 mars 2022 ställdes kommitténs pop-up-stuga upp i Kista galleria. Besökarna kunde ta del av demokratins historia, fundera över utmaningar, göra demokratiquiz samt se filmer på flera språk på demokratitemat. I programmet ingick även aktiviteter i samarbete med Kista bibliotek samt besök av en skolklass.

Demokratin 100 år – en framtidsdag

Den 15 mars 2022 arrangerade kommittén en stor demokratikonferens för att samla kunskap, erfarenheter och framtidsspaningar kring demokratin i Sverige, EU och internationellt. I programmet medverkade demokratiambassadörerna, kulturminister Jeanette Gustafsdotter och representanter från civilsamhället inklusive ungdomsorganisationer, SOM-institutet, Svenska institutet för europapolitiska studier, V-Dem och forskare från flera universitet och högskolor. Dagen avslutades med ett partiledarsamtal. Konferensen ägde rum fysiskt på Kulturhuset i Stockholm och digitalt. Över 740 personer deltog i konferensen.

Syftet med konferensen var att markera jubileumsårets avslut samt att lyfta fram och sprida det arbete som gjorts i kommittén med fokus på demokratins utmaningar, möjligheter och framtid utifrån olika samhällsgrupper, perspektiv och beslutsnivåer.

Utöver kommitténs egenproducerade program engagerades Forum för levande historia, MUCF och NOD till att medarrangera frukostseminarier samt Dramaten, som genomförde performanceworkshopen Öva Demokrati.

Som en anpassning till pandemiläget utformades ett hybridupp-
lägg för konferensen. Hela dagen livesändes direkt till en konferens-
plattform, där även möjlighet att delta i en digital utställning erbjöds
myndigheter med demokratiuppdrag. 17 aktörer ställde ut på denna
yta och dessa besöktes av 266 deltagare.

Konferensen spelades även in av UR. Den 25 mars 2022 publice-
rades sex programpunkter på UR Play och i maj 2022 sändes dessa
programpunkter vid fyra separata tillfällen i Kunskapskanalen. Där-
utöver rapporterade Sveriges Radio och olika tidningar från konfe-
rensen.

4.6 Annan verksamhet

I november 2020 träffade kommittén Dubravka Šuica, vice ordförande
och kommissionär för demokrati och demografi, för ett samtal om
EU:s framtidskonferens och för att ge exempel på det demokrati-
främjande arbetet i Sverige.

Kommittén har varit remissinstans och lämnat remissvar på föl-
jande betänkanden: Lättade deltagarbegränsningar för sammankoms-
ter och tillställningar, sektionering och särskilda bestämmelser för
demonstrationer och mässor (promemoria S2021/05005), Sveriges
museum om Förintelsen (SOU 2020:21) och Ett modernt belönings-
system, de allmänna flaggdagarna och redovisningen av anslaget till
hovet (SOU 2021:74).

I augusti 2019 genomförde kommittén en studieresa på inbjudan
av Goetheinstitutet till Berlin för att få kännedom om, och inspireras
av, arbetet i Tyskland för att stärka den demokratiska motstånds-
kraften och bemöta antidemokratiska krafter. Resan användes även
för gemensam planering av kommitténs fortsatta arbete. Program-
met för resan innefattade exempelvis besök hos inrikesministeriet,
senaten och civilsamhällesorganisationer som arbetar med demokrati-
frågor.

5 Resultat och reflektioner

I kommitténs uppdrag ingick att samordna och genomföra insatser och aktiviteter för en stark demokrati i nära samarbete med relevanta aktörer. En bredd av aktörer i hela landet skulle uppmuntras att delta och insatserna skulle nå ut brett. Dessutom formulerade kommittén mål om att kunskaperna skulle öka, fler skulle vara engagerade och att stödet för demokratin skulle öka. I det här kapitlet redovisas resultatet av kommitténs arbete och hur väl uppdraget och målen uppnåddes. Eftersom den allmänna uppslutningen bakom demokratijubiléet var stor i samhället är det viktigt att understryka att framgångarna även bör tillskrivas den stora mängd aktörer som genomförde insatser. Det här gäller även aktörer som inte deltog i samlingen, men som på olika sätt arbetade för att stärka demokratin. Kapitlet avslutas med några reflektioner kring kommitténs arbetssätt.

5.1 Resultat

Samarbeten med en bredd av aktörer i hela landet

Enligt direktiven var således kommitténs viktigaste uppdrag att planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati. Samlingen som genomfördes fick namnet *Vår demokrati – värd att värna varje dag*, och bestod av flera delar. Samlingen omfattade kommuner, regioner, myndigheter, civilsamhällesorganisationer, universitet och högskolor, delar av skolväsendet, kultursektorn och näringslivet som genomförde demokratifrämjande insatser för olika målgrupper i stora delar av landet. Vikten av aktörernas insatser kan inte nog understrykas.

En viktig del av samlingen utgjordes av Deklaration för en stark demokrati. Deklarationen undertecknades av 310 aktörer och resulterade i ett myller av demokratiaktiviteter runt om i landet för olika

målgrupper. Kommitténs målsättning att deklARATIONEN skulle undertecknas av 160 aktörer uppnåddes därmed över förväntan. Arbetet med deklARATIONEN ledde till att många aktörer som inte tidigare hade arbetat specifikt med demokrati genomförde ett demokratifrämjande arbete.

Slutrapporterna från aktörerna visar att varje aktör som undertecknade deklARATIONEN nådde ut till omkring 4 000 personer (medianvärde). Uppskattningsvis nåddes drygt 1,2 miljoner människor genom de insatser som gjordes inom ramen för deklARATIONEN. Av de aktörer som undertecknade deklARATIONEN uppgav de flesta (84 procent) att deras arbete hade bidragit till att uppmärksamma att Sveriges demokrati firar 100 år. Vidare uppskattade en stor grupp (76 procent) att arbetet hade bidragit till att öka sina respektive målgruppers kunskap och medvetenhet om det demokratiska systemet. En majoritet av de svarande ansåg även att insatserna hade bidragit till ökade möjligheter för respektive målgrupp att påverka samhället och delta i demokratiska processer. Målgrupperna för de olika aktörernas arbete var i huvudsak en bred allmänhet, därefter politiker, den egna personalen och elever/studenter. Sammantaget bidrog arbetet inom ramen för deklARATIONEN både till att uppmärksamma demokratins hundraårsjubileum och till att öka kunskaperna om och delaktigheten i demokratin

Demokratistugan, kommitténs mobila kunskapscenter, turnerade i 16 län och gjorde 20 stopp – från Gällivare i norr till Malmö i söder – och besöktes av drygt 10 000 personer. Vid respektive besök tog länsstyrelserna fram lokala demokratiprogram i samarbete med lokala aktörer. Rapporteringen från Demokratistugans turné visar att över 400 aktiviteter om demokratin ägde rum i samband med stugans besök. Utöver länsstyrelser bidrog i huvudsak kommuner, organisationer i det lokala civilsamhället, bibliotek, skolor, lärosäten, kulturaktörer, studieförbund och Europadirekt-kontor till genomförandet av Demokratistugans besök. Den digitala Demokratistugan fick cirka 6 000 besökare. Demokratistugan bidrog härigenom till att samlingen nådde ut brett till medborgarna i landet.

Enligt de aktörer som tog emot Demokratistugan resulterade arbetet även i nya kontakter, fördjupade lokala och regionala samarbeten samt ökade kunskaper om demokratin. Arbetet resulterade även i flera konkreta exempel på aktiviteter och initiativ som i framtiden kan tas vidare regionalt och lokalt.

Arenor och samtal för att uppmärksamma demokratin

Kommitténs arbete bidrog till att skapa och utveckla arenor och mötesplatser, som har gjort det möjligt för fler människor att delta i samtal om demokratin.

Demokratiambassadörerna medverkade i drygt 230 utåtriktade aktiviteter som arrangerades av aktörer i samlingen över hela landet. Demokratiambassadörerna bjöds bland annat in för att tala för skolklasser och rektorer, på kommun- och regionfullmäktigemöten, vid konferenser, medlemsmöten, seminarier och vid styrelsesammanträden. Demokratiambassadörernas medverkan bidrog till att uppmärksamma och fördjupa kunskaperna om demokratins innebörd samt dess möjligheter och utmaningar. Uppskattningsvis nåddes närmare 10 000 personer av dessa insatser.

Därtill genomförde kommittén ett trettiotal egna konferenser och seminarier som särskilt riktade sig till aktörer i samlingen, men som ofta var öppna för allmänheten. Flera av evenemangen hade en publik på plats. Ett antal konferenser sändes på UR Play eller Facebook för att möjliggöra en bredare spridning. Evenemangen bidrog till att öka och bredda förståelsen för aktuella demokratifrågor samt till att inspirera aktörerna i samlingen.

Tillsammans med aktörerna i samlingen bidrog kommittén till ett ökat fokus på demokrati i nationella, regionala och lokala medier. Särskilt viktigt var det kommunikativa arbetet med länsstyrelser kring Deklaration för en stark demokrati och Demokratistugan. Demokratistugans besök uppmärksammades av lokalnyheter, både radio och tv, genom artiklar i lokala medier samt inlägg på sociala medier. Totalt publicerades 11 debattartiklar med en uppskattad räckvidd på drygt 2 430 000 personer.

Vidare hade kommittén en viktig roll i att initiera uppdrag och därefter samarbeta med de myndigheter som fick i uppdrag av regeringen att genomföra demokratifrämjande arbete mot olika målgrupper.

Kunskap och stöd för demokratin

En stor del av de aktiviteter som kommittén och aktörerna i samlingen genomförde syftade till att öka kunskaperna om och stödet för demokratin. Åtterrapporeringen från de olika insatserna visar att

en stor mängd av de insatser som genomfördes ökade stödet för demokratin.

Dessutom bidrog Demokratistugan till att sprida kunskap om olika nivåer i demokratin, inklusive EU-nivån och arbetet med konferensen om Europas framtid.

Kommitténs kunskapsmaterial som bestod av filmer på tre språk om olika aspekter av demokratin samt av skrifter, publikationer och utställningsmaterial till Demokratistugan nådde ut till drygt 1,5 miljoner människor. Antologin ”100 år till” som innehåller fyra delar (Demokratin och grundbulten, Demokratin och digitaliseringen, Demokratin och delaktigheten, och Demokratin och friheten) är en sammanställning av olika perspektiv på några av vår tids stora demokratifrågor. Antologin bidrog till att fördjupa samtalet om demokratis framtid för allmänheten.

Genom samlingen tog ett stort antal aktörer ställning för demokrati som styrelseskick. Den tydligaste markören för detta var Deklaration för en stark demokrati som innehåller följande skrivning: Vi värnar alla människors lika värde, de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsstatens principer och tar avstånd från diskriminering, extremism, främlingsfientlighet, korruption och rasism. Bland de 310 aktörer som undertecknade deklARATIONEN fanns 131 kommuner, 10 regioner, 36 myndigheter (inklusive länsstyrelser), ett stort antal civilsamhällesorganisationer, inklusive fackföreningar och trossamfund samt universitet, högskolor, företag, museer och andra kulturaktörer.

De kunskapsmätningar som kommittén låtit göra tyder på att uppmärksammandet av demokratijubiléet har haft effekt. Kommittén lät göra en kunskaps- och opinionsmätning i februari 2019 och en uppföljande mätning med i princip samma frågor tre år senare, i februari 2022. Mätningarna visar att andelen som känner till att det var 1921 som både män och kvinnor fick rösta första gången ökade från 69 procent 2019 till 82 procent 2022. En jämförelse av mätningarna 2019 och 2022 ger även indikationer på att kunskaperna om demokratin har ökat. Fler känner till exempel till grundlagarna, vad oberoende domstolar innebär och att man i EU-valet röstar till Europaparlamentet. Färre tror (felaktigt) att regeringen stiftar lagar. Fler än tidigare anser sig ha ganska eller mycket bra kunskaper om hur demokratin fungerar och tycker generellt att det är lätt eller ganska lätt att förstå politiken.

Sammantaget tyder resultaten ovan på att kunskaperna och medvetenheten om demokratin ökade under den tid då kommitténs arbete pågick och många aktörer gjorde insatser för att stärka demokratin. Vidare tyder resultaten på att arbetet bidrog till det demokratipolitiska målet om en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika.

5.2 Reflektioner

Resultaten av kommitténs arbete visar att demokratistärkande satsningar av det här slaget ger effekt. Insatserna bedöms i huvudsak ha haft kortsiktiga effekter och har främst fått genomslag i samband med arrangemangen. Vissa nätverk och insatser kan dock väntas få effekt även på längre sikt om de upprätthålls. För att stärka och värna demokratin och säkerställa en effekt på lång sikt krävs insatser som är långsiktiga.

Konstruktionen med demokratiambassadörer fungerade bra. Det bör dock uppmärksammas att det är ett tidskrävande uppdrag och att det kräver ett stort personligt engagemang. Demokratiambassadörerna bidrog inledningsvis till att kommunicera samlagen till sina respektive nätverk och sedan till allmänheten. De spelade även en central roll i att bygga nätverk, som blev avgörande för kommitténs framgång i att nå ut i hela landet. Särskilt väl fungerade samarbetet med länsstyrelserna som i många fall tog vidare demokratinätverken i respektive län. Det hade dock inte varit möjligt att demokratiambassadörerna fysiskt skulle ha deltagit i alla evenemang runt om i landet i enlighet med direktiven. Till följd av den digitala omställningen som krävdes i och med pandemin kunde deras medverkan ske digitalt, något som blev mycket tidsbesparande. Därmed kunde demokratiambassadörerna delta i betydligt fler aktiviteter. Kommittén mötte ett stort intresse, engagemang och en vilja hos en bredd av aktörer att arbeta för att stärka demokratin. Det gällde hos såväl kommuner och myndigheter som civilsamhället och andra aktörer som bidragit. I dialog med aktörerna framkom det tydligt att förklaringen till den breda uppslutningen är de hot och utmaningar som aktörerna upplever att det finns mot demokratin i Sverige och i vår omvärld.

För framtida satsningar kan noteras att kombinationen av såväl traditionella konkreta verktyg (till exempel Deklaration för en stark demokrati och Demokratistugan) som digitala verktyg (exempelvis användning av sociala medier) för att sprida information var viktigt för att nå ut. Det kommunikativa arbetet var helt centralt för att nå ut till aktörerna i samlingen och till allmänheten.

Att nå ut till personer som står längst ifrån demokratin är viktigt för att stärka demokratin i framtiden. Kommittén har inte uttryckligen haft detta uppdrag och få aktörer som skrivit under deklARATIONEN har nått ut till dessa grupper. Kommittén har dock goda erfarenheter av de enskilda insatser som gjordes. Det är angeläget att samordnade, genomtänkta och långsiktiga insatser görs för dessa grupper.

Slutligen är en viktig lärdom för framtida satsningar att effektiv styrning och samordning av myndighetsuppdrag bidrar till högre kvalitet, mindre dubbelarbete och ett effektivare utnyttjande av resurserna. Särskilt viktigt är detta för uppdrag som riktas till skolväsendet.

6 Ta tillvara kommitténs arbete

Som framgår av resultatredovisningen i kapitel 5 har det arbete som kommittén genomfört bidragit till att förverkliga det demokratipolitiska målet.

I enlighet med kommitténs direktiv lämnas nedan förslag på hur insatser och erfarenheter från kommitténs arbete kan tas tillvara av regeringen efter att kommittén har avvecklats.

6.1 Inrätta en nationell demokratifunktion

Bedömning: Det finns behov av en nationell samordning av myndigheter och andra aktörer som genomför demokratifrämjande insatser och som arbetar för att öka kunskaperna om demokratin. Det finns även ett behov av en aktör som utgör kunskapsstöd kring metoder för att öka deltagandet och delaktigheten i demokratin samt genomför återkommande analyser och lägesbeskrivningar av demokratins utveckling i landet.

De uppdrag att på olika sätt arbeta med demokratifrämjande insatser som flera myndigheter fick under åren 2020 och 2021 har bidragit till ett större fokus på demokrati och till ökade kunskaper om demokrati bland olika målgrupper.

Flera myndigheter som kommittén har haft samråd med har samtidigt påtalat att det saknas en samordning och uppföljning av olika myndigheters arbete för att stärka demokratin, något som behövs för att dra lärdomar, undvika dubbelarbete, skapa synergier samt utveckla nya effektiva och ändamålsenliga metoder. Kommittén kan även konstatera att det saknas en sammanhållen strategi för hur kunskaperna ska öka. I flera fall har myndigheterna utvecklat ett eget kunskapsmaterial om demokrati utan samverkan med andra aktörer vilket

har lett till dubbelarbete och sämre förutsättningar för metodutveckling. Flera myndigheter har svårigheter att nå ut med sitt kunskapsmaterial. Samtidigt vet inte alltid lärare och andra i pedagogisk verksamhet vart de ska vända sig för att hitta kunskapsmaterial om demokrati. Vidare saknas nationella undersökningar och analyser av vissa aspekter av demokratin, till exempel den vuxna befolkningens demokratikunskaper över tid.

Sammantaget finns det ett behov av att en aktör får i uppdrag att upprätthålla och utveckla den samordnande och katalyserande funktion som kommittén har haft, och att utveckla de nätverk som har skapats med anledning av att Sveriges demokrati fyllde 100 år. Det skulle vara ett viktigt sätt att stärka demokratin i linje med det demokratipolitiska målet.

Förslag: En nationell demokratifunktion inrättas med uppdrag att öka kunskaperna om demokratin, utgöra kunskapsstöd kring metoder för att öka deltagandet och delaktigheten i demokratin, bidra till samordning av olika demokratifrämjande insatser samt analysera och ta fram lägesuppdateringar om tillståndet i den svenska demokratin.

Genom arbetet med samlingen har det skapats ett sammanhållet nav med omfattande kontakter, nätverk och arenor för demokratiarbetet och demokratifrågor. Såväl kommitténs arbete som merparten av de aktiviteter som initierats och genomförts av andra aktörer har dock varit tidsbegränsade och den samordning som har etablerats och genomförts har varit temporär. Mot den bakgrunden föreslår kommittén att delar av kommitténs arbete tas vidare och utvecklas vid en nationell demokratifunktion.

Kommittén anser att en nationell demokratifunktion ska fokusera på att bidra till att öka kunskaperna om det demokratiska styrelseskicket genom att sammanställa kunskapsmaterial och utveckla metoder, samt stärka förutsättningarna för deltagande och delaktighet i demokratin. Funktionen ska också bidra till samordning av olika uppdrag som genomförs av myndigheter samt till analys och lägesuppdateringar av tillståndet i den svenska demokratin.

En sådan funktion ska uppmuntra det demokratiarbete som utförs av myndigheter, kommuner, regioner och organisationer i det civila samhället.

Förslag: Den nationella demokratifunktionen inrättas inom en befintlig myndighet.

Den nationella demokratifunktionen bör inrättas inom en befintlig myndighet som bedriver ett demokratifrämjande arbete. För att genomföra det föreslagna arbetet behöver den nationella demokratifunktionen uppskattningsvis sex till sju heltidsanställda. Kommittén bedömer att det finns två alternativ där funktionen kan placeras: Forum för levande historia (FLH) eller Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Båda myndigheterna har uppdrag som är relevanta för arbetet.

FLH har i uppgift att främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har fått flera regeringsuppdrag under demokratijubileumsåren om att utveckla och sprida pedagogiskt material om demokratin till lärare och elever, att samordna arbetet som genomförs av olika aktörer inom regeringens satsning Demokratin 100 år samt att sprida kunskapsmaterial om demokrati till fler målgrupper. Under hösten 2021 och tidig vår 2022 genomfördes en utredning inom Regeringskansliet för att se över inriktningen på FLH:s framtida uppdrag och arbete. Resultatet av utredningen kan påverka FLH:s möjlighet att ansvara för den föreslagna demokratifunktionen.

MUCF har i uppgift att ta fram och sprida kunskap om ungas levnadsvillkor och civilsamhällets villkor. Vidare fördelar MUCF statsbidrag som ger organisationer i det civila samhället möjlighet att bedriva verksamhet. Både arbetet med ungdomsfrågor och det civila samhället har stark koppling till demokratin. Ungas tilltro till och deltagande i samhället är avgörande för att stärka demokratin. Vidare fyller bidragen till civilsamhället en central roll för att skapa förutsättningar för föreningslivet att på olika sätt bidra till samhällsdebatt och demokratisk skolning. Med anledning av att Sveriges demokrati fyllde 100 år fick MUCF regeringsuppdrag om att förmedla bidrag till organisationer för demokratistärkande insatser samt för att ta fram

modeller och kunskapsstöd för att stödja kommuners arbete med ungdomsinflytande.

För att avgöra vilket alternativ som är mest ändamålsenligt och resurseffektivt behövs en fördjupad analys. En sådan analys behöver även ta hänsyn till andra pågående processer som påverkar myndigheternas förutsättningar att inrätta en nationell demokratifunktion.

6.2 Uppdrag till länsstyrelserna att arbeta demokratistärkande

Bedömning: Länsstyrelsernas demokratifrämjande arbete i samband med att Sveriges demokrati fyllde 100 år har bidragit till ökad kunskap om och delaktighet i demokratin runt om i landet.

Enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion ska länsstyrelserna verka för att nationella mål får genomslag i respektive län, samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Utifrån ett statligt helhetsperspektiv ska de arbeta sektorsövergripande samt samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Flera områden och uppgifter som länsstyrelserna har ansvar för utgör viktiga delar av demokratin. Länsstyrelsen är regional valmyndighet, vilket innebär att de ansvarar för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. De har även ansvar för uppgifter i fråga om jämställdhet, samhällsplanering, krisberedskap och integration. Enligt länsstyrelsernas regleringsbrev för 2021 ska de arbeta med skydd och främjande av nationella minoriteter, funktionshinderpolitik, mänskliga rättigheter, barnets rättigheter, icke-diskriminering samt FN:s globala mål för hållbar utveckling på regional och lokal nivå. Även om dessa områden gränsar till demokratiområdet saknas det ett demokratifrämjande uppdrag.

Inom ramen för länsstyrelsernas befintliga uppdrag finns etablerade nätverk. Exempel på detta är: Länsstyrelsernas nätverk för mänskliga rättigheter, barnets rättigheter och åtgärder mot rasism, Nätverket för jämställdhet, Nätverket för funktionshinderfrågor samt ytterligare nätverk inom områdena integration och folkhälsa/trygghet.

Dessa nätverk möjliggör samordning, utveckling och erfarenhetsutbyte.

Under 2021–2022 stod nästan samtliga länsstyrelser värd för Demokratistugan, som kommittén tog fram, och de har i samband med det adresserat utmaningar för demokratin, bidragit till att uppmärksamma och öka kunskaperna om demokratin samt arrangerat olika typer av demokratievenemang som både riktats till olika grupper och till den breda allmänheten. För att nå framgång i arbetet har samarbeten och nätverk bildats mellan länsstyrelser även inom demokratiområdet.

Länsstyrelsen i Jönköping fick med anledning av att Sveriges demokrati fyllde 100 år ett särskilt uppdrag att redovisa aktiviteter på demokratiområdet som länsstyrelserna genomförde under 2021. Som en del i uppdraget genomfördes en kartläggning och analys av utmaningar på demokratiområdet.

Flera länsstyrelser bildade i samband med Demokratistugans besök även demokratinätverk med aktörer inom länen där kommuner, regioner, civilsamhällesorganisationer och andra aktörer ingick. Dessa lokala nätverk spelade även en viktig roll för regionala demokratisatsningar där länsstyrelserna hade en avgörande roll i att samla aktörer i länet, som ville skriva under Deklaration för en stark demokrati. Samarbetet med kommittén har framhållits av flera länsstyrelser som viktiga delar i arbetet med demokratifrämjande insatser. Flera länsstyrelser har också framhållit att uppdragen inom andra områden, såsom mänskliga rättigheter och barnrätt, har kunnat integreras i dessa demokratiinsatser. Samarbetet var dock kortsiktigt och ägde rum med anledning av jubileumsåret.

Utifrån länsstyrelsernas arbete finns det i dag kunskap och arbets sätt som skulle kunna tillämpas i ett mer långsiktigt demokratiuppdrag. Kommittén bedömer att de nätverk och initiativ som skapades och utvecklades under demokratijubileumsåren har stor potential att ytterligare stärka demokratiarbetet i länen på längre sikt.

För att möta demokratin utmaningar, ta vara på länsstyrelsernas roll och erfarenheter samt bidra till det demokratipolitiska målet bör det lokala och regionala demokratiarbetet fortsätta även efter demokratijubileumsårens avslut.

Förslag: Länsstyrelserna ges ett långsiktigt demokratifrämjande uppdrag.

I rapporten *Utmaningar och insatser för demokratin (2022)* framgår att länsstyrelserna kan vara viktiga aktörer för att bibehålla och fördjupa det demokratiarbete och de nätverk som upprättats under de senaste åren.¹ Länsstyrelsernas placering möjliggör dessutom att nationella demokratisatsningar på ett mer effektivt sätt kan nå ut till allmänheten i hela landet.

Länsstyrelsen har en central samverkansroll och ska inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet. Denna samverkansroll skulle kunna inrymma ett tydligare arbete med demokratifrågor.

Genom ett långsiktigt demokratifrämjande uppdrag skulle regeringens demokratipolitik på ett tydligare sätt kunna kommuniceras i hela landet och frågor som rör medborgarnas kunskap om, och delaktighet i demokratin ges större utrymme.

För att inhämta länsstyrelsernas synpunkter på ett framtida demokratifrämjande uppdrag, inbjöds samtliga landshövdingar till samråd med kommittén. Samtliga medverkande framhöll att länsstyrelserna har en viktig roll i det lokala och regionala demokratifrämjande arbetet. Det finns ett stort intresse av att fortsatt bedriva ett förstärkt arbete med demokratifrågor i länen. Detta budskap var även tydligt i kommitténs utvärdering som besvarades av de länsstyrelser som tog emot Demokratistugan. I utvärderingen betonade länsstyrelserna att de vill fortsätta arbeta med konkreta samarbeten, nätverk, målgrupper och projekt med demokratitema. Länsstyrelserna betonade vidare vid samrådet med kommittén att ett fortsatt arbete bör finansieras med ett anslag som täcker utgifterna och de utökade personalkostnaderna.

Utifrån det demokratipolitiska målet, kommitténs arbete samt efter dialog med länsstyrelserna skulle följande delar kunna ingå i ett demokratiuppdrag:

¹ *Utmaningar och insatser för demokratin*, Länsstyrelserna, 2022.

- Stödja utvecklingen av ett kunskapsbaserat lokalt och regionalt demokratifrämjande arbete. I detta kan ingå att ansvara för framtagande av lokal och regional demokratistatistik, exempelvis genom länsstyrelsernas statistikprogram Prisma², samt att rapportera till och förse regeringen med lokala och regionala analyser på demokratiområdet. I denna del kan även ingå att sprida kunskap till lokala aktörer om material på demokratiområdet som tagits fram av myndigheter och andra aktörer.
- Bidra till kompetensutveckling, gemensamma kommunikationsinsatser och till att samarbete mellan relevanta aktörer utvecklas på lokal och regional nivå för att stärka demokratin, samt stödja kommunöverskridande initiativ på demokratiområdet.

I det praktiska genomförandet ser kommittén åtminstone två möjliga alternativ. Det första innebär att samtliga länsstyrelser genom regeringsuppdrag får möjlighet att ansöka om medel för genomförande av insatser som stärker det lokala demokratiarbetet. Det andra alternativet innebär en resursförstärkning av samtliga länsstyrelser i form av en heltidsanställd personal för genomförandet av det föreslagna uppdraget.

De exakta formerna för genomförandet föreslås utformas av länsstyrelserna. Genomförandemodellen samt resurstilldelningen kommer att styra utformningen av uppdraget och den ambitionsnivå som är möjlig.

² En databas som innehåller statistik om bland annat folkvalda och valdeltagande.

7 Ytterligare åtgärder för det demokratistärkande arbetet

Ett brett och långsiktigt arbete för att stärka och främja demokratin är nödvändigt för att förverkliga det demokratipolitiska målet och möta de utmaningar för den svenska demokratin som lyfts fram i regeringens strategi för en stark demokrati. Utöver förslagen i kapitel 6, som syftar till att tillvarata och utveckla kommitténs arbete, har erfarenheter under arbetet lett till att kommittén vill föreslå ytterligare åtgärder. Det handlar om åtgärder som syftar till att långsiktigt stärka demokratiperspektivet i myndigheters verksamhet, i utredningsarbetet samt inom skolväsendet.

7.1 Större fokus på demokrati i myndigheternas arbete

Bedömning: Förvaltningsmyndigheter kan i större utsträckning bidra till att befästa och utvidga demokratin samt förverkliga det demokratipolitiska målet.

Enligt regeringsformen ska den offentliga makten utgå från folket (regeringsformen, RF 1 kap. 1 §) och utövas under lagarna, med respekt för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet. Folkstyrelsen ska vidare bygga på fri åsiktsbildning samt allmän och lika rösträtt. Detta kan sägas vara den svenska demokratis grundläggande principer. I regeringsformen anges också de grundläggande fri- och rättigheterna. Lagar och andra föreskrifter får inte beslutas i strid med dessa principer och inte heller i strid med den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, vilken gäller som lag i Sverige.

Förvaltningsmyndigheterna spelar en central roll i den svenska demokratin. Enligt det så kallade program- och målsättningsstadganget, som följer de inledande skrivningarna i regeringsformen, ska det allmänna bland annat verka för att demokratin ska vara vägledande inom samhällets alla områden och att alla människor ska uppnå delaktighet och jämlikhet (RF 1 kap. 2 §). Med demokratin ska idén menas ett styrelseskick som ger människor möjlighet att påverka samhället och sina egna liv och som ger en försäkran om att grundläggande fri- och rättigheter respekteras. Av förarbetena framgår att en central uppgift för samhällets organ är att befästa och utvidga demokratin i alla sammanhang och på alla nivåer i samhället (prop. 1975/76:209 s. 138).

Principerna om att demokratin ska vara vägledande för det allmänna återspeglas även i den statliga värdegrunden som anställda inom statsförvaltningen omfattas av. Den statliga värdegrunden utgår från regeringsformens grundläggande krav och består av principerna demokrati, legalitet, objektivitet, fri åsiktsbildning, respekt för lika värde, frihet och värdighet samt effektivitet och service. I den vägledning som riktas till statligt anställda framgår att den anställda arbetar på medborgarnas uppdrag och att arbetet ska främja demokratiska värderingar.

Kommittén anser att statsförvaltningens allmänna demokratiuppdrag, som ska genomsyra myndigheters arbete, inte är tillräckligt tydligt i myndigheternas styrdokument. I myndighetsförordningen (2007:515) nämns inte demokrati och ett tydligt demokratiuppdrag saknas ofta i myndigheternas instruktioner. Efter en genomgång av instruktioner för 38 myndigheter som kan anses vara relevanta för det demokratipolitiska målet, kan kommittén konstatera att demokrati eller demokratirelaterade begrepp¹ endast omnämns i sex myndigheters instruktioner.² Som jämförelse kan kommittén konstatera att

¹ Följande sökord användes: demokrati, jämlikhet/jämlik, jämlikt inflytande och delaktighet/deltagande.

² Barnombudsmannen, Boverket, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Delegationen mot segregation, Diskrimineringsombudsmannen, Folkhälsomyndigheten, Forum för levande historia, Försvarsmakten, Institutet för språk och folkminnen, Jämställdhetsmyndigheten, Kammarkollegiet, Kriminalvården, Migrationsverket, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för digital förvaltning, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för stöd till trossamfund, Myndigheten för tillgängliga medier, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Polismyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, Sametinget, Skolinspektionen, Statens skolverk, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statens institutionsstyrelse, Statens konstråd, Statens kulturråd, Statens medieråd, Statistiska Centralbyrån, Statskontoret, Svenska institutet, Säkerhetspolisen, Totalförsvarets forskningsinstitut, Valmyndigheten och Vinnova.

jämställdhet omnämns i 28 av de 38 instruktionerna. Kommittén har haft ett nära samarbete med flera myndigheter kring demokrati-främjande insatser, och har då kunnat konstatera att huvuddelen av uppdragen har varit tillfälliga och kortsiktiga.

Trots att principerna om att demokratins idéer ska vara vägledande finns en överhängande risk att myndigheternas ansvar för att befästa och utvidga demokratin inte beaktas tillräckligt. Det är kommitténs bedömning att demokratins idéer bör lyftas fram tydligare i styrningen av förvaltningsmyndigheterna.

Stärka demokratin genom myndighetsstyrning

Förslag: I myndighetsförordningen, avsnitt Allmänna uppgifter (6 §), skrivs in att myndigheterna ska ta till vara fördelar som kan vinnas för demokratin.

Mot bakgrund av den centrala roll som myndigheterna har i samhället – på flera nivåer och i olika sammanhang – bör uppgiften att föra ut de demokratiska principerna förtydligas. Kommittén föreslår därför att 6 §, avsnittet Allmänna uppgifter i myndighetsförordningen revideras enligt föreslagen lydelse som presenteras bland författningsförslagen i kapitel 1.

Förslag: Demokrati och det demokratiska uppdraget skrivs in i instruktioner för myndigheter vars verksamhet är central för det demokratipolitiska målet.

En grundprincip för all myndighetsstyrning är att permanenta uppgifter anges i instruktioner och tillfälliga uppdrag i regleringsbrev. Eftersom instruktionen är det främsta verktyget för att långsiktigt styra enskilda myndigheters inriktning och uppgifter anser kommittén att instruktionerna för ett antal myndigheter bör innehålla skrivningar om att bidra till att befästa och utvidga demokratin samt att verka för det demokratipolitiska målet.

Demokratin kan betraktas som en tvärsektoriell fråga. I en rapport från Statskontoret framgår att det finns svårigheter att styra tvärsektoriella frågor.³ Enligt rapporten har regeringen bättre förutsättningar att få genomslag för sin styrning av myndigheter i tvärsektoriella frågor om de ordinarie styrmedlen till exempel instruktioner används, och att styrningen tydligt kopplas till myndighetens mål.

Förslagsvis ändras instruktionen för de myndigheter som anses centrala för att uppnå det demokratipolitiska målet.

Förslag: Ett pilotprojekt genomförs där fem till åtta myndigheter ges i uppdrag att utarbeta metoder för hur respektive myndighet ska bidra till det demokratipolitiska målet.

Kommittén föreslår att ett pilotprojekt genomförs där regeringen ger fem till åtta myndigheter i uppdrag att ta fram metoder som ska bidra till att ett demokratiperspektiv beaktas i större utsträckning och integreras i den ordinarie verksamheten. Pilotprojektet skulle kunna benämnas Demokratiintegrering i myndigheter (DiM), i likhet med Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM). Pilotprojektet kan bli en viktig startpunkt för ett bredare arbete med demokratiintegrering i myndigheter. Urval av myndigheter kan göras utifrån dess förutsättningar och relevans för att uppnå det demokratipolitiska målet. I pilotprojektet bör en blandning av små och stora myndigheter ingå. Vidare bör myndigheter med breda kontaktytor till stora delar av befolkningen ingå. Kommittén föreslår att pilotprojektet utvärderas efter tre år.

Pilotprojektet kan dra nytta av erfarenheter från JiM som har haft positiva effekter på jämställdheten i Sverige. Flera myndigheter bidrar i dag till de jämställdhetspolitiska målen och jämställdhet har blivit en integrerad del av respektive myndighets verksamhet. I en utvärdering av JiM betonas särskilt betydelsen av en stark politiskt vilja, riktade uppdrag till myndigheter vars verksamheter har stor betydelse för att uppnå jämställdhetsmålen samt att regleringsbrevsuppdrag i kombination med instruktionsskrivningar har varit effektiva.⁴

³ Statskontorets rapport *Regeringens styrning i tvärsektoriella frågor, En studie om erfarenheter och utvecklingsmöjligheter* (2022).

⁴ *Utvärdering av regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter*. Slutrapport 2019:14, Statskontoret.

7.2 Analysera konsekvenser för demokratin

Bedömning: Det saknas tydliga krav på hur kommittéer och utredningar ska analysera konsekvenser för demokratin i de förslag som tas fram.

Det statliga kommittéväsendet har en central roll i lagstiftningskedjan. I regel inleds lagstiftningsprocessen genom att regeringen ger en utredning i uppdrag att utreda en fråga och presentera förslag på hur frågan kan lösas. Statliga utredningar lyder under regeringen, men ska ses som oberoende myndigheter. Enligt kommittéförordningen (1998:1474) ska kommittéer och utredningar redovisa konsekvenser för de förslag som läggs fram. Det handlar dels om samhällsekonomiska konsekvenser (14 §), dels om att analysera förslagets betydelse för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag, för jämställdheten mellan kvinnor och män samt för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen (15 §).

Det finns inga krav på att utreda vilka konsekvenser ett förslag har för demokratin nationellt. Mot bakgrund av att utredningar i dag inte är ålagda att analysera konsekvenser för demokratin är det sällan att det sker. Efter kommitténs genomgång av ett tjugotal aktuella utredningar kan konstateras att flera utredningar med relevans för det demokratipolitiska målet saknar en analys av förslagets konsekvenser för demokratin.

Det är av stor betydelse att kommittéer och utredningar belyser de konsekvenser som förslagen har för demokratin. Detta är av särskild vikt mot bakgrund av de utmaningar som demokratin står inför. En sådan genomlysning skulle göra det möjligt att förutsäga konsekvenser som inte alltid är uppenbara i exempelvis den offentliga debatten och vid inledningen av lagstiftningsprocessen. Regering och riksdag ska kunna värdera detta när de behandlar och fattar beslut om olika förslag.

På samma sätt som det kommunala självstyret är reglerat i grundlagen är frågor om demokrati och delaktighet aspekter som lyfts centralt i regeringsformen, och som därför bör vara föremål för konsekvensutredningar.

Förslag: I kommittéförordningen 15 § skrivs det in krav på att redovisa konsekvenser för demokratin.

Kommittén anser att utrednings- och kommittéförslag som kan inverka på demokratin bör redovisa eventuella konsekvenser för exempelvis grundläggande fri- och rättigheter, demokratins funktionssätt samt människors möjligheter att delta i demokratin och att utöva inflytande över det politiska beslutsfattandet.

Konsekvensutredningar bör särskilt redovisa hur olika förslag inverkar på de grundläggande fri- och rättigheter som anges i regeringsformen. En sådan analys bör också omfatta frågor om huruvida ett förslag leder till att enskilda eller grupper ges sämre förutsättningar att få vissa rättigheter tillgodosedda. Av särskild betydelse är att belysa om grupper som kan befinna sig i en utsatt position påverkas.

Vidare anser kommittén att utredningar bör ta ställning till hur de förslag som tas fram påverkar demokratins funktionssätt. Detta är särskilt relevant om ett förslag påverkar grunderna för det demokratiska styrelseskicket såsom valsystemet, region- och kommunindelning, myndigheters och domstolars objektivitet och oberoende samt andra principer i grundlagen. Det kan även handla om grundläggande demokratifrågor som civilsamhällets, kulturlivets och medias villkor och oberoende.

En konsekvensanalys om demokrati bör därutöver bedöma vilka konsekvenser ett förslag har för enskildas möjligheter att delta i demokratin och utöva inflytande över det politiska beslutsfattandet. Det allmänna har som framgår av regeringsformen en skyldighet att verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället. Ur ett demokratiperspektiv bör detta i första hand avse delaktighet i demokratin i stort, såsom deltagande i de allmänna valen och den allmänna åsiktsbildningen.

Sammanfattningsvis bör ett krav om konsekvensanalys gällande demokrati skrivas in i kommittéförordningen, 15 § enligt föreslagen lydelse som presenteras bland författningsförslagen i kapitel 1.

7.3 Förtydliga skolans demokratiuppdrag

Bedömning: Det finns oklarheter och skillnader i synen på hur skolans demokratiuppdrag ska tolkas och omsättas i praktiken. I förlängningen kan detta bidra till att alla elever inte ges samma möjligheter att utbildas till medvetna och kompetenta samhällsmedborgare. Många aktörer producerar undervisningsmaterial om demokrati för skolan. För lärare är det svårt att få en överblick över materialet samtidigt som aktörerna har svårigheter att nå ut.

Skolan spelar en central roll i det demokratiska systemet genom sitt uppdrag att förmedla och förankra kunskaper och demokratiska värden. Skolan ska ge barn och elever erfarenhet av deltagande och demokratiska processer. Den ska också präglas av en demokratisk anda, där mänskliga rättigheter respekteras och där det ska finnas möjlighet för eleverna att uttrycka sina åsikter och visa respekt för andras.⁵

Nedan följer ett antal rekommendationer och ett förslag som syftar till att stärka demokratiarbetet i skolväsendet utifrån kommitténs erfarenheter.

Rekommendation: Skolverket får i uppdrag att förtydliga skolans demokratiuppdrag genom att utforma rekommendationer, allmänna råd och inspirationsmaterial som kan användas av huvudmän, skolledare och skolans personal.

Kommittén genomförde samråd om skolväsendets roll i det demokratifrämjande arbetet där representanter från både myndigheter och organisationer i det civila samhället deltog. Vid samråden framkom att flera aktörer ansåg att det är otydligt hur skolans demokratiuppdrag praktiskt ska omsättas inom såväl undervisning som utbildning i övrigt. Mot denna bakgrund rekommenderar kommittén att regeringen ger Skolverket, som har en normerande funktion, i uppdrag att konkretisera skolans demokratiuppdrag. I uppdraget bör ingå att förtydliga hur skollagens och läroplanernas skrivningar om demokrati kan konkretiseras och tillämpas av huvudmän, skolledare och skolans personal. I detta arbete bör Skolverket beakta Skolforskningsinstitutets forskningsöversikt om hur undervisningen kan

⁵ Se vidare skollagen (2010:800) 1 kap. 4, 5 och 10 §§ och 10 kap. 2 § samt prop. 207/18:17, s. 6.

utföras för att vara demokratifrämjande – översikten ska färdigställas under hösten 2022.

Rekommendation: Skolinspektionen får i uppdrag att genomföra kvalitetsgranskningar av grundskolornas respektive gymnasieskolornas arbete med demokrati.

För tio år sedan gjorde Skolinspektionen en granskning av demokrati och värdegrund i grundskolan. Sedan dess har någon motsvarande granskning inte gjorts. I granskningen från 2012 drog Skolinspektionen slutsatsen att medvetenheten om det demokratiska uppdraget behövde öka, att det fanns stora skillnader i synen på skolans demokratiuppdrag och att uppdraget behövde förtydligas och elevernas delaktighet förstärkas.⁶ År 2020 granskade Skolinspektionen gymnasieskolans demokratiuppdrag i kursen Samhällskunskap 1a1/1b.⁷ Granskningen visade att eleverna i de flesta fall får erfarenhet av att diskutera, men mer sällan övas i demokratiska beslutsprocesser.

Mot bakgrund av de utmaningar som demokratin står inför, den centrala roll som skolan har för demokratisk fostran samt att det redan i de tidigare granskningarna visade sig finnas brister bedömer kommittén att det behövs dels en uppföljande granskning av hur grundskolor arbetar med demokrati, dels en bredare granskning av demokratiuppdraget i gymnasieskolan. Det är av särskild vikt att skolor i områden med socioekonomiska utmaningar granskas, eftersom forskning visar att elever vars föräldrar har lägre utbildningsnivå i större utsträckning gynnas av demokratistärkande undervisning.⁸

Rekommendation: Skolverket får i uppdrag att genomföra en utvärdering av konsekvenserna av bestämmelsen om politiska partiers närvaro i skolan och hur den har påverkat skolornas demokratiarbete och elevernas möjlighet till likvärdig utbildning.

⁶ *Skolornas arbete med demokrati och värdegrund*, Kvalitetsgranskning Rapport 2012:9.

⁷ Granskningspromemoria, *Gymnasieskolans demokratiuppdrag i kursen Samhällskunskap 1a1/1b*.

⁸ *Är skolan demokratifrämjande?* Forum för levande historia, 2019.

En del av skolans demokratiuppdrag handlar om att eleverna i undervisningen ska få kunskaper om det politiska systemet och partierna. Att bjuda in företrädare för politiska partier kan vara ett sätt att genomföra denna undervisning. Sedan 1 januari 2018 gäller nya bestämmelser⁹ om politiska partiers närvaro i skolan som innebär att rektorn beslutar om huruvida politiska partier ska bjudas in till skolan. Vissa skolor har tagit vara på möjligheten att bjuda in företrädare för politiska partier medan andra har avstått. Efter fyra år finns det ett behov av att utvärdera hur konsekvenserna av bestämmelserna har påverkat elevers möjligheter att inhämta kunskap om det politiska systemet inklusive partierna. Utvärderingen bör särskilt beakta huruvida elevers rätt till likvärdiga möjligheter att lära sig om politisk opinionsbildning och det politiska systemet, har påverkats.

Förslag: Den digitala plattformen Demokrati 100 år permanentas och breddas till att inte enbart fokusera på hundraårsjubileet.

Kommittén har erfarit att ett flertal aktörer såsom Barnombudsmanen, Forum för levande historia, Kungliga biblioteket, Kriminalvården, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för delaktighet, Polismyndigheten, riksdagen, Statens institutionsstyrelse, Demokratibyggget och även privata aktörer har utarbetat kunskapsmaterial om demokrati för användning inom skolan. Samtidigt saknas det en överblick över vilket material som finns att tillgå. Detta försvårar för lärare och skolpersonal att hitta material, hämmar metodutvecklingen och riskerar att leda till dubbelarbete. Kommittén påtalade detta i sin delrapport och har i samråd med skolaktörer uppmärksammat behovet av en digital plattform där material om demokrati riktat mot lärare och elever i skolan kan samlas. Kommittén fick gehör för förslaget och under hösten 2021 lanserade Skolverket i samverkan med Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten en sådan tillfällig plattform. Det finns ett behov av att plattformen blir en permanent del av Skolverkets hemsida samt att innehållet breddas och även omfattar allmänna råd och inspirationsmaterial om hur skolans demokratiuppdrag ska tolkas.

⁹ 1 kap. 5 a § och 2 kap. 10 § skollagen.

8 Konsekvenser

I detta kapitel redogörs för konsekvenserna av förslagen. Samhälls-ekonomiska konsekvenser av förslagen ska beskrivas enligt 14 § i kommittéförordning (1998:1474). Om förslagen i betänkandet har betydelse för vissa särskilt utpekade områden ska konsekvenserna för dessa anges enligt 15 § kommittéförordningen. Detta gäller för den kommunala självstyrelsen, brottslighet och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

8.1 Förslagen i korthet

Kommittén ska enligt direktivet lämna förslag på hur insatserna och erfarenheterna från samlingen 2018–2021 kan tas tillvara av regeringen efter att kommittén har avslutat sitt uppdrag. Kommittén har följande förslag för hur insatserna kan tas tillvara:

- En nationell demokratifunktion inrättas med uppdrag att öka kunskaperna om demokratin, utgöra kunskapsstöd kring metoder för att öka deltagandet och delaktigheten i demokratin, bidra till samordning av olika demokratifrämjande insatser samt analysera och ta fram lägesuppdateringar om tillståndet i den svenska demokratin.
- Den nationella demokratifunktionen inrättas inom en befintlig myndighet.
- Länsstyrelserna ges ett långsiktigt demokratifrämjande uppdrag.

Kommittén föreslår även åtgärder som syftar till att långsiktigt stärka demokratiperspektivet i myndigheters verksamhet, i utredningsarbetet samt inom skolväsendet:

- I myndighetsförordningen, avsnitt Allmänna uppgifter (6 §), skrivs in att myndigheterna ska ta till vara fördelar som kan vinnas för demokratin.
- Demokrati och det demokratiska uppdraget skrivs in i instruktioner för myndigheter vars verksamhet är central för det demokratipolitiska målet.
- Ett pilotprojekt genomförs där fem till åtta myndigheter ges i uppdrag att utarbeta metoder för hur respektive myndighet ska bidra till det demokratipolitiska målet.
- I kommittéförordningen 15 § skrivs det in krav på att redovisa konsekvenser för demokratin.
- Den digitala plattformen Demokrati 100 är permanentas och breddas till att inte enbart fokusera på hundraårsjubileet.

8.2 Finansiella konsekvenser för staten

Nedan återges konsekvenser av förslagen när det gäller kostnader respektive intäkter för staten.

Förslaget att inrätta en nationell demokratifunktion

Kommittén uppskattar att en demokratifunktion kommer att kräva sex till sju heltidsanställda samt en verksamhetsbudget. Verksamhetsbudgeten bör täcka kostnader för att inrätta och underhålla en digital portal, ta fram och sprida studier, undersökningar och material. Kostnader för lokaler och administrativ support förväntas täckas av den myndighet där den nationella demokratifunktionen inrättas.

Tabell 8.1 Uppskattning av kostnader för nationell demokratifunktion

Kostnader av förslaget i 1 000 kronor

	2023	2024	2025	2026
Personalkostnader beräknat för sju heltidsanställda*	4 900	5 000	5 100	5 200
Digital portal	500	200	100	100
Studier och undersökningar	1 500	1 500	1 500	1 500
Material och spridning	1 000	1 000	1 000	1 000
Summa	7 900	7 700	7 700	7 800

* Beräkningen utgår från att en heltidsanställd personal kostar 700 000 kronor per år inklusive arbetsgivaravgift. I beräkningarna ingår även en årlig löneökning på 2 procent.

Demokratifrämjande uppdrag till länsstyrelser

Kommittén föreslår två alternativ till finansiering av länsstyrelsernas demokratifrämjande uppdrag. Det första alternativet innebär att länsstyrelserna genom regeringsuppdrag får möjlighet att ansöka om medel för genomförande av insatser. Sammanlagt avsätts 6 miljoner kronor årligen, motsvarande 285 000 kronor per år och länsstyrelse. Budgeten är i paritet med närliggande uppdrag, såsom uppdragen som syftar till att stärka barnets rättigheter respektive mänskliga rättigheter. Det andra alternativet innebär en resursförstärkning vid samtliga länsstyrelser i form av en heltidsanställd personal (1 tjänst/länsstyrelse).

Tabell 8.2 Uppskattning av kostnader för alternativ 1

Kostnader av förslaget i 1 000 kronor

	2023	2024	2025	2026
Medel genom ansökan	6 000	6 000	6 000	6 000

Tabell 8.3 Uppskattning av kostnader för alternativ 2

Kostnader av förslaget i 1 000 kronor

	2023	2024	2025	2026
Personalkostnader beräknat för 21 heltidsanställda (1 person per länsstyrelse)*	14 700	15 000	15 300	15 600

* Beräkningen utgår från att en heltidsanställd personal kostar 700 000 kronor per år inklusive arbetsgivaravgift. I beräkningarna ingår även en årlig löneökning på 2 procent.

Förslagen om att stärka demokratiperspektivet i statlig styrning

Förslagen som gäller förändringar av myndighetsförordningen, kommittéförordningen samt instruktionsändringar bedöms inte få några direkta finansiella kostnader för staten.

Förslaget om ett pilotprojekt där ett antal myndigheter ges i uppdrag att utarbeta metoder för hur myndigheter ska bidra till det demokratipolitiska målet uppskattar kommittén kommer kräva en heltidstjänst vid Regeringskansliet för att planera och genomföra projektet.¹

Tabell 8.4 Uppskattning av kostnader för pilotprojekt

Kostnader av förslaget i 1 000 kronor

	2023	2024	2025	2026
Pilotprojekt: 1 heltidsanställd vid Regeringskansliet*	700	715	730	745

* Beräkningen utgår från att en heltidsanställd personal kostar 700 000 kronor per år inklusive arbetsgivaravgift. I beräkningarna ingår även en årlig löneökning på cirka 2 procent.

Förslaget om att permanenta och bredda plattformen Demokratin 100 år bedömer kommittén kan täckas av förvaltningsanslaget till Skolverket.

Tabell 8.5 Finansiella konsekvenser av samtliga förslag

Sammanställning av kostnader för staten i 1 000 kronor

	2023	2024	2025	2026
Nationell demokratifunktion	7 900	7 700	7 700	7 800
Förstärkt demokratiuppdrag till länsstyrelserna (alt. 1)	6 000	6 000	6 000	6 000
Förstärkt demokratiuppdrag till länsstyrelserna (alt. 2)	14 700	15 000	15 300	15 600
Revidering i myndighetsförordningen	–	–	–	–
Instruktionsändringar	–	–	–	–
Pilotprojekt om demokratiintegrering	700	715	730	745
Revidering av kommittéförordningen	–	–	–	–
Permanent och utveckla plattformen Demokrati 100 år	–	–	–	–
Summa med alt. 1 vad gäller länsstyrelseförslaget	14 600	14 415	14 430	14 545
Summa med alt. 2 vad gäller länsstyrelseförslaget	23 300	23 415	23 730	24 145

¹ Pilotprojektet ska utvärderas år 3. År 4 ska personen som arbetar med pilotprojektet revidera projektet utifrån utvärderingens rekommendationer.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1, utg.omr. 1, avsnitt 10.8) tillförde regeringen anslaget 6:1 Allmänna val och demokrati 25 miljoner kronor 2020 och 25 miljoner kronor 2021.

Kommittén anser att förslagen i detta betänkande bör finansieras genom att motsvarande belopp kvarstår och tillförs budgetanslaget utgiftsområde 1 Rikets styrelse, 6.1 Demokratipolitik, Allmänna val och demokrati.

Förslaget om att inrätta en heltidstjänst vid Regeringskansliet bör finansieras av Regeringskansliets förvaltningsanslag.

8.3 Samhällsekonomiska konsekvenser

Det är svårt att mäta alla samhälleliga effekter av kommitténs förslag i och med att många av dem har en mer indirekt påverkan på samhället och medborgarna samt att flera effekter berör värden som inte kan översättas i pengar. De konsekvenser som diskuteras nedan är av det skälet uppskattningar.

Gemensamt för samtliga förslag är att de på sikt förväntas bidra till en stärkt demokrati och att demokratins idéer får större genomslag i samhället. I förlängningen förväntas detta också bidra till att öka tilliten, framför allt medborgares tillit till att staten och myndigheter arbetar transparent, rättvist och med hög nivå av integritet. I en rapport från Nordiska ministerrådet från 2017 fastslås att ”Samhälls-ekonomi gynnas på flera sätt av hög social tillit. Ett samhälle med hög social tillit präglas i mindre grad av formaliteter, konflikter och rättsprocesser. I ekonomiska termer talar man särskilt om att social tillit minskar transaktionskostnader i ekonomin, alltså kostnader förbundna med att försäkra sig om att avtal efterlevs. Beräkningar tyder på att en ökning av den sociala tilliten med tio procentenheter kan förväntas ge en halv procentenhets ökning av den ekonomiska tillväxten i ett land”.²

Sammantaget menar kommittén att även en marginell ökning av den demokratiska medvetenheten eller kunskaperna om demokrati innebär en mycket stor samhällsekonomisk vinst. Nollalternativet, att inte ta tillvara det arbete som kommittén och andra aktörer genomfört eller att vidta andra åtgärder för att befästa och utvidga demokratin, betyder inte att demokratin i Sverige förblir på samma nivå som

² Tillit – det nordiska guldets, Nordiska ministerrådet 2017, s. 8.

i dag, utan det finns en överhängande risk att de hot mot demokratin som finns växer sig starkare och får allt större fäste i Sverige, med lägre tillit, högre grad av utanförskap och sämre demokratikunskaper som följd.

Samhällsekonomiska konsekvenser av en demokratifunktion

Utöver att en demokratifunktion förväntas bidra till att stärka demokratin i Sverige generellt gör kommittén bedömningen att det samordningsuppdrag som en sådan funktion bör ha kan bidra till minskat dubbelarbete vid olika myndigheter. Detta innebär i sin tur en besparing för staten i och med att varje enskild aktör inte kommer att behöva ta fram egna metoder och underlag i det löpande demokratiarbetet.

En demokratifunktion kommer även att bidra till bättre beslutsunderlag. De övergripande statistiska underlag på nationell nivå och de systematiska undersökningar och studier som funktionen ska ta fram kommer att kunna bidra till effektivare metoder och därmed mer samhällsekonomiskt lönsamma lösningar.

Samtidigt finns det en viss risk att den verksamhet som demokratifunktionen är tänkt att driva kan leda till ökade kostnader för de aktörer som deltar i samordningsinsatser och nätverk, särskilt på kort sikt. På lång sikt bedömer dock kommittén att samordningsvinsterna kommer att vara betydligt större än de eventuella kostnaderna som detta merarbete kan innebära.

Samhällsekonomiska konsekvenser av ett demokratifrämjande uppdrag till länsstyrelserna

Ett långsiktigt demokratifrämjande uppdrag åt länsstyrelserna skapar goda möjligheter för ökat lokalt engagemang i demokratin och att demokratin kan befästas och stärkas i hela landet, vilket kan bidra till minskade regionala ojämlikheter när det gäller demokratikunskaper och deltagande. Detta stärker demokratin generellt.

Ett demokratifrämjande uppdrag till länsstyrelserna förväntas även bidra till bättre beslutsunderlag, i och med att regeringen kan få ett mer samlat och likartat underlag från samtliga länsstyrelser. Därmed

skapas bättre förutsättningar för samhällsekonomiskt effektiva beslut och åtgärder.

Den samordnande roll som länsstyrelserna förväntas få inom länet, med kompetensutveckling och kommunikationsinsatser, kan även bidra till viktiga samordnings- och effektivitetsvinster lokalt och regionalt, vilket kan innebära avsevärda besparingar för små lokala aktörer men även för landets kommuner och regioner.

De olika alternativen till hur förslaget bör genomföras får delvis olika konsekvenser. Alternativet att länsstyrelserna får ansöka om medel för demokratifrämjande insatser kan gynna kortsiktiga men effektiva och väl genomarbetade projekt. Ansökningsförfarandet skapar flexibilitet som förväntas leda till ett effektivt resursutnyttjande. Samtidigt finns det risk för en ojämn fördelning av resurserna mellan länen som kan leda till att län som i dag redan är framgångsrika i sitt demokratiarbete blir ännu mer framgångsrika medan arbetet inom andra län bara utvecklas marginellt. Detta alternativ innebär också en kostnad för länsstyrelserna som kommer att behöva omfördela resurser internt för att kunna genomföra de nya uppdrag de får, inklusive att utarbeta ansökningar om medel för insatser, ta fram regional statistik och upprätthålla och samordna regionala demokratinätverk.

Det andra alternativet, som innebär en resursförstärkning för samtliga länsstyrelser, har förutsättningar att skapa hållbara strukturer och nätverk vilket kan få långsiktiga positiva effekter för den regionala demokratin. Genom förstärkningen kan länsstyrelserna bli ett slags motor för demokratistärkande åtgärder inom länet. Det ökar sannolikheten att de demokratistärkande insatser som görs får genomslag. Men ett aktivt nätverkande ställer också ökade krav på lokala aktörer (kommuner, regioner med flera) att delta, vilket är resurskrävande. Det finns därutöver en risk för att det frigörs mindre resurser till temporära och specifika demokratifrämjande insatser när resurserna blir låsta i personal.

Samhällsekonomiska konsekvenser av ett tydligare demokratiperspektiv i myndigheternas styrdokument

Förslagen om författningsändringar i myndighetsförordningen och kommittéförordningen, revideringar av instruktioner samt pilotprojektet om demokratiintegration bidrar alla till att stärka demokratin

generellt och inom många samhällsområden. Ändringarna i myndighetsförordningen förväntas leda till en ökad medvetenhet framför allt i ledningen av myndigheter om deras ansvar att verka för att demokratins idéer ska vara vägledande inom samhällets alla områden. Förslaget om ändring i kommittéförordningen förväntas även bidra till mer ändamålsenliga beslut. Genom att förslagen riktar sig till redan permanenta myndigheter och utredningar och kommittéer skapas en möjlighet att få stort genomslag inom många olika samhällsområden till högst begränsad kostnad. Förslagen kan i första hand bli resurskrävande för myndigheter och utredningar på kort sikt, då kompetenshöjande insatser kan behövas för såväl ledning som personal. På lång sikt bör dock kostnaderna bli små.

Samhällsekonomiska konsekvenser av en permanent skolportal

Förslaget att permanenta Skolverkets demokratiplattform förväntas leda till en effektivare användning av skolledningars och lärares tid. Det innebär på sikt en besparing för skolor och kommuner. Förslaget skapar även bättre förutsättningar för mer jämlik demokratiutbildning inom landets skolor, vilket framför allt gynnar elever vars föräldrar har lägre utbildningsnivå. Samtidigt kommer det att krävas resurser av Skolverket att ta fram underlag och underhålla plattformen. Kommitténs bedömning är dock att de förväntade besparingarna för lärare och annan skolpersonal är betydligt större än kostnaderna för Skolverket.

8.4 Andra konsekvenser

Konsekvenser för kommuner och kommunala självstyret

Förslagen har ingen direkt påverkan på det kommunala självstyret. Dock väntas kommitténs förslag få positiva effekter även för den kommunala demokratin. Flera av förslagen kan bidra till att stärka respekten för principen om det kommunala självstyret. Till exempel kan förslaget om en nationell demokratifunktion bidra till ökad förståelse för vad det kommunala självstyret innebär för den lokala demokratin, och förslaget om krav på konsekvensutredning vad gäller

demokrati kan fördjupa utredningars och kommittéers konsekvensanalyser om demokratins funktionssätt.

Inom ramen för länsstyrelsernas uppdrag kommer kommunerna att uppmuntras ingå i den krets av lokala aktörer i länen som genom samverkan bidrar till uppdragets genomförande. Den lokala statistik som tas fram och de kartläggningar som kommer att möjliggöras inom ramen för uppdraget kan även stödja kommunerna i sitt lokala arbete och öka kunskapen kring demokratins möjligheter och utmaningar. Kommunerna kommer även kunna få stöd i sitt demokratiarbete och med kommunikativa insatser och tillsammans med andra lokala aktörer utbyta erfarenheter och metoder och på så sätt bidra till att stärka demokratin lokalt.

Konsekvenser för regionerna

Inom ramen för länsstyrelsernas uppdrag kommer regionerna att uppmuntras ingå i en krets av lokala aktörer. Den lokala och regionala statistik som tas fram och de kartläggningar som kommer att möjliggöras inom uppdraget kommer att stödja regionerna i deras regionala demokratiarbete.

Konsekvenser för demokratin och de grundläggande fri- och rättigheterna

Förslagens konsekvenser på demokratin kan bedömas med utgångspunkt i hur de påverkar demokratins funktionssätt, grundläggande fri- och rättigheter, samt människors möjligheter att delta i demokratin och att utöva inflytande över det politiska beslutsfattandet. Se avsnitt 7.2.

Förslagen förväntas på längre sikt dels bidra till att det demokratipolitiska målet om en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika uppnås, dels till att skapa bättre förutsättningar för att det allmänna ska kunna verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden i enlighet med grundlagen. På lång sikt kan det stärka demokratins funktion. Det gäller särskilt förslagen om författningsändringar i myndighetsförordningen och kommittéförordningen samt förändringar av instruktioner.

Samtliga förslag syftar till att öka kunskap och medvetenhet om demokrati i samhället. Därigenom skapas bättre förutsättningar för den enskildas möjligheter att få kunskap om grundläggande fri- och rättigheter. På sikt kommer detta med stor sannolikhet att få positiva effekter för den enskildas möjlighet att delta i demokratin och utnyttja sina demokratiska rättigheter. Flera av förslagen innebär också bättre möjligheter för insyn i beslutsfattandet.

Förslagen väntas också bidra till ökad delaktighet och ökat inflytande. Länsstyrelsernas demokratiuppdrag väntas leda till att demokratirelaterade frågor når ut brett i hela landet, även på lokal nivå. Det kunskapsstöd kring metoder som den nationella demokratifunktionen ska ta fram väntas bidra till ökad delaktighet och deltagande. Sammantaget väntas förslagen skapa förutsättningar för fler att bli involverade i demokratin.

Konsekvenser för jämställdhet

Jämställdhetsmyndighetens rapport *Ett sekel av rösträtt och valbarhet* (rapport 2021:1) visar att män fortfarande är överrepresenterade inom politiken och att utvecklingen i flera viktiga hänseenden har stagnerat. I vissa fall går det bakåt. Rapporten pekar på att unga kvinnor är kraftigt underrepresenterade i politiken och i högre utsträckning än män lämnar sina uppdrag i förtid.

En annan rapport från Jämställdhetsmyndigheten, *Kvinnor och män i lokal demokrati* (2021:3) pekar vidare på att det råder bristfälliga kunskaper om i vilken grad och på vilka sätt kvinnor respektive män är delaktiga och deltar i demokratin.

Vidare visar kommitténs kunskapsmätningar att kvinnor har något lägre kunskaper om demokratin än män samt att kvinnor anser att det är svårare att förstå den politiska diskussionen.

Kommittén gör bedömningen att förslaget om en nationell demokratifunktion och förslaget om att ge länsstyrelserna demokratifrämjande uppdrag kan ge ökade kunskaper om demokrati och jämställdhet, vilket i sin tur kan bidra till att minska skillnaderna i demokratiskt deltagande och inflytande mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Konsekvenser för integration och arbetet med att förebygga och motverka segregation

Förslagen kan bidra till att förverkliga målet för integrationspolitiken (lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund) och målet för att förebygga och motverka segregation (minskad segregation, jämlika uppväxt- och levnadsvillkor och goda livschanser för alla).

Ett lägre demokratiskt deltagande i och mellan valen riskerar att underminera demokratin på sikt och leda till lägre tillit, och lägre intresse och engagemang i demokratin. Förslagen om en nationell demokratifunktion och demokratiuppdrag till länsstyrelserna kan bidra till ökad kunskap om det demokratiska utanförskapet. Vidare kan framgångsrika metoder och insatser för att bemöta det demokratiska utanförskapet och andra demokratiutmaningar, spridas, utvecklas och nyttjas av fler.

Övrigt

Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för sysselsättning och offentlig service, för brottslighet och brottsförebyggande arbete, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag.

Kommittédirektiv 2018:53

Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati

Beslut vid regeringssammanträde den 20 juni 2018

Sammanfattning

Regeringen vill uppmärksamma att det år 2021 är hundra år sedan det första riksdagsvalet där både kvinnor och män fick rösta. Det utgör ett unikt tillfälle att bemöta de utmaningar demokratin står inför i dag. En kommitté ska därför under 2018–2021 planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati. Tyngdpunkten i genomförandet ska ligga på år 2021.

Insatserna och aktiviteterna ska planeras och genomföras i nära samarbete med relevanta aktörer som arbetar med demokratifrågor och nå ut till en stor del av befolkningen. De ska bidra till ökad delaktighet, förankring och motståndskraft i demokratin. Kommittén ska uppmuntra en bredd av aktörer att delta, såsom skolväsendet, det civila samhället, myndigheter och kommuner. De insatser och aktiviteter som genomförs ska bidra till att främja demokratin i hela landet.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juni 2022.

Hundra år sedan allmän och lika rösträtt infördes

Genom beslut av 1919 och 1921 års riksdagar infördes allmän och lika rösträtt. Reformen innebar först och främst att kvinnor fick rösträtt och blev valbara till riksdagen. Den svenska väljarkåren fördubblades därmed. Den 12 september 1921 fick kvinnor för första gången utöva sin rösträtt i riksdagsval. År 2021 är det således hundra

är sedan det första riksdagsvalet hölls i vilket både kvinnor och män fick rösta. Demokratin fick därmed sitt stora genombrott i Sverige. Rösträttskampen drevs delvis vidare även efter 1921 eftersom det fortfarande fanns vissa grupper av befolkningen som inte fick rösta.

Att demokratin fyller hundra år uppmärksammas av flera aktörer. Riksdagens högtidlighållande sker under åren 2018–2022. I centrum står processen för demokratiseringen och riksdagens roll i denna. Riksdagen avser att starta högtidlighållandet den 17 december 2018 för att manifestera riksdagsöverenskommelsen som ledde till allmän och lika rösträtt. Riksdagen avslutar högtidlighållandet i januari 2022 med att uppmärksamma att det var 100 år sedan de första kvinnorna tog plats i den nyvalda riksdagen.

Regeringen uppmärksammar att demokratin fyller hundra år

Att den svenska demokratin fyller hundra år innebär ett unikt tillfälle att uppmärksamma att demokratin ständigt måste främjas, förankras och försvaras.

Demokratin utgår från idén om politisk jämlikhet. Alla ska ha möjlighet att vara med och påverka. Inom ramen för demokratipolitiken beslutar regeringen därför om en kommitté som ska planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter som tar sikte på de utmaningar som demokratin står inför i dag. Regeringens mål för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1).

Regeringens demokratistrategi Strategi för en stark demokrati – främja, förankra, försvara (dnr Ku2018/01406/D) ger en lägesbild av demokratin i dag. Den svenska demokratin står på många sätt stark. Samtidigt finns utmaningar som är särskilt viktiga att bemöta: ett demokratiskt utanförskap, ett hotat demokratiskt samtal och anti-demokratiska aktörer som utmanar. Regeringen ser därför ett behov av att låta en kommitté planera och genomföra en bred samling av olika insatser och aktiviteter för att främja delaktighet, förankra demokratin och stärka dess kraft att stå emot antidemokratiska aktörer.

Uppdraget

En kommitté ska under åren 2018–2021 planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati. Dessa ska planeras och genomföras i nära samarbete med relevanta aktörer. Kommittén ska uppmuntra en bredd av aktörer i hela landet att delta, såsom skolväsendet, det civila samhället, myndigheter och kommuner.

Utgångspunkten för kommitténs arbete ska vara regeringens demokratipolitiska mål och regeringens demokratistrategi ska beaktas. Arbetet ska bidra till att utveckla och stärka demokratin på både kort och lång sikt genom att öka delaktigheten, förankringen av och motståndskraften i demokratin. Samlingens insatser och aktiviteter ska t.ex. främja utveckling av de kunskaper och förmågor som människor behöver för att kunna delta aktivt i demokratin, bidra till att uppmuntra och inspirera till demokratiskt deltagande och stärka stödet för demokratins grundläggande principer. I planeringen och genomförandet av samlingens insatser och aktiviteter ska kommittén beakta och nå ut till olika målgrupper i befolkningen. Arbetet ska omfatta lokal, regional, nationell och EU-nivå. Även den internationella nivån kan inkluderas.

Planera insatser och aktiviteter

Kommittén ska föreslå hur en samling för en stark demokrati ska genomföras och vilka insatser och aktiviteter som ska ingå i samlingen. Huvuddelen av insatserna och aktiviteterna ska genomföras år 2021, därför ska fokus för förslaget vara detta år. Förslaget ska tas fram i samverkan med relevanta aktörer.

Kommittén ska redovisa förslaget till Regeringskansliet senast den 14 januari 2019. Det ska innehålla förslag på insatser, aktiviteter och samarbeten med en bredd av relevanta aktörer, exempelvis myndigheter, kommuner och det civila samhällets organisationer, samt en finansieringsplan. Det ska framgå hur aktiviteterna och insatserna kan ge bestående effekter i enlighet med regeringens demokratipolitiska mål. Kommitténs roll i genomförandet ska också framgå.

Genomföra och samordna insatser och aktiviteter

Kommittén ska genomföra och samordna en samling för en stark demokrati under åren 2018–2021. Samordning och kommunikation av insatser och aktiviteter utgör en central del av kommitténs arbete. Kommittén ska uppmuntra olika aktörer såsom skolväsendet, det civila samhället, myndigheter och kommuner att delta i samlingen samt involvera allmänheten i aktiviteter som ingår i samlingen. Tyngdpunkten i genomförandet ska ligga på år 2021.

Kommunicera samlingen

Huvuduppdraget för kommitténs ledamöter är att kommunicera samlingen så att den når ut till så många som möjligt. Ledamöterna ska arbeta utåtriktat mot olika målgrupper i befolkningen, uppmuntra en bredd av aktörer att delta i samlingen samt delta i seminarier och andra utåtriktade aktiviteter.

Konsekvensbeskrivningar

Kommittén ska redovisa förslagets konsekvenser i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474). Om förslaget beräknas innebära ökade kostnader ska kommittén föreslå hur dessa ska finansieras.

Samråd och redovisning av uppdraget

Kommittén ska löpande samråda med relevanta aktörer, riksdagen och berörda departement inom Regeringskansliet. Senast den 14 januari 2019 ska kommittén delredovisa ett förslag på hur en samling för en stark demokrati ska genomföras. Uppdraget ska slutredovisas i sin helhet senast den 1 juni 2022 tillsammans med en analys av resultat och utfall. Kommittén ska också lämna förslag på hur insatserna och erfarenheterna från samlingen 2018–2021 kan tas tillvara av regeringen efter att kommittén har avslutat sitt uppdrag.

(Kulturdepartementet)

Deklaration för en stark demokrati

Deklaration för en stark demokrati togs fram av kommittén Demokratin 100 år sommaren 2019 med syftet att samla aktörer kring det gemensamma målet att stärka Sveriges demokrati. Inom ramen för deklARATIONEN utförde 310 aktörer aktiviteter som nådde ut till drygt 1,2 miljoner personer. Arbetet engagerade människor runt om i Sverige och ledde till många diskussioner och samtal. DeklARATIONEN bidrog inte bara till aktiviteter i samband med att demokratin fyllde 100 år. Redovisningar från aktörerna visar att det även sattes i gång processer som väntas leda till ett fortsatt arbete för en stark demokrati.

I den här bilagan återfinns deklARATIONEN, en redovisning av aktörernas slutrapporteringar av sitt arbete samt en sammanställning där aktörerna beskriver sitt arbete med egna ord.

Deklaration för en stark demokrati

Bakgrund

År 2021 är det 100 år sedan demokratin fick sitt genombrott i Sverige. Vårt demokratiska styrelseskick har haft en helt avgörande betydelse för vårt lands historia, utveckling och välstånd.

Det finns många skäl att vara stolta över vår demokrati och dess hundraåriga historia. Samtidigt ska vi minnas att kampen om vem som ska inkluderas i demokratin har fortsatt långt efter 1921. Att fortsätta utveckla demokratin är nödvändigt i dag, liksom det var för 100 år sedan.

Trots att demokratin står sig stark i Sverige finns det flera hot som måste tas på stort allvar. Runt om i världen utmanas och försvagas demokratier. I Sverige står många människor utanför som varken deltar eller är delaktiga. Samtalsklimatet hårdnar och antidemokratiska aktörer blir allt mer synliga.

Kommittén Demokratin 100 år har i uppdrag att planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för att stärka demokratin. Under rubriken Vår demokrati – värd att värna varje dag samlar vi aktörer som vill

bidra till att stärka och utveckla demokratin i Sverige och säkra att den står sig stark även de kommande 100 åren.

Deklarationen syftar till att ena de krafter som stödjer demokratin som styrelseskick och uppmuntra att fler tar tydligt ställning och arbetar för att stärka demokratin.

Deklarationen är framtagen av kommittén Demokratin 100 år och är en del i kommitténs arbete med att etablera en nationell samling *Vår demokrati – värd att värna varje dag*.

Deklarationen tar avstamp i att Sveriges demokrati fyller 100 år och att det är ett viktigt tillfälle att uppmärksamma och stärka demokratin. De aktörer som antar deklarationen åtar sig att under åren 2020–2021 bidra till de åtaganden som anges i deklarationen. Ambitionen är att ett stort antal aktörer kommer att skriva under deklarationen.

Aktörernas åtaganden

Vi värnar alla människors lika värde, de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsstatens principer och tar avstånd från diskriminering, extremism, främlingsfientlighet, korruption och rasism. Vi vill bidra till att demokratin står sig stark även i framtiden genom att:

- 1 verka för att fler får en god kunskap och medvetenhet om det demokratiska systemet,
- 2 arbeta för att fler deltar aktivt och står upp för demokratin, och
- 3 bidra till ett samtalsklimat som kännetecknas av öppenhet och respekt.

Vi behöver agera nu för att säkra en stark demokrati även i framtiden. Demokratin får aldrig tas för given.

Redovisning av slutrapporteringar för Deklaration för en stark demokrati

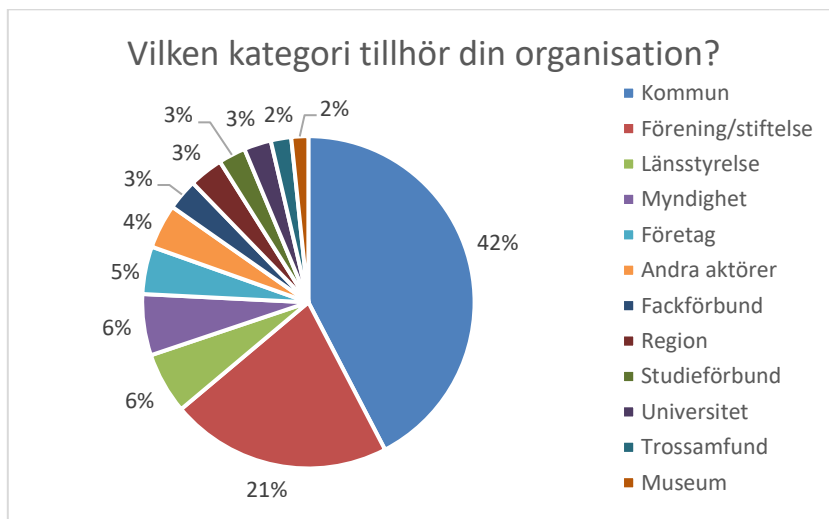
För att kunna skriva under deklARATIONEN behövde aktören göra minst tre åtaganden varav ett skulle vara internt, ett externt och ett kommunikativt. Åtagandena skulle innebära en ambitionshöjning utöver den ordinarie verksamheten. Sammanlagt skrev 310 aktörer under deklARATIONEN mellan september 2019 och december 2021.

Slutrapporteringen genomfördes i enkätform och bestod av tio frågor. Sex av frågorna var formulerade som flervalfrågor. För flertalet frågor fanns det möjlighet att välja flera svarsalternativ.

Aktörer som skrev under deklARATIONEN

DeklARATIONEN skrevs under av aktörer från såväl offentlig sektor som civilsamhället och näringslivet. Som framgår av figur 1 var den största gruppen kommuner med 131 aktörer, vilket motsvarar närmare hälften av Sveriges 290 kommuner. Därutöver skrev 18 av 21 länsstyrelser och tio av 21 regioner under, vilket bidrog till att aktörer runt om i hela landet deltog.

Figur 1 Aktörsgrupper som skrev under Deklaration för en stark demokrati

I kategorin myndighet ingår inte universitet, länsstyrelser och museer.

Aktörsgruppen andra aktörer innehåller framför allt samordningsförbund men även andra organisationer som ligger nära gruppen myndighet som exempelvis Folkbildningsrådet.

Antal och typ av aktiviteter varierade

Inom ramen för Deklaration för en stark demokrati genomfördes ett stort antal aktiviteter. Utifrån aktörernas egna uppskattningar genomförde varje aktör i snitt 12 aktiviteter (medianvärdet), men antalet såväl som typ av aktiviteter varierade stort mellan de olika aktörerna. Nedan beskrivs vilken typ av aktiviteter som genomfördes av de två största grupperna kommun och förening/stiftelse.

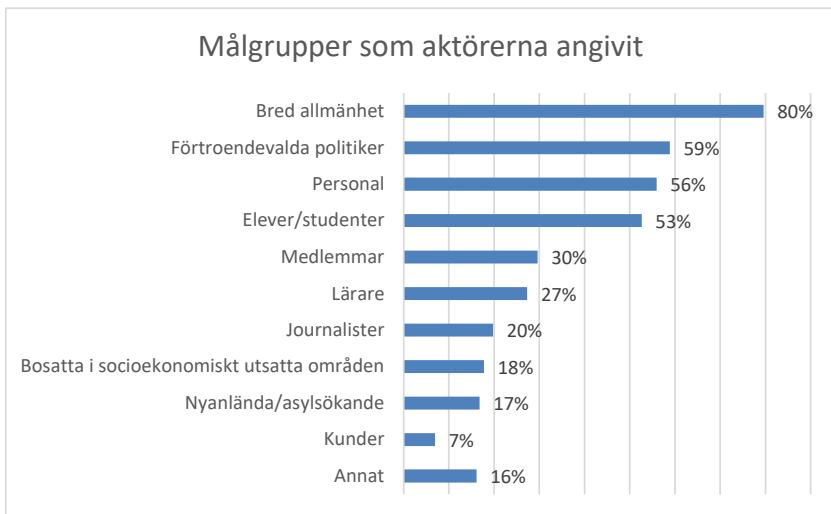
Flera kommuner uppgav att de gjort satsningar riktade mot förtroendevalda politiker, och flertalet kommuner har haft demokrati som tema under året 2021. Även antalet medborgardialoger ökade och sättet de genomfördes på förbättrades. Exempelvis satsade flera kommuner på att skapa öppna dialoger där kommunens invånare gavs möjlighet att ställa frågor till kommunledningen. Vidare anordnades föreläsningar och seminarier om demokrati och rösträttens utveckling. Ett mindre antal kommuner införde dessutom ungdomsfullmäktige eller ungdomsråd för att involvera kommunens unga i beslutsfattandet. Sammanfattningsvis syftade flertalet av kommunernas aktiviteter till att förbättra kontakten mellan invånarna och de förtroendevalda politikerna.

Bland föreningar och stiftelser uppgav en majoritet att de har producerat eller arrangerat någon typ av kunskapsspridande aktiviteter såsom utställningar, utbildningar, föreläsningar, podcasts, digitala mötesplatser, teatermanus samt en demokratidatabank. Återkommande var att aktörerna uppmärksammade demokratins hundraårsjubileum. Många aktörer uppgav också att de genomfört aktiviteter särskilt riktade mot barn och unga för att öka deras delaktighet. Ett annat vanligt svar var att aktörerna arbetade internt med demokrati samt anordnade interna utbildningar. Andra exempel var olika typer av verksamhet för konstnärlig frihet, arbete för att stärka den lokala demokratin samt arbete mot desinformation och näthat.

De flesta riktade sig mot en bred allmänhet

Många aktörer rapporterade att de riktade sig mot flera målgrupper. De flesta (80 procent) uppgav att de hade en bred allmänhet som målgrupp. Särskilt vanligt var det för kommuner, länsstyrelser och statliga myndigheter. Den näst vanligaste målgruppen var förtroendevalda politiker (59 procent). Denna målgrupp var särskilt vanlig för länsstyrelser, fackförbund och studieförbund. Nästan lika vanligt var det att aktörer riktade sig särskilt mot den egna personalen (56 procent) samt mot elever och/eller studenter (53 procent).

Figur 2 Aktörernas angivna målgrupper för arbetet inom ramen för Deklaration för en stark demokrati

Bland de 16 procent som svarade *annat* angav många verksamhets-specifika målgrupper som, exempelvis, personer med funktionsnedsättning, personal på fritidsgårdar, teaterledare och föreningskonsulenter i kommuner. Nationella minoriteter, forskare och tjänstemän inom offentlig sektor var andra återkommande svar.

Deklarationen nådde ut i hela landet

I slutrapporteringen ombads aktörerna att uppskatta antal personer som respektive aktör nådde ut till genom sitt demokratiarbete inom ramen för deklARATIONEN. Skillnaderna är mycket stora mellan de som uppgav minst respektive störst räckvidd (från 30 personer till knappt 6 miljoner). De stora skillnaderna kan bero på organisationens storlek och resurser samt ambitionsnivå. Flera aktörer påtalade svårigheten med att uppskatta räckvidd för genomförda aktiviteter. Även typ av aktivitet hade effekt på hur många personer som aktörerna uppskattade att de nådde; exempelvis en mer begränsad räckvidd för en medborgardialog jämfört med informationsspridning till allmänheten via en tidskrift, sociala medier eller en hemsida.

Mot denna bakgrund valde kommittén att använda medianvärde för att beräkna räckvidd. Medianvärdet för antal personer som varje aktör nått ut till är 4 000. Uppskattningsvis har arbetet inom ramen för deklARATIONEN därmed totalt nått ut till drygt 1,2 miljoner personer. I tabell 1 nedan uppges medianen för respektive aktörstyp.

Tabell 1 Antal aktörer per aktörstyp samt räckvidd per aktör beräknad som medianvärde

Aktörstyp	Antal aktörer	Räckvidd per aktör (medianvärdet)
Kommun	131*	2 000
Förening/Stiftelse	66*	3 000
Länsstyrelse	18	10 000
Myndighet	18	15 000
Företag	15*	4 200
Andra aktörer	14	1 000
Fackförbund	11	30 000
Region	10	12 300
Studieförbund	8	10 500
Universitet	8	5 000
Trossamfund	6*	6 250
Museum	5	10 000
Total (samtliga aktörer)	310*	4 000

* Inklusive aktörer som inte inkom med slutrapportering. Insatser av de sex aktörer som inte inkom med slutrapportering har inte kunnat beaktas i uträkningen av medianvärdet räckvidd per aktör.

Aktörernas demokratistärkande arbete hade även stor geografisk räckvidd. Den stora andelen kommuner och länsstyrelser som valde att skriva under deklARATIONEN bidrog till stor geografisk spridning genom sina aktiviteter i huvudsak på lokal och regional nivå. Utöver den stora mängd lokala och regionala aktiviteter uppgav 128¹ aktörer att de arbetade på nationell nivå, 34 på internationell nivå och 29 på EU-nivå.

Vad arbetet bidrog till

De flesta (84 procent) uppgav att deras arbete bidrog till att sprida information om att Sveriges demokrati firar 100 år. En stor andel (76 procent) rapporterade vidare att arbetet bidrog till att öka den egna målgruppens kunskap och medvetenhet om det demokratiska systemet.

Bland studieförbund och trossamfund var det särskilt vanligt att aktörerna uppgav att arbetet bidragit till att öka sina respektive målgruppers förmåga att delta i demokratiska processer.

Det är värt att notera att en stor andel av föreningarna och stiftelserna (75 procent) uppgav att deras arbete bidrog till att öka sina respektive målgruppers möjligheter att påverka samhället. Eftersom dessa aktörsgrupper nådde ut till ett stort antal personer har arbetet sannolikt haft en betydelse och bidragit till att stärka människors möjligheter att påverka.

Utmaningar för demokratin

Aktörerna fick även svara på vilka de allvarigaste utmaningarna för demokratin är, sett utifrån respektive organisation. De vanligaste svaren var demokratiskt utanförskap (78 procent), vilket var särskilt vanligt bland studieförbund, länsstyrelser och kommuner, minskad mellanmänsklig tillit och minskat förtroende för demokratiska institutioner (47 procent), som var ett vanligt svar bland samtliga aktörsgrupper samt desinformation och propaganda (45 procent), som var ett särskilt vanligt svar bland universitet och museer. Ett fåtal aktörer ansåg sig inte kunna besvara frågan eftersom de inte haft tillräckligt underlag för att göra en väl underbyggd bedömning.

¹ Observera att det har varit möjligt att uppges att arbetet skett på flera olika nivåer.

Covid-19-pandemins påverkan på genomförandet

I slutrapporteringen ingick även en fråga om svårigheter. Den mest frekventa förklaringen till varför aktörerna hade svårigheter att genomföra sina åtaganden var covid-19-pandemin (drygt en tredjedel av aktörerna). Samtidigt svarade vissa aktörer att de nådde ut till fler på grund av pandemin, då verksamheten digitaliserats. En aktör beskrev det som att pandemin har haft som konsekvens att ”organisationens digitala mognad ökat” och att det lett till att de nått ut till fler. En annan aktör resonerade kring hur väl digitala budskap egentligen når ut: ”Ökad satsning på sociala medier ger visserligen möjlighet att nå en större målgrupp, men det är svårare att uppskatta hur stort genomslaget av budskapen är”.

Förutom pandemin var tids- och/eller resursbrist de vanligaste orsakerna till att vissa åtaganden var svåra att genomföra. Ett fåtal aktörer pekade även på att ett lågt intresse för aktiviteterna var ett skäl till att de inte har nått ut till så många. En kommun uppgav att de önskade mer samarbete lokalt för att samla stödmaterial och fler inspirerande exempel, såsom Facebook-sidan Demokrati100. Många beskrev att deras åtaganden spänner över lång tid, och kommer att pågå även efter 2021.

Aktörernas beskrivningar av arbetet med sina åtaganden

Som del av sin slutrapportering ombads aktörerna som undertecknat deklARATIONEN att kortfattat beskriva arbetet med sina åtaganden inom ramen för deklARATIONEN. Nedan finns en sammanställning där aktörerna beskriver sitt arbete med egna ord.

Tabell 2 Aktörernas beskrivningar av arbetet med sina åtaganden

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Alvesta kommun	Kronoberg	Alvesta	Alvesta kommun har bland annat: – Tillsatt en koncerntöverskridande arbetsgrupp med representanter från förvaltningar och bolag som fick i uppgift att planera och genomföra insatser samt utveckla arbetsmetoder som främjar och stärker arbetet med demokratifrågor både internt och externt. – Arrangerat en rad aktiviteter under Demokrativeckan som hölls mellan 11 och 16 oktober. Aktivitetserna under Demokrativeckan gav invånarna möjlighet till dialog, diskussion och reflektion kring demokratin med både politiker och tjänstemän. Bland annat en workshop med Trafikverket och barn från grundskolan. – Spridit informationsmaterial om demokratifrågor inom kommunens olika verksamheter och i den offentliga miljön.
Arjeplog kommun	Norrbottnen	Arjeplog	Genomföra tre seminarier / medborgardialoger som syftar till att vara kunskapshöjande och öka kännedomen om det kommunala uppdraget samt bidra till utbytet mellan medborgare och Arjeplogs kommun. Att på olika sätt under 2021 kommunicera att demokratin i Sverige fyller 100 år och på så sätt bidra till att kunskapen om det demokratiska systemet ökar i samhället. Att stärka ungas inflytande och delaktighet samt möjlighet att aktivt bidra till samhällsutveckling genom projektet Youth Upp North. Att internt inom organisationen synliggöra och informera om att demokratin i Sverige firar 100 år.
Arvidsjaur kommun	Norrbottnen	Arvidsjaur	Vi har möten i en viss ordning för att kunna anta, utvärdera, besluta så att allt blir så bra som möjligt. Besluttagarna är förtroendevalda politiker.
Arvika kommun	Värmland	Arvika	En arbetsgrupp med representanter från olika delar i kommunen arbetade fram ett program för veckan. Kommunens förtroendevalda var positiva och fanns på plats på torget måndag till fredag kl. 10–14 för att träffa kommuninvånare. Flera skolklasser besökte dem. Samhällsbyggnadsavdelningen diskuterade översiktsplanen med användare på olika platser runt om i kommunen under hela veckan. Biblioteket hade flera digitala föreläsningar samt en föreläsning om kvinnlig rösträtt på plats i biblioteket.
Askersunds kommun	Örebro	Askersund	Föreläsningen Radiokorrespondenterna. Bokklubb "Demokratis skymning" av Anne Applebaum, Diskutera demokrati på torget, Claes Elfsberg i samtal om "Journalistik i en demokrati", Föreläsning med universitetslektor Agneta Blom "Sveriges väg till etablerad demokrati", Läs- och skrivfest med bl.a. Martina Haag, Lakeside Pride, Löpande inlägg på kommunens Facebook, Information på kommunens webb och Information i kommunens tidning Bo i Askersund.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Avesta kommun	Dalarna	Avesta	Avesta kommun har utvecklats informationen på kommunens webbplats gällande det lokala politiska systemet. Vidare har beslut fattats om att texta kommunfullmäktiges sammanträden och möjlighet att syn- och hörseltolka desamma undersöks. Kommunen har gjort ett omfattande arbete med att tillgängliggöra informationen på webbplatsen för de med funktionsnedsättningar, både för att leva upp till lagkrav men även för att Avesta kommun prioriterar att alla ska ha möjlighet att ta del av samhällsinformation och bli en del i det demokratiska samtalet. Kommunen har implementerat en utbildning i interkulturella samtal som samtliga medarbetare har genomgått. Utbildningen genomförs löpande då nya anställningar sker kontinuerligt.
Björholms kommun	Västerbotten	Björholm	Genom vår webb och intranät har vi berättat om vårt åtagande under 2021. Vi har informerat löpande om vad demokrati innebär och vidarepublicerat det som berör demokrati. Genomförda medborgardialoger har skett under ett flertal tillfällen genom en öppen dialog där deltagarna haft möjlighet att ställa frågor till kommunledningen. Biblioteket har haft en utställning utifrån demokrati 100 år som varit tillgänglig för allmän beskådning. Skolans elever har deltagit i föreläsning om vad demokrati betyder. Kvinnlig rösträtt var inte självklart innan 1921 och hur det kunde se ut i samhället för 100 år sedan när det gällde demokrati eller brist på den.
Bodens kommun	Norrbottnen	Boden	Kommunfullmäktige har arbetat med demokratitema vid alla sammanträden under 2021. Detta resulterar i en överenskomelse som går upp till beslut i början av 2022. Ungdomsfullmäktige har genomförts och vi har haft Demokratistugan på besök tre dagar med fullspäckat program. Samtliga aktiviteter har kommunicerats i kommunens ordinarie kanaler.
Borgholms kommun	Kalmar	Borgholm	Vi har utbildat organisationen i att implementera rutiner för att genomföra barnkonsekvensanalyser, där barn ska ha möjlighet att höras, inför beslut som påverkar barn och unga och vi har uppmanat förslag från våra ungdomar i syfte att de ska kunna påverka. Vi har haft medborgardialoger med hela kommunen under året.
Borlänge kommun	Dalarna	Borlänge	Exempel på demokratifrämjande arbete: – Kommunens värdegrund som är en del av styrmодellen – Medborgardialoger – Kulturcentrum Asken – ett resurscentrum för Borlänges för- och grundskolor inom estetiskt lärande och språkfremjande arbete. – Arbete med barnkonventionen sedan 2004 – Stärkt ungdomsdialog – Kommunstyrelsen fattade beslut i februari 2021 om att införa ungdomsfullmäktige och unga kommunstyrelsen.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Borås Stad	Västra Götaland	Borås	<ul style="list-style-type: none"> Riksdagens utställning Fira demokratin! har ställts ut i Borås kulturhus tillsammans med en utställning med lokalt demokratiperspektiv. • Rättighetsmånad "Din rätt att ..." med många aktiviteter kopplat till mänskliga rättigheter. • Ingår i Emergas projekt som syftar till att ta fram verktyg för att arbeta med mer fokus på rättighetsfrågor. • Revidering av Borås Stads vision där revideringen har gjorts tillsammans med representanter för de som lever, verkar och vistas i Borås. Utbildning av 80 medarbetare inom äldreomsorgen i klarspråk. • Hackathon med ungdomar med fokus på demokratifrågor. • Föreläsning med Emma Frans för gymnasieungdomar. • Digital inkludering med satsning på äldre.
Degerfors kommun	Örebro	Degerfors	Utbildning för tjänstepersoner och politiker där innebörden av demokrati lyfts fram.
Dorotea kommun	Västerbotten	Dorotea	Hackaton Pratsdag med vuxna och ungdomar, Demokratistugan och dess arrangemang.
Eda kommun	Värmland	Eda	I kommunen har det arbetats på olika sätt för att medvetandegöra demokratis frirande. På kommunfullmäktige har det visats filmer med tema demokrati. Kommunstyrelsen bjöds in till vernissage med visning av de tavlor från riksdagen som representerade demokratis 100 år, dessa har visats i kommunhuset för personal och besökare. Vidare har demokrativeckan ägt rum som involverade elever (ett arbete som sedan redovisades på biblioteket) samt den breda allmänheten. Vid demokrativeckan fick politiker svara på frågor gällande demokrati och samtalssklimat i sociala medier. Efter kommunfullmäktige och kommunstyrelsens sammanträden redovisas de viktigaste ärenden i ett inlägg på sociala medier.
Eksjö kommun	Jönköping	Eksjö	Eksjö kommun följer upp och analyser kommunprogrammets effektmål delaktighet. I Eksjö kommuns kulturhandbok betonas vikten av att vara inkluderande. Arbetsplats-kit har arbetats fram inom jämställdhet, likabehandling och kränkande särbehandling. Eksjö kommun bedriver ett aktivt arbete med att öka tillgängligheten till kommunala tjänster och öka den digitala mognaden. Utbildningsinsatser har genomförts under 2021 och arbetet med att minska digitalt utanförskap kommer fortsätta 2022.
Emmaboda kommun	Kalmar	Emmaboda	Demokratiaktören. Dialog mellan medier, politiker, och tjänstepersoner. Medarrangörer, Sveriges kommuner och regioner och medietitutet Fojo. Samarbetet syftar till att bidra till en positiv utveckling av det demokratiska samtalet, att skapa ett bättre samtalssklimat där ingen tystnar av rädsla för hat och hot. att öka förståelse för varandras utsatthet och kanske också inspirera till konkreta insatser och samarbeten. Fullmäktiges partier har deltagit i gemensam kortfilm med en uppmaning till alla i samhället att engagera sig politiskt och för demokrati. Planerat för filmning av panelsamtal om demokrati med olika aktörer i samhället. Samtal kring samtalstonen i politiska forum förs.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Enköpings kommun	Uppsala	Enköping	Kommunen är en del av det demokratiska systemet. Varje parti arbetar med rekrytering av medlemmar. Kommunen informerar invånare om de beslut som beslutas lokalt via kommunens hemsida. Vi försöker göra det på lättbegriplig svenska då vi klarspråkar större beslut.
Fagersta kommun	Västmanland	Fagersta	Fagersta kommun har i ett antal artiklar uppmärksammat demokrati i externa och interna kanaler. Demokratiåret har marknadsförts i samband med kommunens arbete med medborgarbudget. Biblioteket har haft en affischutställning. Ett förslag till åtgärder för ett ökat valdeltagande har lämnats till valnämnden.
Falkenbergs kommun	Halland	Falkenberg	Falkenbergs kommun arbetar aktivt med våra interna åtaganden och merparten av våra externa-kommunikativa åtaganden då detta arbete inte är avslutade och delar kommer utgöra en naturlig del i kommunens fortsatta arbete inom demokratiområdet. Samtidigt kan det konstateras att de externa åtagande 1, delar av 2, 3, 5 och 6 samt det kommunikativa åtagandet 3 nu är slutförda med framgång. (Se åtaganden för mer info.)
Falun kommun	Dalarna	Falun	Falun kommun har under 2021 påbörjat struktur för uppföljning av förslagsställare i kommunens nya e-tjänst. Den första uppföljningen ska presenteras under första kvartalet 2022. Arbetet med Modern Youth Participation fortgår och införandet av en ny digital ungdomspanel planeras under 2022. Faluförslaget, Falu kommuns e-tjänst för e-petition har lanserats och de första förslagen har gått igenom hela processen. Falu kommun har också genomfört LUPP-enkäten och planerar att arbeta vidare med resultatet med koppling till kommunens politiska mål samt involvera kommande ungdomspanel i utvecklingsarbetet. Samtliga kommunikativa åtaganden har genomförts under året.
Filipstads kommun	Värmland	Filipstad	I samband med demokrativeckan gjordes informationsinsatser med egen och länkad info på våra digitala och sociala medier. Under demokrativeckan föreläste Jan Scherman (journalist och författare) om demokrati i vår stora biograf. Föreläsningen var riktad till allmänheten och var för besökarna kostnadsfri. Speed-dating mellan politiker och allmänhet är planerad. Tyvärr har det fått flyttats fram p.g.a. coronapandemin. Kommer genomföras i maj 2022. Yngre politiker har besökt högstadies- och gymnasieskolor. De har träffat och haft direkt dialog med såväl lärare som elever.
Forshaga kommun	Värmland	Forshaga	Forshaga kommun deltog fredagen den 23 oktober 2020 då det hölls en demokratisignering i Värmland. Länets 16 kommuner, Region Värmland och Länsstyrelsen Värmland undertecknade Deklaration för en stark demokrati; detta på initiativ av Länsstyrelsen. Vårt åtagande som kommun var att genomföra en Demokrativeckla. Innehållet i veckan omfattade: – Digital bokcirkel – Erbjudande till invånarna om lån av samtalskort för demokratisamtal. – Intervjuer med 3 företag som pratar om jämlikhet och demokrati. – Biblioteket tipsade om böcker om demokrati och mänskliga rättigheter – Teater åk 6, Tjejer! Om utsatthet, drömmar, systemskap. – Demokratisamtal med kommunstyrelsens ordförande och utvalda klasser.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Gagnef kommun	Dalarna	Gagnef	Pandemin har tvingat oss att skjuta på två av våra planerade aktiviteter till februari och mars 2022. Det gäller en föredragning/workshop på temat demokrati för samtliga kommunens chefer. Det gäller vidare en motsvarande aktivitet för kommunfullmäktige. Vi har genomfört ett samtal om demokrati där kommunfullmäktiges ordförande, kommunstyrelsens ordförande och oppositionsrådet med kommunchefen som samsalsledare under en cirka timme samtalade på temat. Aktiviteten spelades in och kommer inom kort att publiceras på kommunens officiella webb och intranät.
Gislaved kommun	Jönköping	Gislaved	Vi har bland annat genomfört våra medborgardialoger inom landsbygdsutveckling (till del digitalt), genomfört regelbundna enkla medborgardialoger som till del varit tillgängliga digitalt, genomfört studiebesök och medborgardialog med två klasser på SFI, genomfört regelbundna samråd med den sverigefinska minoriteten, samt planerat för ett demokratiprojekt tillsammans med gymnasiet (inleds v. 2 2022, om hälsolaget tillåter).
Gnosjö kommun	Jönköping	Gnosjö	Vi har vid något tillfälle under hösten 2021 genomfört digitalt dialogmöte där allmänhet gavs möjlighet att delta via webben men vi upplevde att detta är något som vi kan och bör utveckla vidare under 2022. I kommunens informationskanaler (Facebook och i informationstidning till alla hushåll) har vi också informerat om svensk demokrati och demokratitåret 2021.
Grums kommun	Värmland	Grums	Vi har haft speed-dating mellan skolelever och lokala politiker. Vi har haft en demokratidag med olika aktiviteter. Bland annat medverkade våra lokala politiker. Vi hade en utställning där kommunens ferierebeterare fått arbeta med tillitsfrågor. Vi har arbetat tillsammans med Länsstyrelsen under demokrativeckan, bland annat deltagit på lunchseminarium.
Gällivare kommun	Norrbottnen	Gällivare	Internt och externt i kommunen har vi uppmärksammat demokratis betydelse och den allmänna och lika rösträttsens värde. Vi har uppmärksammat valdeltagandets betydelse och vad vi kan göra för att alla ska känna att valet handlar om just deras förutsättningar och samhälle och att de kan vara med och påverka. Gällivare har alltid varit ett mångkulturellt och flerspråkigt samhälle och vi lever fortfarande med spåren av kolonialism och diskriminering som vi nu försöker läka genom aktivt demokratiskt, inkluderande arbete med minoriteter som en given del i vårt samhälle.
Göteborgs Stad	Västra Götaland	Göteborg	Göteborgs Stad arbetar kontinuerligt med att främja demokrati och mänskliga rättigheter, vilket också är fastställt i flera styrdokument. Våra aktiviteter under 2021 var bland annat att: – Samverka med Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen i värdskapet av riksdagens utställning Fira demokratin. – Fortsatt satsa och utveckla det digitala Göteborgsförslaget. 55 600 personer har nu lämnat förslag och idéer till Göteborgs Stad och röstat genom verktyget. – Arrangera Göteborgs Stads årliga demokratidagar som samlade tjänstepersoner och politiker för viktiga samtal om demokrati. – Fortsatt utveckla ungdomsfullmäktige och genomföra en större satsning på att öka valdeltagandet i 2021 års val.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Hagfors kommun	Värmland	Hagfors	Lokalt har vi haft två huvudfokus dels barn- och unga, dels dialogen med medborgarna ute i dess nära boendemiljöer. Utgångspunkten har varit att stimulera engagemang och öka tilliten. Vi har också promotat regiongemensamma aktiviteter.
Hallsbergs kommun	Örebro	Hallsberg	Hallsbergs kommun har genomfört flera aktiviteter under temat Vår demokrati: Ungdomsprojekt om demokrati under sommaren, Utställning om demokratin 100 år. Panelsamtal i kommunfullmäktige. En heldag om kommunal demokrati för sjuorna på Transtensskolan.
Halmstad kommun	Halland	Halmstad	Halmstads kommun har stärkt det interna, externa och det kommunikativa arbetet för att lyfta insatserna inom ramen för deklARATIONEN. Halmstads kommun har tagit fram hållbara beslutsunderlag, genomfört kunskapsöjande insatser och satt igång särskilda uppdrag för att stärka demokratin och minska segregationen. Flera av insatserna fortsätter även framåt och är högt prioriterade. Halmstads kommun har tillsammans med Länsstyrelsen i Hallands län varit värd för demokrati-stugan i nära samarbete med Bästa samverkansplatsen och andra aktörer inom idéburna sektorer.
Hammarö kommun	Värmland	Hammarö	Kommunen uppmärksammade att demokratin fyller 100 år tillsammans med länets övriga kommuner, regionen och länsstyrelsen under vecka 38, 2021. Lokala aktiviteter i kommunen bl.a. tävling bland ungdomar (12–20 år) – vad händer om demokratin går förlorad?, tipspromenader på temat demokrati, fokus demokratifrågor på biblioteket, samtal utifrån dialogkort "Vi måste prata", utdelning av Bamsetidningar på temat demokrati, demokrativecka i skolan, digitalt quiz på kommunens webbsida, demokrati 100 år uppmärksammades i kommunens kommunikationskanaler.
Haparanda stad	Norrbottnen	Haparanda	Konkret har Haparanda Stad genomfört olika aktiviteter i samband med värdskap för Demokratistugan 1–4 september. Aktiviteterna har haft teman som "Framtidens demokrati", "Politik som yrkesval" och "tryckfrihet och vikten av insyn" och särskilt fokuserat på förstagångsväljare men även riktats till allmänheten. Vidare har Haparanda Stad genomfört en översyn av främjande insatser för ett ökat valdeltagande i kommunen inför de nationella och kommunala valen 2022. Översynen tog avstamp i en syntes av valforskning från 2020 och resulterade i arton förslag på främjande insatser på institutionell, kontextuell och individnivå. Därutöver följer det dagliga arbetet med demokratiska värden.
Heby kommun	Uppsala	Heby	Vi har dels haft utbildningar/föredrag för kommunfullmäktige för att väcka tanken på att vi inte alltid har haft en stark demokrati och att det inte kan tas för givet. Detta har vi haft inom ramen för högtidlighållandet av att demokratin firade hundra år 2021. Vi har också haft utbildningar för en mindre grupp (ett par förtoendevalda och ett par tjänstepersoner) kring påverkansoperationer, som ju i grunden kan skada tilliten till samhället och vårt demokratiska system. Det sistnämnda har inte varit bara för att det var demokratis år förra året, utan som en del av vår krisberedskap där en del är att försvara tilltron till samhällets funktioner.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Hedemora kommun	Dalarna	Hedemora	Vi valde att lyfta fram ambitioner som kommunen har med utvecklingen i ett av kommunens ytterområden, som förs i dialog mellan kommun, invånare och näringsliv. Vi valde även att lyfta den digitala utvecklingen som kommunen är del av, som ett verktyg och en möjlighet till ökad demokrati. Vi har kommunicerat Länsstyrelsens information och egen info om Sveriges demokrati 100 år, i sociala medier, webb, press och digital infartstavla.
Helsingborg stad	Skåne	Helsingborg	Helsingborgs stad har arbetat med att stärka demokratin under 2021 på flera sätt. Vi har uppmärksammat demokratis 100-årsfirande genom informations- och utbildningsinsatser i sociala medier och på stadens hemsida, anordnat teaterföreläsningar, utställningar och föreläsningar. Vandrings-teaterföreläsningen "Signes val" som handlade om kampen för allmän och lika rösträtt blev särskilt uppskattad och mycket välbesökt. Arbetet med att stärka demokratis roll och uppmuntra att fler tar tydlig ställning för de demokratiska principerna fortsätter i Helsingborg även i framtiden.
Hultsfreds Kommun	Kalmar	Hultsfred	I Hultsfreds kommun handlar det om att lyfta demokrati frågor på olika sätt som: Att göra en förstudie genom ICLD, Internationellt Centrum för Lokal Demokrati, som syftar till att utveckla ökad transparens och delaktighet för invånarnas möjlighet till medborgardialog. Att Hultsfreds gymnasium och kommunledningen i Hultsfreds kommun undersöker möjligheterna att erbjuda träneeanställningar för elever på gymnasiet som är intresserade av att arbeta i offentlig sektor på ledningsnivå. Att lyfta demokrati frågan på olika sätt inom ramen för kommunikationen Kring Agenda 2030. Att utbilda anställda om demokrati genom introduktion för nyanställda och chefer.
Hylte kommun	Halland	Hylte	Hylte kommun hade under hösten 2021 en digital debatt mellan ungdomar och lokala politiska företrädare, där ungdomarna fick möjlighet att ställa frågor till företrädarna. Det har varit berättarkvällar och föredrag på Hylte bibliotek under hösten 2021, med fokus på att demokratin fyller 100 år. Biblioteken planerar för fortsatta insatser under våren 2022. Kommunen har även planerat för information på kommunens webbplats och intranät. Informationen på kommunens webbplats har bestått av information om när de första kvinnorna kom in i småkommunerna olika instanser samt information om Vår demokratis kunskapsmaterial.
Hällefors kommun	Örebro	Hällefors	Kommunen har uppmärksammat året genom exempelvis utställningar och föredrag i samband med kommunfullmäktige, och genomfört utbildningar för förtroendevalda.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Härnösands kommun	Västerbotten	Härnösand	Utbildning för bibliotekspersonal om det demokratiska uppdraget. Projekt Ungdomsdemokrati, projektledare anställdts. Invigning Europa Direkt-kontor. Dialoger, föreläsningar om EU. Historisk stadsvandring "Genom värfärdens kulturarv". Skrivtävling i romani chib. "100 % kamp" utställning om människor som tagit strid för sina rättigheter. "Handbok för superhjältar" utställning för barn. Sagostunder för barn med fokus på inkludering. NPF och nationella minoriteter. Aktiviteter i samband med E-medborgarveckan, Digital@idag, invigning av Härnösands Digitalcenter. Regnbågsvecka HBTQ+ med musik, föreläsning, tjej- och killmiddag. "Demokratin 100 år" information vid Kultur-lunch. Info på SoMe och webb.
Högsby kommun	Kalmar	Högsby	Projekt för starkare tillväxt och bättre levnadsvillkor i Högsby kommun pågår. Fokus på medborgar-inflytande. Kommunicerat, intranät: – Demokratin fyller 100 år, demokratistugan, demokrati-deklarationen, kommittén Demokratin 100 år. Länkar: mer information/bakgrund. – Projekt för starkare tillväxt och bättre levnadsvillkor i Högsby kommun Kommunicerat, hemsida, sociala medier: – Demokratin fyller 100 år, demokratistugan, demokrati-deklarationen, kommittén Demokratin 100 år. Länkar: mer information/bakgrund. – Projekt för starkare tillväxt och bättre levnadsvillkor i Högsby kommun – Krisberedskapsveckan 2021, tema Demokrati – Föreläsningar: _Folkets röst_en dag om inflytande & demokrati_.
Jokkmokk kommun	Norrbottnen	Jokkmokk	Biblioteken: Utställning Demokrati och minoriteter. Utbildning i barnrättsfrågor. Nytt arbetssätt så att elever får påverka inköp av ny litteratur. Kultur & Fritid: Elevrådsutbildning tema inflytande och elevdemokratis historia. Föreläsningar Vår sköra demokrati och hur vi skyddar den med Edna Eriksson för allmänhet, politiker och gymnasiet. Teaterföreläsningar Begrav mitt hjärta i Urtjajoure, om samernas rättigheter, för allmänhet och elever 15–18 år. Kulturskolan: Deltar i projektet Influera mera, där fem kulturskolor i länet ska fokusera på elevernas delaktighet kring kurser, aktiviteter och arbetssätt. Regnbågshäng – öppna kvällar med gemenskap för unga och vuxna kring hbtq+.
Jönköpings kommun	Jönköping	Jönköping	Jönköpings kommun värnar om demokrati, jämställdhet och mångfald. Under året har kommunen haft flera projekt och samarbeten i syfte att stärka demokratin och uppmärksamma demokratiåret. Bland annat har högstadie- och gymnasieungdomar och kommunens styrande politiker träffats i demokratialogor för att öka barn och ungas delaktighet. Vidare medverkar Jönköpings kommun i två olika internationella projekt som syftar till att stärka den globala demokratin lokalt. Under vecka 45 deltog kommunen som en part i demokrati-stugan. Under en dag stod Jönköpings kommun som värd för stugan och arrangerade bland annat en ljusmanifestation för att uppmärksamma barnkonventionen.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Kalix kommun	Norrbottnen	Kalix	Vi har haft en utställning i Folkets hus om demokratin 100 år där både allmänhet och politik har haft möjlighet att besöka. Vidare har kommunens informationsenhet uppmärksammat demokratiet flera gånger med inslag om bland annat kvinnors rösträtt. Vi har haft en politisk beredning under kommunstyrelsens som har arbetat med att försöka ta fram underlag för framtida politisk organisation samt kommunfullmäktiges framtida storlek samt tillitsbaserad styrning.
Kalmar kommun	Kalmar	Kalmar	Kalmar kommun ska bjuda in Kalmars ungdomsråd till kommunfullmäktige för en diskussion om utveckling av de ungas inflytande, utbyte internationellt och öka ungdomars delaktighet. Detta kommer ske så fort möjligheter ges att ha fysiska möten. Kalmar kommun ska fortsätta uppmärksamma och kommunicera att demokratin i Sverige fyller 100 år. Detta kommer ske i olika forum och olika kanaler. Exempelvis genom information på kommunens intranät till anställda i kommunen, på kommunens externa hemsida och via att fysiskt uppmärksamma det på kommunfullmäktiges sammanträden.
Karlskoga kommun	Örebro	Karlskoga	Fortsatt utveckling av ungdomsfullmäktige och anställande av ungdomar som "kommunutvecklare". Deltagande i ett pilotprojekt med SKR: "Det demokratiska samtalet" där vi samlade media (radio, tv, tidningar) i länet för samtal kring hot och hat mot förtroendevalda och journalister. "Eftersnack" – efter varje fullmäktigesammanträde intervjuar ordföranden representanter för såväl majoritet som opposition och diskuterar några av de beslut som fattats av kommunfullmäktige.
Karlskrona kommun	Blekinge	Karlskrona	Sedan undertecknandet av deklARATIONEN har kommunikationsinsatser via olika kanaler gjorts, bland annat på kommunens hemsida, sociala medier, skärmar i kommunhusets entré. Utställningen "Ja må den leva – demokratin 100 år" har funnits i kommunhusets reception från 15 september och finns kvar fram till 22 december. Samma utställning har också funnits på Stadsbiblioteket under Demokrativeckan som arrangeras i Karlskrona och resten av Blekinge under vecka 44. Karlskrona kommun har samverkat med Blekinge museum, Sensus, BTH, Region Blekinge samt Länsstyrelsen inför och under Demokrativeckan bland annat genom att lokalpolitiker var på plats vid Demokratistugan och förde samtal om demokrati med invånare.
Karlstads kommun	Värmland	Karlstad	Karlstads kommun fokuserade på Demokrativeckan. Vi gjorde bland annat film, temasidor på webben och en FB-kampanj. Alla chefer informerades och flera lyfte ämnet i sina bloggar. Kommunstyrelsen gjorde ett gemensamt uttalande om hot och främlingsfientlighet. Biblioteken höll bland annat en författarkväll med Britt-Marie Mattsson och vi visade demokratifilmer. Vid kommunfullmäktiges möte föreläste professor PO Norell om att styra staden. Förtroendevalda medverkade vid Demokratistugan och medarbetare fick gå utbildning om hat och hot i sociala medier. Fritidsgrändarna fokuserade på hur ungdomarna kan öka sitt inflytande. SFI-kurser arbetade med demokratifrågor och vi talade på SKR:s demokratikonferens om vårt arbete med medborgardialog.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Kils kommun	Värmland	Kil	Kils kommun ställer sig, precis som Värmlands övriga 15 kommuner bakom den gemensamma demokratiserings tillsammans med Region Värmland och Länsstyrelsen. Syftet är bland annat att fördjupa samverkan inom länet när det gäller frågor om demokrati och mänskliga rättigheter.
Kinda kommun	Östergötland	Kinda	Inom ramen för kommunfullmäktiges fastställda mål – Utveckling Kinda – har kommunen arbetat med att stärka demokratin och framför allt dialogen med medborgarna. Medborgarträffar har genomförts både med fokus på viss ort/område och utifrån vissa strategiska teman. Utbildningsinsatser har genomförts och planeras för löpande. Vad gäller möjligheten till breddad representation inom politiken har beslut tagits om att bredda vissa beredande organ, i synnerhet budgetberedningen för att ge fler och nya politiker chans att delta.
Kiruna kommun	Norrbotten	Kiruna	Har ej inkommit med redovisning.
Kristinehamns kommun	Värmland	Kristinehamn	Under demokrativeckan vecka 38 anordnades nedanstående aktiviteter: Specialtidning med Bamse om demokrati delades ut via biblioteket. Föreläsning med Agera Värmland på biblioteket – Mänskliga skyldigheter? Utbildning om hot och hat mot förtroendevalda för ledamöterna i fullmäktige. Alla partier i fullmäktige var ute på stan under lördagen vecka 38.
Kumla kommun	Örebro	Kumla	Under året har vi diskuterat demokratiokklamationen i fullmäktiges presidium, tagit fram en film om demokrati som riktar sig till de som bor, lever och verkar i Kumla, deltagit i det länsövergripande demokratinätverket som har haft 100 års-tema samt riktade aktiviteter på skolor och bibliotek.
Kungsbacka kommun	Halland	Kungsbacka	Kungsbacka kommun har genomfört samliga aktiviteter som vi förhand oss till i samband med undertecknandet av demokratiokklamationen. Aktiviteterna har varit mycket lyckade och flera kommer fortsätta även under kommande år. I arbetet med att förverkliga dessa åtaganden har vi också kunnat se en ökad medvetenhet i kommunen om demokratins betydelse och även en förståelse för att det krävs engagemang både av kommunens invånare med också av det allmänna om vi ska kunna bevara demokratin som styrelseskick.
Laholm kommun	Halland	Laholm	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsinsats i barnkonventionen för den politiska organisationen. • Stärkt ungas inflytande och delaktighet samt möjlighet att aktivt bidra till utveckling genom arbetet med Laholms kommuns ungdomsforum där ungdomar utvalda av elevrådet bjuder in politiker för samtal inför olika frågor och beslut. • Involverat och engagerat unga i årskurs F-9 i Laholms kommun i den så kallade "200 000 kronors processen" som en lärande demokratisk process.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Laxå kommun	Örebro	Laxå	Laxå kommun har genomfört första steget i projektet Livskvalitet i landet Laxå. Denna del är slutförd och redovisad för kommunstyrelsen. Resultatet används för att utveckla bättre sätt att genomföra dialog med kommunens alla medborgare. Under hösten har det genomförts medborgardialoger på kommunens olika tätorter. En utställning om demokrati 100 år visades i samband med kommunfullmäktiges sammanträde i september. Internt har arbetet med att förstärka barn och ungas rätt i samhället, med utgångspunkt i barnkonventionen, varit intensiv. Kommunen har även deltagit i MUCF LUPP-enkät för unga mellan 13–16 år för att få in ytterligare underlag i det fortsatta arbetet.
Lekebergs kommun	Örebro	Lekeberg	Biblioteket uppmärksammar demokrati 100 år genom en utställning. Biblioteket spred Bamses-tidningen med temat demokrati till alla lågstadielklasser. Riktad information till lärarna om informationsmaterial på regeringens hemsida. Dialog mellan förtroendevalda och medborgare i samband med arbetet att ta fram en ny översiktsplan. Uppmärksammat deltagandet på hemsidan med omfattande information. Uppmärksammade firandet i samband med kommunfullmäktigesammanträdet.
Leksand kommun	Dalarna	Leksand	– Kommunen har börjat nyttja nya digitala kanaler för samläsningsprocesser med medborgare. – Utbildningsinsats gällande rollen som chef och medarbetare i offentlig verksamhet med fokus på offentlighet och sekretess. – Föreläsning för chefer om demokratiuppdraget i offentlig verksamhet. – Demokratiresa för kommunens högstadiel elever. – Utställning om kvinnlig rösträtt.
Lessebo kommun	Kronoberg	Lessebo	Lessebo kommun har under året i såväl folkbildande som praktiska aktiviteter uppmärksammat demokratiåret och det lokala i kombination med att fira kommunen som fyller 50 år.
Lindesberg kommun	Örebro	Lindesberg	Lindesbergs kommun tar aktiv ställning för alla människors lika värde, de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsstatens principer. Det innebär också att Lindesbergs kommun formellt och officiellt tar avstånd från diskriminering, extremism, främlingsfientlighet, korruption och rasism. Lindesbergs kommun har genomfört en demokrati dag för ungdomar och unga vuxna i åldern 13–25 år där förtroendevalda politiker och tjänstepersoner fick möta unga människor för att diskutera frågor om demokrati och det politiska systemet. Kommunen har även genomfört en intern utbildningsdag för förtroendevald och tjänstepersoner om det svenska demokratiska systemet.
Linköping kommun	Östergötland	Linköping	Trots stora utmaningar att planera ett demokratiår på grund av pandemin har vi ändå lyckats genomföra flertalet aktiviteter under året. Vi inledde 2021 med att underteckna demokrati-deklarationen. Vi har genomfört flera utställningar på biblioteken, föreläsningar, uppmärksammande på webb och sociala medier liksom information om hur ett val går till i ett område med lågt valdeltagande. I samarbete med Länsstyrelsen har vi skickat ut 1 100 Bamses-tidningar på temat demokrati och genomfört sju dialoger mellan lokala politiker och elever i åk 1–4. I november arrangerades en demokratiresa med ett 20-tal föreläsningar dit allmänhet, kommunmedarbetare och högstadie- och gymnasieelever inbjudits.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Ljungby kommun	Kronoberg	Ljungby	Ljungby kommun står upp för det demokratiska systemet genom att sprida kunskap och medvetenhet samt själva bidra till det demokratiska samhället genom sitt arbete. Vi vill också bidra till ett samhällsklimat som är präglad av öppenhet och respekt.
Ljusnarsbergs kommun	Örebro	Ljusnarsberg	Kommunen har arrangerat en föreläsning av författaren Gunnela Björk om Kata Dalström som har stark anknytning till Bångbro, Ljusnarsbergs kommun. Vidare har kommunen arrangerat en digital föreläsning av professor Torbjörn Nilsson, Södertörns högskola i ämnet demokratis genombrott i Sverige. Beträffande avsikten att fullmäktiges presidium skulle besöka kommunens grundskola och prata om uppdraget som lokalpolitiker, har detta skjutits på framtiden med anledning av coronapandemin.
Ludvika kommun	Dalarna	Ludvika	Ludvika kommun har upphandlat teknik och leverantör för websändning av fullmäktigesammanträden. En anpassad startsida för ungdomar, en ungsida, där riktad information finns. Ungdomar har varit involverade i arbetet.
Luleå kommun	Norrbottnen	Luleå	Revidera strategi och våra riktlinjer för medborgardialoger. Inrätta en kommunövergripande barnrättsgrupp för att bl.a. stimulera delaktiggörande av barn och unga. Genomföra minst två dialoger med civila samhället och utveckla vår samverkan med områdesgrupper. Tillsammans med polisen genomföra trygghetsdialoger. Återkoppla och kommunicera resultat från våra dialoger till deltagare och kommunens medborgare i övrigt. Uppmärksamma demokratis 100-årsjubileum på hemsidan och i sociala medier.
Lycksele kommun	Västerbotten	Lycksele	Lycksele kommun har arbetat med informationsinsatser gentemot den politiska ledningen och tjänstemannaledningen i kommunen. Insatserna har tagit form av föreläsning om demokrati och demokrati 100 år, en föreläsning för vardera. Kommunen har också publicerat deklarationens undertecknande på hemsidan. I organisationen har också information om Länsstyrelsen Västerbottens delaktighetsvecka och webinarier om demokrati spridits. Kommunen har också arbetat vidare med en översyn av strukturer som hindrar och främjar ungas deltagande i föreningar, politiska som opolitiska.
Malå kommun	Västerbotten	Malå	Uppfyllt våra åtaganden utifrån rådande omständigheter (pandemi). De flesta av de planerade fysiska mötana har ersatts av digitala. Exempel på aktivitet som inte kunnat genomföras är öppet hus.
Markaryds kommun	Kronoberg	Markaryd	Har ej inkommit med redovisning.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Marks kommun	Västra Götaland	Mark	Kommunfullmäktige i Marks kommun beslöt 22 april 2021 att kommunen skulle underteckna deklARATIONEN. I samband med detta la vi en plan för aktiviteter som skulle genomföras under 2021. Denna skickades in till Kommittén. Sedan har alla kommunens nämnder och styrelser uppmanats att rapportera de aktiviteter som har gjorts under året för en stark demokrati. Dessa aktiviteter har tagits med i kommunstyrelsens oktoberrapport.
Mora kommun	Dalarna	Mora	Det har gått ut enkät till medborgarna för att se hur man upplever kommunens kommunikation och tillgänglighet. Utifrån det resultatet och utifrån vår egen analys har en handlingsplan tagits fram. Bland annat ska webbplatsen förbättras. Framför allt behöver vi göra det lättare att hitta det man söker på webben och ha en struktur som är lättnavigerad. Vi ska fortsätta berätta proaktivt och kontinuerligt om kommunens verksamheter och olika aktiviteter på ett lättillgängligt sätt och publicera i våra olika kommunikationskanaler. En gemensam planering har påbörjats där alla kommunens förvaltningar deltar. Med en bättre samordning skapar vi större möjlighet att bli mer proaktiva och öppna.
Motala kommun	Östergötland	Motala	Motala arbetar aktivt med att skapa inkludering och social sammanhållning för att minska och motverka segregation i kommunen. En viktig del i detta arbete är att öka kunskapen om samhället, svensk demokrati och möjligheten till delaktighet. Under hösten 2021 har verksamheter och enheter inom kommunen arbetat med ökad kunskap om mångfaldsfrågor på arbetsplatsträffar. I nära samverkan med civilsamhället ökas kunskapen till flerspråkiga vuxna om svensk demokrati och mänskliga rättigheter. Detta har bland annat skett genom utbildningsinsatser och studiecirklar. Inom vissa skolor har arbete pågått med dialoger kring allas lika värde.
Mullsjö kommun	Jönköping	Mullsjö	Majoriteten av våra åtaganden är helt genomförda, några är på gång. Arbetet inspirerade, så på vissa områden har vi gjort mer än beslutat. Ett exempel inom barn- och utbildning är att vi firat genom att läsa om demokrati, allas lika värde, yttrandefrihet, källkritik och om de 17 globala målen. Barnen har högläst, samtalat och skrivit om personer som betytt mycket för demokrati- och miljöfrågor i dåtid och nutid. Det har fått barnen att tänka och samtala om att våga leva sitt liv, våga göra sin röst hörd och om hur demokratin ser ut på skolgården och i klassrummet. Elevernas tankar om demokrati finns på en två meter hög demokratitårta i form av dikter.
Munkfors kommun	Värmland	Munkfors	Delaktig i Agera Värmlands information om arbete med våldsbejakande extremism. Boktips på webben om demokrati. Utbildning med Karlstad kommun, tjänstemän och politiker deltog i utbildning om hot och hat i det demokratiska samtalet. Filmtips om demokrati på webben.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Mönsterås kommun	Kalmar	Mönsterås	Organisationens interna åtagande: Vi arbetar med digitalisering för att på så sätt få fram information till politiker och allmänheten på ett enklare sätt. – Kommunfullmäktige har uppmärksammat demokratis betydelse som ett tema under hösten 2021. – Demokratien har uppmärksamats bland annat genom ett demokratitema på kommuns intranät som når alla medarbetarna – Stärkt arbetet kring barnkonventionen.
Mörbylånga kommun	Kalmar	Mörbylånga	Utveckla formerna för medborgardialoger. Att förstärka dialogen med medborgare är en viktig del i vår styrmodell. Vi vill ta del och lära av goda exempel hos andra men också att genom kompetensutveckling få inspiration. Syftet är att förstärka dialogen med medborgarna och hitta nya former. Vi deltar sedan januari 2021 i ett nätverk som SKR arrangerar och som innebär att utveckla dialogen med medborgarna. Medborgardialogen ska integreras som en del i styrning och verksamhetsutveckling med syfte att skapa ett hållbart samhälle.
Nordmalings kommun	Västerbotten	Nordmaling	Att på olika sätt kommunicera vikten av demokratin och att demokratin i Sverige fyller 100 år. Genomföra en digital enkät där Nordmalings kommuns medborgare får möjlighet att uttrycka åsikter och tankar kring demokratin i Nordmalings kommun. Nordmalings kommuns demokratiberedning planerar att föra dialog med skolan och unga vuxna för att planera gemensamma aktiviteter med syfte att väcka unga vuxnas intresse för demokrati genom t.ex. starta upp ungdomsfullmäktige eller något annat som kan väcka unga vuxnas intresse för demokratin samt ge dem möjlighet att påverka. Syftet med detta åtagande är att involvera unga vuxna i kommunpolitiken och bygga broar mellan kommunfullmäktige och skolan.
Norsjö kommun	Västerbotten	Norsjö	Har ej inkommit med redovisning.
Nybro kommun	Kalmar	Nybro	Fördjupad översiktsplan för Nybro stad i dialog med invånare, skolelever m.fl. Tydligt barn- och tillgänglighetsperspektiv. Riktlinje för Sammanhållen digitalisering – öka digitaliseringsprojektet. Flertalet e-tjänster både internt och externt. Hemsida tillgänglighetsanpassad. Reviderat jämlikt och Jämställt med ett arbetsgivar- och ett brukarperspektiv. Chefsutbildningar med demokratiperspektiv. Gymnasieskolan – utskrifter och böcker om kvinnlig rösträtt, Adalen och demokrati / statskick i allmänhet. Ungdomsförbunden varit på plats. Biblioteket – litteratur gällande internationella kvinnodagen och kvinnlig rösträtt via Facebook och Instagram. Artikel i NybroExtra – Demokratien 100 år.
Nässjö kommun	Jönköping	Nässjö	Har deltagit i Demokratistugans utbud och haft aktiviteter när det gäller medborgardialog.
Orsa kommun	Dalarna	Orsa	Vi har arbetat med att utveckla vår modell av invånardialog internt, och externt inom Orsa Kommun – hur jobbar vi med invånare i stället för dem. Vi jobbar med att ta fram systematiserade former för dialogen som ska passa för olika sorters frågor som en kommun har i sitt grunduppdrag. Vi har mött såväl äldre som unga, nyanlända och företagare osv. Kommunstyrelsen och tjänstepersoner i kommunen samarbetar i denna viktiga fråga för framtiden.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Oskarshamns kommun	Kalmar	Oskarshamn	1. Implementera rutiner för barnkonsekvensanalyser, där barn ska ha möjlighet att höras, inför beslut som påverkar barn och unga. 2. Under hösten 2021 anställdes fyra unga kommunutvecklare 3. Vi är barnens Oskarshamn – barn och ungas deltagande i samhällsplaneringen 4. Vi kommer via våra digitala kanaler kommunicera till alla invånare att vi undertecknat Deklaration för en stark demokrati.
Pajala kommun	Norrbottnen	Pajala	Pajala kommun har haft utbildning för politiker och utbildning har skett på APT, dvs. alla anställda har fått utbildning. Det har även hållits information för elever. Det kommer även under februari/mars 2022 hållas en information för allmänheten.
Piteå kommun	Norrbottnen	Piteå	Piteå kommun har åtagit sig att stärka demokratiarbetet genom att tillsammans med andra organisationer, företag, civilsamhället och piteborna hitta former och utmaningar där vi tillsammans behöver skapa lokala samhällskontrakt. Piteå utropade sig på FN-dagen 2020 till MR-kommun vilket innebär ett åtagande att fortsätta arbeta för att stärka de mänskliga rättigheterna. Genom att även fortsättningsvis arbeta med medborgardialog som en del i styrning och ledning och att fortsätta att utveckla metoder för såväl dialog som återkoppling. Genom att arrangera en temadag för kommunstyrelsen angående demokrati.
Robertsfors kommun	Västerbotten	Robertsfors	Vi mottog demokratistugan som kommun två i Västerbotten och genomförde tre fullspäckade dagar i demokratins tecken.
Rättviks kommun	Dalarna	Rättvik	Under sommaren 2021 har sex ungdomar jobbat som kommunutvecklare i Rättviks kommun med uppdrag bl.a. att ta fram idéer för att utveckla kulturbudet för unga i Kulturhuset. Det har varit svårt med att genomföra bytning på grund av Coronapandemin. Workshop med föräldraföreningar, förtroendevalda, tjänstepersoner gällande att Utveckla alla skolor (grundskolor) har genomförts inför beslut i kommunstyrelsen. Kommunråden har haft dialogmöte med elever och föräldraföreningen i vår norra kommundel (Furudal) för att diskutera hur vi kan utveckla fritidsaktiviteter för barn och unga.
Simrishamns kommun	Skåne	Simrishamn	Organisations intern åtagande: Medborgardialogmodellen som bygger på dialogforumkopplat till kommunens kommunfullmäktigemål. Organisationen externa åtagande: Kuben, mänskliga rättigheter Ungdomsverksamheten, dialogmöten i olika former, föreläsning om demokrati, skrivcirklar, Den digitala veckan, faktarum kring svensk historia och Österlens lokalthistoria. Svenska minoriteter, utställningar på Österlens museum, gratisappor samt föreningsliv. Organisationen kommunikativa åtagande: Aktiviteterna som genomförs, både interna och framför allt våra externa, har kommunicerats brett både i lokal media som i våra egna kanaler bl.a. våra sociala kanaler.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Skara kommun	Västra Götaland	Skara	Alla förtroendevalda i kommunfullmäktige och nämnder utbildas i barnkonventionen. Interna utbildningsinsatser hur kommunen fungerar som en politiskt styrd organisation för att medvetengöra de demokratiska processerna. Medborgardialoger genom arbetet med ny översiktsplan. Fokus är både att ge invånare påverkansmöjligheter och öka förtroendet för de politiska och demokratiska processerna. Utveckla former för barn och unga delaktighet och inflytande i kommunala beslutsprocesser. Uppmärksamma 100 år av rösträtt och genomföra en demokrativedeka för att synliggöra kommunens demokratiarbete.
Skellefteå kommun	Västerbotten	Skellefteå	Skellefteå kommun har deis genomfört en demokrativedeka, dels en demokratidag. Aktiviteterna har varit inriktade på demokratins stolta historia, betydelsen för samhällets utveckling och hur den har varit en hörnsten för att vi har nått dit vi är i dag. Genom att aktivt involvera olika samhällsaktörer, exempelvis föreningar och lärosäten, har det kunnat föras en aktiv diskussion om hur demokratin kan fortsätta att utvecklas och stärkas, utifrån både de erfarenheter som finns och de utmaningar som de olika deltagarna ser framför sig. Ett särskilt fokus har också varit ungdomsfullmäktige, där ungdomar har haft en särskild möjlighet att få erfarenhet av att arbeta inom det demokratiska systemets ram, att i stället för att bara läsa om det i undervisningen även få praktiska erfarenheter.
Smedjebackens kommun	Dalarna	Smedjebacken	Smedjebackens kommun har deltagit i demokrativedekan som samordnades av Länsstyrelsen Dalarna. De har vi gjort i olika former: seminarier, utbildningar, medborgardialoger, annonser, sociala medier, hemsida m.m. för barn. Till äldre har vi fort dialog och informerat om delaktighet och inflytande samt vikten av demokrati för alla.
Sorsele kommun	Västerbotten	Sorsele	Sorsele kommun värnar för alla människors lika värde, grundläggande fri- och rättigheter och rättsstatens principer med ansats i att en fungerade demokrati bidrar till social välfärd, rättvisa och hållbar samhällsutveckling. 2021 års åtagande internt stärker barns rättigheter att komma till tals, externt är medborgardialoger aktiva verktyg för att främja demokrati och dialog med invånarna, kommunikativt används vår hemsida och sociala medier med riktad uppmärksamhet för en stärkt demokrati.
Storfors kommun	Värmland	Storfors	Storfors kommun har vid ett flertal tillfällen publicerat artiklar på temat "En stark demokrati" och "Demokratin 100 år" i kommuntidningen som når alla invånare, på kommunens webbplats samt på kommunens facebookside och twitter. Hösten 2021 arrangerades en livesänd kväll för demokratin i Storfors kulturhus med ett brett program av gäster och föreläsare på temat demokrati. Alla lokalpolitiker fick också komma till tals liksom olika grupper av ungdomar och äldre. Under 2021 har kommunen också infört livesändning av kommunfullmäktiges sammanträden för att öka delaktighet och engagemang hos medborgarna.
Storumans kommun	Västerbotten	Storuman	Kommunicerat vikten av demokratin och att demokratin i Sverige fyller 100 år samt informerat om aktiviteter med koppling till demokratin på kommunens hemsida och via sociala medier. Dialogmöten och samträdsråffrar med medborgare i lokala frågor.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Sundsvall kommun	Västernorrland	Sundsvall	Sundsvalls kommun (kommunfullmäktige) har under året fattat ett beslut om att utveckla medborgardialog. På grund av pandemin få fysiska möten men olika dialogmöten har genomförts digitalt bl.a. om en ny översiktsplan. – Programmet för social hållbarhet har varit på internrems och en preliminär sammanställning har gjorts klart. – Två lokala råd har träffats flera omgångar. Representanter från närings- och föreningsliv samt ungdomar. – Utställningar Demokrati 100 år och Unga romska röster med bok genomförd; Frida Steenhoff pågår. Samernas identitet och bibliotekets nationella minoritetsprojekt pågår. Demokratidagen och demokratibokcirkele för unga klara och ungdomsfullmäktige genomförd.
Sunne kommun	Värmland	Sunne	Vem får inte vara med när rösträtten blev allmän och lika? Föreläsning om röststrävsbegränsning före och efter 1921. Filmen Suffragetterna visades. Speeddating med politiker under demokratveckan. Deltagande LUPP för ungdomars röster ska bli hörda. Beslut om konstpolicy som ska säkerställa att hela samhället avspeglas i den offentliga konsten. Politiker och tjänstepersoner besöker sex olika byar under hösten för att fånga upp olika röster och vara mer tillgängliga. Uppmärksammande av demokratiåret och demokratiarbete vid 6 junifirande på Märbacka. "Vykort" från "Selma Lagerlöf om jämställdhet och demokrati. Extra flaggning på Selma Lagerlöfs födelsedag. Tal i fullmäktige.
Säfte kommun	Värmland	Säfte	Vi har försökt skapa aktiviteter för olika åldersgrupper, men har på grund av pandemin inte kunnat genomföra alla. Det är framför allt kulturförvaltningen och biblioteket som fått uppdraget att arbeta med demokratveckan, då biblioteket är en självklar och lättillgänglig arena för demokrati.
Säters kommun	Dalarna	Säter	Säters kommun har arbetat med att utveckla medarbetar- och medborgarbudget för att stärka känslan av gemenskap och inflytande. Kommunen är medlem i SKR:s nätverk av kommuner som vill arbeta demokratistärkande genom medborgarbudget. Medborgarbudgeten syftar till att stärka förutsättningar för demokrati genom att erbjuda medborgarna insyn, direkt påverkan, samt återkoppling i utvald process. Medborgarna ska uppleva • att de fått möjlighet att förstå beslutsprocessen • att deras åsikter och vilja har fått utrymme i en diskussion med andra medborgare • att de har fattat beslut tillsammans med andra medborgare Kommunikationsplan.
Sävsjö kommun	Jönköping	Sävsjö	Kommunen ger barn och ungdomar möjlighet att påverka beslutsprocesser genom att vara experter i några för dem viktiga ärenden. Kommunen genomför utbildning kring barns rättigheter för både politiker och tjänstepersoner i början av 2022. Kommunen genomför medborgardialoger kopplat till arbetet med ny översiktsplan. Kommunen genomför dialogforum riktat mot civilsamhällets aktörer i syfte att gemensamt finna vägar i arbetet med att förhindra smittspridning av covid-19.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Södertälje kommun	Stockholm	Södertälje	Internt: En åtgärdsplan för att främja valdeltagande i de allmänna valen 2022 antogs av kommunstyrelsen juni 2021. Arbeta med valfrämjande insatser utifrån åtgärdsplanen pågår i ett kommunövergripande projekt. Externt: En dialogträff mellan kommunen och ideburna sektorer ägde rum i juni 2021. P.g.a. pandemin har endast en träff genomförts 2021. Kommunikativt: Den 15/9 2021 kommunicerades via kommunens sociala medier, externa webb samt intranät att kommunen skrivit under Deklaration för en stark demokrati. Kommunikationen pekade bl.a. på arbete i kommunen som kopplar an till deklARATIONEN, som kommunens arbete med Agenda 2030, Glokala Sverige och handlingsplanen för demokratiutveckling.
Tingsryds kommun	Kronoberg	Tingsryd	Under demokratirådet har Tingsryds kommun ambitionen att uppmuntra och levandegöra demokratin genom att påbörja ett antal aktiviteter med syftet att främja dialogen med medborgaren och uppmuntra till engagemang i samhällsfrågor. Den demokratiska dialogen planeras att stimuleras genom medborgardialoger, medborgarbudget, kontakter med intressegrupper med mer mera.
Torsby kommun	Värmland	Torsby	Demokrativeckan i Torsby, 20–27 september 2021. Veckan arrangerades i samverkan med Länsstyrelsen, Karlstads universitet, studieförbund, lokala politiker, Kulturcrew på Kvistbergsskolan och biblioteken. Programmet inbjöd till möten med politiker, arbete i skolorna, föredrag med forskare om hot mot demokrati, föredrag med journalist om medier, demokrati och diktatur. Dessutom öppna samtal, artikel på kommunens hemsida och Facebook, artikel i kommunens tidning TorsbyNu, quiz, utställningar som "Demokrati 100 år" och föredrag med demokratiambassadör Emma Frans i samband med kommunfullmäktiges öppna sammanträde.
Torsås kommun	Kalmar	Torsås	Har ej inkommit med redovisning.
Tyresö kommun	Stockholm	Tyresö	Tyresö kommun har genomfört flera externa aktiviteter för att uppmärksamma att demokratin fyller 100 år, vilka riktar sig till allmänheten som förtärrbesök, föredrag och utställningar. Demokrati-dagen uppmärksammades. Flera arrangemang har lyft kvinnors historia och utvecklingen av det demokratiska Sverige. Det har också genomförts teaterföreläsningar som riktats till både vuxna och barn. Särskilda kommunikationsinsatser har genomförts i anslutning till demokratidagen och internationella kvinnodagen. Vidare har måldelningsarbete utvecklets för att skapa motivation och delaktig hos alla medarbetare. Arbetet med barnets bästa har utvecklats och barn tillfrågats inför varje viktigt beslut.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Umeå kommun	Västerbotten	Umeå	Fortsatt arbete utifrån stadsdelsbaserad medborgardialog har pågått under året. Under året har även Unga 2020 – enkäten återrapporterats, där Ungas tankar kring demokrati och allas lika värde fångas upp. Enkäten används som grund för fortsatt arbete i grund- och gymnasieskolor. I september genomfördes Umeacom-festivalen med fokus på medborgardriven innovation och engagemang. I oktober högtidlighölls 100 år av kvinnlig rösträtt i kommunen, bl.a. med invigning av ny ordförande-klubb i kommunfullmäktige. Under året har kommunen även fördjupat sitt arbete med dialog- och demokratiutveckling med fokus på att skapa hållbara strukturer för medborgardialog och samverkan.
Uppsala kommun	Uppsala	Uppsala	Medarrangör av MR-dagarna, Nordens största forum för mänskliga rättigheter. Uppsala kommun stod bland annat värd för en digital monter och arrangerade seminarier och debatter ökat valdeltagandet 2022. Under 2021 tog Uppsala kommun fram en plan för ett högt och jämlikt valdeltagande 2022. Deltagande i satsningen på samhällskontrakt. Under 2021 ingick Uppsala kommun i Sveriges kommuner och regioners (SKR) satsning på samhällskontrakt. Arbetet innebär att kommunen prövar metoder för fördjupad demokrati och samskapande. Uppsala kommun har arbetat med kompetenshöjande insatser i den egna organisationen för att kommunens medarbetare ska ha kunskaper om barnrätt och kunna fatta medvetna beslut.
Uppvidinge kommun	Kronoberg	Uppvidinge	Uppvidinge kommun har under året uppmärksammat demokratiåret i samband med att kommunen firar 50 år. Det externa arbetet har varit fokuserat på information och inspiration genom hemsida, sociala media och även vykortskick. Yngre invånare inbjöds att delta i fullmäktiges tävling att illustrera (film/bild/musik) eller beskriva (dikt/upsats) demokrati i Uppvidinge kommun. Det har funnits tipsrundor på temat demokrati och kommunen 50 år på flera platser i kommunen. Kommunen har också haft "kommunutvecklare" som ferieraktikanter. Interna satsningar har varit föreläsningar om hot, hat och våld mot förtroendevalda och barnkonventionen.
Vadstena kommun	Östergötland	Vadstena	Allt arbete som genomförs i Vadstena kommun görs inom ramen för Kommunallagen, där demokrati utgör grunden. Vårt grunduppdrag är att säkra demokratin i vårt samhälle och vi arbetar aktivt med att stärka och utveckla demokratin. Under 2021 arbetade vi intensivt med att se över våra interna processer för att skapa en politisk organisation som på bästa sätt tillvaratar valresultatet. Vi har också arbetat med att bättre kommunicera utåt det som görs internt samt hur vi bättre kan involvera invånare i kommunens dagliga arbete.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Vaggeryd kommun	Jönköping	Vaggeryd	Vi har fokuserat på att skapa mötesplatser, såväl digitala som fysiska. Det fysiska mötet har fått stå tillbaka under pandemin. Sommartid har vi kunnat mötas ute, ex på marknadsdagar och våra invånare och besökare har kunnat se synpunkter och påverka utvecklingen av vår plats. Mobila informationspunkter har skapat flexibla mötesplatser. Under hösten har fysiska branschmöten och andra målgruppsbesök kunnat komma i gång. Vår vision säger att vi ska vara en plats att göra skillnad, och det är det vi ständigt strävar efter. En handlingsplan för utveckling av demokratiåtgärder 2022–2030 baserat på våra åtaganden kommer att fortsätta utveckla och stärka demokratin i vår kommun även i framtiden.
Valdemarsviks kommun	Östergötland	Valdemarsvik	Förutom att uppmärksamma demokratis 100-årsdag genom artiklar i samband med att Valdemarsviks kommun skrev under deklARATIONEN, har två större insatser genomförts. Den ena insatsen genomfördes inom ramen för Skapande skola, där kommunens alla andraklasselever i en teaterföreläsning fick träffa "robotiktatorn" för att utforska demokratis betydelse. I den andra insatsen uppförde Kulturskolan en dans på temat demokrati som filmades och delades i kommunens kanaler.
Vansbro kommun	Dalarna	Vansbro	Dialogen mellan politik och förvaltning har påbörjats liksom tydliggörande av roller. Vägledningsdebatt har genomförts i kommunfullmäktige med fokus på demokrati. Dialoger har skett med "byggrupper" för att utveckla de olika kommundelarna. Gymnasieskolan genomförde i våras digital frågesport kopplat till riksdagens utställning "ja, må den leva". En demokratidag har genomförts på gymnasieskolan i samband med att ungdomsenkäten LUPP genomfördes samt tipspromenad med demokratitema, diskussioner om elevinflytande och skolklimat. Underlag inför politiska beslut finns tillgängligt tidigare i beslutskedjan.
Vara kommun	Västra Götaland	Vara	Vara kommun har uppmärksammat demokratis 100-årsfirande med relaterade nyhetsinlägg på kommunens webbsida och sociala medier. Biblioteken har visat affischutställningen "Ja må den leva, demokratin uti hundrade år, med kringörande aktiviteter i samband med detta. På fullmäktige i december 2021 hölls en föreläsning av Emma Frans (föreläsare) om hur desinformation utmanar det demokratiska samtalet. Allmänheten får ställa frågor tre gånger om året på fullmäktige. Sammanträdena kungörs i lokaltidningen, kallelse och beslutsunderlag publiceras på hemsidan. Sammanträdena direktsänds i radio. Regelbundna tårtörsvandringar hålls för att fånga upp invånarnas förbättringsförslag och idéer.
Varberg kommun	Halland	Varberg	Arbetet med åtagandena har till största delen fullgjorts eller pågår. På grund av pandemin har utförandet av flera åtaganden planerats om men har ändå kunnat genomföras. Många verksamheter har fokus på demokratiuppdraget i ordinarie verksamhet.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Vetlanda kommun	Jönköping	Vetlanda	Vetlanda kommun har i första hand vänt in sina demokratitågar i den ordinarie verksamhetsutövningen under 2021 och kommer att göra så även framöver. Några särskilda aktiviteter som har genomförts under året utöver den ordinarie verksamhetsutövningen är framför allt "Var den du är veckan". Den genomförs vartannat år tillsammans med berörda aktörer i civilsamhället och med verksamheterna i kommunens kommunkoncern. Målggruppen är invånarna i Vetlanda kommun.
Vilhelmina kommun	Västerbotten	Vilhelmina	Vi har spridit information på vårt intranät, sociala medier och vi hade demokrati som tema för ett separat debattkommunfullmäktige.
Vimmerby kommun	Kalmar	Vimmerby	Flera aktiviteter har genomförts, både internt och externt. Vimmerby har i det länsövergripande demokratiarbetet ansvarat för barnrättsperspektivet och under länets gemensamma demokrativecka var vi nod för barn och ungdomsdemokratin. Vi arrangerade flera digitala föreläsningar inom området inklusive ett panelsamtal där ungdomar deltog. Kommunen deltog i den nationella krisberedskapsveckan där fokus var demokrati. Förutom kommunikation i våra externa kanaler höll säkerhetssamordnaren en föreläsning om krisberedskap i en av kommunens orter. Under året har vi löpande informerat i interna och externa kanaler och haft demokratifrågor som tema på både kommunfullmäktige och kommunens ledarforum.
Vindeln kommun	Västerbotten	Vindeln	Vi har haft ett visionsarbete om kommunens framtid där vi har ordnat ett antal träffar runt om i kommunen. Inbjudan har skett via lokala annonsblad och uppslutningen får sägas ha varit god.
Vännäs kommun	Västerbotten	Vännäs	Vi har arbetat för att förbättra möjligheten till samråd och dialog med medborgarna. En e-tjänst för bygglovsansökningar har tagits fram för att förenkla processen för medborgarna. Vi har även arbetat med barns inflytande och involverat eleverna i ärendebereidning för att få med barnperspektivet.
Västervik kommun	Kalmar	Västervik	Vi har utökat informationen om medborgardialoger hos kommunens medarbetare genom att skapa en sida för detta på vårt intranät. Trots pandemin har ett antal medborgardialoger genomförts och kommunfullmäktige har fattat beslut om en medborgarbudget för 2022. Dialogerna som har genomförts är till exempel inför framtagande av olika styrdokument där vi har vänt oss till alla medborgare. Vi har också haft ett antal riktade dialoger till de grupper som berörs av en viss fråga. Under året har vi också gjort särskilda insatser för att marknadsföra möjligheten för medborgarna att lämna in e-förslag.
Västerås stad	Västmanland	Västerås	<ul style="list-style-type: none"> Fördjupa arbetet med att skapa inflytande och delaktighetskanaler och processer där jämlika förutsättningar till delaktighet råder. Västerås stad har flera återkommande möjligheter för inflytande och delaktighet bland annat genom e-förslag, samråd, Ungdomsdialog, teknik och fastighetsförvaltningens trygghetsprojekt samt stadens medborgarråd. En utvärdering av ett urval av dessa påbörjas 2021 för att se ifall alla västeråsare har jämlika förutsättningar till inflytande och delaktighet. Samverkan mellan civilsamhället och Västerås stad regleras i den lokala överenskommelsen (LÖK) vilket främjar en aktiv dialog där båda parter ramar, villkor och behov kommer fram.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Växjö kommun	Kronoberg	Växjö	Två föreläsningar av demokratiambassadörer, en öppen för allmänheten och en särskilt riktad till gymnasieelever. 205 nåddes. Riktade dialoger och utbildningar för näringslivet, ungdomar, funktionshinderrörelsen och särskolor. Särskilt fokus har varit på samverkan kring gemensamma utmaningar samt hur vi kan öka invånarnas inflytande och delaktighet genom att arbeta via de demokratiska vägarna och genom direkta samtal med varandra. Ansvaret för en heldag under Demokratisugans vistelse i länet: 61 gymnasieelever, 4 lärare, 20 allmänna besökare, 6 politiker. 16 unga kommunutvecklare feriearbetade under sommaren i syfte att öka ungas inflytande och delaktighet i kommunala projekt och aktiviteter.
Årjängs kommun	Värmland	Årjäng	– Digitaliseringskunskap för ovana äldre tillsammans med civila sektorn – Föreläsning Jack Werner, "Jag skiter i att det är fejk. Det är för jävligt ändå!" – Temadialog på kyrkerud/demokratiska processen med kickoff under demokrativeckan – Gestaltning av norska barnsagor – Arabiska teatern, "Hjältinnen" – Medborgardrop-in på biblioteket 2 ggr/vecka – Modererat demokratiskt samtal med politiker – Öppning av demokrativeckan med demokratibakelser – Filmer, invånarperspektiv. 11 intervjuer. – Kvinnosamtal med politiker och invånare – Information till åk 6 om kommunen och barns rättigheter – Inventerat svaga punkter i demokratiarbetet – Politikersamtal med publik.
Åsele kommun	Västerbotten	Åsele	Åsele kommun har genomfört en utbildning om hot, hat och våld mot förtroendevalda. Vid kommunens olika arbetsplatsträffar så har politiken informerat om den politiska/demokratiska processen som ligger till grund för budget och verksamhetsförändringar. Kommunen har kommunicerat och informerat via hemsida och sociala medier om att demokratin fyller 100 år. Medborgardialog har inte kunnat genomföras som tänkt på grund av pandemin.
Åtvidaberg kommun	Östergötland	Åtvidaberg	Ett seminarium har anordnats med forskare från Linköpings Universitet som har föredragit för politiker (med möjlighet för medarbetare att se digitalt) på temat demokrati med fokus på perspektiven stad/land, polarisering och digitalt utanförskap. Kommunikationsinsatser har gjorts i sociala medier, på kommunens webbplats samt via affischutställningen "Ja, må den leva!" som ställts ut i både folkbiblioteket och på ungdomshuset 1357. Ett möte med samtal mellan lokalpolitiker och elever i skolan har planerats och ska genomföras efter årsskiftet (2021/2022).
Älmhult kommun	Kronoberg	Älmhult	Älmhults kommun har på olika sätt under 2021 uppmärksammat Demokratin 100 år. Bland annat har vi har genomfört demokratifika där allmänheten bjöds in till pratstund med kommunalråden på temat demokrati. Utställningen "Ja, må den leva" från Sveriges riksdag har visats både i kommunhuset och på huvudbiblioteket där det även erbjudits lästips och föreläsningar kring demokrati. Kommunfullmäktiges möten har webbsänts och allmänheten har där kunnat följa den demokratiska processen live. Älmhults kommun har deltagit i Beredningsveckan 2021 med temat demokrati och har också delat information om aktiviteter som arrangeras av andra aktörer via en särskild sida på kommunens webbplats.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Älvdalens kommun	Dalarna	Älvdalen	Älvdalens kommun har inom ramen för projektet Wilum og Bellum deltagit i Dalarnas Demokrativeckla med filmen "De äldvalska barnens rätt att utveckla sitt modersmål". Arbetet för att både de samiska och de äldvalska barnen ska ha rätten att tala sitt modersmål pågår kontinuerligt. Arbetet med att värna medborgarnas rättigheter är viktigt och under året har kommunen gjort det möjligt att även lämna medborgarförslag digitalt. Dialoger och samarbete med våra samverkansråd för unga och för pensionärer och funktionsnedsatta utvecklas ständigt och ger ett märkbart positivt resultat. Demokratin 100 är har på flera sätt uppmärksammats i kommunens olika kommunikationskanaler.
Älvkarleby kommun	Uppsala	Älvkarleby	Kommunen har bedrivit en informationskampanj på sociala medier, haft en kortare utbildning i hur handläggare ska hantera medborgarförslag & motioner samt börjat utreda om det finns politisk vilja och personella resurser att införa medborgarbudget i kommunen.
Älvsbyn kommun	Norrbottnen	Älvsbyn	Genomfört utbildning och utvärdering av politiskt arbete, specifikt riktat mot kommunstyrelsen. Utvärdering av politisk organisation ur ett demokratiperspektiv. I skolan har personal och elever utbildats om demokratibegreppet. Barn och ungas perspektiv har särskilt belysts ur perspektiven demokrati och barnkonventionen. Informationskampanjer på vår hemsida och i den tryckta tidningen som skickas ut till alla hushåll i kommunen.
Ödeshögs kommun	Östergötland	Ödeshög	Ödeshögs kommun vill vara med och visa på vikten av att stärka och värna det demokratiska samhället. Under året har vi tillsammans med civilsamhället uppmärksammat demokratin på olika sätt runt om i kommunen, exempel är Kulturveckla, utställningar, föreläsningar och olika barnaktiviteter. I våra egna verksamheter har vi lagt extra fokus på demokratifrågor, biblioteket har anordnat aktiviteter och skolan har jobbat med studiebesök och krisberedskap med koppling till demokrati. Politiken har deltagit i föreläsning om medborgardialog och diskuterat stärkt medborgardialog. Vi har lagt stort fokus på kommunikation kring demokratifrågor i olika medier där vår webb och sociala medier varit navet.
Örebro kommun	Örebro	Örebro	Under året har genomförda mänskliga rättighetsfrukostar och forum haft demokratifokus. Örebro's lokala mir-dagar som genomfördes i oktober hade demokratiteman. Workshops kring olika demokratiteman har genomförts vid ett flertal tillfällen. Att utveckla arbete kring dialog med barn och unga, med tjänstedesign och med rehabiliterande arbetssätt har gått långsamt under pandemin eftersom sjukdomstalen varit höga och endast grunduppdragen varit möjliga att genomföra.

Kommuner	Län	Ort	Arbetet i korthet
Örnsköldsviks kommun	Västernorrland	Örnsköldsvik	De flesta av våra åtaganden har genomförts under hösten 2021. Kommunfullmäktige antog demo-kratiutredningens förslag till ny organisation våren 2021 som ska verkställas efter valet 2022 och som är en viktig del för att på lång sikt få ett hållbart arbete för att stärka den lokala demokratin och främja det demokratiska deltagandet och samtalet. En viktig del i detta arbete är utvecklingen av en modell för medborgardialog som bygger på idén om lokala samhällskontrakt som nu är inne i pilot-fasen och utvärderas våren 2022. Under perioden har det arbetats mycket med hur vi både internt och externt jobbar med kommunikationen för att synliggöra allt arbete som berör demokrati och mänskliga rättigheter.
Överkalix kommun	Norrbottnen	Överkalix	Inom vår organisation har vi både gjort särskilda insatser som utställning, föreläsningar med mera med anledning av demokratiåret 2021. Vi har också implementerat det i våra verksamheters vanliga arbete. På biblioteket har frågor kring demokrati lyfts på flera sätt mot såväl allmänhet som elever och personal inom grundskolan. Demokratin 100 år har också uppmärksammats av såväl kommunal-råd som kommundirektör vid möten och informationsinsatser både internt bland medarbetare och externt till allmänhet.
Övertorneå kommun	Norrbottnen	Övertorneå	Övertorneå kommun har under demokratiåret lokalt arbetat med medborgardialoger, bland annat genom dialogmöten med medborgarna i byarna med fokus på byutveckling och hållbarutveckling. Övertorneå kommun har även genomfört medborgarenkäter i olika åldersspann. Förenings- och friluftsförum/råd, föreläsningar och en konstutställning är andra exempel på kommunens arbete för bland annat ökad delaktighet och inflytande under demokratiåret. Vidare har vi utplacerat digitala skärmar som speglar den kommunala information som visas på hemsidan samt den lokala evenemangsguiden med syfte att skapa fler dialogtytor och bidra till en ökad medborgardialog.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
#JagÄrHär	Västra Götaland	Göteborg	Varje dag på året, flera gånger per dag gör #JagÄrHär och alla de 15 internationella #ämne-grupperna med 150 000 medlemmar världen över, aktioner mot desinformation, konspirationsteorier, hot och näthat där medlemmarna övar på att stå upp för sig själva och varandra, på ett konstruktivt och sakligt sätt. Vi utbildar även journalister, politiker och civilsamhället i digitalt motstånd, mediekunskap och communitybuilding online. Under 2021 har vi även utbildat tusentals i våra metoder, bl.a. utbildat parlamentsledamöter i det brittiska parlamentet och det europeiska parlamentet. Journalister på Sveriges Television, SR och NRK. Samt org. som Svenska kyrkan, WHO, FN, Greenpeace och Patagonia.
#ViMåstePrata	Stockholm	Stockholm	#ViMåstePrata är en folkbildningsgemensam demokratisatsning som riktar sig till studieförbund och folkskolor med samarbetsparter. Satsningens huvudsyfte handlar om att stärka det demokratiska samtalet, demokratis motståndskraft och uppmärksamma demokratis hundraårsjubileum. Det har genomförts en mängd aktiviteter runt om i landet och digitalt med deltagare från hela samhället.
AL-Mandiska föreningen	Skåne	Lund	Under åren 2020–2021 har vi i Mandiska föreningen i Skåne jobbat mycket med att lära ut om demokrati till bland annat våra medlemmar och allmänhet. Vi har startat flera workshops och även utbildningar kring demokratibegreppet. Det är inte så lätt att förklara vad demokrati innebär i Sverige men vi har ändå lyckats att presentera ett år med demokrati. Arre har träffat flera medlemmar i föreningen och de har bland annat pratat om demokrati i hemmet och hur man kan ha det demokratiskt i familjen till exempel hur man kan lyssna på sina barn och unga. Det är viktigt med demokrati inte bara i samhället utan även inom familjen och det måste vi jobba hårt med. Vi har därför börjat använda sociala medier för att nå ut.
Amatörteaterns Riksförbund	Västmanland	Västerås	Vi påbörjade under 2020 ett projekt vi kallade Parabas. Projektets syfte var att förstärka vårt arbete med demokratiska frågor inom och utom organisationen. Vi tog fram en förstudie om hur vi kan skapa ett demokratiprojekt som skulle engagera människor att genom sitt eget skapande vitalisera och stimulera vår demokrati. Amatörteatern – den folkliga teatern – är en kraft som kan samla alla för en gemensam teatermanifestation för demokrati. På grund av pandemin begränsades projektet men vi hade den 6 december en utbildning – Demokrati och scenkonst – i demokratiarbete.
Arkivcentrum Örebro	Örebro	Örebro	Att arkivera är att garantera det demokratiska samhällets behov av insyn och möjligheten att i efterhand kunna granska och förklara händelser och skeenden. Arkivet har under året arkiverat deponerats handlingar och därmed tillgängliggjort dem. Utåtriktad verksamhet i form av rådgivning till föreningar och företag, forskarbesök, studiebesök och föredrag för att visa hur arkiv kan användas som förståhansdskälla. Artiklar, utställning och föredrag har använts under året för att lyfta demokratin 100 år.
Barnombudet i Uppsala län	Uppsala	Uppsala	Ökat antalet medlemmar till 400 stycken. Genomfört en medlemssenkät där cirka 25 procent svarat. Varit svårt att erbjuda aktiviteter och utbildningar p.g.a. pandemin. Relation och förväntningar mellan personal och styrelse har arbetats med. Drygt tjugo kommunutvecklare och tio regionutvecklare var anställda som unga sommarjobbare 2021. Kommunutvecklarna bedrev påverkansarbete inom en mångfald av frågor de själva valt. Genomfört många klassrumsbesök i åk 5 med fokus på rättigheter och påverkan. Ungdomsredaktion för tidningen Word har fortsatt arbeta.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Bokmässan	Västra Götaland	Göteborg	Utbildningsinsats och föreläsning för all personal inom demokrati och den demokratiska utvecklingen. Förankrat vår demokratideklaration och åtaganden internt. Programutveckling uppstartat inför 2022 där samtal om demokrati tar plats. Krav på programchef att tillgodose perspektiv och mångfald i samtalen.
Bygdegårdarnas riksförbund	Stockholm	Stockholm	Under året har vi uppmärksammat demokratiet i alla våra kommunikationskanaler. Vi har tagit fram en affisch-utställning om bygdegårdar och demokrati som har visats i många bygdegårdar. En utbildningsinsats som tar upp demokrati, ledarskap och föyngning har startats upp med utbildning av föreningsutvecklare. Vecka 43 gjorde vi en extrasatsning med en kultur- och demokrativede där vi uppmuntrade alla våra föreningar att arrangera aktiviteter på temat samtidigt som vi själva arrangerade tre publika event. För att stärka inkludering ytterligare samarbetade vi med barnboksförfattaren Marlene Tamlin som bidrar till att barn och unga får lära sig om demokrati på ett roligt och enkelt sätt.
Civos – Civilsamhällets organisationer i samverkan	Stockholm	Stockholm	Den folkbildningsgemensamma satsningen ViMåstePrata driver demokratistärkande arbete. Vi bidrar med resurser ut i folkbildningen för att stärka demokratin och värna demokratis motståndskraft. Vi har tagit fram samtaleskort om demokrati och genomfört 20 demokratifrukostar med fokus på olika aktuella samhällsfrågor. Genom vår demokratitalarbank erbjuder vi 130 talare, som deltagit i en mängd aktiviteter både digitalt och fysiskt. Tjuvo demokratiprogram har genomförts runt landet, ofta ihop med andra civilsamhällesaktörer. Samtal, utställningar, workshops, musikskapande osv. osv. Vi har tagit fram en demokratibank för samlat material om demokrati. Se fler aktiviteter på vimaste.org.
Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet (DHR)	Stockholm	Stockholm	Fyra medlemsdialoger via Zoom där vi diskuterat Agenda 2030 och de specifika mål vi valt att arbeta med. Utbildningar, medlemsträffar och föreläsningar (digitala med anledning av pandemin) som ytterst handlat om att stärka den interna demokratin och få medlemmar att mötas. Vårt rättighetspolitiska arbete handlar om att stärka personer med nedsatt rörelseförmåga och deras plats i samhället. Vi utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och använder dess olika artiklar i argumentation med stat, myndigheter och andra. Detta för att påvisa att mänskliga rättigheter gäller alla människor. Rapport gjord kallad Är det värdigt en demokrati?
Demokra tbygget	Stockholm	Stockholm	Demokratibygget åtog sig att 2020–2021 arbeta för att stärka barn och ungas demokratiska kompetenser och delaktighet. Genom vårt skolprogram, Demokratiacceleratorn, har 721 elever, 54 lärare i Stockholm, Värmdö och Örebro, fått ökade kunskaper för att skapa demokratisk förändring. 54 beslutstattare deltog. Pandemin stoppade det internationella projektet "Make Europe Yourope 2020". Vi har genomfört kompetensutveckling på distans om demokratipodrag, 400 pers. Stockholms stad valde att lägga ner Stockholms ungdomsparlament under 2020. Med Föreningen Norden har vi utvecklat ett program som bygger på elevernas delaktighet för att skapa en hälsofrämjande skolmiljö, 215 elever.
Famma	Stockholm	Stockholm	Genom att ta initiativ till att starta och driva Nysta-projektet har Famma agerat för att samla och stärka ett flertal aktörer inom civilsamhället. Nysta-projektet omfattar sex centrala teman för ett starkt civilsamhälle, däribland en arbetsgrupp som verkar för att stärka det demokratiska utrymmet. Projektet har fungerat som en demokratisk plattform, där många olika aktörer givits möjlighet att påverka utformning, idéer och resultat. Fammans åtaganden fokuserar på att synliggöra marginaliserade samhällsgrupper. Vidare verkar vi också för ökad valfrihet i valfärden, för att människor i Sverige ska vara fria att välja välfärdssystem som drivs i enlighet med olika ideal och värdegrunder.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Folkets Hus och Parker	Stockholm	Stockholm	Folkets Hus och Parkers engagemang kring uppmärksammandet av den svenska demokratin 100 år har kommunicerats via hemsida, nyhetsbrev samt genom spridning via sociala medier. Den egenproducerade utställningen "För en rimligare värld" synliggör flera av Folkets Hus och Parkers pusselbitar i den svenska demokratis framväxt och utveckling. Utställningen presenteras även i webbversion med hjälp av QR-koder. Folkets Hus och Parker har under året dessutom medverkat i olika verksamheter, samtala och debattformat, där demokratifrågor varit centrala.
Folk rörelsearkivet Västerbotten	Västerbotten	Umeå	Via projektet Demokratiska arkivet har vi bl.a. ordnat ett stort firande av demokratin och kvinnors rösträtt på Gammila i Umeå. Med föreläsningar och podden "Livet i arkivet" har vi uppmärksammat föreningslivets betydelse för den demokratiska utvecklingen, samt våra kvinnliga pionjärs arbete för rösträtt och ökad politisk representation. I projektet Hållbara arkiv arbetar vi med nya skolprogram som uppmärksammar demokratis utveckling och barnkonventionen. Under hösten har vi påbörjat en process för att modernisera våra stadgar för att tydliggöra att vår förening står på solid demokratisk grund. Vi har även diskuterat hur vi ska involvera våra medlemmar för att stärka föreningsdemokratin.
Forum – idéburna organisationer med social inriktning	Stockholm	Stockholm	Forum har under året arbetat på olika sätt för att uppmärksamma de skilda förutsättningar i resurser för politisk påverkan som näringsliv och civilsamhälle har i relation till det offentliga. Därtill har Forum aktivt deltagit i – och bidragit till – civilsamhällets arbete med en gemensam avsiktsförklaring för civilsamhällets organisationer gällande demokratin som överlämnades till Kulturminister Jeanette Gustafsdotter i december. Genom vår omvärldsbevakning och vårt nyhetsbrev har vi också löpande informerat om kommitténs arbete och uppmanat andra organisationer att ställa sig bakom deklARATIONEN.
Fredrika Bremerförbundet	Stockholm	Stockholm	Via Fredrika Bremerförbundet har under året arbetat med att utveckla och uppdatera våra interna stadgar. Detta för att förtydliga och stärka våra interna demokratiska processer på lokal och nationell nivå. Vi har även hållit kurser för våra lokala kretsar i att hålla och arrangera digitala årsmöten. Demokrati och kvinnors rättigheter är ett av förbundets fokusområden. Under 2021 har vi bland annat uppmärksammat detta genom att genomföra en studiecirkel och ett antal föreläsningar i svensk jämställdhetshistoria. Vi har även på flera sätt, i vår tidning Hertha och i våra sociala medier uppmärksammat 100 år av kvinnors rätt att rösta och att vi ÄNTLIGEN fått vår första kvinnliga statsminister.
Funktionsrätt Jönköpings län	Jönköping	Jönköping	Vi har under perioden uppmärksammat demokratifrågan på offentliga platser, på vår hemsida och i föreningens interna arbete. Vi har arrangerat sammankomster med politiker i region och kommun.
Funktionsrätt Sverige	Stockholm	Sundbyberg	Funktionsrätt Sverige har under 2021 genomfört knappt 10 öppna webinarier med syftet att öka delaktigheten för personer med funktionsnedsättning och kroniska sjukdomar. Inom Funktionsrätt Sverige har vi intensifierat den interdemokratiska dialogen med våra medlemsförbund genom att ha 10 ordförändemöten mot tre under tidigare år.
Funktionsrätt Västerbotten	Västerbotten	Umeå	Vi arbetar alltid med demokratistärkande aktiviteter men har under senaste året inkluderat arbetet mer generellt i merparten av våra aktiviteter. Det har varit ett inslag, en röd tråd, som genomsträvt våra utbildningar, workshops för unga vuxna, samverkansforum, interna diskussioner och möten med såväl politiker, tjänstemän och internt inom civilsamhället. Vi har startat projekt med syftet att stärka den lokala och regionala demokratin.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Föreningen för regional biblioteksverksamhet	Södermanland	Nyköping	FRB arrangerade den 9–10 september en konferens för drygt 100 deltagare, som alla arbetar med regional biblioteksverksamhet. Temat var Biblioteken & demokratin. Peter Örn inledde. FRB har, via Region Västmanland, en gemensam kommunikationsplattform för alla som arbetar i regional biblioteksverksamhet. Plattformen används för dialog och kunskapsutbyte. FRB bidrar aktivt i utveckling och förvaltning av Digiteket, för digital- och demokratisk delaktighet. Föreningens medlemmar bidrar med innehåll i form av artiklar och kurser. FRB har lämnat remissvar på Skolbiblioteksutredningen och Pliktmaterialutredningen. FRB har på sin webbplats deklarerat underdeckmandet av, och hänvisat till, deklARATIONEN.
Föreningen Norden	Stockholm	Stockholm	Föreningen Norden har genomfört en rad demokratifrämjande insatser under året. I partnerskap med Studieförbundet Vuxenskolan och Föreningen Norden Norrbotten har vi stärkt demokratin i vår egen folkrörelse, samt främjat dialog om demokratin i dag med skolelever samt lokal- och regionpolitiker i Norrbotten. Vi har producerat podden "Min demokratiska röst", samt lanserat den till lärare och skolelever i gymnasietidern. Genom kommunikativa insatser i egna och andras kommunikativa kanaler har vi också verkat för att öka kännedomen och intresset för Föreningen Nordens podd "Min demokratiska röst", samt professor Sofia Näsströms bok "Demokrati – en liten bok om en stor sak".
Föreningen Norden Norrbotten	Norrbotten	Stockholm	I samverkan med Föreningen Norden och Föreningen Norden Boden arrangerades workshops och samtal om demokratin i anslutning till demokratistugan den 27 augusti 2021. Föreningen Norden, Föreningen Norden Norrbotten och Föreningen Norden Boden har också genomfört DemokratiPodden i samverkan med gymnasieelever vid Björknässkolan i Boden. Internt har Föreningen Norden Norrbotten spridit information om "Vår demokrati – värd att värna varje dag" via sina kanaler och vid digitala träffar med lokala avdelningar.
Föreningen Ordfront	Stockholm	Stockholm	En stor del av föreningen Ordfronts ordinarie arbete handlar om att informera och utbilda kring demokrati och mänskliga rättigheter. Under jubileumsåren intensifierades detta arbete något, trots den pågående pandemin. Vi genomförde vår första digitala demokratikonferens någonsin (10 december 2020) och våren 2021 Mänskliga Rättighetsdagarna helt digitalt, vi anordnade digitala föreläsningar och utbildningar med fokus på kopplingen mellan MR och demokrati under året, och lyfte då särskilt de utmaningar som den liberala demokratin står inför i dag. I en samtalsserie med kvinnliga politiker kopplade vi historien till nutiden och mot slutet av året ägnade vi 2021 års MR-dagar helt åt demokrati.
Föreningen Panorama	Örebro	Örebro	Panorama har genomfört en bokcirkel i samarbete med Askersunds kommun där vi läste Anne Applebaums "Demokratis skymning". Fler bokcirklar är på gång när restriktionerna tillåter det. Panorama har även fortsatt sända poddcasten Blomh Olsson Perspektivpodden där vi diskuterar demokrati- och samhällsfrågor. Hittills har 17 avsnitt publicerats. Våra planerade demokratimiddagar har fått skjutas framåt på grund av pandemin. I stället har föreningen genomfört en demokratiturné i Örebro län där Pelle Blomh och Jeanette Olsson under en vecka åkte runt i länet och diskuterade demokrati och samhälle. Vi har även genomfört en heldag med föreläsningar i Örebro i samarbete med Hjo folkhögskola.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Föreningen Svartviksspelet	Västernorrland	Njurunda	Föreningen Svartviksspelets tema för årets verksamhet är demokrati. Föreningen har genom gediget forskningsarbete tagit fram material och skrivit ett eget manus om kampen för allmän och lika rösträtt, samt beställt ett manus om strejken i Sundsvall 1932. Föreningen genomförde utifrån dessa manus två publika evenemang med tema demokrati. Ett publikevenemang hade fokus på allmän och lika rösträtt och ett publikevenemang hade fokus på Sundsvallsstrejken 1932. Genom teatern har föreningen visualiserat och berättat om arbetet och kampen för rösträtt, framst ur kvinnornas perspektiv samt om kampen om bättre arbetsvillkor och föreningsfrihet. Dessutom förmedlat information via programbladen.
Giva Sverige	Stockholm	Stockholm	Giva Sverige har under året intensifierat fokuset på civilsamhällets viktiga roll för en stark demokrati. Genom samverkansprojektet Nysta; civilsamhällets nystartsgrupp för ett nytt samhällskontrakt, har vi lyft frågor om demokrati-utveckling. Nystas mål är att bidra till ett nytt samhällskontrakt för ett Sverige post-corona med tydligare och bättre förutsättningar för civilsamhället. I mars arrangerades Insamlingsforum, Nordens största konferens om engagemang, givande och samarbete – med ett inledande fokus på civilsamhällets roll för en stark demokrati. Giva Sverige har även uppmanat medlemsorganisationerna att skriva under deklARATIONEN.
Humanisterna	Stockholm	Botkyrka	Som motor i Humanisternas arbete för demokrati har vi genomfört en seminariereserie online kallad "Vital demokrati". 14 seminarier genomfördes utifrån frågeställningen "Hur värnar och utvecklar vi demokratin?" vid vilka politiker, forskare och journalister bidrog med sina erfarenheter och kunskaper. Utöver detta har vi inom organisationen haft ett flertal interna diskussioner om demokrati och som tema för vår årliga medlemskonferens var "Hur motverka nyauktoritära strömningar?".
Internationellt Centrum för Lokal Demokrati (ICLD)	Gotland (internationella)	Visby	Vår kommunikation ska verka för att stödja och stärka kommuner och regioner i sitt lokala demokratiarbete. Därför lyfter vi fram kommuner och regioner som genom sina samarbeten via ICLD gjort skillnad för den demokratin på lokal nivå. Exempelvis: https://icld.se/kunskapsbank/goda-exempel/ . Vi har genomfört ett antal konferenser framst digitalt för kommuner och regioner för att engagera till stärkt lokalt demokratiarbete. Internt har hela ICLD genomgått en kortare kurs i Demokratifitness, varav flera även gått en längre utbildning och är numera certifierade instruktörer (och utbildar själva) https://www.democracyfitness.se .
Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS)	Stockholm	Stockholm	KLYS har under året arbetat för att stärka kulturskapares villkor, inte minst under pandemin. En stark och självständig konstnärskår med goda villkor är en förutsättning för yttranderfrihet, mångfald och nyskapande, och är därmed viktigt för demokratin. Det har handlat om olika typer av krisstöd till kulturskapare, en starkt upphovsrätt genom EU:s upphovsrättsdirektiv samt en ökad social trygghet för dessa yrkesgrupper. Vi har varit aktiva i arbetet med återstartsutredningen, som vi tagit fram prioriteringar till och behandlat vid ett seminarium i ABF-huset i november. Våra prioriteringar handlar alla om att värna den konstnärliga friheten och främja demokratin.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Kvinna till kvinna	Stockholm	Stockholm	Arbetat genom våra åtta lokala aktivistgrupper i Sverige som har lyft och tematiserat 100 årsfirandet av demokratin i sina studiecirklar och aktiviteter. Lyft kvinnors inkludering i politiska sammanhang, beslutsprocesser och forum genom vår externa kommunikation. Uppmärksammat nyanlända kvinnors röster och perspektiv genom påverkansarbete gentemot maktbärande och förändringsaktörer. Betonat kvinnors rättigheter och inkludering i relation till demokratis utvärdering genom att arrangera panelsamtal kring temat. Skapat digitala mötesplatser för påverkansarbete och kunskapsutbyte – speciellt viktigt under den rådande pandemin som i många avseenden begränsat civilsamhällets handlingsutrymme.
LSU – Sveriges Ungdomsorganisationer	Stockholm	Stockholm	LSU har fortsatt utveckla våra mötesformer för att stärka inkluderingen. Vi har arbetat för att lära oss mer om olika digitala plattformar och hur vi nyttjar dem på bästa sätt för att stärka vår tillgänglighet. Vi har arbetat för en sänkt rösträttsålder genom att bidra i nätverk och driva opinion. Vi har representerat barn och unga i panelsamtal och seminarier samt lyft frågan med politiker, maktbärande och institutioner som kan bidra som allierade. I våra digitala kanaler har vi utvecklat våra uttryck för att sprida bredden av ungdomsrörelsen och dess perspektiv. Våra partners, talespersoner och representanter har delat sina verksamheter och inspirerat fler barn och unga till engagemang.
Maktsalongen	Stockholm	Stockholm	Maktsalongen har under årets gång arbetat med att förankra våra åtaganden inom ramen för deklARATIONEN genom att arbeta medlemsnära, säkerställa att vår målgrupp och våra medlemmar hörs och syns i våra olika forum och genom att arbeta med fokusgrupper där särskilt unga kvinnor uppmuntras till att göra sina röster hörda. Externt har Maktsalongen arbetat vidare med projekt där främjandet av unga kvinnor möts och stärks i sin position som ledare är i fokus, där vi går i linje med demokratikommitténs syfte, att fortsätta kampen för kvinnors rättigheter.
Mångkulturellt Centrum	Stockholm	Botkyrka	Utställningen En för alla, alla för vem? invigdes 2017 och avslutades våren 2021. I samband med utställningen anordnades flera seminarier där vi utforskade och diskuterade kopplingen mellan migration och demokrati. Vi har även påbörjat ett omfattande bokarbete kring dessa frågor, som väntas publiceras sommaren 2022.
Raoul Wallenberg Academy	Stockholm	Stockholm	Raoul Wallenberg Academy har under året 2021 uppmärksammat att demokratin firar 100 år vid ett flertal tillfällen, och följt våra åtaganden enligt plan.
Riksförbundet Hjärtlung	Stockholm	Stockholm	Hos oss i Riksförbundet Hjärtlung har föreningsdemokratin en central plats i vårt vardagliga arbete. Under året har vi haft en Demokrativecka, påverkansarbete mot beslutsfattare samt haft dialogmöten med många av våra förtroendevalda. I stort sett alla våra föreningar kunde genomföra sina årsmöten under 2021 med alternativa metoder då det inte gick att träffas som vanligt för pandemin. Vi har ökat vår digitala kompetens i föreningen genom information och utbildning. Många av våra medlemmar i föreningarna är äldre, i riskgrupp och många står utan erfarenhet av ett digitalt arbets- och föreningsliv.
Riksförbundet SIMON, Svensk och invandrare mot narKotika	Stockholm	Sundbyberg	Vi har uppmuntrat och främjat demokratiskt deltagande inom organisationen och i samhället genom att öka kunskapen om föreningsliv och samhället i stort hos våra medlemmar. Vi har arbetat för att inspirera barn och ungdomar till självständigt engagemang och demokratiskt deltagande i SIMON. Vi har löpande genomfört kunskapsbaserade utbildningsinsatser för förtroendevalda inom föreningskunskap för att stärka deras förmåga till att leda inom det civila samhället.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Riksförbundet Unga Musikanter	Stockholm	Stockholm	RUM – Riksförbundet unga musikanter arbetar för att barn och unga ska få utrymme och kraft att göra sin röst hörd både som individer och som grupp. Genom att ge kunskap och verktyg om de demokratiska processerna och kommunikationens byggstenar, lär vi oss hur vi kan påverka. I Barnkonventionens artikel 31 lyfts barns rätt till kultur en fråga vi drivit påverkansarbete kring under 2021. Vi har stärkt våra medlemmars möjligheter till internt påverkansarbete genom att ta fram en ny ledarskaps- och demokratiutbildning samtidigt som vi arbetat med att utveckla vårt digitala arbets-sätt så att alla som vill kan vara med och lära och påverka oavsett ekonomiska förutsättningar och bostadsort.
Riksidrottsförbundet	Stockholm	Stockholm	Framtagning av boken #Taktiksnack. Boken vänder sig till styrelser i idrottsföreningar. Det är en liten bok för stora idéer. Den är full av tankar, konkreta tips och kreativa sätt att leda en idrottsförening i ett förändrat samhälle. Idékonferensens: Syftet med idékonferensen var att undersöka, utforska och möjliggöra samspelet mellan engagemang och den ideella föreningens demokratiska processer. Idrottsrörelsens som demokratiskola: En rapport som beskriver och analyserar hur barn och unga inkluderas i idrottsföreningarnas beslutsprocesser – i relation till föreningens verksamheten och det egna idrottsutövandet – studien har ett fokus på barn och unga i områden med socioekonomiska utmaningar.
Rädda Barnen	Stockholm	Stockholm	Rädda Barnens arbete syftar till att stärka barns rättigheter och delaktighet – viktiga fundament för en levande demokrati. Vi möter barn i socioekonomiskt utsatta områden, vi har påverkat migrationslagstiftningen och arbetat för att öka kunskapen internt inom organisationen om sänkt rösträttsålder till 16 år. Situationen för barn som utsätts för våld, liksom viktiga vuxna som arbetar med dem, har uppmärksammats. Den så kallade Stopp Min Kropp-veckan var framgångsrik och nådde hundratusentals barn. I ett EU-projekt tillsammans med Rädda Barnens ungdomsförbund lyftes frågor om rasism i skolan. Rädda Barnen har arbetat såväl med kunskapsspridning, som påverkansarbete och direktstödande verksamheter.
Samforma	Norrbottnen	Luleå	Genom att implementera och vidareutveckla överenskommelsen mellan den ideburna sektorn på regional nivå, Region Norrbotten och Länsstyrelsen Norrbotten har Samforma värnat och stärkt civilsamhällets roll i demokratin och samhället. Vidare har Samforma genomfört flertalet kunskapsstödande insatser som syftat till att öka kunskapen om civilsamhällets roll för demokratin, exempelvis genom att anordna eller delta vid seminarier och dialoger samt publicerat artiklar på temat. Samforma har arbetat för att stärka demokratiperspektivet i olika regionala strategier och dokument.
Scouterna	Stockholm	Stockholm	Vi har verkat för att bredda och öppna upp scoututövelsen som demokratiskola för ännu fler barn och unga bland annat genom att tydliggöra, sprida kunskap och bygga stolthet internt inom rörelsen om hur betydelsefulla Scouterna är som demokratiskola i samhället. Vi har genomfört Världsförbättrar-projektet för att öka kunskapen och utövandet av demokrati bland scouter i åldern 8–10 år och tagit fram metoder, verktyg och material till scouterna och deras ledare. Fokus i vårt kommunikationsarbete både internt och externt har varit demokrati.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Stiftelsen Expo	Stockholm	Stockholm	Expos arbete styrs av visionen: för en levande demokrati där rasistiska idéer och organisationer saknar inflytande. Externit: under hösten 2021 påbörjades arbetet med att ta fram en utbildning i hur man bemöter rasistiska organisationer och idéer. Arbetsnamnet för utbildningen är Kurage. Publicerat artiklar och andra texter. Internt: vi har byggt på vår kompetens kring inkluderande rekryteringsprocesser. Arbetet skedde med hjälp av konsulter under våren 2021. Kommunikativt: vinnaren av demokratin symbol annonserades i juni 2021. Efter detta har marknadsföringsinsatser vidtagits.
Stiftelsen Friends	Stockholm	Stockholm	Friends är en icke-vinstdrivande barnrättsorganisation som arbetar för en värld fri från kränkningar och mobbing. Arbetet genomsyras av ett barnrättsperspektiv och barnkonventionens värdegrund. Friends har sedan 1997 arbetat tillsammans med skolor, förskolor, föreningar, vårdnadshavare och företag i kampen mot mobbing. Med kunskaps-höjande insatser vill Friends ge olika aktörer verktyg för att förhindra mobbing och kränkningar. Friends driver också forsknings- och utvecklingsprojekt, samt skapar nätverk och mötesplatser för intressenter att träffas och föra kampen mot mobbing vidare.
Stockholms universitets studentkår	Stockholm	Stockholm	Vi har involverat fler studenter i demokratiska processer genom att engagera många volontärer och kandidater i årets kårval som avgjordes den 7/5, med det högsta procentuella valdeltagandet på 39 år. Val av studentrepresentanter har skett i nystartade forum som vårt centrala studentråd. Vi har i form av nyhets- och blogginslag på vår hemsida återkopplat till studenterna om hur deras val påverkat vår organisation samt vikten av att engagera sig för demokratin, bl.a. "SUS ska verka för god kunskap om demokrati" den 26/11.
Sustainable poetry	Skåne	Trelleborg	Genom poesitumningen "Tankar om demokratis framtid" har barn och unga fått möjlighet att lära sig om demokrati och hållbar utveckling och att ta ställning/ge röst kring hur de vill att demokratin ska utvecklas och stärkas. Vi lyfter fram barns perspektiv. Poesitumningen kommer att mynna ut i en läsförande digital poesiantologi för alla. Genomförandet av poesifestivalen 2022 gav barn och unga en mötesplats/arena för att göra sina röster hörda, vilket bidrar till att stärka ung medborgardialog och barns medskapande i samhällsutvecklingen. Genom projektets sida: www.sustainablepoetry.se och genom nätverk kommuniceras demokratis 100 års jubileum.
Svalorna Indien Bangladesh	Skåne	Lund	Svalorna har en stark demokratisk värdegrund. För att uppmärksamma 100 år av demokrati har vi anordnat aktiviteter så som en studiecirkel om solidaritet och visningar av utställningen "Ja, må den leva – Demokrati uti hundra år". I arbetsgruppen "Civic space" i Concord var vi med och tog fram en nyversion av rapporten "Tag Plats", samt genomförde kampanjen "Demokratimånaden" under oktober 2021. Vi har även bidragit till ökade möjligheter för våra målgrupp att påverka samhället både genom en kurs i mänskliga rättigheter samt kapacitetsutveckling med våra partners. Internt har vi arbetat tillsammans för att forma föreningens arbete, bland annat genom en ny policy för rättighetsbaserat arbete.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Svalorna Latinaamerika	Stockholm	Stockholm	Svalorna Latinaamerika är en civilsamhällsorganisation som arbetar för att stärka barns och kvinnors situation i Latinamerika. En viktig del av arbetet är att skapa opinion i Sverige för jämställdhet och allas sexuella rättigheter. Dessa frågor är relevanta för mänskliga rättigheter i hela världen, inte minst i Sverige. Svalorna Latinaamerika har genomfört digitala och fysiska event där dessa frågor har diskuterats.
Svensk biblioteksforening	Stockholm	Stockholm	Svensk biblioteksforening är en ideell, medlemsdriven organisation med över 3 000 medlemmar. Föreningen erbjuder arenor och struktur för debatt, åsiktsutbyte och medlemsengagemang, bidrar till kunskapsutveckling. Under 2021 har vi fortsatt med föreningens arbete för att samtliga medlemmar upplever medlemskapet som jämlikt, angeläget och rättvist. Under 2021 har föreningen särskilt arbetat gentemot nationella och lokala beslutsfattare för att stärka bibliotekens förutsättningar att uppfylla sitt uppdrag enligt bibliotekslagen, däribland att verka för det demokratiska samhällets utveckling.
Svenska Avdelningen av Internationella Juristkommissionen	Stockholm	Stockholm	Den svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen utarbetade under åren 2018–2020 ett omfattande "Program för Rättsstaten Sverige", vilket härmed bifogas. För att fylla sin funktion är innehållet i detta Program under löpande uppdatering. ICJ-s samarbetar regelbundet med ICJ-Europa med sate i Genève. Under året samlades alla till ICJ-Europa knutna länder förutom Norge. Diskussioner kring demokrati-stärkande åtgärder förekommer då. I år i huvudsak coronaåtgärder men också migrationsfrågor. Särskilt fokuserades på Turkiet som i flera avseenden inte lever upp till de krav på demokrati som kan krävas av en rättsstat. ICJ-s diskuterar om vi bör översätta delar av vårt Program.
Svenska Filminstitutet	Stockholm	Stockholm	En filmpedagogisk modell för demokrati-frågor om frågor som Vem får säga vem? Vem har makt? Vem har ansvar? Materialet har tagits fram för att erbjuda pedagoger underlag för att, utifrån filmscener, initiera och leda samtal om rättvisa, jämställdhet och demokrati. I nyhetsbrevet Perspektiv har Emma Frans, epidemiolog, intervjuats om demokrati, vetenskap och film. Internt kunskapsmöte om hur verka för ökad inkludering och representation av personer som rasifieras. Inom MIK Sverige medverka i seminarier. Mediekunniga medborgare _ en förutsättning för demokrati.
Svenska Lottakåren	Stockholm	Stockholm	Under 2021 har Svenska Lottakåren fokuserat på att tydliggöra vad vi menar med att vi ska "utbilda för att försvara fred, demokrati, trygghet och mänskliga rättigheter" som det står i vår stadga. För oss handlar det om att precis som vi har en krisberedskap behöver vi också ha en demokratisk beredskap, dvs. göra aktiva demokratiska handlingar för att försvara demokratin varje dag. Vi har velat visa på hur demokrati är en grundförutsättning för att vi ska känna oss säkra och trygga, dvs. en stark demokrati är en förutsättning för ett starkt totalförsvar.
Svenska Tornedalingarnas Riksförbund	Norrbotten	Pajala	Förbundet arbetar för lika villkor för tornedalingar, kväner och lantalalet vilket är en demokratisk rättighet för alla. Fokus i detta fall är att främja användandet av meänkieli i samhället, i kontakt med myndigheter, sjukvård, kommunala myndigheter etc. Detta förutsätter att språket revitaliseras och används i det dagliga livet och många aktiviteter har detta som syfte. Vi har även arbetat med att förbättra den interna demokratin inom förbundet. Detta sker genom ett närmare samarbete med lokalgrupperna för att få ett större engagemang och samsyn i viktiga frågor. Anställda i kansliet informeras mer i frågor som behandlas i styrelsen vilket bidrar till ett bättre arbetsklimat.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Sverigefinländarnas delegation	Stockholm	Stockholm	Seminarier har anordnats inom olika områden som berör minoriteter i ett demokratiskt samhälle. Utbildningar, språkets och kulturens betydelse i minoritetspolitiken har lyfts fram. Viktigt att minoriteter känner sitt ansvar att delta aktivt i samhällsdebatten.
Sveriges Elevkårer	Jämtland-Härjedalen	Östersund	Vi har genomgående under året arbetat med att främja de åtaganden som vi skrev under i november 2019. Vi har genom att förankra oss i medlemsbasen valt att påverka nationella politiker och myndigheter i frågan om att skapa demokratiska utrymmen, hur elever ska engagera sig både lokalt och i elevkårer. Vi har gött samarbete med de politiska ungdomsförbunden för att prata om samtalssklimat i skolan. Där till arbetar vi aktivt med skolans demokratipdrag och frågan om fri- och självständig organisering i alla forum vi syns i. Elevkårerna har dessutom fått genomslag i rikspolitiken vilket tyder på bred och viktig demokratisk kraft.
Sveriges förenade studentkårer	Stockholm	Stockholm	Samma år som Sverige införde allmän rösträtt för alla, grundades även Sveriges förenade studentkårer. Därför firade vi två 100-årsjubileum. En del i vårt firande har varit att anordna seminarium där vi tillsammans med flera studentkårer runt om i landet lyft frågor som är relevanta för högre utbildning. Dessutom har vi startat en podcast om högskolefrågor, båda projekten har haft som mål att lyfta det demokratiska samtalet om högre utbildning till en bredare publik. I höstas arrangerade vi vårt medlemsmöte i Trollhättan för att delta i deras uppmärksammade av demokraternas 100 år. I vår kommer vårt jubileum gå i mål under ett stort firande på Stockholms stadshus.
Sveriges Hembildningsförbund	Stockholm	Stockholm	Vi är en av Sveriges största folkrörelseorganisationer. Vi har funnits i drygt 100 år och samlar över 2 000 allmännyttiga föreningar över hela Sverige. Våra medlemmar lägger omkring 4 miljoner ideella timmar årligen på att driva runt ett lokalt föreningsliv som huvudsakligen finansieras med egna medel. Hembildningsrörelsens grund är socknen, den minsta självstyrande enheten som 1863 blev landskommun. Under demokratijubileet har vårt arbete varit inriktat på att få föreningslivet att överleva trots pandemin. Vi har haft ett stort antal digitala seminarier som bidragit till att bryta isoleringen hos medlemmarna och gett råd om hur man kan upprätthålla demokratin när man inte får träffas fysiskt.
Sveriges Kommuner och Regioner	Stockholm	Stockholm	SKR:s arbete för att stärka och utveckla demokratin lokalt sker bl.a genom att sprida kunskap. Under 2021 har 18 demokratikonferenser genomförts och ett flertal seminarier och webbsändningar. SKR ger också stöd till bl.a. förtroendevalda kvinnor, förtroendevalda i ledande positioner, fullmäktiges ledamöter i olika nätverk och program. Fördjupad kunskap är ett tredje ben där SKR i samverkan har studerat ledande förtroendevaldas arbetsvillkor, utveckling av hat och hot mot förtroendevalda i det demokratiska samtalet, samt utvecklat verktyg för det förebyggande arbetet.
Sveriges Museer	Blekinge	Karlskrona	Sveriges Museer. Internt: 1) Samtalsserien 100 samtal om demokrati på museer (under 2021) med utgångspunkt från museiföremål. 2) Museilagen (museer som arenor för fri åskådning och kunskapsinstitutioner) som utgångspunkt i aktiviteter. Undersöka museernas trovärdighet. Extern: öka insikten om museernas demokratinytta som samhällsinstitutioner.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Testeedsorden	Konkurs	Konkurs	Konkurs
Ung Media Sverige	Stockholm	Stockholm	Ung Media Sverige har arrangerat utbildningar inom olika medieformat, som podd, kronika och granskande journalistik, för att ge barn och unga fler verktyg för att vara del av det offentliga samtalet. Vi har även arrangerat utbildningar inom styrelsearbete och att vara revisor. Med hjälp av tydligare rapporter kring uppföljning av verksamhet och budget har vi skapat en ökad transparens för våra medlemmar. Samtidigt har arbetet med en ny hemsida påbörjats, som ska ge medlemmarna ökad möjlighet att ta del av både rapporter och styrelsebeslut. Slutligen har vi hållit i föreläsningar för att visa på behovet av ökad kunskap kring journalistik för unga, särskilt pojkar.
Verdandi	Stockholm	Stockholm	Verdandis ledning lovade i samband med undertecknandet att intensifiera sitt arbete och skydd för en stark demokrati. Under hösten har flera av Verdandis avdelningar gjort insatser. Verdandi Botkyrka deltog på den Stora Demokratidagen i Hallunda, som ABF anordnade. Där deltog de med ett bokbord och även i en paneldebatt om kvinnors livsvillkor och rättigheter. Verdandi arbetar ständigt med att utveckla metoderna för ett ökat brukarinflyande i vård och omsorg. Vi har även sökt och fått beviljat flera projekt som bygger på ett fördjupat demokratiarbete. Exempelvis: Unga frågar unga, om hur lokalsamhällena bör utvecklas och projekt mot rasism och främlingsfientlighet.
Vetenskap & Allmänhet	Stockholm	Stockholm	Under pandemin har en infodemi skapat förvirring och oro. VA har därför arbetat med att förebygga och motverka miss- och desinformation och att främja kommunikation grundad i evidens och forskning. Vi har skrivit en kriskommunikationsguide i samarbete med MSB, och med Uppsala universitet nylanserat Nyhetsvärderaren, ett verktyg för att källkritiskt granska digitala nyheter. Vi har utvecklat pratavaccin.se för att ge stöd i samtal med osäkra eller skeptiska till covid-19-vaccinering. Tillsammans med UR producerades tv-programmen Forskning för alla – så skapas kunskap. Med tre lärosäten utvecklades medborgarforskning, se medan årskonferensen VA-dagen handlade om hur forskning påverkar våra val i vardagen och livet.
Visby Stadsmission	Gotland	Visby	Den 19 oktober anordnade vi ett styrelseseminarium där vi diskuterade civilsamhällets betydelse för demokratin – över 200 000 föreningar i landet och omkring 1 500 på Gotland. Vi diskuterade också styrelsens roll att hålla föreningen livskraftig. Vi förde även samtal kring våra demokratiska och mänskliga rättigheter. Den 24 mars 2022 planeras ett nytt utbildande seminarium om demokrati, civilsamhället och folkbildning där bland annat Peter Örn ska vara gästföreläsare.
Västmanlands länsbildningsförbund	Västmanland	Västerås	Vi har demokratin inbyggd som ett fundament i vår organisation, eftersom det demokratiska uppdraget är ett av folkbildningens fyra syften. Med anledning av demokratiåret har folkbildningen dels bemannat Demokratistugan som kom till Västerås, dels har våra medlemsorganisationer haft olika aktiviteter på temat demokrati och delaktighet. Andre vice talmannen var på besök i Västmanland och i samband med det genomfördes ett panelsamtal med heme, landshövdingen och olika organisationer från civilsamhället. Vi lyfte några av de utmaningar vi ser för att folkbildningen fullt ut ska kunna nå fler grupper. Vi har även arrangerat Bildningsresan, där tre studieförbund visade upp sina verksamheter.

Föreningar/stiftelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Youth 2030 Movement	Stockholm	Stockholm	Föreningen Youth 2030 Movement har under 2020–2021 arbetat utifrån ungas egna villkor och med deras behov och röster i centrum för en mer inkluderande demokrati. Vi har skapat sammanhang för över 1 000 unga där de har kunnat lyfta sina perspektiv och förslag, och hållit samskapande möten mellan unga och beslutsfattare i 10 kommuner över Sverige. Vi har utbildat 2 100 beslutsfattare i kommuner, regioner och myndigheter om ungas inflytande och delaktighet. Vårt fokusområde är att sänka rösträttsåldern till 16 år. Under 2021 lanserade vi plattformen Större demokrati med fakta och argument, dit vi samlat 11 andra aktörer att ställa sig bakom.
Örebro läns bildningsförbund	Örebro	Örebro	Folkbildningen i Örebro län arrangerade under våren, under #vimmästeprata-vinjetten, ett digitalt seminarium på temat Folkbildningen och den sköra demokratin med Erik Amnå, professor Emeritus i statskunskap. Deltagarna var i första hand aktiva inom folkbildningen, de flesta från Örebro län men också flera från andra håll i landet. Under hösten arrangerade Örebro läns bildningsförbund ett digitalt samtal under länets Demokrativeck. Rubriken var "Lyssna och lär", Tjia Torpe gästtalade och personer från folkbildningen deltog och berättade om lokalt engagemang i landsort och förort. Bland annat deltog fyra 11-åriga ungdomsambassadörer från ett av Örebro stora bostadsområden.

Länsstyrelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Länsstyrelsen Dalarna	Dalarna	Falun	Länsstyrelsen i Dalarnas län har en intern process som vi kallar Trappan. Det är en process som bidrar till att utveckla dialogen kring demokrati i vår verksamhet. Trappan är sektorsövergripande och leds av två processledare. Den består av tre steg: grundläggande kunskap, identifiera samband, samt genomföra och följa upp. Trappan har pågått och utvecklats sedan 2018 och är nu en del av Länsstyrelsens interna strategi för hållbarhet inom alla de tre dimensionerna. Arets process innehåller information och intervjuer på vårt intranät, med olika globala mål i fokus. Ett av inslagen i år gäller mål 10 och länsstyrelserna nya metodstöd och kunskapsunderlag för tillämpning av barnens rättigheter.
Länsstyrelsen Gotland	Gotland	Visby	Vi har under pågående pandemi genomfört regelbundna samverkanskonferenser med lokala aktörer för att i dialog inhämta underlag till länets samlade lägesbild. Haft dialogmöten på resdusent. Dialog för Gotland är en nystartad plattform för strategiska samtal om viktiga framtidsfrågor. Vi har samordnat länets arbete med mänskliga B96 social hållbarhet och Agenda 2030 – genom Forum för social hållbarhet. Deltagit i projektet NORWA – se kompetensen, i syfte att bli en mer inkluderande arbetsgivare, i ett demokratiskt avseende, genom att höja kompetensen inom normkritiskt tänkande. Kommunicerat våra demokratitåganden internt på vårt intranät och externt på länsstyrelsens webb och i sociala medier.
Länsstyrelsen Gävleborg	Gävleborg	Gävle	Taliansbesök 9 och 12 april med besök Högskolan i Gävle, Länsmuseet, Vasaskolan, Gävle och Hudiksvalls Tingsrätt samt vid Länsstyrelsen Gävleborg internt. Länsstyrelsen stod värd för demokratistugan 15–19 september 2021. Ett program arrangerades i samverkan med flera aktörer såsom kommuner (bibliotek), Region Gävleborg, Länsmuseet, Svenska kyrkan i Gävle, idrottsrörelsen, Rådida Barnen och Diskrimineringsbyrån. Samverkan med Länsmuseet under året och Riksdagens demokratutställning under april–augusti. Kommunikationsinsatser om olika aspekter av demokratin via sociala medier och webbplats.
Länsstyrelsen Halland	Halland	Halmstad	Tillsammans med Halmstad kommun har vi stått värd för demokratistugan med seminarier och fördjupad samverkan med ideburna sektorer. Utvecklat former för samtal om demokrati. Många kommunikationsinsatser på demokratitemat med gott resultat. Identifierat utvecklingsbehov i vårt pågående arbete med Agenda 2030 som får fokus i verksamhetsplaneringen.
Länsstyrelsen Jönköping	Jönköping	Jönköping	Vi har stått värd för Demokratistugan och i samband med det genomfört en Demokrativecka i länet där flera olika aktörer, t.ex. regionen, medverkade. Landshövdingen har bjudit in till Demokratikommission med medlemmar från olika verksamhetsområden, som hittills haft tre möten för att diskutera olika demokratifrågor. Kommissionens arbete pågår till april 2022. Vi har även påbörjat ett arbete för att fördjupa länsstyrelsens medarbetares kunskaper i den statliga värdegrunden.
Länsstyrelsen Kalmar	Kalmar	Kalmar	Internt har Länsstyrelsen stärkt arbetet med mänskliga rättigheter och icke-diskriminering genom utbildning inom MR och klarspråk. Vi har samlat externa aktörer för att skriva under demokratideklarationen, ansvarat för demokratistugan i samverkan med andra aktörer. Tillsammans med Kalmar läns museum har vi publicerat "Från arborst till plakat" om demokratis framväxt i Kalmar län, där vi berättar om en avgörande händelse i varje kommun. Vi har också samverkat och lyft frågor med koppling till integration, HBTQ och jämställdhet.

Länsstyrelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Länsstyrelsen Kronoberg	Kronoberg	Växjö	Vi och samtliga kommuner, Linnéuniversitetet, MUCF och Region Kronoberg har undertecknat Deklaration för en stark demokrati. Kommunerna har gjort insatser under året gentemot sina invånare. Flera av kommunerna satsade på att nå ungdomar på olika sätt. Tillsammans med Linnéuniversitet har vi gjort "Demokratiollen" som har sånts vid åtta tillfällen och finns på vår hemsida. I oktober landade demokratistugan centralt i Växjö. Invigning lockade en hel del människor. Förutom Landshövding deltog ledare från alla kommuner, Region Kronoberg, Linnéuniversitetet och MUCF. Vi arbetade sedan med tema varje dag kopplat till demokrati och vår verksamhet.
Länsstyrelsen Norrbotten	Norrbotten	Luleå	Under året genomfördes olika aktiviteter i enlighet med de åtaganden som gjordes i deklARATIONEN, såväl internt till Länsstyrelsens egen personal som externt till förtroendevalda, tjänstemän och allmänhet. De flesta aktiviteterna ägde rum i samband med demokratistugans besök i länet och genomfördes i samverkan med andra aktörer, främst vård- och kommunerna. Digital demokratistuga genomfördes tillsammans med exempelvis Luleå tekniska universitet, Samforma och Rättighetscentrum Norrbotten. Under året undertecknade Länsstyrelsen, Region Norrbotten och Samforma en regional överenskommelse om stärkt samverkan mellan offentlig och ideburen sektor. Föreläsningar bland annat om delaktighet och inkludering med mer.
Länsstyrelsen Skåne	Skåne	Malmö	Länsstyrelsen Skåne har haft ett särskilt fokus på barn och unga i sitt arbete, utifrån att stora skillnader i uppväxtvillkor och möjligheter till delaktighet i samhället identifierats. Det har bland annat inneburit att vi haft fyra frukostseminarier där vi riktat oss till de som möter barn och unga samt i demokratistugan där flera av de 27 program-punkterna berörde temat. Vi har även haft ett brett samarbete med 20-talet andra organisationer och sett ett stort värde i att lyfta både forskning och civilsamhället.
Länsstyrelsen Stockholms län	Stockholm	Stockholm	Den 9 juni undertecknades Deklaration för en stark demokrati av Länsstyrelsen i Stockholms län. Vi har under hösten 2021 genomfört fem externa samtal om utmaningar som hotar vår demokrati och där vi arbetar aktivt för att värna om demokratin genom våra olika uppdrag. Ett internt demokratiskt samtal om vikten av klarspråk har även arrangerats för Länsstyrelsens medarbetare. Vi har också arbetat hårt för att ta emot Demokratistugan, först under Järvaveckan i juni och sedan som ett eget event under december. Vid båda tillfällena har restriktioner gällande pandemin tyvärr gjort det omöjligt för oss som tillsynsmyndighet att stå värd för stugan.
Länsstyrelsen Uppsala	Uppsala	Uppsala	Länsstyrelsen i Uppsala län har arbetat utifrån de åtaganden som gjorts i samband med signeringen av Deklaration för en stark demokrati. Länsstyrelsen har genomfört kunskapsbaserade insatser om demokrati genom bland annat externa seminarier och interna utbildningar. Därtill har externa kommunikationsinsatser genomförts. Länsstyrelsen i Uppsala län har genom bland annat flerlivsämverkan inom Råd för social hållbarhet bidragit till att främja demokratin på regional nivå. Länsstyrelsen i Uppsala län avser att fortsätta arbeta för att stärka demokratin i länet och säkerställa att den står sig stark även i framtiden.

Länsstyrelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Länsstyrelsen Västernorrland	Väster-norrland	Härnösand	Länsstyrelsen i Västernorrland har verkat för att fler ska få god kunskap om demokratin. Det skapades ett regionalt demokratinätverk, med mål att uppmärksamma demokratiutbytet, koordinera ett regionalt demokratiprogram samt sprida information från demokratikommittén. Invgivning av Europadirekt-kontor i en av länets kommuner, vilket sammanföll med ett besök av EU-minister. Mottagandet av, samt veckoarrangemanget kring Demokratistugan. Där synliggjordes målgruppers olika möjligheter att delta aktivt i demokratin. Bland annat lyftes nationella minoriteter, unga och äldre särskilt in i samtalen. Demokratihösten avslutades med talamansbesök och invgivning av två demokratiutställningar.
Länsstyrelsen Värmland	Värmland	Karlstad	Länsstyrelsen Värmland har under 2021 lagt fokus på arbetet med den gemensamma Demokrativeckan i länet, i sam- verkan med länets kommuner samt Region Värmland. Veckan innehöll en stor mängd seminarier, aktiviteter och, inte minst, samtal lokalt och regionalt med fokus på demokratifrågor ur olika perspektiv. Genom arbetet har en fördjupad samverkan och dialog påbörjats med nämnda aktörer i frågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter. Arbetet med åtagandena har vidare tydliggjort vikten av forum för samtal om angelägna områden av betydelse för demo- kratin, utmaningar och möjligheter samt att olika aktörer och röster inbjuds att delta i samtalen.
Länsstyrelsen Västerbotten	Västerbotten	Umeå	Länsstyrelsen Västerbotten har genomfört samtliga åtaganden som står i vår Deklaration för en stark demokrati. Tack vare vår samordnande roll i arbetet med Demokratistugan och via övriga åtaganden har vi kommit i kontakt med ett hundratals aktörer i länet (kommuner, idéburen sektor, näringsliv och myndigheter) och med dessa haft en givande och utvecklande samverkan, med demokrati som enande tema. Mycket av detta arbete tar vi med oss in i valåret 2022 där vi hoppas kunna fördjupa samverkan ytterligare och verka för t.ex. ett högt valdeltagande i Västerbotten. Samverkan har skett på lokal, regional och nationell nivå och spånt över strategisk planering till handfast operativt arbete.
Länsstyrelsen Västmanland	Västmanland	Västerås	Efter att Peter Örn deltagit på ett Landshövdingmöte bestämde vår dåvarande landshövding att vi skulle ta emot stugan och underteckna deklARATIONEN. Själva undertecknandet skedde vid landshövdningens integrationsråd den 19 mars. I mötet som var digitalt deltog Peter Örn. Åtagandet handlar specifikt om att ta emot stugan, anordna aktiviteter och koordinera firandet i länet. Länsstyrelsen tog på sig den samordnande rollen och lovade att genomföra en rad demokratistärkande aktiviteter – både internt och externt.
Länsstyrelsen Västra Götaland	Västra Götaland	Göteborg	Länsstyrelsen Västra Götaland har inom ramen för deklARATIONEN bland annat: – Stärkt och fördjupat samverkan med Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen inom nätverket Västsverige mot rasism. Under 2020 och 2021 har in-satser genomförts tillsammans med andra regionala aktörer. – Samordnat Samling för demokrati, ett arrangemang mot nazism och politiskt våld på Förintelsens minnesdag den 27 januari varje år. Samlingen genomförs i samarbete med Göteborgs Stad, Göteborgs universitet, Judiska församlingen i Göteborg och Göteborgs Stads råd för den nationella minoritetens romer. – Arrangerat MR-dagarna i Göteborg 2021, på temat demokrati, samt stått värd för Demokratistugan.

Länsstyrelser	Region	Ort	Arbetet i korthet
Länsstyrelsen Örebro	Örebro	Örebro	Länsstyrelsen i Örebro län vill bidra till att demokratin står sig stark även i framtiden genom att: Verka för att fler får en god kunskap och medvetenhet om det demokratiska systemet, arbeta för att fler deltar aktivt och står upp för demokratin, och bidra till ett samtalsklimat som kännetecknas av öppenhet och respekt Under 2021 har vi arbetat för ovanstående genom att genomföra en demokrativedka med demokratistugan var på besök. Vi anordnade en rad olika aktiviteter och kommunikationsinsatser kopplat till veckan. Länsstyrelsen samordnade även inivigningen av Riksdagens demokratiutställning och det studiebesök som genomfördes av förste vice talmannen i samband med besöket.
Länsstyrelsen Östergötland	Östergötland	Linköping	Länsstyrelsen Östergötland har skrivit under Deklaration för en stark demokrati och genomfört våra åtaganden. Länsstyrelsen har tagit fram en rapport om lokala demokratiutmaningar baserad på intervjuer med kommunala folkvalda, vi har haft ett demokratiprojekt i skolor tillsammans med Bamse där vi engagerat både barn och politiker, haft seminarier med demokratitema samt genomfört kommunikationsinsatser i olika kanaler. Vi har även samordnat frågan bland länets kommuner och Regionen och stöttat i demokratiarbetet. Vi har lyft nationella minoriteter samt civilsamhällets roll och myndigheten har även arbetat internt med demokrati frågan. Tyvärr fick demokratistugan ställas in på grund av pandemin.

Myndigheter	Region	Ort	Arbetet i korthet
Folkhälsomyndigheten	Stockholm	Solna	I myndighetens arbete med stödstrukturen för det statliga folkhälsoarbetet, främst målområde nr 8 Delaktighet, och Tema folkhälsa har vi arbetat med att skapa förutsättningar i planering och uppföljning för en förbättrad folkhälsa på lång sikt. Exempelvis kan nämnas att den 9 december 2021 inledde myndighetens generaldirektör en särskild dialog med gd-kollegor och chefer från 15 andra myndigheter inom det folkhälsopolitiska målområde som rör arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö. Inom ramen för arbetet med Agenda 2030 genomförde myndigheten tillsammans med myndigheterna i styrgruppen för GD-forum Agenda 2030 nätverksmötet för 2021 „Bortom pandemin – Agenda 2030 som hävstång.“
Forum för levande historia	Stockholm	Stockholm	Forum för levande historia arbetar kontinuerligt med att stärka demokratin genom sitt instruktionsbundna uppdrag att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Sedan 2019 har myndigheten en särskild satsning på frågor som för demokrati under rubriken Demokratin och du. Satsningen har fortsatt även 2022 och innebär att Forum för levande historia ska sprida kunskap om faran när demokratin urholkas genom att visa på, och diskutera historiska exempel och lärdomar.
Institutet för språk och folkminnen	Uppsala	Uppsala	Isof är både en språkmyndighet och en kulturarvsmyndighet och vår verksamhet ska leda till att de nationella målen för språkpolitiken och kulturpolitiken uppfylls. Inom ramen för demokratiprojektet har vi särskilt uppmärksammat rätten till språk och kultur, som är grundstenar i såväl demokratin som i vårt arbete med att samla in, bygga upp och sprida kunskap om språk och kultur i Sverige. Bland de utåtriktade aktiviteter som vi genomfört finns en demokratikalender, en digital kunskapsbank om migration till, från och inom Sverige samt evenemang, bloggar och poddar som ökat kunskapen om språket, föreningslivet och rösträtten i relation till demokratin.
Jämställdhetsmyndigheten	Västra Götaland	Göteborg	En uppföljningsrapport av utvecklingen av det jämställdhetspolitiska delmålet "En jämn fördelning av makt och inflytande" lämnades till regeringen januari 2021. Den redovisar attityder till jämställdhet, utvecklingen av jämställdhet i politik och förvaltning i Sverige, jämställt aktivt medborgarskap samt internationella utblickar. Myndigheten deltagit i ett tjugotal evenemang Debattartiklar i DN-debatt och GP-debatt har publicerats och rapporten har refererats i nyhetsrapportering, krönikor och ledare. Myndigheten har genomfört en förstudie om delaktighet och deltagande i den lokala demokratin med rapport i mars 2021. Myndigheten har även medverkat vid Fogelstad Rösträttsfestival.
Myndigheten för delaktighet	Stockholm	Sundbyberg	Myndigheten för delaktighet, MFD, har genomfört insatser för att öka kunskapen om förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att kunna delta i demokratiska processer under 1900-talet och fram till i dag. En kunskapssammanställning har tagits fram och seminarier och dialoger har genomförts med relevanta aktörer. All samlad kunskap finns på MFD:s webbplats och presenteras genom bland annat filmer, ett quiz och en digital tidslinje. Spridningen har skett genom webinarier, panelsamtal, kampanjer på sociala medier, artiklar i tidskrifter, i nyhetsbrev, med mera.
Myndigheten för press, radio och tv	Stockholm	Stockholm	År 2021 har varit ett händelserikt år fyllt med aktiviteter för att stärka demokratin. Vi har breddat våra målgrupper genom medverkan i format som podd, film och seminarier med ämnen som yttrandefrihet, ansvarigt utgivarskap och granskningsnämndens arbete. Vi har höjt vår röst avseende hot och hat mot offentliganställda. Därtill har vi skrivit bloggmaterial och medverkat i sammanhang utifrån vår expertroll – för att synliggöra de demokratiska värdena och verka för yttrandefrihet, mångfald och tillgänglighet på mediemarknaden. Myndigheten för press, radio och tv kommer att fortsätta det demokratistärkande arbetet utifrån vår vision om ett öppet, innehållsrikt och ansvarsfullt medielandskap.

Myndigheter	Region	Ort	Arbetet i korthet
Myndigheten för stöd till Trossamfund	Stockholm	Bromma	SST har haft ett särskilt fokus på demokrati och religionsfrihet, till exempel i form av seminarier och fördjupande dialoger, i publikationen "Religionsfrihet – No perspektiv på en mänsklig rättighet" och en informationsfilm om religionsfrihet, som samverkanspartner på MR-dagarna, samt i sina kommunikationskanaler. Inom ramen för ett regeringsuppdrag arbetade SST med 73 demokratibassadörer från olika samfund. Ett ledarskaps- och mentorskapsprogram för kvinnliga ledare inom trossamfunden har genomförts samt en forskningsrapport med Uppsala universitet presenterats om kvinnors erfarenheter av frågor som rör jämställdhet och ledarskap i trossamfunden.
Myndigheten för tillgängliga medier	Skåne	Malmö	Myndigheten för tillgängliga medier har givit ut Lättlästa böcker på demokratitemat och givit ut ett temanummer av myndighetens tidning läsiv. Myndigheten har även inlett ett projekt där myndigheten samverkar med andra aktörer för att samla kunskap kring MTM:s målgrupper och deras möjligheter att tillgodogöra sig läsning i livets olika situationer och skeenden. MTM driver löpande även sidan "alla väjare" och 8 sidor som syftar till att rusta läsare i behov av lättläst svenska så att de i högre utsträckning ska kunna delta i det demokratiska samtalet. MTM har ordnat och deltagit på flera olika seminarier med demokratitema under året.
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	Kronoberg	Växjö	MUCF har tecknat långsiktiga överenskommelser med sju kommuner och en region för att ta fram, testa och sprida verktyg och metoder för att främja ungas delaktighet i demokratin. Ungas som står långt ifrån delaktighet är prioriterade i arbetet. Parallellt med detta har vi utvecklat flera metodmaterial och lärarhandledningar för att arbeta med demokrati i skolorna samt en handbok för ungas om vill starta förening eller själva organisera sig.
Polarforskningssekreterariatet	Norrbotten	Luleå	Polarforskningssekreterariatet har under året implementerat Polarforskningsprocessen som syftar till att skapa synergieffekter och nya samarbeten mellan forskare och forskargrupper. Processen grundar sig på forskarnas behov och startar med en bottom-up-process där forskarsamhället arbetar fram förslag på teman. Dessa teman vidareutvecklas av forskare, sekreterariatet och andra aktörer. Under processen kommer sammanfattningar av viktiga forskningsresultat att presenteras för beslutsfattare och andra samhällsaktörer.
Riksarkivet	Stockholm)	Stockholm	Arkivet efter Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt har digitaliserats och publicerats i Nationella Arkivdatabasen, NAD. Två namnsamlingar för kvinnors rösträtt har digitaliserats i samarbete med Demokrati100, vilka nås via Digitala forskarsalen, ämnesområdet Politik. Riksarkivet har publicerat en serie med fyra avsnitt om när Sverige blev demokratiskt 1918–1921 i Arkivpodden. Temat för Arkivens dag i år var "Roster i arkiven" och på flera av Riksarkivets verksamhetsorter genomfördes fysiska och digitala evenemang. Vi medverkar i "Kartläggning av material rörande den allmänna och lika rösträtten i svenska ABM-institutioner".
Sametinget	Norrbotten	Kiruna	Deklarationen har varit ett komplement i arbetet med regeringsuppdrag som Sametinget har haft under 2020–2021 och har ytterligare bidragit med ett par konkreta delmål att utgå ifrån i arbetet med demokratiuppdraget. Arbetet med åtagandena har givetvis påverkats en del av pandemin och de flesta insatser har varit av digital karaktär, utom i slutet av uppdraget då restriktionerna delvis hävdes och det blev möjligt att genomföra fysiska träffar och workshops. Deklarationen och uppföljningen av deklarerationen blev även ett komplement och visst stöd till författandet av den slutrapport som skulle lämnas in till Kulturdepartementet våren 2022.

Myndigheter	Region	Ort	Arbetet i korthet
Skolforskningsinstitutet	Stockholm	Solna	Framtagande av en forskningsammansättning som kan hjälpa lärare att utveckla undervisning kring demokrati-uppdraget. Deltagande i kommunikationsinsatser för att främja demokratin.
Skolverket	Stockholm	Solna	Skolverket, Skolinspektionen, Specialpedagogiska myndigheten och Skolforskningsinstitutet har i en gemensam kampanj uppmärksammat demokratiläret. I sociala medier har betydelsefulla milstolpar i skolans demokratiska utveckling lyfts fram och på en gemensam webbplats på Skolverket.se har myndigheterna samlat material som på olika sätt berör skolans demokratiska uppdrag. Kampanjen innehåller också tre poddcastavsnitt där inbjudna gäster diskuterar skolans demokratiska uppdrag.
Statens Historiska Museer	Stockholm	Stockholm, Botkyrka Håbo	Statens historiska museer har genom fysisk och digital museiverksamhet lyft frågor om olika samhällsgrupper i historien för en mer demokratisk historieskrivning. Digitala skolvisningar har nått hela landet. Vandringsutställningen Speaking memories, om förintelsens sista vittnen, har varit på två nya orter i Sverige. Museerna har i utställningar och program lyft fram kvinnorna i historien, men även marginaliserade grupper som Hallwylska museets utställning Bögar, om homosexualitet i början av 1900-talet. Vi har även fortsatt att stärka vår interna demokrati genom att bl.a. öka öppenheten och delaktigheten bland medarbetarna.
Statens medieråd	Stockholm	Stockholm	Utöver det generella demokratiuppdrag som vi bedömer att vi har som statlig myndighet har vi fokuserat internt på utbildning och externt i form av demokratiambassadörer, demokratifilektioner samt att särskilt lyfta demokratistärkande arbete i vår externa kommunikation.
Svenska institutet	Stockholm	Stockholm	SI har anordnat en intern utbildning om media- och informationskunnighet. Vi har även utbildat i den statliga värdegrunden, där demokrati är en central del. SI har stärkt den generella kommunikationen om demokrati till utländska målgrupper. Vi har också satsat på media- och informationskunnighet i digital kommunikation mot internationella målgrupper. I myndighetskommunikationen har berättelser från globala förändringsaktörer som arbetar för demokrati särskilt lyfts. Vi har också tagit fram en plan för hur myndigheten kan bli ännu bättre på att nå ut med information via våra digitala kanaler.
Valmyndigheten	Stockholm	Solna	Valmyndigheten har under 2021 utvecklat en ny webbplats för valadministrationen (länsstyrelser, kommuner och utlänndsmyndigheter) i syfte att öka tillgången till utbildningsmaterial. Vidare har vi genomfört den nationella konferens för valadministrationen som upptakt inför valen 2022 som vi tog upp i vårt demokratiatagande. I konferensen deltog Riksdagens talman och uppmärksamade demokratin 100 år. Syftet är att skapa samsyn hos valadministrationen och ytterst bidra till kvaliteten vid valen 2022. Konferensen skapade en plattform för att lyfta möjligheter och utmaningar för valets genomförande och för ökad kunskap hos valadministrationen.

Företag	Region	Ort	Arbetet i korthet
Bamse Förlaget AB	Stockholm	Solna	Vi släppte två tidningar med demokratitema i början av året – Bamse nr 1 och en specialtidning för skolor med tillhörande lärarhandledning. I juni arrangerade vi seminariet "Att prata med barn om demokrati" under Almedalsveckan. I november tog Bamse upp högaktuella ämnen som ryktesspridning, källkritik och valfusk i samarbete med Källkritikbyrån i tidningen "Bamse kul att lära – sant eller falskt". Vi har lyft vårt arbete i Bamsetidningen och i våra sociala medier.
Björn Axén AB	Stockholm, Västra Götaland	Stockholm, Göteborg	Vi på Björn Axén har en värdegrund som lyder: Ödmjukhet, Kunskap, Ambition och Respekt. Vi värnar alltid om att alla ska vara lyhörda mot sig själva och mot andra. Respektera alla oavsett var man kommer ifrån, vem man tror på eller vem man älskar. Det har varit i vårt DNA länge. Vi förstår inte varför en kvinna skulle tjäna mindre än en man eller varför man inte ska bli respekterad för den man är så länge man inte skadar någon. Vi vet att genom att vara nyfiken på varandra breddar vi vårt perspektiv och förståelse. Genom att arbeta aktivt med medarbetarna i dessa frågor samt genom ett flertal föreläsningar inför företagsledare där dessa frågor är ett tydligt recept på framgång.
Companion Fyrbodal EK	Västra Götaland	Trollhättan	I Companion har vi ständigt demokratifrågorna på agendan. Det ingår bland annat i rådgivarens arbete att ta med. Under året har vi fokuserat extra på demokratifrågor i styrelse, anställda och hos medlemmar. För styrelse och personal har det skett vid en gemensam konferens. Bland våra medlemmar har vi coachat tre organisationer i demokratifrågor och hur de praktiska kan arbeta vidare. Det är tre större verksamheter. Vi har synts sporadiskt i sociala medier. Den verkliga och bestående insatsen har skett i de organiserade och fysiska mötena.
Companion Sverige	Stockholm	Stockholm	Companion finns i hela landet för att ge kostnadsfri rådgivning till personer och grupper som har för avsikt att starta demokratiska företag, kooperativ. Vi är organiserade genom att ha Companion Sverige vars medlemmar är 25 regionala kontor. Companion Sverige var den första civilsamhällsorganisation som skrev under deklARATIONEN. Detta skedde på våra utvecklingsdagar 19 november 2019, med cirka 100 medarbetare närvarande och kommitténs ordförande Peter Örn som gäst. Då pandemin utbröt i början av 2020 fick vi ställa om vår verksamhet, med inriktning på att nå ut med budskapet om demokratisk organisering. Detta sker inom välfärdssektorn, bostadsförörjning samt arbetsmarknadsåtgärder.
Companion Göteborg	Västra Götaland	Göteborg	Under 2021 har Companion Göteborgsregionen satsat extra på att synliggöra den kooperativa och demokratiska företagsformen, med särskilt fokus på varje individs möjlighet att äga och påverka beslutsfattandet lika mycket. Vi har haft demokrati och kringliggande frågor i fokus för evenemang och offentliga aktiviteter, till exempel Stora Sociala Företagsdagen. Vi har också haft ett nära samarbete med Frihamnsdagarna för att bidra till att skapa en större plattform för boende i hela Göteborg att nå ut till beslutsfattare. Samtidigt har vi också gjort återkommande insatser kring samhälle och demokratiskt entreprenörskap i några av stadens mer utsatta områden.
Companion Kalmar	Kalmar	Kalmar	Companion Kalmar är stolta för vårt bidrag att lyfta de demokratiska frågorna ännu mera under år 2022. Externa åtaganden: vi har anordnat två frukostseminarier med deltagare i Samverkansplattform Kalmar län med inriktning demokrati och tillgänglighet i samhället för personer med en funktionsnedsättning. Dessa seminarier har fått stor spridning medialt. Inom ramen för Samverkansplattform Kalmar län har det tagits ett beslut i Regionfullmäktige om en regional strategi, en Överenskommelse mellan idéburen och offentlig sektor. Companion Kalmar län har verkat för att sprida information om kooperativa företag som har demokratiska processer där medlemmarnas mening får ett tydligt genomslag.

Företag	Region	Ort	Arbetet i korthet
Dramaten	Stockholm	Stockholm	Som konstnärlig institution är Dramaten en viktig aktör och försvarare av demokratiska värden och det fria ordet. Repertoaren 2021 har diskuterat allt från medborgarrättsrörelsen till vilka som har tillgång till nationalscenen. Produktionerna belyser exempelvis vad som händer när demokratin skakar, förintelsens drivkrafter och hur vi tar hand om varandra efter en katastrof. Dramaten har under hösten 2021 arrangerat skilda samtal med demokratiska teman. Bland annat workshopserien Öva- och skapa demokrati. Vidare har Dramaten fortsatt att tillgängliggöra scenkonsten för fler, bland annat genom att vidareutveckla den digitala scenen Dramaten Play och genom uppsökande publikarbete.
ForshagaAkademien	Värmland	Forshaga	Att medvetandegöra begreppet "demokrati" på en gymnasieskola för såväl elever som personal. Att inte ta demokratin för given, att vara rädd om det vi byggt upp i Sverige och att fria demokratin 100 år. Åtaganden: 1. En temadag för hela skolan, både elever och personal, där demokratibambassadör Rosaline Marhinah, Regeringskansliet, medverkade genom en föreläsning om demokrati. 2. Stärka elevrådet 3. Ny individanpassad yrkesutbildning på ForshagaAkademien. 4. Föreläsningsserie där fem elever berättar om sina funktionsvariationer "Säg inte att någon är ammorlunda, säg att vi alla är olika". 5. Livskunskap på schemat för alla årskurser, värdegrundsfrågor som utgår från demokratibegreppet.
Hantera Agera	Stockholm	Stockholm	Vi på Hantera Agera har under pandemin fortsatt att arbeta med vårt huvudåtagande, att stärka organisationer och individer viktiga för en fungerande demokrati och ett öppet samhälle. Vi gör detta genom utbildningsinsatser, konsultstöd och kostnadsfria webinarier där vi bjuder in allmänheten att delta.
HSB Göteborg	Västra Götaland	Göteborg	Uppmärksammat deklARATIONEN och värdet av en stark demokrati. Genom debattartiklar och via andra kanaler bildat opinion kring bostadsrätterns fördelar som demokratisk och hållbar boendeform samt verkat för bättre förutsättningar för ökad social gemenskap, integration och trygghet i våra bostadsområden. Vidare har insatser gjorts för ökad jämställdhet i styrelser, ungdomars möjligheter att komma in på bostadsmarknaden och kring medlemsinflytande.
HSB Riksförbund	Stockholm	Stockholm	Under året, samt sedan HSB bildades, har vi informerat och utbildat i frågor som rör den demokratiska processen och styring, med tyngdpunkt på bostadsrättsföreningar. Detta är en stor del av innehållet i våra tidningar till förtroendevalda och medlemsushåll. När pandemin har påverkat möjligheterna för stämmor har vi tagit fram material och information för att stödja föreningarna. Vi arbetar utifrån vår uppdaterade kod för föreningsstyrning för att ytterligare öka medlemmarnas insyn och transparens. Genom medlemskap och förtroendeposter i nationella och internationella kooperativa organisationer har vi fortsatt driva frågor som rör det demokratiska näringslivet, nationellt och globalt.
Lindholmen Science Park AB	Västra Götaland	Göteborg	Lindholmen Science Park har drivit en rad olika demokratistärkande insatser under 2021. Exempelvis tog vi emot Demokratistugan i oktober, och ordnade då flera olika seminarier. Vi har också arrangerat Future of democracy, en konferens i gränssnittet mellan teknik och demokrati som samlade 100 ledare från samhällets alla sektorer. Demokratitanken har också genomfört verksamheten i stort.

Företag	Region	Ort	Arbetet i korthet
Svenska Mässan	Västra Götaland	Göteborg	Under Kunskap & Framtid 2020 som arrangerades digitalt fick gymnasielever som deltog lyssna till EU-minister Hans Dahlgren. De hade även möjlighet att ställa frågor i chatten till ministern. Fokus var på Sveriges EU-medlemskap och hur det påverkar oss som medborgare. På Kvalitetsmässan som arrangeras i mars 2022 arrangeras 14 seminarier med inriktning på demokrati och mänskliga rättigheter. Ministrarna Jeanette Gustafsson och Eva Nordmark med ansvar för demokrati respektive jämställdhet är båda inbjudna att medverka. Där samarbetar vi även med Olof Palmes Internationella Center kring ett flertal seminarier.
Svensk Kooperation	Stockholm	Stockholm	Kooperativa och ömsesidiga företag har en central roll för demokratis utveckling i Sverige, både historiskt och i nutid. De kooperativa och ömsesidiga företagen ägs av sina medlemmar och kunder, och utgör det demokratiska näringslivet. Svensk Kooperation som paraplyorganisation har genomfört flera aktiviteter med fokus på demokratiutveckling. Vi har bl.a. arrangerat en idédialog om demokrati för ledande personer i våra medlemmföretag, ett möte om Kooperation och demokrati med vårt vd-nätverk och Peter Örn samt utbildningar med demokratifokus för förtroendevalda i våra medlemsföretag. Svensk Kooperation har tagit fram en kod för kooperativa företag, som har fokus på demokratiska styrningen.
Xzakt Kundrelation AB	Stockholm	Stockholm	För oss, i vårt dagliga arbete med tusentals anställda i Sverige samt världen, är demokrati en hygienfaktor och en naturlig del av vår vardag.

Fackförbund	Region	Ort	Arbetet i korthet
Akademikerförbundet SSR	Stockholm	Stockholm	Akademikerförbundet SSR har välkomnat möjligheten att lyfta frågor om demokrati, alla människors rätt att göra sin röst hörd och om hur viktigt det är att motverka diskriminering. Arbete mot rasism och främlingsfientlighet har i de sammanhangen särskilt lyfts fram.
Akavia	Stockholm	Stockholm	Akavia har under året genomfört ett flertal åtaganden med lyckade resultat. Bland annat har vi anordnat en föreläsning om kvinnlig rösträtt och haft besök av kommitténs ordförande Peter Örn för ett samtal om demokratis utveckling och utmaningar. Akavia har aktivt pratat om engagemanget i våra sociala medier, nyhetsbrev samt i vår medlemstidning.
IF Metall	Stockholm	Stockholm	Demokratis möjligheter och rättigheter ingår som en del i vår utbildning om att se konsekvenser av och påverka politiska beslut. Vi har haft kampanj med riktad kommunikation till arabiska talande i Sverige genom ett samarbete med den arabisk-talande nyhetskanalen Alkompis. Vi gör ett demokratiquiz som presenteras i våra kanaler i januari 2022. Vi har tagit emot ett besök från facklig industriledare från Myanmar som lever i exil och haft flera utåtriktade aktiviteter bland våra företrädare och anställda ombudsmän i våra 34 avdelningar där hen har fått berätta om sina kamraters situation.
Journalistförbundet	Stockholm	Stockholm	Genom att stärka journalisters yrkesroll och arbetsvillkor bidrar SJF till att stärka demokratin. Under 100-årsjubileet har SJF lyft vikten av fri och oberoende journalistik i kontakter med makthavare och allmänhet, publicerat ett 50-tal debattartiklar samt medverkat i nyhetsmedier. SJF har deltagit i ett 100-tal föreläsningar och evenemang. Demokratifrågor har lyfts i SJF:s kampanjer och kommunikationskanaler. Som remissinstans har SJF mottagit ett 40-tal remissvar. I samarbete med medieforskare har studier om hot och hat genomförts. Yttrandefrihetsgruppen har nyrtyckt "Överleva deadline – handbok för journalister". Yrkesetiska nämnden har genomfört omkring 25 föreläsningar om yrkesetik.
Läraryrket	Stockholm	Stockholm	Läraryrket har åtagit sig att arbeta med intern demokratiutveckling, kommunikation, internationellt arbete samt arbeta för att förbättra lärares möjligheter att kunna genomföra skolans demokratiska uppdrag. Det har bland annat införts nya och fler dialogarenor i organisationen samt beslutats om nya stadgar som ska bidra till att skapa nya demokratiska forum i organisationen. Läraryrket har även genomfört ett stort antal utbildningsinsatser för lärare och unga. Detta har gjorts i samarbete med andra yrkesföreningar och organisationer. Läraryrket har även genomfört ett stort antal utbildningsinsatser för lärare och unga. Detta har gjorts i samarbete med andra yrkesföreningar och organisationer. Läraryrket har även genomfört ett stort antal utbildningsinsatser för lärare och unga. Detta har gjorts i samarbete med andra yrkesföreningar och organisationer.
Lärares Riksförbund	Stockholm	Stockholm	LR står för god kunskap och medvetenhet, samtal med öppenhet och respekt. Lärare och studie- och yrkesvägledare fortsätter sin viktiga funktion med demokratiarbetet. Insatser för att utveckla den interna demokratin sker genom en intern utredning till förbundsmötet 2022. Det fristående yrkesetiska rådet arbetar aktivt. Artiklar har publicerats i Dagens Samhälle, Skolvärlden och andra media. Boken "Likvärdig skola" utkom 2020 och följdes upp av seminarier på Bokmässan 2020 samt ytterligare i april 2021 och i Almedalen 2021. På Bokmässan 2021 deltog förbundet i demokratitemat med sex seminarier varav ett "Så fungerar demokratiarbetet i skolan" baserat på en undersökning bland lärare och elever.

Fackförbund	Region	Ort	Arbetet i korthet
Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)	Stockholm	Stockholm	Saco har under året bjudit in till en serie samtal om demokrati och vikten av kunskap i ett demokratiskt samhälle. Vi har haft tre seminarier: 1. Make kunskap great again – hur får vi ett samhälle där debatt och beslut vilar på en grund av fakta och kunskap? 2. Den svenska demokratin – bäst i världen eller i kris? Utifrån vad vi sett i Polen och Ungern, hur ser utvecklingen ut i Sverige? Vilka är de svaga länkarna i den svenska demokratin? Hur kan vi stärka den? Och vad är facketts roll? 3. Hot och hat mot demokratin. En dold, men viktig pelare i svensk demokrati är tjänstemännen. Domare, forskare och stats tjänstemän fungerar som garantier för demokratin.
Sveriges universitetslärare och forskare (Sulif)	Stockholm	Stockholm	Vi åtog oss att: • Driva påverkansarbete för att stärka akademisk frihet och särskilt för att få till en lagändring som inkluderar utbildningens frihet i betydelsens universitetslärare och forskares individuella frihet. • Genom internationella samarbeten att stärka demokrati och akademisk frihet i Europa och i världen. • Arbeta för att värna forskares och universitetslärarens upphovsrätt genom informationskampanjer och dialog med lärosäten och berörda myndigheter. • Värna universitetslärarens och forskares yttrandefrihet. • Kommuniera våra insatser för demokrati i sociala medier. Allt detta har vi arbetat med. Under 2020–2021 har vi bland annat arbetat gentemot universitetslärare i Turkiet.
Sveriges Skolläraförbund	Stockholm	Stockholm	Sveriges Skolläraförbund har lyft frågan om skolans viktiga roll för att vinna varje ny generation för den demokratiska idén i många olika sammanhang. Exemplet är samarbeten med elevorganisationer för att stärka elevdemokratin, stöttning av medlemmar i yttrandefrihetsrelaterade frågor, arbete mot kränkningar, våld och hot riktat mot skollärare samt ett fortsatt spridande av information om Backa-initiativet för en skola fri från sexuella kränkningar. Förbundsordförande Matz Nilsson har såväl skrivit, som varit medundertecknare till ett antal debattinlägg i demokratirelaterade frågor.
Tjänstemännens centralorganisation (TCO)	Stockholm	Stockholm	Vi har bedrivit ett internt policy-utvecklingsarbete för att ta fram ståndpunkter på flera områden som rör våra förbunds medlemmar. Det rör både förslag kring att stärka de offentliga tjänstemännens ställning, förslag för att stoppa hot, hat och våld i arbetslivet, samt ytterligare förslag för att stärka public service oberoende, men också förslag för stärkt yttrande- och föreningsfrihet.
Vision	Stockholm	Stockholm	Vision har arbetat internt och externt med att lyfta demokratifrågor och att lyfta att vi behöver värna och helst utöka demokratiska, mänskliga och fackliga rättigheter. Detta har vi gjort via våra sociala mediekkanaler och på vår hemsida. Vision har också ett levande internt demokratiarbete, där vi arbetar för att utveckla vårt demokratiska arbetssätt, genom ökad transparenns och inflytande samt genom en referensgrupp för demokrati.

Regioner	Region	Ort	Arbetet i korthet
Region Halland	Halland	Halmstad	Arbetet har bedrivits kontinuerligt och i högre grad kommit att genomsyra regionens arbete. Pandemin har kraftigt begränsat vissa genomförandeplaner.
Region Jämtland-Härjedalen	Jämtland-Härjedalen	Östersund	I samband med undertecknandet av deklARATIONEN hölls en gästföreläsning av Peter Örn. Regionfullmäktige har under 2021 antagit en demokratistrategi där Region Jämtland Härjedalens övriga åtaganden ingår. Strategin ska revideras en gång per mandatperiod. Kopplat till strategin håller en handlingsplan med aktiviteter på att tas fram. Regionen har ansökt om projektmedel för att utreda möjlighet ny modell för brukamedverkan. Slutligen har Regionen genomfört en demokrativecka som sammanföll med världscupen i skidskytte hösten 2021. Demokrativeckan bestod bland annat av föreläsningar och paneldebatter med demokratitema och riktade sig till allmänheten.
Region Jönköping	Jönköping	Jönköping	Under vecka 45 fokuserade vi extra på "Demokratin – värd att värna varje dag". Regionstyrelsens ordförande undertecknade DemokratideklARATIONEN i närvaro av bland annat regionfullmäktiges ledamöter, civilsamhällsaktörer, kommuner och länsstyrelse. Demokratistugan som var välbesökt fanns på plats i Jönköping. Demokratin uppmärksammades genom bland annat civilsamhällets och kulturens roll i det demokratiska samhället. Bedömningen är att de externa insatser och aktiviteter som genomförts har ökat medvetenheten kring demokratin och dess sårbarhet hos länets invånare.
Region Kalmar	Kalmar	Kalmar	Region Kalmar län har under 2021 initierat och genomfört ett flertal digitala språkcaféer i samverkan med kommunernas folkbibliotek med syftet att skapa ett forum för nyblända att träffa andra och få möjlighet att prata svenska samt lära sig mer om det svenska samhället. Aktiviteter kopplat till eMedborgarveckan har också genomförts i samverkan med länets folkbibliotek med syftet att främja ökad användning av e-tjänster och ökad digital delaktighet för alla. Under november 2021 anordnade Region Kalmar län i samarbete med Länsstyrelsen Kalmar län en kunskapshöjande dag om nationella minoriteter där minoritetsgruppen sverigefinnar stod i fokus.
Region Norrbotten	Norrbotten	Luleå	Kulturenheten på Region Norrbotten har haft ett temaår Demokrati 100 år som genomsyrat hela verksamheten under året, det gäller våra institutioner och främjandeverksamheter och att projekt med det temat prioriterats i våra projektbidrag. Regionen har även genomfört en satsning på kommunerna där 7 av 14 kommuner i Norrbotten fått medel för att jobba med temaåret.
Region Värmland	Värmland	Karlstad	Region Värmland genomförde i september 2021 en demokrativecka tillsammans med Värmlands 16 kommuner och Länsstyrelsen Värmland. Under veckan uppmärksammades demokrati och mänskliga rättigheter på teman som på olika sätt rör och berör länets invånare. Region Värmland bidrog med aktiviteter inom områden som barnrätt, funktionsrätt, kultur, jämställdhet, mänskliga rättigheter, miljö, civilsamhällets roll för demokrati och tillit, med flera. Digitala föreläsningar och samtal om demokratis betydelse runt om i länet arrangerades. Insatser gjordes på Region Värmlands instagramkonto, Facebook och på regionens bussar, med mera.

Regioner	Region	Ort	Arbetet i korthet
Region Västmanland	Västmanland	Västerås	Västmanlands läns museum uppmärksammade demokratin i utställningen Fira demokrati! under 2021. Demokratitemat fortsatte med utställningen Yttredefrihetens gränser under 2022. Västmanlands läns museum och Västmanlands Hembygdsförbund och Forminnesförening gav ut ett omfattande temanummer av tidskriften Spänning om vägen till demokrati ur ett västmanländskt perspektiv. Allmän och lika rösträtt 100 år uppmärksammades vid regionfullmäktiges sammanträde 16 november med föreläsning om demokrati av riksdagens talman samt uppmärksammade av Signe Lagerqvist som 1919 valdes in som första kvinna in i landstingsmötet.
Region Västra Götaland	Västra Götaland	Göteborg	Inom ramen för Demokratideklarationen så har Västra Götalandsregionen åtagit sig att arbeta för att stärka demokratin utifrån olika områden. Under 2021 har vi bland annat: – påbörjat ett utvecklingsarbete tillsammans med Rådda Barnen för att stärka dialogen med barn och unga i Västra Götaland – antagit nya hållbarhetsmål där tillit, trygghet och delaktighet är ett delmål – arrangerat tvärsamråd med ett 50-tal olika organisationer i det civila samhället – samverkat med Länsstyrelsen Västra Götaland och Göteborgs stad för att driva Västsverige mot rasism och genomföra mänskliga rättighetsdagarna den 6–7 dec – arbetat för att stärka medie- och informationskunnigheten och publicistiska medier.
Region Örebro län	Örebro	Örebro	Tanken var att knyta arbetet till den regionala utvecklingsstrategins inriktning social sammanhållning och demokrati, t.ex. genom medborgardialog. Pga. pandemin har delar av arbetet senarelagts. Regionen har arbetat genom sociala plattformar och egna nyhetsmedia, internt och externt. Länets demokratinäverk har uppmärksammat demokratiet på flera sätt, bland annat i samband med att vice talmannens besök för att öppna riksdagens demokratitutställning. Arbetet har skett i samverkan med kommuner, länsstyrelse, frivilligorganisationer och universitetet.
Region Östergötland	Östergötland	Linköping	Inför Götabibliotekens demokratidag producerade den regionala biblioteksverksamheten tillsammans med folkbiblioteken podden Vi pratar demokrati. Bydegårdsdistriktet i Östergötland har med projektbidrag från Region Östergötland bildat ett regionalt samarbetsorgan tillsammans med de regionala nivåerna av Folkets Hus och Parker samt Våra Gårdar som inom projektet _Kultur och demokrati i samverkan_ arbetar för att initiera och etablera en form för ett regionalt samarbete. För att höja kunskapen om nationella minoriteter inom den egna organisationen sjuöskattes en intern e-utbildning för medarbetare. Region Östergötland påbörjade distribution av gåvobok till alla nyfödda barn i Östergötland.

Studieförbund	Region	Ort	Arbetet i korthet
Medborgarskolan	Stockholm	Stockholm	Medborgarskolan arbetar dagligen för att främja demokratin. Vi driver demokratiprojekt, exempelvis "Från utsatt till insatt" för att öka digital kompetens bland äldre, nyanlända och personer med funktionsvariationer som annars riskerar att hamna i ett digitalt utanförskap. Målgруппerna har fått lära sig att använda samhällets digitala tjänster. Projektet Huskurage fokuserar på att motverka våld i nära relationer. Detta arbete bidrar till att personer som är utsatta för våld i hemmet får mer trygghet och möjlighet att påverka sina egna liv och göra sina röster hörda. Vi har förbättrat vår hemsida för att nå fler med information om hur folkbildning kan bidra till att stärka demokratin.
Nytkerhetsrörelsens utbildningsverksamhet (NBV)	Stockholm	Borlänge, Stockholm	Under 2021 har NBV fortsatt sin fleråriga nationella demokratisatsning "Jag röstar! – för demokratin". Navet i arbetet är NBV:s demokratiambassadörer som skapar lokala och digitala bildningsinsatser om demokrati, föreningsliv och jämlikhet. Målet är att höja verksamhetens och allmänhetens kunskaper om demokrati med folkbildningen som verktyg. NBV har under våren erbjudit sex digitala demokratiföreläsningar öppna för allmänheten. NBV har under året skapat mötesplatser (fysiska och/eller digitala) där studiematerialet "Jag röstar! – för demokratin" använts.
Studieförbundet Vuxen-skolan	Stockholm	Stockholm	Studieförbundet Vuxenskolan verkar utifrån folkbildningens och civilsamhällets grund genom att lyfta det lokala engagemanget och mötet människor emellan. Genom studiecirklar och andra folkbildande insatser ger vi människor egenmakt, motståndskraft och verktyg att bygga ett hållbart samhälle, på landsbygd såväl som i stad. Vi har särskilt fokuserat på att lyfta den liberala demokratis utmaningar genom antologin Va?! År demokratin hotad samt genom metoden Mitt val som bygger på en studiecirkel med lättläst information om hur vår demokrati fungerar och är uppbyggd. Målgрупп för denna studiecirkel är personer som vill eller behöver enkel och begriplig information om demokrati och val.
Studieförbundet Vuxen-skolan Halland	Halland	Falkenberg	Studieförbundet Vuxenskolan Halland tillsatte en egen demokratikommitté om fem medarbetare/verksamhetsutvecklare för att arbeta med olika aktiviteter för att belysa demokrati. Vi siktede på att fokusera på vecka 37 då Internationella demokratidagen 15 september inföll. Dock blev det fler aktiviteter än vad som fick plats under en vecka så vi vidgade arbetet till att omfatta en "demokratihöst".
Studieförbundet Vuxen-skolan Jämtlands län	Jämtland	Åre	Utifrån coronapandemin fick vi tänka om och en stor del av vårt fokus ligger på valåret då vi redan nu jobbar med "Mitt val" för att engagera gruppen psykiska funktionsvarianter. Vi planerar moderatorledda ideologiska dialogforum på tre nivåer (riksdag, region och kommun. Vad vi gjort hittills: internt fört dialog med olika demokratifrågor som tema på styrelsemöten och personaldagar. Den här veckan bemannar vi Demokratistugan i Östersund. Vi har även pratat demokrati i våra cirkelutbildningar.
Studieförbundet Vuxen-skolan Västra Götalands län	Västra Götaland	Uddevalla	Som studieförbund är ett av våra viktigaste syften att stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin. Därför betraktar vi all vår verksamhet och alla våra aktiviteter som demokratistärkande. Studieförbundet Vuxenskolans samtliga avdelningar i Västra Götalands län har emellertid, inom ramarna för deklARATIONEN, arrangerat flera folkbildande samtal, möten och studiecirklar för att uppmärksamma, stärka och utveckla demokratin. Vi har också tillsammans med vår regionala enhet i Skåne, producerat fyra filmer i en samlatserie med titeln Demokratisktalsamtal – Vågar till en demokratisk valrörelse 2022. Utifrån dessa fortsätter vi att arrangera demokratisktalsamtal under 2022.

Studieförbund	Region	Ort	Arbetet i korthet
Studieförbundet Vuxen- skolan Skåne län	Skåne	Lund	Vi har tillsammans med SV Västra Götaland tagit fram fyra filmade demokratisamtal, tänkta som inledning vid lokala demokratisamtal. Tagit fram moderatörstöd och studiehandledning som möjliggör lokala studiecirklar baserat på filmerna. Arrangerat demokratisamtal i webinariform. Lyft vår roll som demokratiaktör vid konferens för alla för- troendevalda i våra fyra styrelser inom SV i Skåne. Inlett planering för 5–10 lokala demokratisamtal i Skåne under valrörelsen 2022.
Studieförbundet Vuxen- skolan Värmlands län	Värmland	Karlstad	Via sociala medier, press, hemsidor, nyhetsbrev, kurser och digitala kanaler har vi arbetat för att genomföra och följa upp våra åtaganden kring en stark demokrati. Inledningsvis i all vår verksamhet, som föreläsningar och kurser går vi igenom vår värdegrund och det demokratiska folkbildningsarbetet. Hela folkbildningens pedagogik och cirkelverksam- het utgår från och bygger på de demokratiska processerna.

Trossamfund	Region	Ort	Arbetet i korthet
Bosniakiska islamiska samfundet	Västra Götaland	Trollhättan	Bosniakiska islamiska samfundet genomförde: – två dags utbildningskonferens för aktiva kvinnor inom BIS församlingar "Stark, delaktig och synlig" med syfte att inspirera kvinnor för större delaktighet och inflytande i Bosniakiska Islamiska trossamfund samt i civilsamhället – samråd med församlingsrepresentanter om vikten av kvinnors synlighet och deltagande i församlingar. – Följande föreläsningar: 1. Kvinna—islam—demokrati; 2. 100 år av demokrati; 3. 100 år av demokrati, mänskliga rättigheter i islam (genomfördes i föreläsning och workshopform) På våra sociala medier och vår elektroniska tidning publicerades: – Artikel "Svensk demokrati och Stagan om Medina" – mänskliga rättigheter.
Equemeniakyrkan	Stockholm	Bromma	Equemeniakyrkan har under några år utvecklat konsensusmetoder vid sina årskonferenser och fått inspirera och utbilda flera andra ideella organisationer som hört talas om hur demokratiarbetet på det sättet kan utvecklas än mer. Under pandemin har metoderna även införts i två helt digitala årskonferenser. Antalet ombud har ökat och möjligheten till ökad delaktighet har uppskattats i utvärderingarna. Nästa år kommer en kombination av digital och fysisk konferens att genomföras. Även ungdomsorganisationen Equemenia har infört konsensusmetoder vid sin Riksstämma 2021.
Förenade islamiska föreningar i Sverige	Stockholm	Stockholm	Har ej inkommit med redovisning.
Judiska Församlingen i Stockholm	Stockholm	Stockholm	Temat för 2021 har varit att öka valdeltagandet till Fullmäktige. Det valet sker var 3:e år. Engagerade i Malmö forum Arbete med Skolverket för demokrati och mot antisemitism Arbete med Stockholm stad i arbete för demokrati och mot antisemitism.
Sjundedags Adventistsamfundet	Stockholm	Stockholm	Internt: Samfundets styrelser och kommittéer finns nu tillgängliga både digitalt och fysiskt vilket ökar ledamöternas deltagande. Flera församlingar har inför 2022 valt in ungdomsrepresentation i styrelser eller skapat tonårsråd för att öka ungas inflytande. Extern: I fyra poddar för barn (december 2021) lyftes barns demokratiska fri- och rättigheter. I en barnledarutbildning (januari 2022) lärde sig deltagarna om öppen kommunikation som främjar det demokratiska samtalet. Kommunikativt: I medlemstidningen AdventLiv (mars 2022) publicerades en artikel om frikyrkans historiska roll i Sveriges demokratiska utveckling och religionsfrihetsreformer. I samfundets sociala medier har Vår demokrati 100 år lyfts åtminstone en gång (december 2021).
Svenska kyrkan	Uppsala	Uppsala	Under hela perioden har vi jobbat hårt för att sätta demokrati på kartan. Genom våra program En Värld av grammar och Social hållbarhet håller vi ständigt utbildningar, kurser och seminarier på teman som mänskliga rättigheter och hur vi ska hantera utmaningar som exempelvis hot och hat. Under MR-dagarna, Almedalen och Bokmässan har vi tagit en aktiv roll och arrangerat många samtal där demokrati stått i fokus. Och nu senast, under kyrkovaalshösten 2021, har vi arbetat för att stärka Svenska kyrkans roll i det offentliga rummet och visat på vikten av en demokratiskt styrd organisation.

Universitet	Region	Ort	Arbetet i korthet
Göteborgs universitet	Västra Götaland	Göteborg	Göteborgs universitet blev under demokratiåret en bärande partner inom Göteborg UNESCO City of Literature. Året har varit fullt av verksamhet kring yttrandefrihet, där samarbete med Stiftelsen Torigny Segerstedts Minne runt utdelningen av Frihetspenan och Frihetsstenen är ett exempel. Kommunikation kring demokratiforskning har stärkts i ökad samverkan med myndigheter, offentlig sektor, utbildningsväsende och civilsamhälle. Göteborgs universitet har även arbetat med medie- och informationsskumighet, demokratistärkande läsförmedling, demokratimiddagar, demokratimässor för gymnasieelever, frände av kvinnlig rösträtt, seminarier och folkbildning i såväl lokalt som internationell samverkan.
Högskolan Dalarna	Dalarna	Falun	Högskolan Dalarna har under 2021 fortsatt bedriva utbildning, forskning och samverkan med fokus på demokrati, interkulturalitet, civilsamhälle, segregation, mångfald, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. Bland annat har följande genomförts: Föreläsningsserien Kunskap för ett gott samhälle i Kunskapskanalen. Webinarierserie Integration ur ett hållbarhetsperspektiv. Konferens Interkulturalitet och integration. Workshop om Demokrati och extremism m. Forskningsseminarier kring hållbar utveckling.
Högskolan Väst	Västra Götaland	Trollhättan	Högskolan Väst har genomfört ett antal aktiviteter för att stärka demokratin under 2021. Alla nyanställda har under året introducerats till högskolans värdegrund och arbete för demokrati. En kurs i normkritik genomfördes för att utveckla högskolans pedagogiska verksamhet. Anställda på högskolans förvaltning har under hösten fått utbildning i normkritik och den utbildningen fortsätter under våren 2022. Normkritiska perspektiv har även lyfts inom högskolans forskningsledarkurs. Högskolan genomförde även för första gången Demokrativeckan som byggde på lunchföreläsningar och ett avslutande panelsamtal. Evenemanget kommer att genomföras igen under 2022.
Linnéuniversitetet	Kronoberg	Växjö	Linnéuniversitetet har samarbetat tillsammans med länsstyrelsen i Kronoberg samt länsstyrelsen i Kalmar län. Samarbetena har resulterat i flertalet aktiviteter bland annat samtalsserien Demokratikollen och panelsamtal under Kalmarsunds Pride. Våra många aktiviteter har riktats mot såväl en bred allmänhet som skolor/områden.
Luleå tekniska universitet	Norrbottnen	Luleå	Luleå tekniska universitet har uppmärksammat 100 år av demokrati genom seminarium, panelsamtal, webinarium, radiointervjuer etc. "Vår demokrati – ingen självklarhet" och "Vems information kan man lita på?" – utbildningens betydelse för att motverka effekten av fake news i en demokrati" är exempel på genomförda arrangemang. Året inleddes med 100 årsdagen av kvinnlig rösträtt i Sverige. Universitetet har under året undertecknat Magna Charta och i samband med det även internationellt uppmärksammat 100 år av kvinnors rösträtt i Sverige. Internationella kvinnodagen, förintelsens minnesdag och samernas nationaldag, är andra uppmärksammade dagar.
Stockholms universitet	Stockholm	Stockholm	Stockholms universitet har, trots covid-19-restriktioner, lyckats genomföra åtagandena som angavs i deklARATIONEN. Universitetet har bland annat genomfört Hållbarhetsforum, som belyser hur forskning och utbildning bidrar till samhällsutveckling, med över 3 000 tittare. Vidare har universitetet haft uppdraget att stärka gymnasieelevers kunskaper om demokratins utmaningar och möjligheter, vilket skett genom digitala mässor dit tio gymnasieskolor bjudits in. Över 500 elever fick material tillskickat i förtid och ytterligare 200 tittare har tillkommit i efterhand. Genom Stockholms universitets medlemskap i Civis, European Civic University Alliance, har Global Civis Days genomförts med över 300 deltagare.

Universitet	Region	Ort	Arbetet i korthet
Umeå universitet	Västerbotten	Umeå	För Umeå universitet var det självklart att skriva under deklARATIONEN för en stark demokrati. Genom vår forskning och utbildning värnar och stärker vi demokratin, och tillsammans med övriga aktörer kan vi också verka för att dess idéer genomsyrar hela samhället. Umeå universitet arbetar för alla människors lika värde, de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsstatens principer – och tar avstånd från diskriminering, extremism, främlingsfientlighet, korruption och rasism. Det innebär att universitetet ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Som en konkret aktivitet kan nämnas att två demokratidagar genomfördes i november i Umeå och Skellefteå.
Uppsala universitet	Uppsala	Uppsala	Att med olika kommunikationsinsatser uppmärksamma demokratifrågor på olika sätt. Det har gjorts med seminarier, offentliga föreläsningar, utställningar. Dispriset utdelades till en demokratiforskare professor Sofia Näsström som skrivit en bok Demokrati – en liten bok om en stor sak. Framför allt har Uppsala universitetet gjort en av de största satsningarna på demokratiforskning någonsin på 100 miljoner.

Museer	Region	Ort	Arbetet i korthet
Dalarnas museum	Dalarna	Falun	1. Dalarnas museum ger årligen bidrag till mindre kulturansaktörer. Genom utlysningen 2021 ville Dalarnas museum premiära aktiviteter om demokrati, demokratins utveckling, respekten för människors lika värde och fri åsiktsbildning, yttrandefrihet och tryckfrihet. Bidrag beviljades bland annat till Internationella Kvinnoföreningen i Borlänge för en utställning för att synliggöra kvinnor från olika kulturer och etniciteter och deras betydelse för samhället. 2. Dalarnas museums årsbok 2021 (300 sid. i samarbete med Dalarnas hembygdsförbund) hade demokratins framväxt, samhällets omvandling och maktutövning som tema. I marknadsföringen lyftes demokratin och frandet av densamma (inkl. demokratveckan).
Hallwylska museet	Stockholm	Stockholm	Hallwylska museet har belyst Sveriges demokratisering i ett historiskt perspektiv genom en ny stadsvandring "Kravaller och kafferep i kampen för demokrati", utställningen "Bögar. Mötesplatser i en förbjuden tid" och skolvisningen "Ebba – och kvinnans politiska röst i frigörelsens tid". Genom digitala visningar, föredrag, museets podcast och minivisningar på sociala medier har arbetet även fått en nationell spridning och tillgänglighet. Samarbeten med t.ex. civila organisationer har prioriterats för en mer demokratiserad museisektor med ökad delaktighet och transparens. Exempelvis Stiftelsen Inuti, Berättarministeriet, Afrosvensk historievecka, Samtidskonstdagarna och Parkteatern under 2021.
Kalmar läns museum	Kalmar	Kalmar	Har ej inkommit med redovisning.
Marinmuseum	Blekinge	Karlskrona	Marinmuseum tar sin utgångspunkt i museernas roll för demokrati och fri åsiktsbildning. Med målet att förstärka museernas samhällsroll och skapa trygghet och professionalism som gör att museet kan stå självständigt oavsett opinion har vi genomfört två seminarier för vår personal. Externt har vi kopplat aktiviteter till uppmärksammandet av att det är 40 år sedan U137 gick på grund i Karlskrona skärgård. Vi har tagit fram en lektion på sverigeshistoria.se om ubåtsjakter. Här behandlas skyddet av demokratin och det paradoxala i att göra inskränkningar i demokratin i syfte att skydda densamma. Ett säkerhetspolitiskt samtal på temat 40 år efter U137 – hur ser hotbilden ut? har genomförts.
Västerbottens museum	Västerbotten	Umeå	Västerbottens museum har fortsatt arbetet med att vara en arena för demokrati i och med att erbjuda skolklasser ett program som heter "Kamp för demokrati" som utmanar eleverna att fundera på vad de tycker är värt att kämpa för. Museet fortsätter att uppmuntra till medskapande på olika sätt och vill att människor ska känna sig delaktiga och engagerade i sin historia och samtid.

Andra aktörer	Region	Ort	Arbetet i korthet
Civilsamhällesparten i NOD	Stockholm	Stockholm	På uppdrag av civilsamhällesparten i NOD har exempelvis seminarier med namnet "Frukost med demokratisamtal" arrangerats. Vi har även på uppdrag av parten, genom att involvera en bredd av nationella ideella aktörer, tagit fram avsiktsförklaringen "Ett starkt civilsamhälle för en stark demokrati" som beskriver civilsamhällets unika roll i en demokrati. Genom all verksamhet har NOD bidragit till öppet och respektfullt samtalsklimat.
ForumCiv	Stockholm	Stockholm	Våra åtaganden: ForumCiv når nära hälften av världens länder med utvecklingsinsatser om demokrati och mänskliga rättigheter och med metoder som syftar till att öka demokratiskt inflytande gentemot ansvarsbärare. Vi har uppmanat våra medlemmar att anta demokratideklarationen liksom att formulera egna åtaganden för demokrati. ForumCiv har förstärkt den interna demokratin genom ökad dialog och förankring om förändringar i medlemsorganisationen. Organisationen interdemokrati granskas inför beviljande av bidrag. Genom debattartiklar, paneldebatter, politikerutfrågningar och annan extern kommunikation har vi uppmärksammat demokratiska kriser i bl.a. Belarus, Colombia, Myanmar och Palestina.
International Youth Think Tank	Göteborg	Göteborg	Utöver arbetet med åtagandena har vi igångsatt bl.a. följande för att bredda och fördjupa ett aktivt medborgarskap – Publika luncheventet Lindholmen Democracy Talks, genomfört tre gånger under hösten 2021 varav ett som bidrag till Demokratistugan den 6 oktober – Open Chair Democracy Talks – metod för att göra medborgares röster hörda – Expressions of Empowerment Art for Democracy Competition – metod för att främja aktivt medborgarskap med konstnärliga uttrycksformer – Initierat samarbete med bl.a.: A Safer World for Truth, Arkitekturihögskolan vid Umeå universitet, Athens Democracy Forum, Destination Tynnered, Frihamnsdagarna, Future of Democracy, Institutet för framtidsstudier, Järnvaveckan.
Magasin DIKKO	Västra Götaland, Västerbotten	Göteborg	Magasin DIKKO har skapat en filik på hemsidan som heter "Demokrati". Där har vi samlat alla artiklar och intervjuer som magasinet har gjort sedan magasinet DIKKO skrev under deklarativen för Demokrati. Vi har bland annat kon-taktat alla partier för att de ska få berätta var de har för minoritetspolitik. Förutom det har enskilda personer och politiker skrivit på temat "demokrati". Magasin DIKKO är också delaktigt i ett projekt, som blir en film, för att få unga att intressera sig för demokrati och inför valet. Sen har vi haft ett samverkansprojekt med Södertörns högskola med föreläsningar.
Riksteatern	Stockholm	Botkyrka	Riksteatern har genomfört utbildningsinsatser kring jämlikhet och mångfald både inom den egna organisationen och tillsammans med och för lokala och regionala riksteaterföreningar runt om i landet. Arbetet utgår från RIKS-teaterns strategi för jämlikhet och mångfald som Riksteaterns kongress beslutat om. Målsättningen är mångfald på, bakom och framför scenen. Seminarier och utbildningar har skett för och tillsammans med andra aktörer i branschen. Riksteatern har arrangerat seminarier under Folk och kultur och har tillsammans med 15 andra kulturaktörer publicerat debattartiklar i dagsmedia som lyfter kulturens sårbarhet och hur den kan stärkas.
Kulturhuset Stadsteatern	Stockholm	Stockholm	Under 2021 anordnade vi flera evenemang på demokratitemat. Demokratifattion i samarbete med Kommittén Demokrati 100 år. Politikerdebatt med Stockholms politiker. Följande fyra samtal skeddde live och streamades: Kvinnlig rösträtt, Matten som demokratisk plats, Reportrar utan gränser, Demokrati 100 år på Take/Parkteatern.

Andra aktörer	Region	Ort	Arbetet i korthet
Proventus/Robert Weils stiftelse	Stockholm	Stockholm	Proventus har genom Familjen Robert Weils stiftelse fortsatt verka för alla människors lika värde, för att möjliggöra möten, bygga broar där det behövs och för att vara del av det demokratiska samhällsbygget. Ett arbete som pågått på olika vis sedan starten 1969. Som exempel kan nämnas att vi varit med och grundat föreningen Amanah som vi är mycket aktiva i att driva. Amanah arbetar för att motverka antisemitism och islamofobi.
Folkbildningsrådet	Stockholm	Stockholm	Det är främst genom stöd till och samverkan med projektet ViMåstePrata som vi har bidragit till det demokrati-stärkande arbetet i och genom folkbildningens aktörer. Vi rapporterar en fördjupad analys av demokratisyftet i Samlad bedömning 2020 samt 2021 utifrån kunskapsunderlag om folkbildningens betydelse för demokratin samt dess demokratutmaningar. Demokratisyftet ingår som tema för möten med och uppföljning av folkbildningens verksamhet. Vi har beslutat att utlysa ytterligare medel för projekt som stärker demokratin 2022–2023. Vi har genomfört och spridit olika seminarium på tema delaktighet och demokratiska samtal, medverkat i Rösträttsfestival och spridit bloggar, m. m. i sociala medier.
Samordningsförbundet Södertälje	Stockholm	Södertälje	Samordningsförbundet sprider kunskap och medvetenhet om demokrati och mänskliga rättigheter genom dialoger, föreläsningar och utbildningar. I arbetet för ökad upptäckt av våldsutsatthet och våldsutövande erbjuder vi kunskapsbärande aktiviteter och verktyg för att systematiskt och på rutin ställa frågor om våld till människor vi möter. Vi synliggör och motverkar diskriminering av personer som inte är vita genom föreläsningar och utbildning utifrån vithetsnormer, vardagsrasism och strukturell rasism. Vi arbetar aktivt med påverkan och inflytande genom att göra medborgare delaktiga, utifrån metoden Tjänstedesign, i utformningen och utvecklingen av finansierade insatser.
Samordningsförbundet Sollentuna-Upplands Väsby-Sigtuna	Stockholm	Sigtuna	Samordningsförbundet Sollentuna-Upplands Väsby-Sigtuna har bland annat arbetat med att utveckla deltagarnas inflytande i de insatser som förbundet driver. Vi har också arbetat med mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder. Vi har också stärkt arbete med jämställdhet.
Samordningsförbundet Stockholm Stad	Stockholm	Stockholm	Vi har tillsammans med de övriga samordningsförbunden i Stockholms län varit med och ordnat en månad fri från våld. Som ett led i detta arbete ställer medarbetare i vår insats Aktivitetsplatsen frågor om våld. Vi har haft ett webinarium på temat Tillit och demokrati och om rasism i arbetslivet. Vi fortsätter verka för att våra finansierade samverkansinsatser genomförs av jämställdhet, likabehandling och icke-diskriminering. Vi har påbörjat en inkluderingskartläggning för att lyfta fram ojämlika förhållanden som identifieras genom arbetet i våra finansierade insatser. Vi är inte ut till alla, särskilt inte till socioekonomiskt utsatta områden – arbete pågår – vi måste vidga normen.
Samordningsförbundet Sundbybergs Stad	Stockholm	Sundbyberg	Inom ramen för deklarationen har Samordningsförbundet Sundbybergs stad spridit kunskap och medvetenhet om deklarationen och demokratis 100-årsjubileum i nyhetsbrev, på hemsida och LinkedIn. Förbundet har gemensamt med övriga förbund i länet arrangerat en inspirationskonferens på temat demokrati och tillit. Vi har fortsatt verka för att arbetet i samverkansinsatser genomförs av jämställdhet, tillgänglighet, likabehandling och icke-diskriminering.

Andra aktörer	Region	Ort	Arbetet i korthet
Samordningsförbundet Östra Södertörn	Stockholm	Haninge	Inom ramen för deklARATIONEN har Samordningsförbundet Östra Södertörn jobbat för att aktivt sprida kunskap och medvetenhet om gemensamma och aktuella områden och ämnen som jämställdhet, likabehandling samt icke-diskriminering. Vi har bland annat haft stort fokus på rasism i arbetslivet och ökad delaktighet för våra målgrupper. Arbetet har bedrivits genom möten och dialog, kunskapsseminarier, utbildningstagar och workshops. Deltagare har varit medarbetare i våra insatser, chefer och politiker.
Samordningsförbundet Botkyrka-Huddinge-Salem	Stockholm	Huddinge	Inom ramen för deklARATIONEN har Samordningsförbundet Botkyrka Huddinge Salem aktivt spridit kunskap och medvetenhet om deklARATIONEN och demokratis 100-årsjubileum i nyhetsbrev, på hemsida och LinkedIn. Förbundet har gemensamt med flera andra förbund i länet arrangerat en inspirationskonferens på temat demokrati och tillit. Vi har fortsatt verka för att arbetet i samverkansinsatser, genomsyras av jämställdhet, likabehandling och icke-diskriminering. Under hösten har förbundet dessutom erbjudit sina medlemmar en utbildning i tjänstedesign som förväntas bidra till att medborgare får ökat inflytande över utformning och utveckling av den samordnade arbetslivsinriktade rehabiliteringen.
TOTALT 310			

Demokratistugan

Demokratistugans turnéplan år 2021–2022

Datum	Arrangör	Stad/plats
3–10 juni 2021	Länsstyrelsen i Dalarnas län	Digitalt
15–21 aug. 2021	Länsstyrelsen i Västerbottens län	Dorotea och Robertsfors
23 aug.–3 sept. 2021	Länsstyrelsen i Norrbottens län	Gällivare, Boden och Haparanda
8–12 sept. 2021	Länsstyrelsen i Västernorrlands län	Örnsköldsvik
15–19 sept. 2021	Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Gävle
20–24 sept. 2021	Länsstyrelsen i Örebro län	Örebro
25–27 sept. 2021	Länsstyrelsen i Värmlands län	Karlstad
29 sept.–3 okt. 2021	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Göteborg
5–6 okt. 2021	Lindholmen Science Park	Lindholmen, Göteborg
8–14 okt. 2021	Länsstyrelsen i Kronobergs län	Växjö
15–19 okt. 2021	Länsstyrelsen i Hallands län	Halmstad
22–27 okt. 2021	Länsstyrelsen i Skåne län	Malmö
29 okt.–6 nov. 2021	Blekinge museum och Sensus	Karlskrona
8–14 nov. 2021	Länsstyrelsen i Jönköpings län	Jönköping
17–21 nov. 2021	Länsstyrelsen i Kalmar län	Kalmar
23–27 nov. 2021	Länsstyrelsen i Västmanlands län	Västerås
30 nov.–4 dec. 2021	Region Jämtland-Härjedalen	Östersund
24–26 mars 2022	Länsstyrelsen i Gotlands län	Visby

Demokratistugan invigdes på torget i Dorotea den 16 augusti 2021.

Exempel på program från Demokratistugans turné

Vid Demokratistugans besök runt om i landet tog arrangörerna fram lokala program. Se exempel från Dorotea och Örebro.

Demokratistugan i Dorotea (16–18 augusti)	
v. 33	Onsdag 18/8
Generell information:	<p style="text-align: center;">Tisdag 17/8</p> <ul style="list-style-type: none"> Demokratistugan kommer till Torget i Dorotea (nedanför kommunhuset, Storgatan 42, 917 81 Dorotea) Öppetider: måndag klockan 11–21 och onsdag klockan 11–17. Under öppetiderna finns det alltid personer på plats. Kom gärna förbi, fika och samtala med oss! Se mer utförlig information om programpunkterna i programbladet nedan.
Alla dagar:	<ul style="list-style-type: none"> Youth Up North: Tipsrunda runt Bergvattensjön (måndag och tisdag). Prisutdelning Svenska kyrkan arrangerar tipsrunda för både barn och vuxna samt informerar om sin verksamhet Animerad film i stugan: Den lilla renen & Quiz på samiskt tema
På plats under dagen:	<ul style="list-style-type: none"> Folkhälsorådet finns på plats under dagen och informerar om sitt arbete i Dorotea. Röda Korset finns på plats under dagen och informerar om sin verksamhet Julia Måija (den samiska kulturbusen) och Ylva Holmberg från Sametinget (projektledare för Sametingets demokratipudrag) finns på plats under dagen.
11–13	<p>11⁰⁰ Stugan öppnar</p> <p>12⁰⁰–13⁰⁰ Inviqning av demokratistugan i Dorotea (Demokratiambassadören, Länsrådet, kommunledningen och HeartMix)</p> <p>13⁰⁰–17⁰⁰ Konstworkshop med utställning (Dorotea Konstförening)</p> <p>14⁰⁰–15³⁰ En plats för alla? En normkritisk vandring i Dorotea (Region Västerbotten)</p>
13–15	<p>13⁰⁰–17⁰⁰ Polisen genomför medborgardialoger (Polismyndigheten)</p> <p>14⁰⁰–15⁰⁰ Bli digital med biblioteket (Dorotea Bibliotek)</p> <p>14⁰⁰–16⁰⁰ ABF och Socialdemokraterna finns på plats för samtal och dialog. <i>Alla programpunkter medan livesänds också.</i></p> <p>14⁰⁰ Demokratins utveckling ur ett fackligt perspektiv</p> <ul style="list-style-type: none"> 14³⁰ Demokratins utveckling i ett politiskt perspektiv 15⁴⁵ Paneldebatt om demokrati
15–17	<p>15⁰⁰–16⁰⁰ Skrivarkonst (Dorotea Bibliotek)</p> <p>16⁰⁰ Inhändsaktivitet för att skapa förändring (ABF Mitt i Lappland)</p> <p>17⁰⁰ Stugan stänger</p> <p>18⁰⁰ Rörelseglädje för vuxna (Medborgarhuset)</p>
17–21	<p>19⁰⁰–21⁰⁰ Drive-in-visning av EPA (Lampray tillsammans med Bauafilm och Länsstyrelsen Västerbotten, med sänd av Film i Västerbotten)</p> <p>21⁰⁰ Stugan stänger</p>
#vardemokrati #demokrati100 #demokratistugan	

Dorotea kommun
Kraapohken tjielte

Länsstyrelsen
Västerbotten

Demokratistugan i Dorotea (16–18 augusti)

Onsdag 18/8

Demokratistugan kommer till **Torget i Dorotea** (nedanför kommunhuset, Storgatan 42, 917 81 Dorotea)

- Öppetider:** måndag klockan 11–21 och onsdag klockan 11–17. Under öppetiderna finns det alltid personer på plats. Kom gärna förbi, fika och samtala med oss! Se mer utförlig information om programpunkterna i programbladet nedan.

Youth Up North: Tipsrunda runt Bergvattensjön (måndag och tisdag). Prisutdelning

Svenska kyrkan arrangerar tipsrunda för både barn och vuxna samt informerar om sin verksamhet

Animerad film i stugan: Den lilla renen & Quiz på samiskt tema

Folkhälsorådet finns på plats under dagen och informerar om sitt arbete i Dorotea.

Röda Korset finns på plats under dagen och informerar om sin verksamhet

Julia Måija (den samiska kulturbusen) och Ylva Holmberg från Sametinget (projektledare för Sametingets demokratipudrag) finns på plats under dagen.

11⁰⁰ Stugan öppnar

12⁰⁰–13⁰⁰ Inviqning av demokratistugan i Dorotea (Demokratiambassadören, Länsrådet, kommunledningen och HeartMix)

13⁰⁰–17⁰⁰ Konstworkshop med utställning (Dorotea Konstförening)

14⁰⁰–15³⁰ En plats för alla? En normkritisk vandring i Dorotea (Region Västerbotten)

13⁰⁰–17⁰⁰ Polisen genomför medborgardialoger (Polismyndigheten)

14⁰⁰–15⁰⁰ Bli digital med biblioteket (Dorotea Bibliotek)

14⁰⁰–16⁰⁰ ABF och Socialdemokraterna finns på plats för samtal och dialog. *Alla programpunkter medan livesänds också.*

14⁰⁰ Demokratins utveckling ur ett fackligt perspektiv

- 14³⁰ Demokratins utveckling i ett politiskt perspektiv
- 15⁴⁵ Paneldebatt om demokrati

15⁰⁰–16⁰⁰ Skrivarkonst (Dorotea Bibliotek)

16⁰⁰ Inhändsaktivitet för att skapa förändring (ABF Mitt i Lappland)

17⁰⁰ Stugan stänger

18⁰⁰ Rörelseglädje för vuxna (Medborgarhuset)

19⁰⁰–21⁰⁰ Drive-in-visning av EPA (Lampray tillsammans med Bauafilm och Länsstyrelsen Västerbotten, med sänd av Film i Västerbotten)

21⁰⁰ Stugan stänger

#vardemokrati #demokrati100 #demokratistugan

Dorotea kommun
Kraapohken tjielte

Länsstyrelsen
Västerbotten

Demokrativeckan

20–24 september 2021

- Symbolförklaring
- 📍 Demokratistugan
 - 📍 Annan plats i länet
 - 📡 Digitalt

Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Freitag
<p>12.45 📍 Inviqning av Demokratistugan Landskövding Maria Larsson håller tal för att inviga veckan och Demokratistugan.</p> <p>13.00 📍 Träffa Örebro kommuns politiker Ulfr Södersten (M) och Jan Zetterqvist (S) finns på plats i Demokratistugan för samtal.</p> <p>18.00 📡 Lyssna och lär Digitalt seminarium om lyssnade samtal och folkbildning. Örebro läns bildningsförbund arrangerar.</p>	<p>10.00 📡 Inga rasister på våra gator – eller? Digitalt samtal som Agera Värmland och Medborgarskolan Värmland Örebro arrangerar. Slutid kl. 11.</p> <p>13.00 📍 Träffa polisen Representanter från polisen finns på plats vid demokratistugan för medborgardialog.</p> <p>17.30 📡 Livepodd om ungdomsinflytande i idrottsförening RF-SISU Örebro län arrangerar.</p>	<p>07.30 📡 Digital frukost om arbetsätt för barns delaktighet Örebro kommun arrangerar. Slutid kl. 8.30.</p> <p>10.00 📡 Föreläsning om nyamländas digitala kompetens Projektet Hubbar för digital kompetens. Slutid kl. 11.</p> <p>10.00 📍 Quiz och samtal om jämställdhet Träffa jämställdhetsexperter i Demokratistugan. Slutid kl.14.</p> <p>13.30 📍 Träffa Peter Örn Demokratikommitténs ordförande på besök i Demokratistugan.</p> <p>18.00 📍 Föreläsning om positiv aktivism i ungdomars vardag Artikel X och Tegelbruket bjuder in till föreläsning och samtal.</p>	<p>07.30 📡 Frukost om demokrati och mänskliga rättigheter Medborgarskolan Örebro i samarbete med föreningen Panhoranna arrangerar. Slutid kl. 9.00.</p> <p>10.00 📍 Träffa Röda korset och Medborgarskolan Besök fram till kl. 14 för samtal.</p> <p>12.15 📡 Samtal om demokrati i vardagen Anordnas av Örebro Föreningråd. Slutid kl.12.45.</p> <p>12.15 📍 Filmvisning #Sjukattider Visning av länsstyrelsens kampanj där unga vuxna gör sina röster hörda om pandemin.</p> <p>14.00 📍 Träffa studieförbundet NBV Besök fram till kl. 16 för samtal.</p>	<p>07.30 📡 Digital frukost om demokrati och mänskliga rättigheter Vilka får ta plats i det offentliga rummet? Örebro kommun arrangerar. Slutid kl. 8.30.</p> <p>09.00 📍 EU-ministern besöker Demokratistugan Hans Dahlgren på besök i Demokratistugan för att avsluta veckan.</p>
<p>Övriga aktiviteter i länet</p> <p>Tipspromenad om demokrati på Karlskoga bibliotek (måndag-fredag)</p> <p>Demokratipysse på Karlskoga bibliotek (torsdag kl. 15-17)</p> <p>Utsällning om demokrati på Lekebergs bibliotek (måndag-fredag)</p> <p>Utsällning om demokrati på Lindsbergs bibliotek (måndag-fredag)</p> <p>Demokratibokklubb på Askersunds bibliotek (start tisdag kl.18)</p>				
<p>Demokrativeckan</p> <p>Örebro län</p> <p>Region Örebro län</p> <p>Örebro Föreningsråd</p> <p>Örebro</p>				
<p>Demokratiostugans öppettider</p> <p>måndag-torsdag kl. 10–18</p> <p>fredag kl. 10–12</p> <p>Stortorget i Örebro</p> <p>Kom förbi för att samtala, fika och delta i aktiviteter om demokrati.</p>				

Digitalt program

Scanna QR-koden för att ta del av hela programmet digitalt och läsa mer om varje aktivitet.

Du kan också besöka www.lansstyrelsen.se/orebro/demokrativeckan

SCB-affischer

Inför de olika stoppen tryckte kommittén, i samarbete med SCB, upp affischer med lokal statistik över valdeltagande i kommunen och regionen, som visades tillsammans med nationell statistik.

Hej Halmstad kommun!

Visste ni att...

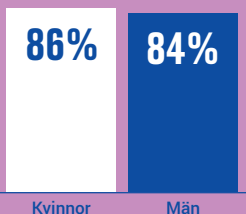
Valdeltagandet 2018 i kommunfullmäktigevalet **85%**

84%

Valdeltagandet bland förstagångsväljare i din kommun

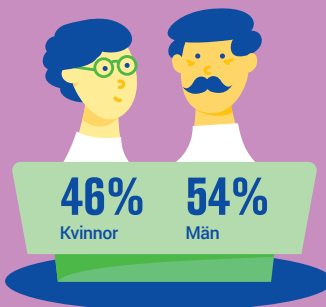
Högst valdeltagande hade Tylösand - Frösakull med **93%**

Lägst valdeltagande hade Andersberg Norra med **57%** *

Det var vanligare att kvinnor än män röstade i din kommun

Fördelning mellan kvinnor och män i kommunfullmäktige**

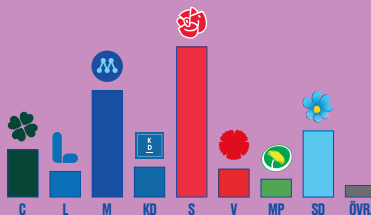
Väljarnas kunskaper om vilka partier som styr i den egna kommunen***

Dålig koll på vilka som styr **33%**

Stenkoll på vilka som styr **21%**

Så här fördelade sig rösterna i det senaste valet i kommunen

Avser kommunfullmäktigevalet 2018. * Valdistrikt i din kommun med högst respektive lägst valdeltagande.
 ** Avser kandidater som valdes in i 2018 års kommunfullmäktigeval. Källa: SCB:s valstatistik.
 *** Källa: Göteborgs universitet: Valforskningsprogrammet, Valundersökningen 2018

Hej Hallands län!

Visste ni att...

Valdeltagandet 2018 i regionfullmäktigevalet **86%**

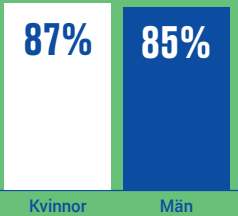
84%

Valdeltagandet bland förstagångsväljare i din region

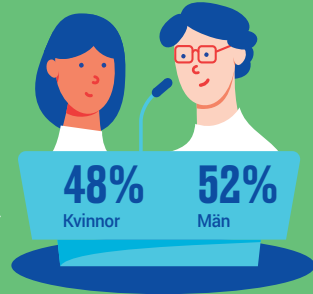
Högst valdeltagande hade Kungsbacka med **89%**

Lägst valdeltagande hade Hylte med **80%** *

Det var vanligare att kvinnor än män röstade i ditt län

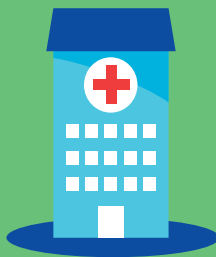
Fördelning mellan kvinnor och män i regionfullmäktige**

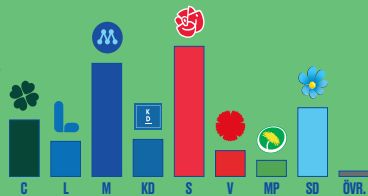
Andel väljare som känner till att regioner och landsting har huvudansvaret för sjukvården***

Koll på sjukvården **82%**

Dålig koll på sjukvården **18%**

Så här fördelade sig rösterna i det senaste valet i länet

Avser regionfullmäktigevalet 2018. * Kommuner i ditt län med högst respektive lägst valdeltagande. ** Avser kandidater som valdes in i 2018 års regionfullmäktigeval. Källa: SCB:s valstatistik. *** Källa: Göteborgs universitet: Valforskningsprogrammet, Valundersökningen 2018

Hej Sverige! Visste ni att...

Valdeltagandet 2018
i riksdagsvalet

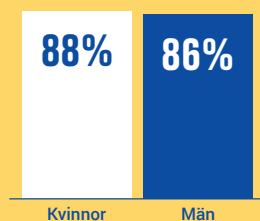
87%

Högst valdeltagande
hade Lomma med **94%**

Lägst valdeltagande
hade Haparanda med **73%** *

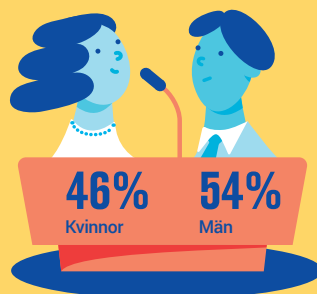
5%

Andelen första-
gångsväljare
i riksdagsvalet

Det var fler kvinnor än män
som röstade i riksdagsvalet

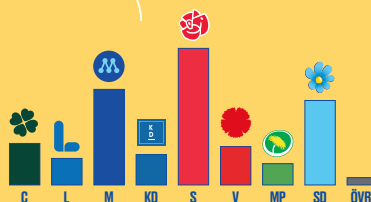
Fördelning mellan kvinnor och
män som valdes in till riksdagen**

Andelen svenskar som är nöjda
med demokratin***

Så här fördelade sig rösterna
i det senaste riksdagsvalet

SCB

Avser riksdagsvalet 2018. * Kommuner i Sverige med högst respektive lägst valdeltagande ** Avser kandidater som valdes in i 2018 års riksdagsval. Källa: SCB:s valstatistik. *** Avser andel som svarat mycket/ganska nöjd på frågan "Allmänt sett, hur nöjd är du med det sätt på vilket den svenska demokratin fungerar?" Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1999-2020

Slutrapportering från arrangörer

I slutet av 2021 fick de aktörer som hade arrangerat besök av Demokratistugan besvara ett antal frågor för att utvärdera arbetet. Nedan redovisas delar av arrangörernas slutrapportering.

Exempel på lokala aktörer som medverkade i program under turnén

Digitala programpunkter

Digitala programpunkter förekom framför allt i början av Demokratistugans turné, när det fanns restriktioner vid fysiska sammankomster till följd av covid-19-pandemin. Antal deltagare skiljde sig mycket mellan olika programpunkter, från ett fåtal deltagare till 750 stycken enligt arrangörernas uppskattning.

Synergieffekter

Många arrangörer beskrev omfattande synergieffekter mellan sig och aktörer som medverkade i programmet i samband med stugans besök. Kontakter och nätverk uppstod. På flera platser samarbetade olika aktörer i planering och genomförande av programpunkter. Samarbetet har därefter fortsatt och har i vissa fall lett till gemensamma demokratistärkande aktiviteter även efter besöket. Ett annat exempel på synergieffekt som beskrevs i slutrapporteringen var ökad digital samverkan vilket ledde till förbättrad tillgänglighet.

Spridning i olika medier

Ofta använde arrangörerna olika medier för att nå ut. Till exempel spreds Demokratistugans program till lokala medier, kommuner och skolor, samtidigt som kunskapsmaterial spreds i sociala medier.

Åldersgrupper som besökte stugan

Den åldersgrupp som besökte Demokratistugan i störst utsträckning var personer i åldern 41–65 år, enligt arrangörerna. I näst störst utsträckning besöktes den av personer i åldern 19–40 år. Den åldersgrupp som besökte stugan i lägst utsträckning var åldersgruppen 0–18 år.

Digital Demokratistuga

Den digitala Demokratistugan innehöll interaktiva övningar och information som en spegling av den fysiska stugan.

Välkommen till digitala Demokratistugan!

Här kan du som är lärare eller nyfiken på demokrati, klicka in i ett digitalt kunskapscenter med quiz, kunskapsbank, filmer, interaktiva övningar och mycket mer, med fokus på demokrati.

Låt dina elever ta demokratiborgarmärket!

Starta lektionen i demokrati med en quiz och möjligheten att ta ett digitalt demokratiborgarmärke!

Demokratin 100 år – en framtidsdag

Var med på en heldagskonferens om demokrati den 15 mars 2022, med demokratiaktörer från hela Sverige. Läs mer här!

Quiz

Vad kan du om svensk demokrati? Utmana dig själv i vårt demokratiquiz.

[Den lättare versionen](#)

[Den svårare versionen](#)

Mer om demokrati

Här har vi samlat massa fakta om hur vår demokrati fungerar.

Tervetuloa digitaaliseen Demokratiatupaan!

När fick hen rösträtt?
Helena, 50 år, ekonom.

Frihetskaldern

I Frihetskaldern finns det exempel på när fri- och rättigheter har kränkts. Här kan du också läsa om vad som skulle kunna hända om våra grundlagsskyddade rättigheter togs bort.

När fick hen rösträtt?
Viktor, 58 år, tänkare.

Maktapparaten

Du brinner för förändring men tiden är begränsad. Ansvar för områden som politiken bestämmer över är ofta delat mellan olika beslutsorgan. Tänk dig att du just har börjat arbeta politiskt. Vilket beslutsorgan ska du rikta in dig på för att få mest genomslag?

När fick hen rösträtt?
Birrita, 36 år, ekonomiasistent.

Samtalssnurren

Demokratin är något vi ständigt måste värna. Under olika lider utmanas demokratin på olika sätt. Desinformation och propaganda, hot mot opinionsbildare, ojämnt deltagande, och mer aktiva antidemokratiska aktörer är några av de utmaningar som den svenska demokratin står inför. Fundera kring samtidens stora frågor antingen själv eller i grupp.

När fick hen rösträtt?
Jan, 43 år, innovations- och designrådgivare.

Demokratistugan i pop-up-format

Turnéplan för Demokratistugans pop-up 2021–2022

Datum	Arrangemang	Plats
6–7 dec. 2021	MR-dagarna	Svenska mässan i Göteborg
23–24 feb. 2022	Möte med elever	Röda Korsets folkhögskola i Skärholmen, Stockholm
8–9 mars 2022	Utställning för allmänhet	Kista Galleria, Stockholm
29–30 mars 2022	Demokrativecka	Ågesta folkhögskola, Farsta, Stockholm
5 april–31 maj 2022	Utställning på bibliotekets ungdomsavdelning	Medborgarhuset vid Medborgarplatsen, Stockholm

Bilder på Demokratistugans pop-up

Demokratistugan togs fram i en pop-up version under vintern 2021. Här visas den i Tranströmerbiblioteket i Medborgarhuset i Stockholm.

Kommitténs publika aktiviteter, viktigare samråd och möten samt medverkan i andra aktörers arrangemang 2018–2022

Här beskrivs viktigare aktiviteter som kommittén Demokratin 100 år (kommittén) arrangerat och medverkat i under åren 2018–2022. Kommittén¹ har utöver detta bland annat haft 27 kommittésammanträden och flera möten med aktörer inför arrangemang.

¹ När kommittén nämns åsyftas en eller flera ledamöter och/eller kommitténs sekretariat.

Tabell 1 Kommitténs aktiviteter

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
Aug. 2018	Presentation av uppdraget och demokratiambassadörerna	Forum för levande historia	Företrädare för myndigheter och organisationer
Okt. 2018	Samråd med myndigheter Nätverksmöten i Göteborg	Kommittén Kommittén	Myndigheter Göteborgs stad, SOM-institutet, Lindholmen Science Park, Jämställdhetsmyndigheten
Nov. 2018	Samråd med myndigheter Forumkonferens	Kommittén MUCF och Civos	Myndigheter Företrädare för civilsamhälle, myndigheter och kommuner
Aug. 2018	Folk & Bildning 2018	Studieförbunden	Företrädare för studieförbund och folkbildning
Jan. 2018	Handels- och Sverigefråmjaridagarna om teknik och demokrati	Utrikesdepartementet	Tjänstepersoner
Feb. 2018	Presentation av kommitténs arbete och diskussion	SKR	Förtroendevalda och tjänstepersoner från kommuner och regioner
Dec. 2018	I panel vid konferens om folkbildning och demokrati	Stockholms läns bildningsförbund	Medarbetare på studieförbund och folkbildningsorganisationer
Dec. 2018	Invgivning av riksdagens Demokratijubileum med seminariet: Ja må den leva! Demokratin uti hundra år	Sveriges riksdag	Riksdagsledamöter, medarbetare och företrädare för organisationer
Jan. 2019	Samråd med myndigheter	Kommittén	Myndigheter
Jan. 2019	Samråd med civilsamhälle & religiösa organisationer	Kommittén	Civilsamhällesaktörer och religiösa organisationer
Feb. 2019	Samråd med skolaktörer	Kommittén	Företrädare för skolväsendet
Feb. 2019	Antförande vid konferens om hot och hat mot förtroendevalda	SKR	Förtroendevalda och tjänstepersoner från kommuner och regioner
Feb. 2019	Antförande för kommittén för riksdagens högtidlighållande av demokratins införande	Sveriges riksdag	Riksdagens ledamöter
Feb. 2019	Informationsmöte	Allmänna ansvonden	Medarbetare
Feb. 2019	Samråd med myndigheter	Kommittén	Myndigheter
Mars 2019	Samråd med arbetsmarknadens parter	Kommittén	Arbetsgivaraktörer och fackförbund

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Informationsmöte	Kommittén	Partisekreterare Lena Rådström Baastad (S)
	Informationsmöte	Kommittén	Partisekreterare Richard Jomshof (SD)
	Seminarium: Snart är det EU-val. Våra röster räknas	Kommittén och Europaparlamentets Sverigekontor	Företrädare för civilsamhälle, myndigheter, media samt allmänhet
April 2019	Anförande på Demokratidag	SKR	Förtroendevalda och tjänstepersoner från kommun och region samt utställare
	Informationsmöte	Kulturdepartementet	Demokratiminister Amanda Lind och statssekreterare Helene Öberg
	Samråd med nationella minoriteter	Kommittén	Nationella minoriteter
	Anförande vid vårmiddag	Nobelstiftelsen	Nobelstiftelsen
Maj 2019	Fokus Demokrati: Så säkrar vi 100 år till (kommitténs kick-off)	Kommittén	Företrädare för civilsamhälle, myndigheter, akademi och näringsliv
	Informationsmöte	Kommittén	Partisekreterare Gunnar Strömmer (M)
	Vårmiddag	Talmannen	Statsråd, riksdagsledamöter, företrädare för myndigheter och kultur- och näringsliv
	Anförande vid möte	Riksdagens veteranförening	Medlemmar
	Medverkan i frukostsamtal: 100 år sedan beslutet om kvinnlig rösträtt	Sveriges riksdag	Allmänhet
	Rösträttsfest	Stockholms kvinnohistoriska, riksdagens och KB:s demokratijubileum samt kommittén	Allmänhet
Juni 2019	Utbildningsdag	Kommittén och kommittén Ku 2018-04	Civilsamhällesaktörer och tjänstepersoner
	Medverkan i seminarium: Hur värnar vi det demokratiska samtalet i en digital tid?	Kommittén och kommittén Ku 2018-04	Besökare på Järvaveckan
	Medverkan i seminarium: Ung i demokrati: ett forum för unga demokrater	Kommittén och kommittén Ku 2018-04	Besökare på Järvaveckan

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
Juli 2019	Medverkan i seminarium: Vad händer med vårt demokratiska samtal? med ärkebiskop Antje Jackelén, demokratiminister Amanda Lind och Carl Heath	Kommittén och kommittén Ku 2018:04	Besökare på Almedalsveckan
Aug. 2019	Medverkan i seminarium: 100 år av demokrati – unga kvinnor möter fortfarande motstånd i politiken Studiebesök i Berlin	Jämställdhetsmyndigheten Goetheinstitutet i Stockholm	Besökare på Almedalsveckan Kommittén
Sept. 2019	Medverkan i samtal om demokrati Demokratidag i Örebro och undertecknande av Deklaration för en stark demokrati (deklarationen)	#vinnåsprata Länsstyrelsen i Örebro	Studieförbundens målgrupper och allmänhet Gymnasieungdomar och företrädare för organisationer
	Samråd med länsstyrelser	Kommittén	Företrädare för länsstyrelser
	Träff med utländska journalister	Svenska institutet	Utländska journalister
	Toppmöte för ungas plats i demokratin	Youth 2030	Företrädare för civilsamhälle och ungdomsrörelsen
	Presentation och samtal vid firande av den kommunala och regionala rösträtten samt undertecknande av deklARATION	SKR	Förtroendevalda och tjänstepersoner i kommuner och regioner
	Medverkan i seminarium: MIK – så enkelt är det	UR	Besökare på Bokmässan
	Medverkan i seminarium: Kraftsamling för MIK	Statens medieråd och kommittén Ku 2018:04	Besökare på Bokmässan
	Medverkan i seminarium: Unga kvinnor och motstånd i politiken	Jämställdhetsmyndigheten	Besökare på Bokmässan
Okt. 2019	Anförande vid främjandedagar, Demokratioffensiv	Utrikesdepartementet	Utländsmyndigheter
	Frukostmöte med arbetsmarknadens partier	Kommittén	Företrädare för SACO, TCO
	Föredrag och deltagande i panel vid Göteborgs Demokratidagar	Göteborgs stad	Förtroendevalda och tjänstepersoner
	Medverkan vid Folkbildningsforum	Skolminister Anna Ekström, Regeringskansliet	Företrädare för akademi, myndigheter och civilsamhälle
Nov. 2019	Möte med myndigheter och statssekreterare Helene Öberg	Kommittén	Myndigheter, Kulturdepartementet
	Arrangemang kring undertecknande av deklARATION	Coompanion	Medlemmar och personal
	Demokratiföreläsning	Padeia Folkhögskola	Elever och personal
	Informationsmöte	Kommittén	Partisekreterare Aron Etzler (V)

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Informationsmöte	Kommittén	Bitr. partisekreterare Robert Lisborg (KD)
	Samråd inför Malmö internationella forum för hägkomst av Förtänseln och bekämpande av antisemitism	Utbildningsdepartementet	Berörda myndigheter
	Anförande och undertecknande av deklARATIONEN vid Sveriges Elevkårers årsmöte i Växjö	Sveriges Elevkårer	Medlemmar
	Informationsmöte med hållbarhetsgruppen	Växjö kommun	Förtroendevalda och tjänstepersoner
Dec. 2019	Anförande vid Ungdomsparlament	Demokratibygget, Stockholms stad	Elever
	Civila samhällst och demokrati – samtal om civilsamhällets förutsättningar	Kommittén	Företrädare för civilsamhälle och demokratiminister Amanda Lind
	Undertecknande av deklARATIONEN och anförande på extrakongress	TCO	Medlemmar
Jan. 2020	Samtal om hot och hat mot förtroendevalda	Länsstyrelsen i Stockholm	Personal och allmänhet
	Studiedag	Kommittén	Kommittéerna Ku 2018:04, Ju 2018:06 och externa föreläsare från akademi och media
Feb. 2020	Undertecknande av deklARATIONEN vid styrelsemöte	SACO	Medlemmar
	Referensgruppsmöte 1 om Demokratistugan	Kommittén	Demokratiexperter och företrädare för akademien
	Referensgruppsmöte 2 om Demokratistugan	Kommittén	Företrädare för civilsamhälle och myndigheter
Mars 2020	Demokratiasamtal vid invigning av utställningen Fira Demokratin i Karlskrona	Länsstyrelsen i Blekinge	Besökare vid invigningen
	Informationsmöte	Kommittén	Partisekreterare Märta Stenev (MP)
	Möte med landshövdingar	Kommittén	Landshövdingar och statssekreterare Helene Öberg
	Arrangemang kring undertecknande av deklARATIONEN	Riksarkivet	Riksarkivets lokala avdelningar runt om i landet
	Demokratiföreläsning	Åsa folkhögskola	Elever och personal
April 2020	Styrelsekonferens	Folkbildningsrådet	Styrelseledamöter
	Hälsning på digital konferens	TCO	Medlemmar
Maj 2020	Coronakrisen – ett hot mot pressfriheten? Panelsamtal om demokrati i kristid	Kommittén och Kulturhuset Stadsteatern	Aktörer i samlingen och allmänhet

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Arrangemang kring undertecknande av deklarationen	Riksidrottsförbundet	Medlemsförbund
Juni 2020	Rapporteringsmöte med anledning av covid-19-pandemin med demokratiminister Amanda Lind och statssekreterare Helene Öberg	Kulturdepartementet	Medarbetare
	Samverkansmöte inför demokratåret med ärkebiskop Antje Jackelen	Kommittén och Svenska kyrkan	Medarbetare
	Demokratiutställning i Örebro då 11 aktörer undertecknade deklarationen	Kommittén	Aktörer i samlingen och allmänhet
	Arrangemang kring undertecknande av deklarationen	Region Jämtland Härjedalen	Förtroendevalda och tjänstepersoner i region och kommuner
	Undertecknande av deklarationen och panelsamtal om demokrati	Länsstyrelsen i Västermorrland	Allmänhet
	Arrangemang kring undertecknande av deklarationen	Forum för levande historia	Personal och allmänhet
Aug. 2020	Samverkansmöte Demokratin 100 år	Kulturdepartementet	Myndigheter och organisationer med uppdrag och projekt under demokratåret
Sept 2020	Demokratitagsning i Örebro då 11 aktörer undertecknade deklarationen	Region Örebro	Förtroendevalda och tjänstepersoner i kommun och region
	Undertecknande av deklarationen vid extra fullmäktige	Föreningen Norden	Medlemmar
	Undertecknande av deklarationen och medverkan vid folkbildningskost	#vinnåsteprata	Allmänhet
Okt. 2020	Studiedag: Demokrati i pandemins spår	Kommittén och kommittén Ku 2018:04	Medarbetare och företrädare för EU-kommissionen, Göteborgs universitet och kommittéerna
	Undertecknande av deklarationen och medverkan vid Stora Sociala Företagsdagen	Cooperation Göteborg	Företag
	Medverkan i podcast	Skyddsvärdnet	Allmänhet
	Föredrag om pandemins påverkan på demokratin vid SCB:s Demokratidag	SCB	Allmänhet
	Samtal på medlemsmöte	ForumCiv	Medlemmar och civilsamhällsaktörer
	Medverkan i samtal om demokratins framtid som del av samtalsserie som togs fram av arrangörerna	Stadsmuseet och Riksbankens jubileumsfond och kommittén	Allmänhet
	Arrangemang kring lärarfackens undertecknande av deklarationen	SULF, Skolledarna och Läramas riksförbund	Medlemsorganisationer

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Dialogmöte om regeringsuppdrag om ungas delaktighet i demokratin	MUCF	Företrädare för myndigheter och civilsamhälle
	Panelisamtal på 2020 års Kunskapskonferens	MUCF, Ideell Arena, SKR och Vetenskapsrådet	Forskare och praktiker från offentlig sektor och företrädare för civilsamhälle
	Antförande vid inspirationsmöte om Kamp och Kalas och uppmärksammandet av demokratijubileet	KB:s Demokrati100 och riksdagens demokratijubileum samt kommittén	Riksdagens talman och företrädare för offentliga aktörer, civilsamhälle och media lokalt och regionalt från norra Sverige
	Samtal vid inspirationsmöte om Kamp och Kalas och uppmärksammandet av demokratijubileet	KB:s Demokrati100 och riksdagens demokratijubileum samt kommittén	Riksdagens tredje vice talman och företrädare för offentliga aktörer, civilsamhälle och media lokalt och regionalt i södra Sverige
	Antförande vid inspirationsmöte om Kamp och Kalas och uppmärksammandet av demokratijubileet	KB:s Demokrati100 och riksdagens demokratijubileum samt kommittén	Riksdagens andre vice talman och företrädare för offentliga aktörer, civilsamhälle och media lokalt och regionalt i Mellansverige
	Regional demokratisatsning i Värmland, 18 aktörer undertecknande deklARATIONEN	Länsstyrelsen i Värmland och region Värmland	Region, kommuner, Länsstyrelsen
	Arrangemang kring undertecknande av deklARATIONEN	Studieförbundet Vuxenskolan i Västra Götalands län	Personal och elever
Nov. 2020	Arrangemang kring undertecknande av deklARATIONEN	LSU – Sveriges ungdomsorganisationer	Medlemmar
	Digital kick-off för Nysta.se	Famna	Civilsamhällesaktörer
	Arrangemang kring undertecknande av deklARATIONEN	Xzakt	Personal, kunder och företagets övriga målgrupper
	Seminarium: Demokratin 100 år	UR Play	Allmänhet
	Möte med EU-kommissionär Dubravka Šuica	Kommittén	Kommittén
	Medverkan på Demokratidag	Göteborgs stad	Förtroendevalda och personal
	Antförande och digital monter vid mässan Kunskap och framtid	Svenska mässan	Gymnasieelever
	Presentation och diskussion vid partsgemensamt forum	Civilsamhällesparten i NOD	Civilsamhällesaktörer
	Democracy day, internationell ungdomsträff	International Youth Think Tank	Företrädare för civilsamhälle och ungdomsgrupper
	Arrangemang kring undertecknande av deklARATIONEN	Lindholmen Science Park	Medarbetare
	Medverkan vid inivigning av Demokratijamboree och stämna	Scouterna	Scouter

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Undertecknande av deklARATIONEN vid Internetdagarna	Statens medieråd	Internetdagarnas publik
Dec. 2020	Modererande av samtal med Elisabeth Åsbrink och Ismail Altaria	Samtidsarenan, Kulturhuset	Allmänhet
	Lansering av Demokratinätkverk 21 – ett finskt-svenskt initiativ för att främja nordisk debatt om demokrati	Hanaholmen, Lunds universitet, Ålands fredsinstitut	Aktörer i nätverket
	Digital kulturlunch	Kommittén	Företrädare för kulturlivet
	Undertecknande av deklARATIONEN och demokratiföreläsning	Funktionsrätt Västerbotten	Medlemmar
	Undertecknande av deklARATIONEN och demokratiföreläsning vid konferensen Vems rättigheter – vilken demokrati?	Ordfront	Folkhögskolor, civilsamhälle och allmänhet
	Modererade samtal mellan demokratiminister Amanda Lind och talman Andreas Norlén	Kommittén, Kulturhuset Stadsteatern	Allmänhet
	Arrangemang kring undertecknande av deklARATIONEN	Björn Ävén	Personal, kunder och företagets övriga målgrupper
	Anförande och diskussion vid beredning för kultur och fritidsfrågor om civilsamhällets och kulturens roll i demokratin, särskilt under covid-19-pandemin	SKR	Förtroendevalda
Jan. 2021	Seminarium: Demokrati i vår tid	Centerpartiet i Stockholm	Medlemmar
	Medverkan på Mötesplats social hållbarhet	Folkhälsomyndigheten och SKR	Företrädare för myndigheter och förtroendevalda
	Digital demokratiföreläsning	Studieförbundet Vuxenskolan och Liberalerna i Borås	Personal och medlemmar
	Demokratiföreläsning på personaldag	MSB	Personal
	Samtal om demokrati med ärkebiskop Antje Jackelén	Kommittén och Svenska kyrkan	Allmänhet
	Demokratisatsning i Kronobergs län och undertecknande av deklARATIONEN	Länsstyrelsen i Kronoberg	Region, kommuner, Länsstyrelsen
Feb. 2021	Demokratiföreläsning på huvudmannakonferens	NBV	Medlemmar
	Samtal: 100 år till – så säkrar vi en fortsatt stark demokrati tillsammans!	Kommittén	Besökare på Folk & Kultur
	Anförande på nätverksträff: Uppdrag Demokrati	SKR	Förtroendevalda

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Anförande vid webinarium: Tillit och yttrandefrihet – vem kan vi lita på?	Demokrat nätverk 21	Aktörer i nätverket
	Samtal på Ledarskapsarenan 2021	Ideell Arena	Civilsamhällsaktörer
	Medverkan i podcast	OmVärlden	Allmänhet
	Presentation vid möte om Demokratåret 2021	Länsstyrelsen i Örebro	Demokratnätverket i Örebro län
	Samtal	ABF	Framtidskommission
	Seminarium om antologin Det nya normala	Medieinstitutet Fojo	Journalister och förtroendevalda
	Demokratiföreläsning	SSU Göteborg	Medlemmar
	Demokratiföreläsning	Rotaryklubb i Karlskrona	Medlemmar
	Demokratisatsning i Norrbotten, 18 aktörer undertecknade deklARATIONEN	Länsstyrelsen i Norrbotten	Kommuner, region, Luleå tekniska universitet, Polarforskningssektariatet
	Frågestund	Länsstyrelsen i Kronoberg	Förtroendevalda och tjänstepersoner i region och kommuner
	Anförande om demokratins styrka och bräcklighet vid årsmöte	Liberalerna i Södertälje	Medlemmar
	Demokratiföreläsning	Smedjebackens kommunfullmäktige	Förtroendevalda
	Föreläsning om demokratiskt utrymme	SACO:s studentråd	Studenter
Mars 2021	Samtal om bibliotekens roll i demokratin	Svensk biblioteksförening	Företrädare för Sveriges bibliotek
	Informationsmöte med nationella minoriteter	Kommittén	Nationella minoriteter
	Informationsmöte med fackföreningar	Kommittén	Företrädare för fackföreningar
	Offentligt möte om demokrati	Liberalerna i Sollentuna	Medlemmar
	Medverkan vid insamlingsforum	Giva	Företrädare för ideella organisationer och företag
	Medverkan i podcast	SKR:s Demokratiresan	Allmänhet
	Webinarium om demokrati och yttrandefrihet samt undertecknande av deklARATIONEN	Integrationsrådet, Länsstyrelsen i Västmanland	Medlemmar i trossamfund och allmänhet
	Anförande vid presentation av demokratupptrag	Länsstyrelsen i Jönköping	Personal
	Demokratiföreläsning	Växjö kommun	Besökare på Växjö Earth Week

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Demokratiföreläsning	Länsstyrelsen i Kronoberg	Besökare på framtidsveckan
	Anförande på personalmöte	Svenska institutet	Personal
	Medverkan i demokratinummer av tidning	Försvarsutbildarna	Läsare av Försvarsutbildarnas tidning
April 2021	Demokratiföreläsning	Humanisterna	Medlemmar
	Demokratisatsning i Jönköping då 8 aktörer undertecknade deklARATIONEN	Länsstyrelsen i Jönköping	Personal och förtroendevalda från region, kommuner och länsstyrelsen
Maj 2021	Demokratikollen om gas delaktighet	Länsstyrelsen i Kronoberg och Linné-universitetet	Demokratikollens åhörare
	Democracy talks	Norden International Drive for Democracy och Fryshuset	Allmänhet
	Demokratisatsning i Uppsala då sex aktörer undertecknade deklARATIONEN	Länsstyrelsen i Uppsala	Kommuner, region, universitet och andra lokala aktörer
	Hälsning till konferens	SKR	Förtroendevalda
	Demokratisamtal med demokratiminister Amanda Lind	ForumCiv	Civilsamhällesaktörer
	Demokratisatsning i Kalmar då 14 aktörer undertecknade deklARATIONEN	Länsstyrelsen i Kalmar	Förtroendevalda och tjänstepersoner från länsstyrelse, kommuner och region
	Arrangemang kring undertecknande av deklARATIONEN	Dramaten	Personal
Juni 2021	Invi gningssamtal: Hur demokratisk är vår demokrati?	Järvarveckan	Järvarveckans besökare
	Rapportläsning tema utmaningar för demokrati och förslag på åtgärder	Nysta	Civilsamhällesaktörer
	Demokratiföreläsning om nationella minoriteter	Länsstyrelsen i Västerbotten	Allmänhet
	Demokratisatsning i Västerbotten, 13 aktörer undertecknade deklARATIONEN	Länsstyrelsen i Västerbotten	Kommuner, region och lokala aktörer
	Invi gning av den digitala Demokratistugan	Länsstyrelsen i Dalarna	Digitala besökare på Demokrativeckan
	Arrangemang kring undertecknande av deklARATIONEN	Länsstyrelsen i Stockholm	Personal och allmänhet

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Samtal om rasistiska troper	LSU – Sveriges ungdomsorganisationer	Besökare på LSU:s årliga konferens
	Samtal: Tillgänglig demokrati de kommande 100 åren	Kommittén, 8 sidor/Myndigheten för tillgängliga medier och Myndigheten för delaktighet	Almedalsveckans besökare
	Demokratifrukost	#vimmåsteprata	Allmänhet och studieförbund
	Demokratiföreläsning	Bokmässan	Personal
	Samtal om de politiska ungdomsförbundens möjlighet att besöka skolor	SKR	Politiska ungdomsförbund
	Samtal med ärkebiskop Antje Jackelén	Svenska kyrkan	Almedalsveckans besökare
	Lärande samtal: Hur har möjligheten att rösta förändrats för personer med funktionsnedsättning	Myndigheten för delaktighet	Företrädare för myndigheter och civilsamhälle
Juli 2021	Seminarium: Tala med barn om demokrati	Story House Egmont	Almedalsveckans besökare
Aug. 2021	Medverkan i podcast	Robertsfors kommun	Gymnasieelever och allmänhet i Robertsfors
	Invgång av Demokratistugan i Dorotea	Länsstyrelsen i Västerbotten	Besökare på plats i Dorotea
	Digital medverkan vid Demokratistugans besök	Länsstyrelsen i Norrbotten	Besökare på plats i Gällivare
	Invgång av Demokratistugan i Boden	Länsstyrelsen i Norrbotten	Besökare på plats i Boden
	Akavia Möter Demokratien 100 år	Studio Akavia	Medlemmar
Sept. 2021	Medverkan i samtal: Tillit och delaktighet – spelar det någon roll för demokratin?	Göteborgs stad	Frihamnsdagarnas besökare
	Medverkan i samtal om Demokratien 100 år	Västra Götalandsregionen	Frihamnsdagarnas besökare
	Digital medverkan vid Demokratistugans besök	Länsstyrelsen i Norrbotten	Besökare på plats i Haparanda
	Invgång av Demokratistugan i Örnsköldsvik	Länsstyrelsen i Västermorrland	Besökare på plats i Örnsköldsvik
	Demokratiföreläsning	Centrum för näringslivshistoria	Besökare på History Marketing Summit 2021
	Invgång av konferens	Regionbiblioteken	Företrädare för svenska bibliotek
	Demokratiatton: Välkommen att fira vår viktiga hundraåring!	Kommittén	Aktörer i samlingen och allmänhet

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Invigning av Demokratistugan i Gävle	Länsstyrelsen Gävleborg	Besökare på plats i Gävle
	Panelnsamtal om kvinnors demokratiska utrymme	The Hunger Projekt och Etnografiska museet	Allmänhet
	Demokratiberedning	SKR	Förtroendevalda
	Digital medverkan vid Demokratistugans besök	Länsstyrelsen i Värmland	Personal från kommun, länsstyrelse och andra lokala aktörer
	Invigning av Demokratistugan i Örebro	Länsstyrelsen i Örebro	Gymnasieelever och besökare på plats i Örebro
	Invigning av 2021 års Bokmässan	Bokmässan	Bokmässans besökare
	Seminarium: En livsviktig skola räddar Sveriges demokrati	Lärarnas riksförbund	Bokmässans besökare
	Seminarium: Demokrati 100 år – hur främjas demokrati?	Kommittén	Bokmässans besökare
	Seminarium: Framtidsspaning Demokrati 100 år	Lärarförbundet	Bokmässans besökare
	Seminarium: Unga och framtidstro	Liber, Läraryrket Skolledare, Natur & Kultur, Sanoma Utbildning, Nordiska Skolledarkongressen	Bokmässans besökare
	Seminarium: Rösträttens begränsningar då och nu	Riksdagen	Bokmässans besökare
	Demokratidag	Bokmässan	Bokmässans medverkande
	Seminarium: Ett år före valet – hur kriser stressar vår demokrati	Kommittén	Bokmässans besökare
	Seminarium: Best of #vimateprata	#vimateprata	Bokmässans besökare
	Invigning av kongress	Verdandi	Medlemmar
	Demokratiföreläsning på konferens	NBV	Medlemmar
	Invigning av Demokratistugan i Göteborg	Länsstyrelsen i Västra Götaland	Besökare på plats i Göteborg
Okt. 2021	Anförande vid SCB:s demokratidag	SCB	Demokratidagens åhörare
	Demokratiföreläsning	Borås stad	Gymnasieelever
	På plats vid Demokratistugans besök på Lindholmen Science Park	Lindholmen Science Park	Allmänhet digitalt och besökare på plats på Lindholmen
	Panelnsamtal vid personaldag och undertecknande av declarationen	MUCF	Personal
	Digitalt panelsamtal	Danderyds kommun	Gymnasieelever

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Demokratirollen om desinformation på internet	Länsstyrelsen i Kronoberg och Linnéuniversitet	Demokratirollens åhörare
	Hälsning till demokrativecka	Älvesta kommun	Åhörare på demokrativeckan
	Demokratiföreläsning	ForsagaAkademien	Gymnasieelever
	Invigning av Demokratistugan i Halmstad	Länsstyrelsen i Halland	Besökare på plats i Halmstad
	Medverkan i panelsamtal om Folkörelser och fackförbund	Futurion	Allmänhet
	Demokratiföreläsning	Stadsbiblioteket i Halmstad	Besökare på plats i Halmstad
	Future of Democracy Summit	Lindholmen Science Park	Konferensbesökare
	Anförande på VA-dagen	Vetenskap och allmänhet	Medlemmar och allmänhet
	Demokratiföreläsning	Padeia folkhögskola	Elever
	Demokratiföreläsning och samtal	Vestlunddagarna	Studieförbund och andra aktörer inom folkbildning
	På plats vid Demokratistugans besök i Malmö	Länsstyrelsen i Skåne	Besökare på plats i Malmö
	Demokratiföreläsning	Rosendalsgymnasiet	Gymnasieelever
	Invigning av Demokratistugan i Karlskrona	Länsstyrelsen i Blekinge och Sensus	Besökare på plats i Karlskrona
Nov. 2021	Demokratiföreläsning och samtal	Blekinge läns bildningsförbund och #Vimåsteprata	Studieförbund och aktörer inom folkbildningen
	Medverkan på digital delaktighetsvecka	Länsstyrelsen i Västerbotten	Allmänhet
	Demokratiföreläsning	Hilskolan	Lärare
	Demokratiföreläsning på rektorlunch	Konstfack	Personal
	Invigning av Demokratistugan i Jönköping	Länsstyrelsen i Jönköping	Besökare på plats i Jönköping
	Samtal och undertecknande av deklARATIONEN	EuropaDirekt och Region Jönköping	Förtroendevalda och tjänstepersoner samt invånare i Jönköping
	Demokratiföreläsning på Tisdagsträff	Länsstyrelsen och bildningsförbundet i Östergötland	Nyanlända
	Digital medverkan vid invigning av Demokratistugan i Kalmar	Länsstyrelsen i Kalmar	Besökare på plats i Kalmar
	Samtal om motståndskraft mot desinformation	Länsstyrelsen i Stockholm	Personal

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
	Demokratiföreläsning på demokratidag	Göteborgs universitet	Gymnasieelever
	Digitalt samtal på Demokratidag	Stockholms universitet	Gymnasieelever
	Invgning av Demokratistugan i Västerås	Länsstyrelsen i Västmanland	Besökare på plats i Västerås
	Invgningssamtal på MUCF-dagarna	MUCF	Allmänhet
	Samtal om delaktighet i det demokratiska samtalet	Medieinstitutet Fojo och SKR	Journalister och förtroendevalda
	Invgningstal vid årsmöte	Sveriges elevkårer	Medlemmar
	Medvetkan i Offentliga samtal – forskare möter praktiker	Vetenskapsrådet och Institutet för framtidsstudier	Allmänhet
	Demokratiföreläsning	Högskolan Väst	Allmänhet
	Samråd med landshövdingar	Kommittén	Landshövdingar
	Samtal om demokrati i skolan på digital konferens	Skolverket	Rektorer, politiker och andra med ansvar för skolan
	Digital medvetkan vid Demokratistugans besök i Östersund	Region Jämtland Härjedalen	Besökare på plats i Östersund
Dec. 2021	Demokratikollen om demokratins utmaningar	Länsstyrelsen i Kronoberg och Linnéuniversitetet	Demokratikollens åhörare
	Demokratiföreläsning	Region Jämtland Härjedalen och Jämtlands gymnasium Wargentin	Gymnasieelever
	VD-träff och undertecknande av deklARATIONEN	Svensk Kooperation	VD:ar
	Demokratiföreläsning	Växjö kommun	Gymnasieelever
	Panelisamtal	Folkbildningsrådet och SKR	Förtroendevalda och tjänstepersoner inom fritid och kultur
	Invgningstal	MR-dagarna	MR-dagarnas besökare
	Lanseringsmingel, rapportläpp	NOD	Civilsamhällesaktörer
	Grand Finale	#vinnåsteprata	Allmänhet och inbjudna
	Demokratiföreläsning	Bodens kommun	Förtroendevalda
	Digital demokratiföreläsning (förinspelad)	Vara kommun	Förtroendevalda
	Arrangemang kring undertecknande av deklARATIONEN	Folkhälsomyndigheten	Kommittén och generaldirektör Karin Tegmark Wisell

Månad/år	Typ av aktivitet	Arrangör	Deltagare
Feb. 2022	Demokratiföreläsning	Sustainable Poetry	Gymnasieelever
	Konferens om folkbildningens betydelse	Region Jämtland Härjedalen	Förtroendevalda och tjänstepersoner från kommun, region, civilsamhälle, studieförbund
Mars 2022	Demokratiföreläsning på Fredagsfrukost	MPRT	Personal
	EU-sakråd	EU-minister Hans Dahlgren, Regeringskansliet	Länsstyrelser, regioner, SKR
	Avslutningskonferens: Demokratin 100 år – en framtidssdag	Kommittén	Konferensbesökare och allmänhet
	Seminarium: Civilsamhället och folkbildningens roll och ansvar för demokratin	Visby Stadsmission, Röda Korset Gotland och Studieförbundet Vuxenskolan	Representanter från civilsamhället och studieförbund
	Seminarium: Demokrati och företagande – en angelägen timme med Peter Örn	Hållbara Gotland	Representanter från företag
April 2022	Invigning av Demokratistugan i Visby	Länsstyrelsen Gotland	Besökare på plats i Visby
	Invigning av temadag om demokrati	Ågesta folkhögskola	Elever
	Samtal om antirasism på valkonferens	S-studenter	Medlemmar
	Panelssamtal	Maktsalongen	Deltagare i mentorskapsprogram
Maj 2022	Demokratiföreläsning på årsmöte	Länsbildningsförbundet Sörmland	Representanter från Sörmlands studieförbund
	Medverkan i Teotalks	Svenska kyrkan samt studieförbundet Sensus och Verbum	Allmänhet

Redovisning av debattartiklar och nyhetsbrev

Tabell 1 Debattartiklar där kommittén medverkat och/eller där Demokratistugan eller Deklaration för en stark demokrati tas upp

Datum	Publikation	Rubrik	Beskrivning
2018-12-17	Svenska Dagbladet	Demokratin måste fortsätta att vinnas	Dåvarande kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke och Peter Örn, kommitténs ordförande, om att det den 17 december 2019 var 100 år sedan det fattades två principbeslut i riksdagen om kvinnlig rösträtt i val till kommun och landsting, samt om demokratis utmaningar och kommitténs uppdrag.
2019-09-01	Närkes Allehanda	Örebro först ut att skriva under en deklaration för en stark demokrati	Landshövding Maria Larsson och Peter Örn, kommitténs ordförande, om utmaningarna för Sveriges demokrati och om att Länsstyrelsen i Örebro län är första aktör att underteckna Deklaration för en stark demokrati.
2020-10-13	Dagens Samhälle	Med kunskap och utbildning står vi emot populismen	Sveriges universitetslärare och forskare, Lärarnas Riksförbund, Sveriges Skolledarförbund och kommittén Demokratin 100 år.
2021-01-21	Dagens Nyheter	Svensk demokrati är skör – den kräver vårt engagemang	Peter Örn, kommitténs ordförande, Ahmed Abdirahman, Paul Alarcón, Carl Heath, Anna-Karin Hennig, ärkebiskop Antje Jackelén, Antonia Ax-on Johnson, Maria Larsson, Gunilla von Platen, Jan Scherman, Åsa Wikforss och Olle Westberg.
2021-01-25 2021-01-26	Katrineholms-Kuriren Västerbotten-Kuriren Jämtlands Tidning Borås Tidning	Demokratin – värd att värna varje dag	Demokratiambassadörer Peter Örn, Emma Frans, Lena Posner-Körösi och Rosaline Marbinah. Föranleds av 100-årsdagen av det andra beslutet i riksdagen som gav kvinnor rösträtt.
2021-04-29	Altinget	Folkbildningen – en skola i demokrati	Peter Örn, kommitténs ordförande.
2021-05-12	Upsala Nya Tidning	Pandemin – ett stresstest för demokratin	Demokratiambassadörer Peter Örn, Emma Frans, Rosaline Marbinah och Lena Posner-Körösi om att demokratin har stresstestats under covid-19-pandemin.

Datum	Publikation	Rubrik	Beskrivning
2021-05-27	Barometern	Vår demokrati är värd att kämpa för	Landshövdingen i Kalmar, Peter Sandwall, och Peter Örn, kommitténs ordförande, om vikten av att kämpa för demokratin.
	Västerviks-Tidningen	Därför signerar länets kommuner demokratideklaration	
2021-10-17	Sydsvenskan	Trygga och goda uppväxtvillkor stärker demokratin	Landshövdingen i Skåne, Anneli Hulthén, och Peter Örn, kommitténs ordförande, om vikten av att barn och unga behöver delaktighet och inflytande.
2021-11-09	Jönköpings-Posten Värnamo Nyheter	Hur ser demokratin i Sverige ut om 100 år?	Landshövdingen i Jönköpings län, Helena Jonsson, och Peter Örn, kommitténs ordförande, om vikten av att alla deltar i demokratin.
2021-11-02	Smålands-Tidningen Smålands Dagblad Vetlanda Posten Tranås Tidning	Alla behövs för demokratin	
2022-03-18	Gotlands Allehanda Hela Gotland premium	Att använda vår demokrati är att värda den	Landshövdingen på Gotland, Anders Flanking, och Peter Örn, kommitténs ordförande, om vikten av att använda demokratin för att värna den.
2022-03-19	Gotlands Tidningar		

Tabell 2 Debattartiklar i samband med Demokratistugan/demokrativeckor, där kommittén och/eller Deklaration för en stark demokrati nämns

Datum	Publikation	Rubrik	Beskrivning
2020-07-01	Forum för levande historia webb	Demokratin kan inte tas för given	Forum för levande historia skriver artikel fri att publicera om vikten av att värna demokratin, sitt uppdrag samt om Deklaration för en stark demokrati.
2021-09-19	Närkes Allehanda	Rusta upp demokratin!	Landshövdingen i Örebro, Maria Larsson, och Torgny Larsson, ordförande för regionfullmäktige Region Örebro län, om vikten av att värna demokratin, länets demokrativecka och Demokratistugan.
2021-10-13	Hallandsposten	Vårt vardagsliv i Sverige bygger på demokrati	Landshövdingen i Halland, Brittis Benzler, och Andreas Bergman, Halmstad kommunfullmäktiges ordförande, om vikten av att praktisera demokrati i vardagen, Deklaration för en stark demokrati, samt Demokratistugans besök i Halmstad.

Tabell 3 Nyhetsbrev

Datum	Rubrik	Innehåll
2019-10-02	Demokratin och kommittén Demokratin 100 år	Om kommitténs arbete, medborgarnas demokratikunskaper, Deklaration för en stark demokrati samt nya myndighetsuppdrag om demokrati.
2019-12-16	Demokratin och polarisering	Om polarisering med en krönika av Henrik Ekengren Oscarsson, Polismyndigheten om demokratibrott och nya aktörer som undertecknat deklARATIONEN.
2020-03-04	Demokratin och det civila samhället	Civila samhällets roll i demokratin, intervjuer med Rosaline Marbinah, SACO och civilsamhällespodden.
2020-04-03	Demokratin och pandemin	Hur bekämpningen av covid-19 påverkar demokratin, intervjuer med Emma Frans, Amnesty Sverige samt krönika av Peter Örn.
2020-05-08	Demokrati, press och yttrandefrihet	Pressfrihetens utveckling i världen, coronapandemins påverkan samt krönika av Elisabeth Åsbrink.
2020-06-16	Idrott och demokrati	Socioekonomiska klyftor inom idrotten, Riksidrottsförbundets satsning på ökat deltagande samt krönika av Dennis Andersson, Gothia Cup.
2020-09-14	Rösträtt och demokrati	Rösträtt och tillgänglighet, mellanvalsarbete, rösträttens historiska exkludering samt pandemins påverkan på valprocesser. Krönika av Peter Örn.
2020-10-14	Demonstrationsfrihet och demokrati	Friheten att demonstrera tas upp ur olika aspekter.
2020-12-17	Gott Nytt Demokratiår!	Sammanfattande brev, verksamheten 2020 samt framåtblickande mot 2021. Demokratistugan.
2021-03-04	AI och demokrati	SKR:s arbete med AI av Patrik Sundström. Krönika av Daniel Gillblad.
2021-04-29	Pandemi och demokrati	Analys av Jenny Madestam om demokratins prövningar i pandemins kölvatten. Reflektion av Emma Frans.
2021-06-16	Offentlighetsprincipen och demokrati	Intervju med Peder Liljeqvist om utredning av offentlighetsprincipen. Krönika av Nils Funcke.
2021-09-29	Hundraåringen och demokrati	Allmän rösträtt ur ett historiskt perspektiv. Framtidsvision av Olle Wästberg. Jämställdhet och AI.
2021-11-19	EU och demokrati	EU:s påverkan på den svenska demokratin. Ett kapitel om EU av Annika Ström-Melin ur antologin "100 år till". Peter Johnsson analyserar Polen. Demokratibrott och EU.
2021-12-21	Demokratiåret 2021	Det politiska läget och de politiska partiernas framtid.
2022-02-03	Opinion och demokrati	Hur väljaropinionen påverkar de politiska partierna, representation och demokrati, spridning av desinformation från främmande makt.
2022-03-09	Demokratin och framtiden	Kommitténs avslutningskonferens: Demokratin 100 år – en framtidsdag. Kapitel ur antologin "100 år till" av Rosaline Marbinah och Lena Posner-Körösi.

Undersökningar om kunskap, engagemang och delaktighet i demokratin

I denna bilaga redogörs för ett antal undersökningar som har mätt kunskaper om, deltagande i, och attityder till demokratin. Undersökningarna genomfördes under perioden 2019 till 2022.

Undersökningar genomförda på uppdrag av kommittén

Kommittén lät genomföra två kunskapsundersökningar, en 2019 och en 2022. Syftet var att få en uppfattning om den svenska allmänhetens kunskaper om och delaktighet i demokratin. Undersökningarna har även i viss mån använts för att utvärdera om kommittén uppnått sina mål genom att fungera som en baslinjemätning och slutmätning. Kommitténs mål var att:

1. Fler människor i Sverige har en god kunskap och medvetenhet om demokratin och vad vårt demokratiska system innebär.
2. Fler människor i Sverige engagerar sig i demokratin till exempel genom att delta i samtal om demokrati, påverka lokala beslutsprocesser, rösta i val, engagera sig i en politisk fråga, i ett parti, eller i en civilsamhällesorganisation på sin fritid.
3. Ökat stöd för demokratin och att fler tar tydlig ställning för demokrati som styrelseskick.

Den första undersökningen genomfördes i februari 2019 och den uppföljande undersökningen i februari 2022, båda genom undersökningsföretaget Novus. 2019-års undersökning baserades på 1 076 intervjuer

och hade en svarsfrekvens på 64 procent. 2022-års undersökning hade en svarsfrekvens på 62 procent och baserades på 1 021 intervjuer. Båda undersökningarna hade en fältperiod på 8 dagar. Målgruppen för undersökningarna var svensk allmänhet i åldrarna 18–79 år.

För att kunna jämföra svaren hade undersökningarna i huvudsak samma frågor. Undersökningen 2022 kompletterades med tre frågor: en fråga om upplevd delaktighet, en om hur demokratin i Sverige har utvecklats de senaste 5–10 åren (dessa två frågor ingick även i en undersökning gjord av Novus för Forum för Levande Historia 2019) och slutligen en fråga om jubileumsfirandet 2021.

Undersökningarna genomfördes via webb-intervjuer i Novus slumpmässigt rekryterade Sverigepanel. Enligt Novus är resultaten generaliserbara till den aktuella målpopulationen. Samtidigt bör det beaktas att det finns grupper som inte svarar på den här typen av undersökningar, vilket påverkar resultatens generaliserbarhet.

Kunskapsundersökning genomförd av Novus 2019

Undersökningen för 2019 visade att 85 procent ansåg att de hade ganska eller väldigt bra kunskaper om hur demokratin fungerar. 69 procent angav rätt svar på frågan om när det första allmänna valet där både kvinnor och män fick rösta ägde rum, och tre fjärdedelar visste att ordet demokrati betyder folkstyre. Åtta av tio visste att syftet med grundlagarna är att skydda demokratin, och 74 procent angav yttrandefrihetsgrundlagen som en av dem. Mer än tre fjärdedelar var medvetna om vad oberoende domstolar innebär, visste att EU-valet avser val till Europaparlamentet och att ledamöter till riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige utses genom allmänna val. Undersökningen visade också att 44 procent ansåg att det viktigaste för att stärka demokratin är att öka kunskapen om hur demokratin fungerar, och 42 procent att partierna är närmare sina väljare.

Utöver detta innehöll undersökningen även frågor om delaktighet och engagemang i demokratin. Dessa frågor var dock utformade på ett sätt att en jämförelse med undersökningen 2022 inte är möjlig.

Kunskapsundersökning genomförd av Novus 2022

I undersökningen som genomfördes 2022 ansåg hela 92 procent av de svarande att de hade ganska eller mycket bra kunskaper om hur demokratin fungerar i Sverige, vilket är en signifikant ökning från 2019-års undersökning. Fler än åtta av tio visste att det första allmänna valet där både män och kvinnor fick rösta var 1921, vilket var fler än 2019. 89 procent visste att syftet med grundlagarna är att skydda demokratin, och fler svarade rätt på vilka de fyra grundlagarna är, jämfört med 2019. I likhet med tidigare undersökning hade mer än tre fjärdedelar kunskap om vad oberoende domstolar och EU-valet innebär, samt att ledamöter till riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige utses genom allmänna val.

På frågan om hur de hade gått till väga för att påverka samhället eller en specifik fråga svarade 21 procent att de hade gått med i en förening som driver frågan, 20 procent att de hade kontaktat ansvarig politiker och 19 procent att de kontaktat ett politiskt parti. Det viktigaste för att stärka demokratin var enligt 43 procent att öka kunskapen om hur demokratin fungerar, och enligt 34 procent att partierna är närmare sina väljare. På frågan om de märkt av att demokratin firade 100 år svarade 44 procent ja.

Andelen som anser att demokratin försvagats de senaste 5–10 åren var 59 procent år 2019 och 48 procent år 2022. Andelen som tycker att demokratin i stället har stärkts de senaste 5–10 åren uppmättes till 6 procent 2019 och till 3 procent 2022, medan andelen som anser att demokratin är oförändrad ökade från 28 procent till 33 procent. I undersökningen från 2022 svarade 43 procent att de känner sig ganska eller mycket delaktiga och 53 procent att de känner sig lite eller inte alls delaktiga i demokratin. Detta kan jämföras med undersökningen från 2019 genomförd av Novus på uppdrag av Forum för levande historia, som visade att 40 procent känner sig ganska/mycket delaktiga i demokratin och att 56 procent kände sig lite/inte alls delaktiga.

Andra undersökningar

Forum för levande historias undersökning 2019

Forum för levande historia gjorde 2019 med hjälp av Novus en mindre demokratiundersökning som förutom resultatet som presenteras i föregående stycke även visade att 77 procent av de svarande tyckte att olika åsikter i det offentliga samtalet bemöts med lite eller väldigt lite respekt. Vidare visade undersökningen att 52 procent angav stort eller ganska stort förtroende för det demokratiska systemet.¹

Delmos undersökning En demokrati för alla?

I Delegationen mot segregations rapport En demokrati för alla? från 2020 undersöktes särskilt kunskaper, delaktighet och attityder kring demokrati i områden med socioekonomiska utmaningar. I undersökningen framgick att den självskattade kunskapen om demokrati är lägre bland boenden i områden med socioekonomiska utmaningar än bland boende i andra områden. Det gällde särskilt för kvinnor. I riket i stort anser 79 procent att de har mycket eller ganska bra kunskap om demokratin. I områden med socioekonomiska utmaningar ligger motsvarande siffra på ungefär 72 procent (75 procent bland män och 68 procent bland kvinnor). Vidare visade undersökningen att boende i områden med socioekonomiska utmaningar i högre grad svarade fel på frågor som mäter politisk kunskap. Endast 22 procent av de svarande i områden med socioekonomiska utmaningar svarade rätt på samtliga frågor. Motsvarande siffror i riket som helhet var drygt 36 procent.

Resultaten visade också att deltagandet i flera former av politiska aktiviteter var lika högt eller högre i områden med socioekonomiska utmaningar jämfört med riket som helhet. Det gäller till exempel andelen som arbetat i ett politiskt parti eller i en aktionsgrupp, samlat in namnunderskrifter eller deltagit i möten som handlat om politik. Boende i områden med socioekonomiska utmaningar hade dock ett lägre intresse för politik.

Denna grupp angav även att de upplever en lägre grad av delaktighet i samhället och att de känner sig mindre behövda, i jämförelse med boende i andra områden.

¹ Forum för levande historia. *Allmänheten om demokrati*. 2019.

SOM-institutets mätningar 2019 och 2021

Även SOM-institutet ställer frågor om delaktighet i demokratin i sina årliga undersökningar. I mätningen 2019 svarade 40 procent att de var medlemmar i en fackförening och 34 procent i en idrotts- eller friluftsförening. I undersökningen 2021 hade andelen som var medlemmar i en fackförening ökat till 42 procent, medan 33 procent svarade att de var medlemmar i en idrotts- eller friluftsförening. I undersökningen 2019 svarade 33 procent att de diskuterat politik någon eller några gånger senaste veckan, och 64 procent svarade att de var ganska eller mycket intresserade av politik. I undersökningen 2021 var andelen 31 respektive 64 procent.

På frågan om i vilken utsträckning det går att lita på människor i allmänhet angav 58 procent år 2019 hög tillit, 30 procent angav medelhög tillit och 12 procent låg tillit. Den mellanmännskliga tilliten såg liknande ut år 2021 där motsvarande siffror var 58, 31 och 11 procent. 2019 angav 33 procent att de oroar sig för att demokratin försvagas vilket kan jämföras med 2021-års undersökning där 35 procent svarade att de oroade sig för att demokratin försvagats. I undersökningen från 2019 svarade 71 procent att de var ganska/mycket nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige och motsvarande siffra 2021 var 74 procent.²

Avslutande reflektioner

Kommitténs ambition var att 85 procent av befolkningen skulle känna till att demokratin fyllde 100 år 2021. Denna ambition uppnåddes inte fullt ut, men kännedomen om att det första allmänna valet där både kvinnor och män fick rösta ägde rum 1921 ökade från 69 till 82 procent.

Kommittén hade även målet att andelen i befolkningen med låga kunskaper om det demokratiska systemet skulle ha minskat när kommittén avslutat sitt arbete. Undersökningarna visar på skillnader mellan grupper som har högre respektive lägre kunskaper om demokratin. Exempelvis uppvisar män högre kunskap än kvinnor, bland annat om oberoende domstolar, grundlagar och förståelse för politiken. Det finns även en skillnad mellan respondenter med och utan

² SOM-institutet. *Svenska trender 1986–2021 och Svenska trender 1986–2019*.

högskoleutbildning. Undersökningarna genomförda av Delmos visar att den självskattade kunskapen om demokratin är lägre i områden med socioekonomiska utmaningar.

Vad gäller målsättningen att få fler att engagera sig i demokratin är det svårare att säga om det skett en förbättring eller ej. Olika undersökningar ger olika resultat, men Novus-undersökningarna visar dock på små förändringar som kan tyda på att fler känner sig delaktiga i demokratin. Även SOM-undersökningarna visar bara små förändringar.

Undersökningarna har inte innehållit frågor som direkt kan relateras till det tredje målet om att öka stödet för demokratin och att fler tar ställning för demokrati som styrelseskick. Kommittén har dock genomfört en verksamhet där många olika aktörer över hela landet tydligt har tagit ställning för demokratin, inte minst genom Deklaration för en stark demokrati.

Översikt av demokratiuppdrag som gavs till myndigheter och vissa organisationer

Bland annat baserat på de samråd som kommittén höll med ett stort antal aktörer under hösten 2018 och början av 2019 fick 23 myndigheter i uppdrag av regeringen att genomföra demokratistärkande insatser under perioden 2020 till 2021. I 17 av dessa myndighetsuppdrag gavs särskild finansiering och sex uppdrag skulle utföras inom myndighetens befintliga anslag. Därtill fick Svenska Filminstitutet ett uppdrag i sitt riktlinjebeslut samtidigt som Folkbildningsrådet och Svenska Riksidrottsförbundet beviljades medel för demokratistärkande insatser. Regeringen ingick även en överenskommelse med Sverige Kommuner och Regioner om att under åren 2020–2022 tillsammans verka för en uthållig demokrati med stärkta förutsättningar för människor att delta och vara delaktiga. I den här bilagan finns en sammanställning av samtliga uppdrag, både med och utan särskild finansiering.

Tabell 1 Uppdrag med särskild finansiering

Aktör	Uppdrag (dnr)	Uppdragsbeskrivning	Målgrupp	Tidsperiod	Slutredovisning (dnr)
Barnombudsmannen	Ku2020/00467	Komplettera webbplatsen <i>Mina rättigheter</i> med kunskap och vägledning kring hur barn och unga själva kan ta sina demokratiska rättigheter i bruk samt sprida det nya innehållet och tillhandahålla metodstöd.	Barn och unga i förskolan till gymnasiet samt lärare och personal i skola	2020–2021	Ku2022/00539
Brottsförebyggande rådet	Ku2020/01153	Kartlägga omfattning och konsekvenser av trakasserier, hot och hat mot politiskt förtroendevalda i jämförelse med PTU från tidigare år.	Politiskt förtroendevalda kvinnor och män	2020–2021	Ku2021/02202
Brottsförmyndigheten	Ku2020/00364	Sprida informations- och utbildningsmaterial som stöder deltagare i det demokratiska samtalet som utsätts för hot och hat.	Personer i den offentliga debatten som utsätts för hot och hat såsom företrädare för organisationer i det civila samhället, journalister och andra opinionsbildare	2020	Ku2021/01033
Brottsförmyndigheten	Ku2020/01463	Uppdrag att förbereda en informationskampanj mot näthat.	Allmänheten	2020	Ku2021/01249
Folkbildningsrådet	Ku2020/00920	Stödja verksamhet som når ut i hela landet, där flera studieförbund och folkhögskolor samverkar, och som syftar till att främja det demokratiska samtalet och demokratiens motståndskraft.	Folkhögskolor, studieförbund, allmänheten	2020–2021	Ku2022/00413
Forum för levande historia	Ku2020/00709	Utveckla pedagogiskt material för skolan i syfte att förankra stödet för demokratin och öka eleverns förmåga för ett aktivt medborgarskap. Utveckla lärarstöd vid behov.	Årskurs 4 t.o.m. gymnasiet	2020–2021	Ku2021/00842
Forum för levande historia	Ku2021/01427	Samordna arbetet med insatser som genomförs av olika aktörer i samband med den nationella satsningen Demokratin 100 år, som syftar till att främja, förankra och försvara demokratin. I uppdraget ingår att bilda ett nätverk med myndigheter och organisationer samt andra aktörer.	Myndigheter och andra aktörer som genomför demokratiförande insatser	2021	Ku2022/00518
Jämställdhetsmyndigheten	Ku2020/01402	Genomföra studie om kvinnors och mäns möjligheter att delta i demokratiska processer och utöva lokalt inflytande i områden med socioekonomiska utmaningar.	Myndigheter, kommuner, regioner, allmänhet	2020	Ku2021/00737
Kriminalvården	Ku2020/00468	Utbildningsinsatser för intagna på anstalter och häkten. Öka kunskaper om demokratin och stärka förutsättningar för att delta i demokratin och dess beslutsprocesser.	Personal inom Kriminalvården samt särskilt unga intagna	2020–2021	Ku2022/00263

Aktör	Uppdrag (dnr)	Uppdragsbeskrivning	Målgrupp	Tidsperiod	Slutredovisning (dnr)
Länsstyrelsen i Jönköping	Ku2020/01401	Sammanställa information om samtliga länsstyrelsers demokratiarbete 2020–2021, kartlägga utmaningar som respektive länsstyrelse identifierat samt utveckla och lämna förslag på möjliga insatser.	Myndigheter, kommuner, regioner, civilsamhälle och allmänhet	2020–2021	Ku2022/00608
Medieinstitutet FOUJ, Linnéuniversitetet	Ku2019/02002 (delvis)	Identifiera, utveckla och genomföra kompetens- och kapacitetsutvecklande insatser för att förebygga och hantera utsatthet för hot och hat.	Journalister och redaktioner	2020–2022	Ku2022/00553
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	Ku2020/00363	Fördela medel till organisationer i det civila samhället enligt förordning 2020:26. Bidragen ska stödja insatser på lokal, regional eller nationell nivå som syftar till att öka kunskapen om demokratin och stärka individens förutsättningar att delta i demokratin.	Organisationer i det civila samhället	2020–2021	Ku2022/00385
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	Ku2019/02002 (delvis)	Fördela medel till organisationer i det civila samhället enligt förordning 2018:32 om statsbidrag för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet.	Organisationer i det civila samhället	2020	Ku2021/00555
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	Ku2020/00497	Ta fram och sprida modeller för hur kommuner kan arbeta strategiskt, sektorsövergripande, långsiktigt med att stärka ungas kunskap om den lokala demokratin utifrån kommunernas varierande förutsättningar.	Kommuner, regioner, ungdomar	2020–2021	Ku2022/00644
Myndigheten för stöd till trossamfund	Ku2020/02567	Handlägga medel för utbildningsinsatser i syfte att stärka samfundens arbete med demokrati och de mänskliga rättigheterna och för att samfunden ska kunna säkerställa att verksamheten utövas i enlighet med samhällets grundläggande värderingar.	Trossamfundsledare, personer med uppdrag inom trossamfund	2021	Ku2022/00453
Myndigheten för tillgängliga medier (MTM)	Ku2019/02002 (delvis)	Driva webbplatsen "Alla väljare" med lättläst nyhetsinformation. Ett särskilt fokus ska vara på att uppmärksamma att det 2021 är 100 år sedan demokratin genombröts i Sverige samt på demokratinns möjligheter och utmaningar i dag.	Personer i behov av lättläst media	2020–2021	Ku2022/00361
Polismyndigheten	Ku2021/02211 A2019/01796 Ku2019/01345	Öka kännedomen om och användningen av informationsmaterial om rasism, hatbrott och andra brott som hotar demokratin.	Skolan, framför allt årskurs 7–9 och gymnasiet	2020–2021	

Aktör	Uppdrag (dnr)	Uppdragsbeskrivning	Målgrupp	Tidsperiod	Slutredovisning (dnr)
Sametinget	Ku2020/00918	Genomföra folkbildande och kunskapsbärande insatser för att stärka, intresset för och det aktiva deltagandet i demokrati och dess beslutsprocesser samt i det offentliga samtalet.	Unga samer	2020–2021	Ku2022/00641
Statens medieråd	Ku2019/02002 (delvis)	Förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet (MIK) genom att bl.a. skapa nätverk för aktörer på området, bygga plattform för kunskaps- och informationsutveckling samt kartlägga utvecklingen och myndigheters arbete på MIK-området.	Myndigheter och organisationer i det civila samhället som arbetar för att stärka medie- och informationskunnigheten i befolkningen	2020–2021	Ku2022/00751
Statens institutionsstyrelse	Ku2020/00916	Kunskapsbärande insatser för personal i SIS skolverksamhet och på myndigheten som helhet. Främja elevers utveckling av kunskaper som krävs för att aktivt delta i demokratin.	Elever, lärare och klienter inom myndighetens verksamhet	2020–2021	Ku2022/00668
Stockholms universitet	Ku2020/00917	Genomföra demokratimässor som bidrar till att stärka kunskapen om demokratis utmaningar och möjligheter samt bidrar till ökat intresse för demokratifrågor.	Gymnasieelever, särskilt från studieovana miljöer	2020–2021	Ku2022/00632
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)	Ku2020/01399 Ku2021/02154	Överenskommelse med regeringen om att verka för en utgående demokrati med stärkta förutsättningar för människor att delta och vara delaktiga. SKR ska intensifiera sitt arbete med att stödja och stärka utvecklingsarbete i kommuner och regioner.	Kommuner, regioner och allmänhet	2020–2022	Delrapport: Ku2021/00663 Slutredovisning inkommer senast 31 jan. 2023
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)	Ku2020/02687	Stödja och utveckla kommuners och regioners systematiska arbete för att förebygga och hantera hot och hat mot förtroendevalda.	Kommuner och regioner	2020–2021	Ku2022/00605
Sveriges Riksidrottsförbund	Ku2019/00593 (delvis)	Stärka idrottsrörelsens arbete med att få fler barn och unga att delta aktivt i föreningsdemokrati. Utveckla former för ökad inkludering i idrottsförenings beslutsprocesser.	Idrottsföreningar, barn och unga	2020–2021	Ku2022/00542
Totalförsvarets forskningsinstitut	Ku2019/02002 (delvis) Ku2020/02567 (delvis)	Genomföra en kartläggning av våldsbejakande extremistisk propaganda som sprids via internet, särskilt fokus på högerextremistisk och rasistisk innehåll.	Myndigheter, allmänhet	2020–2021	Ku2022/00553

Tabell 2 Uppdrag i regleringsbrev utan särskild finansiering

Aktör	Uppdrag (dnr)	Uppdrag inom ramen för myndighetens anslagsram	Målgrupp	Tidsperiod	Slutrapport
Boverket	Fi2020/04810	Genomföra insatser och aktiviteter inom sin verksamhet som uppmärksammar det demokratiska styrelseskicket och dess värden.	Myndigheter, allmänhet	2021	Fi2022/00622
Forum för levande historia	Ku2020/02624 (delvis)	Genomföra insatser och aktiviteter i sin verksamhet som uppmärksammar det demokratiska styrelseskicket och dess värden.	Allmänhet	2021	Ku2022/00787
Försvarsmakten	Fö2021/00264 (delvis)	Genomföra insatser för att uppmärksamma det demokratiska styrelseskicket och dess värden.	Allmänhet	2021	Ku2022/00802
Institutet för språk och folkminnen	Ku2021/00802	Genomföra insatser och aktiviteter inom sin verksamhet som uppmärksammar det demokratiska styrelseskicket och dess värden.	Allmänhet	2021	Ku2022/00792
Jämställdhetsmyndigheten	A2020/02655	Genomföra insatser och aktiviteter, inom ramen för myndighetens ansvarsområden, som uppmärksammar det demokratiska styrelseskicket och dess värden.	Allmänhet	2021	Ku2022/00790
Myndigheten för delaktighet	S2020/01534	Genomföra insatser som ökar kunskapen om hur förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att delta i demokratiska processer förändrats under 1900-talet och fram till i dag.	Myndigheter, allmänhet	2021	Ku2021/00737
Myndigheten för press, radio och tv	Ku2020/02567 (delvis)	Genomföra insatser och aktiviteter som uppmärksammar det demokratiska styrelseskicket och dess värden.	Allmänhet	2021	Ku2022/00793
Riksantikvarieämbetet	Ku2020/02624 (delvis)	Genomföra insatser och aktiviteter inom sin verksamhet som uppmärksammar det demokratiska styrelseskicket och dess värden.	Allmänhet	2021	Ku2022/00967
Svenska Filminstitutet	Ku2020/01807	Genomföra insatser inom ramen för sin filimfrämjande verksamhet som uppmärksammar kulturens betydelse i det demokratiska samhället.	Allmänhet	2021	Ku2022/00863

Statens offentliga utredningar 2022

Kronologisk förteckning

1. Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott. Ju.
2. En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner. Ju.
3. Sveriges tillgång till vaccin mot covid-19 – framgång genom samarbete och helgardering. S.
4. Minska gapet. Åtgärder för jämställda livsinkomster. A.
5. Innehållsvillkor för public service på internet – och ordningen för beslut vid förhandsprövning. Ku.
6. Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga. Del 1 och 2. S.
7. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2022. Samhället, tekniken och etiken. M.
8. Rätt och rimligt för statligt anställda. Fi.
9. Avfallsbeskattning – En fråga om undantag? Fi.
10. Sverige under pandemin. Volym 1 Samhällets, företagens och enskildas ekonomi. Volym 2 Förutsättningar, vägval och utvärdering. S.
11. Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet. S.
12. Startlån till förstagångsköpare av bostad. Fi.
13. Godstransporter på väg – vissa frågeställningar kring ett nytt miljöstyrande system. Fi.
14. Sänk tröskeln till en god bostad. Fi.
15. Sveriges globala klimatavtryck. M.
16. Ett förstärkt lagstöd för utlämnande av sekretesskyddade uppgifter till utlandet. Fö.
17. En modell för att mäta och belöna progression inom sfi. U.
18. EU:s förordning om terrorism-innehåll på internet – kompletteringar och ändringar i svensk rätt. Ju.
19. Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel. Ju.
20. Privatkopieringsersättningen i framtiden. Ju.
21. Rätt för klimatet. M.
22. Vägen till ökad tillgänglighet – delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram. S.
23. En oavvislig ersättningsrätt? Ju.
24. Materieförsörjningsstrategi. För vår gemensamma säkerhet. Fö.
25. Nya krav på betaltjänstleverantörer att lämna uppgifter. Fi.
26. Extraordinära smittskyddsåtgärder – en bedömning. S.
27. Begränsningar i möjligheterna för vissa aktörer att få tillstånd att bedriva öppenvårdsapotek. S.
28. Vår demokrati – värd att värna varje dag. Volym 1 och Volym 2, Antologin 100 år till. Ku.

Statens offentliga utredningar 2022

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Minska gapet. Åtgärder för minskade livsinkomster. [4]

Finansdepartementet

Rätt och rimligt för statligt anställda. [8]

Avfallsbeskattning – En fråga om undantag? [9]

Startlån till förstagångsköpare av bostad. [12]

Godstransporter på väg – vissa frågeställningar kring ett nytt miljöstyrande system. [13]

Sänk tröskeln till en god bostad. [14]

Nya krav på betaltjänstleverantörer att lämna uppgifter. [25]

Försvarsdepartementet

Ett förstärkt lagstöd för utlämnande av sekretesskyddade uppgifter till utlandet [16]

Materielförsörjningsstrategi. För vår gemensamma säkerhet. [24]

Justitiedepartementet

Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott. [1]

En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner. [2]

EU:s förordning om terrorisminnehåll på internet – kompletteringar och ändringar i svensk rätt. [18]

Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel. [19]

Privatkopieringsersättningen i framtiden. [20]

En oavvislig ersättningsrätt? [23]

Kulturdepartementet

Innehållsvillkor för public service på internet – och ordningen för beslut vid förhandsprövning. [5]

Vår demokrati – värd att värna varje dag. Volym 1 och Volym 2, Antologin 100 år till. [28]

Miljödepartementet

Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2022. Samhället, tekniken och etiken. [7]

Sveriges globala klimatavtryck. [15]

Rätt för klimatet. [21]

Socialdepartementet

Sveriges tillgång till vaccin mot covid-19 – framgång genom samarbete och helgardering. [3]

Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga. Del 1 och 2. [6]

Sverige under pandemin. Volym 1 Samhällets, företagens och enskildas ekonomi. Volym 2 Förutsättningar, våld och utvärdering. [10]

Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet. [11]

Vägen till ökad tillgänglighet – delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram. [22]

Extraordinära smittskyddsåtgärder – en bedömning. [26]

Begränsningar i möjligheterna för vissa aktörer att få tillstånd att bedriva öppenvårdsapotek. [27]

Utbildningsdepartementet

En modell för att mäta och belöna progression inom sfi. [17]